

ULUSAL TIP EĞİTİMİ SEMPOZYUMU

UTES2019

BİLDİRİ KİTAPÇIĞI

10-12 Nisan 2019

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Kongre ve Kültür Merkezi

TEGED
Tıp Eğitimini Geliştirme Derneği

tepdad

TÜRK TIP EĞİTİMİ DERNEĞİ

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ 1970

Ulusal Tıp Eğitimi Sempozyumu

10-12 Nisan 2019

Bildiri Kitapçığı

Tübitak tarafından desteklenmektedir.

Değerli Meslektaşlarımız,

Tıp Eğitimi Geliştirme Derneği olarak Ulusal Tıp Eğitimi Sempozyumunu 10-12 Nisan 2019 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi ev sahipliğinde Eskişehir'de gerçekleştireceğiz.

Bu yılın sempozyum teması **"**Klinikte Tıp Eğitimi**"** olarak belirlendi. Sempozyum süresince klinikte tıp eğitimi ile ilgili konferans, panel, bildiri ve poster oturumları gibi etkinliklerde, güncel gelişmeler, araştırmalar ve deneyimlerin paylaşılması hedeflenmektedir.

Tüm üyelerimizi, meslektaşlarımızı ve öğrencilerimizi sizlerle zenginleşecek olan **"**Klinikte Tıp Eğitimi**"** sempozyumuna davet ediyoruz.

Ulusal Tıp Eğitimi Sempozyumu 2019'da buluşmak dileğiyle…

Sempozyum Eşbaşkanları

Prof. Dr. Yeşim Şenol
TEGED Başkanı

Prof. Dr. Ali Arslantaş
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Sempozyum Eşbaşkanları
Prof. Dr. Yeşim ŞENOL
Tıp Eğitimini Geliştirme Derneği Başkanı

Prof. Dr. Ali ARSLANTAŞ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Genel Sekreter
Doç. Dr. Meral DEMİRÖREN
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Yerel Sekreter
Prof. Dr. Hüseyin İLHAN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi ve Tıp Eğitimi AD

Genel Düzenleme Kurulu
Doç. Dr. Nilüfer DEMİRAL YILMAZ
TEGED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Prof. Dr. Erol GÜRPINAR
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Prof. Dr. Sevgi TURAN
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Doç. Dr. Melike ŞAHİNER
TEGED Yönetim Kurulu Sekreteri ve Saymanı
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Doç. Dr. Levent ALTINTAŞ
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Öğr. Gör. Dr. Yusuf YILMAZ
TEGED Teknik Sorumlusu
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Yerel Düzenleme Kurulu
Prof. Dr. Birgül YELKEN Dekan Yardımcısı
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD

Prof. Dr. Koray HARMANCI Dekan Yardımcısı
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

Prof. Dr. Aysen AKALIN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları AD

Prof. Dr. Didem ARSLANTAŞ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

Prof. Dr. Fatma Sultan KILIÇ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Prof. Dr. Ferhan ESEN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik AD

Prof. Dr. Kevser EROL
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji AD

Prof. Dr. Kubilay UZUNER
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD

Tıp Eğitimi Dernekleri Temsilcileri
Prof. Dr. İskender SAYEK
Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği Temsilcisi

Prof. Dr. Zeynep BAYKAN
Türk Tıp Eğitimi Derneği Temsilcisi

BİLİMSEL DANIŞMA KURULU

Dr. Arif Onan
Dr. Ayhan Çalışkan
Dr. Aysen Akalın
Dr. Ayşe Hilal Batı
Dr. Barış Sezer
Dr. Berna Musal
Dr. Birgül Yelken
Dr. Berrak Yeğen
Dr. Didem Arslantaş
Dr. Erol Gürpınar
Dr. Esin Ergönül
Dr. Fatma Sultan Kılıç
Dr. Ferhan Esen
Dr. Funda Tengiz
Dr. Giray Kolcu
Dr. Güldal İzbırak
Dr. Gülşen Taşdelen Teker
Dr. Hakan Abacıoğlu
Dr. Hüseyin İlhan
Dr. İpek Gönüllü
Dr. İrem Budakoğlu
Dr. İskender Sayek
Dr. Kevser Erol
Dr. Koray Harmancı
Dr. Kubilay Uzuner
Dr. Levent Altıntaş
Dr. Melike Şahiner
Dr. Melis Naçar
Dr. Melih Elçin
Dr. Meral Demirören
Dr. M. Murat Civaner
Dr. Mustafa Turan
Dr. Muzaffer Eskiocak
Dr. Nadi Bakırcı
Dr. Neşe Zaim
Dr. Nilüfer Demiral Yılmaz
Dr. Orhan Odabaşı
Dr. Özlem Coşkun
Dr. Özlem Sarıkaya
Dr. Selma Aydın Çetinkaya
Dr. Serdar Özdemir
Dr. Sevgi Turan
Dr. Sibel Kıran
Dr. Sina Ercan
Dr. Özlem Sürel Karabilgin Öztürkçü
Dr. Vildan Sümbüloğlu
Dr. Yeşim Şenol
Dr. Yusuf Yılmaz
Dr. Zeynep Baykan

PROGRAM

10 Nisan 2019 Çarşamba / Wednesday	
09.00-09.30	**Kayıt / Registration** **Yer:** Kongre ve Kültür Merkezi
09.00-12.00	**KURSLAR** **Yer:** Kongre ve Kültür Merkezi **Kurs 1** – Tıp Eğitiminde Simulasyon Dr. Robert L. Rogers, Dr. Cem Oktay **Kurs 2** – Objektif Yapılandırılmış Klinik Sınav (OSCE) Dr. Kemal Alimoğlu, Dr. Sümer Mamaklı **Kurs 3 –** Ölçmede Tatlı Konular Dr. Ayşen M. Aytuğ Koşan, Dr. Çetin Toraman, Dr. Gülşen Taşdelen Teker **Kurs 4** – Program değerlendirmenin topografyasında doğrular ve eğriler Dr. Sıla Elif Törün
12.00-12.30	**AÇILIŞ KONUŞMALARI / Opening Speechs** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu Dr. Ali Arslantaş, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Dekanı Dr. Yeşim Şenol, TEGED Başkanı
12.30-13.30	**Konferans** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Oturum Başkanı:** Dr. Sabri Kemahlı Klinikte öğretimde yeni yönelimler, **Dr. Robert L. Rogers**
13.30-14.00	**Kahve arası / Coffee Break**
14.00-15.00	**Konferans** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Oturum Başkanı: Dr.** Nadi Bakırcı Ustalık bilgisinin dönüşümü, **Dr. Ali Ergur**
15.00-16.30	**Panel: Kliniğe giriş programları** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Oturum Başkanı:** Dr. Mustafa Turan Neden erken klinik temas? Dr. Mustafa Turan Kliniğe giriş programı, Dr. Pemra Ünalan Semptomdan tanıya uygulamaları, Dr. Oğuz Dursun Toplumu tanıma-Aile izlemi, Dr. Ferda Özyurda

16.45-19.00	**ÇALIŞTAYLAR** **Yer:** Kongre ve Kültür Merkezi **Çalıştay 1** – Büyük Grupların Derse Katılımını Mobil Cihazlarla Arttırın: Menti ve Kahoot Uygulamaları Dr. Ozan Karaca, Dr. S. Ayhan Çalışkan **Çalıştay 2** – Dijital veri toplama teknikleri ve gösterimi Dr. Arif Onan **Çalıştay 3** – Etik Vaka Müzakeresi (Moral Case Deliberation) Atölye Çalışması Dr. Yeşim Işıl Ülman, Dr. M. Volkan Kavas **Çalıştay 4** – Klinik Eğitimlerimizin Mizahi Refleksiyonları: Nasreddin Hoca'nın yolu kliniğe, klinik eğitimin yapıldığı oturumlara düşerse… Dr. Mehmet Ali Gülpınar **Çalıştay 5** – Klinik karar verme süreci: Script Concordance Test Dr. Funda İfakat Tengiz, Dr. Nilüfer Demirel Yılmaz, Dr. Selcen Öncü **Çalıştay 6** – Klinikte Eğitimde Öğrenmeyi Destekleyen Temel Bileşen: Geri bildirim Dr. Özlem Sürel Karabilgin Öztürkçü **Çalıştay 7** – Klinikte Profesyonelliğe Yönelik Program ve Değerlendirme Tasarımı Dr. Özlem Sarıkaya, Dr. Yeşim Şenol **Çalıştay 8** – Tıp Eğitiminde 3D Medikal Baskı, 3D Organ Modelleme,Simulasyon Tabanlı Eğitimler ve Uygulamalı Kadavra Eğitimleri **Çalıştay 9** – Tıp Eğitiminde Hologram Hasta Dr. Erbuğ Keskin, Dr. Mürsel Haspulat, Dr. Emre Huri, Dr. İlkan Tatar **Çalıştay 10** – Tıp ve Sağlık Bilimlerinde Eğitici Gelişimi Programı Tasarlamak Dr. H. İbrahim Durak, Dr. Yusuf Yılmaz
19.30-20.30	**Kokteyl** **Yer:** Kongre ve Kültür Merkezi

11 Nisan 2019 Perşembe / Thursday	
09.00-10.30	**Panel: Klinikte öğrenme ve ölçme-değerlendirme** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Oturum Başkanı:** Dr. Mehmet Ali Gülpınar Klinikte öğrenme ve ölçme-değerlendirmeye ilişkin genel çerçeve, Dr. Mehmet Ali Gülpınar Hasta başında öğrenme, Dr. Kenan Ateş Klinikte yeterliği dayalı değerlendirme, Dr. Cem Oktay Entegre stajda ölçme ve değerlendirme, Dr. Kerem Ülkü
10.30-11.00	**Kahve arası / Coffee Break**
11.00-12.30	**Sözlü Bildiriler / Oral Presentations (eş zamanlı iki oturum)** **OTURUM A** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Oturum Başkanı:** Dr. Özlem Sarıkaya Mezuniyet Öncesi Acil Tip Eğitiminde Serbest Açık Erişimli Tıp Eğitimi Kullanımı: Uluslararası Acil Tıp Eğitimi Projesi, Çakal, Elif Dilek; Çevik, Arif Alper; Çetin, Murat; Abu-Zidan, Fikri M. Geliştirilen Bir Elektronik Performans Destek Sisteminin Beceri Eğitiminde Kullanımı: Bilgi ve Performans Üzerine Etkisi, Sezer, Barış; Elçin, Melih Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Medikal Simülasyon Savaşları: Usim-Wars Aydın, Mevlüt Okan; Kafa, İlker Mustafa; Alper, Züleyha Artırılmış Gerçekliğin Çocuk Cerrahisi ve Çocuk Ürolojisi Eğitiminde Kullanımı: İlk Adımlar, Yolcu, Musa Batuhan; Emre, Şenol; Celayir, Sinan Simüle Kalp Sesinin Oskültasyon Eğitiminde Kullanımının Değerlendirilmesi Turgay Yıldırım, Özge; Turgay, Ayşegül Tıbbi Mikrobiyoloji Ölçme ve Değerlendirmesine Yönelik Yapılan İki Ayrı Dijital Sınav Deneyimi, Çopurçiçek, Ayşegül; Ekşi, Saliha; Güllü, Hamiyet Büşra; Koçyiğit Kalcan, Sema; Yılmaz, Adnan

11.00-12.30	**OTURUM B** **Yer: Salon 2** **Oturum Başkanı:** Dr. Hüseyin İlhan Toplumla iç içe bir tıp eğitimi: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Toplum ve Sosyal Hekimlik Koridoru Örneği. Özkan, Gülsüm; Varol, Gamze; Çelik Güzel, Eda; Toprak, Dilek Eğitimde Disiplinler Arası Uygulamalar: Sağlıkta İnovasyon Metodolojisi "Biyotasarım". Argunşah Bayram, Hande; Bayram, Mehmed; Şahiner, Melike; Altıntaş, Levent; Akın, Ata Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinin Klinik Eğitim Ortamlarına İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi. Çiftçi Atılgan, Sevim Bürge; Taşdelen Teker, Gülşen; Sezer, Barış; Yeşiltepe, Metin; Odabaşı, Orhan Tıp Fakültesi Öğrencilerine Verilen "Kanıta Dayalı Tıp" Eğitiminin Fresno Testi ile Değerlendirilmesi. Çakmakkaya, Özlem Serpil; Batı, Ayşe Hilal; Kolodzie, Kerstin Bir Aktif Eğitim Yöntemi Olan Takıma Dayalı Öğretim Sürecine Geçiş Serüveni Şahiner, Melike; Altıntaş, Levent Akran Destekli PDÖ Modeli: Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği Aydın, Mevlüt Okan; Kafa, İlker Mustafa; Alper, Züleyha; Güney, İlker Gökay; Civan, Muhammet Nafi; Akça, Muhammed Yasir
12.30-13.30	**Öğle Yemeği / Lunch**
13.30-15.00	**Panel: Klinikte mesleki rollere hazırlama** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Oturum Başkanı:** Dr. Melih Elçin Etik ve profesyonelizm, Dr. Yeşim Işıl Ülman Meslekler arası işbirliği ve iletişim, Dr. Pınar Yıldız Toplum içinde eğitim, Dr. Türkan Günay Kanıta Dayalı Tıp, Dr. Serpil Çakmakkaya
15.00-16.00	**Paralel Oturum A** **Araştırma Tartışmaları** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Moderatör:** Dr. Sevgi TURAN
15.00-16.00	**Paralel Oturum B** **Poster Bildiriler / Poster Başı Tartışma** **Yer:** Poster Salonu **Grup başkanları:** Dr. Ayşen Melek Aytuğ Koşan Dr. Serdar Özdemir Dr. Özlem Mıdık Dr. Funda Tengiz Dr. Selcen Öncü Dr. Albena Gayef
16.00-18.30	**Sosyal program** Şehir içi serbest zaman
19.00	**Gala yemeği** **Yer: GaGa**

12 Nisan 2019 Cuma / Friday	
09.00-10.30	**Sözlü Bildiriler / Oral Presentations (eş zamanlı iki oturum)** **OTURUM A** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Oturum Başkanı:** Dr. Fatma Sultan Kılıç Toplumsal Destek Projelerinde 12 Yıl: Akdeniz Üniversitesi Deneyimi Toru, Havva Serap; Şenol, Yeşim; Özbilim, Gülay Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Görsel-Uzamsal Yetenek Düzeyleri Ne Durumda? (Hacettepe Üniversitesi Örneği). Sezer, Barış; Elçin, Melih Tıp Eğitimi İlk Hafta Etkinlikleri: Tıp Fakültesi Öğrencilerinin His ve Duyguları Üzerine Fenomonolojik Bir Çalışma. Arslantaş, Didem; Esen, Ferhan; Kılıç, Fatma Sultan; Uzuner, Kubilay; İlhan, Hüseyin; Erol, Kevser; Karadağ, Engin Sosyal Medya Bağımlılığı ve Akademik Başarı. İfakat Tengiz, Funda; Özcan, Aykut Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem III Öğrencilerinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı. Baykan, Zeynep; Bulut, H. Alper; Seyfeli, Yasemin; Naçar, Melis
09.00-10.30	**Sözlü Bildiriler / Oral Presentations** **(eş zamanlı iki oturum)** **OTURUM B** **Yer: Salon 2** **Oturum Başkanı:** Dr. Güldal İzbırak Sahada Çalışan Hekimlerin Ulusal Çekirdek Eğitim Programın-2014'te Yer Alan Hekimlik Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Coşkun, Özlem; Budakoğlu, Işıl İrem; Öztaş, Dilek; Erdem, Özgür Tıp Fakültelerinin Sosyal Hesap Verebilirliğe Yönelik Görüşleri; Nitel Bir Çalışma Akturan, Selçuk; Sarıkaya, Özlem Asistanlar Acil Tıp Öğrenme İklimini Nasıl Algılıyor; Ulusal Düzeyde Tarama Çalışması Serin, Süha; Demiral Yılmaz, Nilüfer; Çağlar, Bahadır; Durak, Halil İbrahim

	Akran Değerlendirmesinin Öğrenci Sunumu Temelli Alan Seçmeli Derslerde Kullanımının Tartışılması, Adıgüzel, Yekbun 1987'den 2017'ye Hekimlerin Uzmanlık Alan Tercih Değişimleri Kalaycıoğlu, Dilara Bakan	
10.30-11.00	**Kahve arası / Coffee break**	
11.00-12.30	**Panel: Klinikte eğitici rolleri ve geliştirilmesi** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Oturum Başkanı:** Dr. İskender Sayek Öğrenen merkezli klinik eğitim, Dr. İskender Sayek Klinik eğitimde değerlendirici rolü, Dr. İbrahim Durak Klinik eğitimde rol modellik, Dr. Osman Abbasoğlu	
12.30-13.30	**Öğle Yemeği / Lunch**	
13.30-14.30	**Öğrenciler klinik eğitim için ne düşünüyor?** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu **Oturum Başkanı:** Dr. Melike Şahiner	
14.30-16.00	**Forum: Klinik eğitimde zorluklar** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu Oturum Başkanı: Dr. Hakan Abacıoğlu	
16.00-16.30	**Sempozyum Bildirisinin Okunması ve Kapanış** **Declaration of Congress Report, Award Ceremony and Closing** **Yer:** Prof. Dr. A. Nejat AKGÜN Salonu	Dr. Yeşim Şenol Dr. Ali Arslantaş

Konuşma Özetleri

SEMPTOMDAN TANIYA UYGULAMALARI

Prof. Dr. Oğuz DURSUN
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dönem III Koordinatörü

Bu metinde Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem III ders programı içerisinde yer alan semptomdan tanıya uygulamalarından bahsedilecektir.
Öncelikle program, içerik ve yöntemler ana başlıkları altında koordinatörlükçe düzenlenen kısa bir bilgilendirme sunumuyla öğrencilere tanıtılır. Burada hedef öğrencinin deneyimleyeceği programda bütünü görebilmesine yardımcı olabilmektir. Sunumda ders programının amaçları ve hedefleri, ders kurulları, pratik uygulamalar, Kliniğe Giriş Uygulama Kılavuzu, Kliniğe Giriş Pratik Föyü ve değerlendime hakkında öğrenciye önbilgi verilir.
Dönem III programında Kliniğe giriş ve enfeksiyon hastalıkları ile başlayan, Araştırma bloğu, Solunum dolaşım, Kan lenf immun hastalıklar, Gastrointestinal sistem, Topluma dayalı, Endokrin ve genitoüriner sistem, Kas iskelet nörolojik bilimler'den oluşan toplamda 8 adet ders kurulu mevcuttur.
Kliniğe giriş ve enfeksiyon hastalıkları ders kurulu içerisinde semptomları irdeleyen dersler ağırlıklı olarak yer almaktadır. Bu ders kurulunda 'Erişkin hastada öykü alma ve hastaya yaklaşım, Genel durum değerlendirilmesi, Geriatrik hasta değerlendirilmesi, Erişkin hastada baş boyun değerlendirilmesi, Çocuk hastada baş boyun muayenesi, Kulak-Burun-Boğaz muayenesi, Oftalmolojik muayene, Yenidoğan muayenesi' gibi semptomlar, fizik muayene yöntemleri ve hasta değerlendirmesine ilişkin dersler ile başlamaktadır. Ders kurulları içerisinde doğrudan semptomları işleyen konu başlıklarına; ateş, hipotermi, angina pektoris, solunum hastalıkları semptom ve bulguları, hematolojik hastalıklarda anamnez ve semiyoloji, karın ağrısı, bulantı ve kusması olan hastaya yaklaşım, kabızlık, ishal, şok, ödem, bilinç değişiklikleri ve koma, kulak ağrısı akıntısı ve çınlama, burun tıkanıklığı, baş ağrısı, travmalı hastada semptom ve bulgular örnek gösterilebilir. Ayrıca konuya özgü anamnez ve muayene dersleri mevcuttur. Konular klinik (dahili ve cerrahi), patoloji, farmakoloji ve mikrobiyoloji açısından olabildiğince yatay entegrasyona uyularak ilerlemektedir.
Ders kurulları içerisinde yine yatay olarak ilerlemesi hedeflenen 'Mesleksel Beceri Bloğu' pratikleri mevcuttur. Bu pratiklerin işleyiş tablosu tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Mesleksel beceri bloğu pratik ders sayılarının komitelere göre dağılımı

*** = Mesleksel Beceri Bloğu pratik ders sayılarının komitelere göre dağılımı**

		Toplam Pratik Saati		Kliniğe Giriş ve Enfeksiyon Hastalıkları Ders Kurulu		Araştırma Bloğu	Dolaşım ve Solunum Ders Kurulu		Kan Lenf İmmun Sistem Hastalıkları Ders Kurulu		Gastrointestinal Sistem Ders Kurulu		Endokrin GÜS Ders Kurulu		Topluma Dayalı Ders Kurulu	Kas İskelet Nöroloji Ders Kurulu		Öğrenci Başına Düşen Pratik Saati
BİYOKİMYA		96		28	7	Ders Kuruluna Ait Tablo içinde sunulmuştur.	20	5		0		0	16	4	Ders Kuruluna Ait Tablo içinde sunulmuştur.	32	8	24
MİKROBİYOLOJİ		48		16	4		8	2	8	2	8	2	8	2			0	12
PATOLOJİ		56			0		8	2	8	2	8	2	24	6		8	2	14
KLİNİK UYGULAMA		112			0		24	6	12	3	16	4	12	3		48	12	28
TIP EĞİTİMİ	BECERİ LA	176	316	36	9		24	6	12	3	20	5	32	8		52	13	44
	VİDEO FM	16		16	4													4
	STANDAR	124					24	1,5	4	0,3	16	1,0	28	1,8		52	3,4	8
TOPLAM Mesleksel beceri bloğu		628		96			108		44		68		120			192		134

Kliniğe Giriş ve Enfeksiyon Hastalıkları ders kurulu içerisinde öğrenci başına 4 saatlik 'Video ile Fizik Muayene' eğitimi mevcuttur. Bu uygulamada öğrenciler 2 eşit gruba bölünür ve derslikte bir öğretim üyesi eşliğinde video gösterimi ile fizik muayene yöntemlerini toplu halde tartışırlar. Sonraki

ders kurulları içerisinde ise öğrenci başına toplamda 28 saat olacak şekilde hasta başı pratikleri yapılır. Bu pratikler yapılandırılmış 'Hasta görüşmesi yapma ve öykü alma, Baş ve boyun muayenesi, Solunum sistemi muayenesi, Dolaşım sistemi muayenesi, Gastrointestinal sistem ve genitoüriner sistem muayenesi, Kas iskelet sistemi muayenesi, Nörolojik muayene'den oluşur. Pratik grupları her öğrencinin hasta ile temasını sağlayabilmek için 8-10 kişilik gruplardan oluşturulmaya çalışılır. Öğrenciler eğitim öğretim dönemi başlangıcında kendilerine verilen basılı 'Klinik Pratik Uygulama Kılavuzu' ile bu pratiklere katılırlar. Pratik bitiminde eğiticinin imzalı onayı gereklidir. Eğitici onayında 'Yeterli, Geliştirilmesi gerekiyor ve Tekrarı yapıldı' şeklinde üç seçenek mevcuttur. 'Yeterli' şeklindeki onayı alamayan öğrencinin aynı pratiği tekrar etmesi gerekmektedir. Solunum Sistemi pratiği uygulama kılavuzu Tablo 2'de örnek olarak sunulmuştur.

Tablo 2. Solunum sistemi muayenesi uygulama kılavuzu

SOLUNUM SİSTEMİ MUAYENESİ

Yapılması Zorunlu Uygulama/Beceri	Yeterli	Geliştirilmesi gerekiyor	Telafisi yapıldı
Sisteme ilişkin yakınmaların sorgulanması	☐	☐	☐
Yakınmalara ilişkin ayrıntılı öykünün alınması *Hasta ve hastalığını, kendini tanıtma gibi iletişim kurallarına uygun olarak sorgulayarak aşağıdaki konularda gerekli bilgilere ulaşır. Solunum sistemi: Öksürük, balgam, hemoptizi, göğüs ağrısı, dispne.*	☐	☐	☐
Solunum sisteminin inspeksiyon ile değerlendirilmesi *Göğüs derisini inceler (travma bulguları, ekimoz, renk değişikliği, kitle vb).Göğüs duvarı şeklini gözler, normali tanır, şekil anomalilerini bilir.* *Solunumun özelliklerini ve sıklığını, derin veya yüzeyel olduğunu değerlendirir. Solunum sıkıntısı olup olmadığını değerlendirir.* *Akciğerlerin solunuma eşit katılıp katılmadığını inceler.* *Kalp tepe atımı yerleşimini gözler, yer değiştirmesini tanır. Juguler dolgunluğu değerlendirir, anlamını bilir.* *Çomak parmak incelemesi yapar, yokluğunu veya varlığını tanır*	☐	☐	☐
Solunum sisteminin palpasyon ile değerlendirilmesi *Vibrasyon torasiği değerlendirir, anlamını bilir.*	☐	☐	☐
Solunum sisteminin perküsyon ile değerlendirilmesi *Kostodiyafragmatik sinüs açıklığını değerlendirir. Toraks perküsyonu yapar.*	☐	☐	☐
Solunum sisteminin oskültasyon ile değerlendirilmesi *Akciğer solunum seslerini dinler, normal sesleri bilir.*	☐	☐	☐

Eğitmen Onayı

Eğitmen Sorumlu Öğretim Üyesi

Pratik uygulama öncesi Eğitmenlere yapılandırılmış uygulamalara ilişkin 'Klinik Pratik Uygulama Kılavuzu' ve 'Kliniğe Giriş Pratik Föyü'nün ilgili bölümü elektronik posta ile gönderilmektedir.
Kliniğe giriş pratik föyü öğrencilere kaynak olması amacı ile geçmiş yıllarda Eğitim Öğretim Koordinasyon Kurulu'nda görev yapmış öğretim üyeleri ve ilgili bölümlerin görüşleri alınarak

oluşturulmuştur. Fizik muayenenin temel kurallarının anlatıldığı bölümlerin yanı sıra son kısmında örnek soru ve cevaplar yer almaktadır (Tablo 3).

Tablo 3. Kliniğe giriş pratik föyü örnek soru ve cevaplar

Pratik Soru Örnekleri ve Yanıtları

Buradaki örnek - olası sorulardan amaçlanan, öğrencilerimizin önümüzdeki süreçte girecekleri sınavlarda anamnez ve fizik muayene öğrenim hedeflerinin soru hallerinin nasıl olabileceği hakkında fikir sahibi olabilmeleridir.

Pediatri

1-Bilinç durumu nasıl değerlendirilir?
2- Genel durum nasıl değerlendirilir?
3- Büyüme ve gelişme nasıl değerlendirilir?
4- Vital bulgular nelerdir, nasıl ölçülür?
5- Antropometrik ölçümler nelerdir?
6- Makrosefali/mikrosefali nasıl saptanır?

Gözlenmesi önerilen uygulama/beceri'ler için Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından ayrıca 'Beceri laboratuvarında maket üzerinde eğitimler' (öğrenci başına 44 saat) ve 'Standardize hasta' uygulamaları (öğrenci başına 8 saat) yapılmaktadır.
Topluma dayalı ders kurulu içerisinde bir hafta süren 'Probleme Dayalı Öğrenim' oturumu' mevcuttur.
Yıl içinde tüm ders kurullarının bitiminde öğrenci geri bildirimleri yazılı olarak alınmaktadır. Alınan geribildirimler ilgili bölümler ile paylaşılmaktadır. 2017 yılında Dönem III Koordinatörlüğü tarafından online anket üzerinden ders kurulları, klinik uygulamalar ve alt yapı olanaklarını içeren genel bir değerlendirme yapılarak rapor halinde Dekanlık Makamına sunulmuş olup periyodik olarak tekrarı planlanmıştır.

Sonuç:
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem III ders programı teorik derslerin yanı sıra, öğrencilerin hasta ile temasını artırmaya yönelik, mesleki becerilerinin geliştirilmesini hedefleyen, öğrencileri klinik eğitime etkili şekilde hazırlayabilecek bir çerçevede yapılandırılmaya çalışılmıştır. Semptomlar ve klinik yorum arasındaki ilişkiyi daha erken dönemde kurmaya başlamaları hedeflenmiştir. Uygulamada öğrenci sayılarının değişmesi, öğretim üyelerinin tıbbi iş yükü zaman zaman aksaklıklara yol açsa da yıllar içinde oluşturulan ve ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenen eğitim programı aksatılmadan sürdürülmeye çalışılmaktadır.

TOPLUMU TANIMA – AİLE İZLEMİ

Prof. Dr. Ferda ÖZYURDA
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Tıp eğitiminin yapılanmasında temeli oluşturan ana unsurlar öğrenci merkezli, probleme dayalı, entegre, topluma dayalı, elektif ve sistematik olmasıdır. Bu eğitimin topluma dayalı olması ise, hekimin toplumun ve bireyin öncelikli sağlık gereksinimi saptayarak çağdaş hekimlik davranışını sergilemesini sağlar. Türkiye'de bunu halk sağlığı bölümleri sağlamıştır. Hıfzısıhha okulunda varolan mesleki uygulama ve toplum içi sorunlara yönelik eğitim, Hacettepe Üniversitesi Toplum Hekimliği bölümünde Dr. Nusret Fişek' tarafından Sağlık Bakanlığı müşteşarı olmasından güç alarak ve yine ayni dönemde Ankara Üniversitesi Toplum Hekimliği Kürsüsünde hıfzıssıhhadan yetişen Dr Nevres Baykan tarafından üniversitelerde yerleşmeye başlamıştır. Her iki üniversitede o yıllarda eğitim araştırma hizmet bölgeleri kurulmuş (Etimesgut, çubuk, Abidinpaşa vb), tıp eğitiminde hekim adayları 1.sınıftan son sınıfa kadar toplum içinde uygulamalı yetişmişlerdir.

Daha sonraki yıllarda ülkede çok fazla sayıda tıp fakültesinin açılması, sağlık sisteminin değişimi tıp eğitiminde de sorunları gündeme getirmiştir. Bu açıdan ilk devinim Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından yatay dikey entegrasyona ve probleme dayalı olarak tıp eğitiminin değişim hamlesidir. Bu ivmeye daha sonra diğer üniversiteler de katılmıştır. Bu üniversitelerden biri fazla öğrenci sayısına rağmen Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi olmuştur. Ankara Tıptaki düzenlemede alan etkinlik grubu topluma dayalı eğitimi dikey entegrasyonla ele almakta, Dönem 1-2 de sağlıkla ilgili özelleşmiş ve sosyal hizmet sunan, rehabilitasyon, yaşlı bakım merkezleri gibi kurum ziyaretleri, Dönem 3 de aile izlemi çalışmaları yapılmaktaydı (2003). Dönem 5 staj döneminde ise halk sağlığı kadın hastalıkları doğum ve çocuk sağlığı hastalıkları ile entegre olarak 2 staj kurulunda yer almıştı.

Aile izlemi konusunda bir özel üniversite örneği ise, TOBB-ETÜ Tıp fakültesi öğrencilerinin halk sağlığı derslerini aldıkları Dönem 3 de bir yıl boyunca yaptıkları aile izlem çalışmasıdır.

Dönem 3 de yapılan aile izlem çalışmasında tıp öğrencisinin 1 yıl boyunca seçeceği bir aileyi düzenli olarak izlemesi beklenir. Seçilecek ailenin bebek, gebe, 1-5 yaş çocuk ya da kronik hastalığı olan bir aile olması tercih sebebidir. Bu izlem süreci haftada ya da 15 günde bir aile ziyareti ayda bir öğretim üyesi görüşmesi ile yürütülmektedir.

Bu çalışmadaki amaç; toplumun en küçük birimi olan aileyi fiziksel ve sosyal çevresi ile bir bütün olarak tanımak, sağlık davranışlarını, sağlık hizmetlerinden yararlanma durumlarını gözlemlemek, sosyo ekonomik, kültürel durumlarını gözlemlemek ve bunlarla sağlık sorunlarını ilişkilendirmek, izlenen ailenin gereksinimi olan konuda sağlık eğitimi ve sağlık danışmanlığı yapmak, aile aracılığıyla sağlık hizmet sunumuna katılmak ve değerlendirmektir.

Bir yıl boyunca aile izlemi öğrenciler tarafından raporlanarak görünür hale getirilmekte ve değerlendirilmektedir.

Rapor örnekleri ve öğrencilerin kendi ifadeleri oldukça çarpıcıdır. Öğrenciler ve öğretim üyeleri için emek isteyen bu süreçte, raporlarda yer alan kendilerini ilk kez hekim gibi hissettikleri, mesleksel beceride öğrendikleri iletişim becerilerini bu süreçte kendi yaşam deneyimleri haline getirdikleri, farklı kültürlerin ve yaklaşımların farkına vardıkları gibi ifadeler verilen emeğe değdiğini gösteriyor.

KLİNİKTE ÖĞRENME ve ÖLÇME-DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN GENEL BİR ÇERÇEVE

Prof. Dr. Mehmet Ali GÜLPINAR
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Klinik ortamlarda öğrenme ve değerlendirme, öğrenenlerin, belirlenmiş yeterlikler doğrultusunda ve belirli bir "devamlılık" içinde, 2-3 yıllık gelişimlerinin planlandığı, izlendiği ve değerlendirildiği; öğrenme, ölçme-değerlendirme (ÖD) ve bütüncül sağlık bakım uygulama süreçlerinin iç içe geçtiği bütünlüklü bir yapı sahiptir. Klinik eğitim dönemlerinde öğrenme ve ÖD uygulamalarına ilişkin genel bir çerçevenin çizileceği bu sunumla tartışmaya açılacak başlıklar şunlardır:

1. Çıktıya dayalı eğitim yaklaşımının yanısıra sürece dayalı yaklaşımı da dikkate alarak klinik eğitimi "öğrenme" yerine "gelişim" kavramı üzerinden yeniden düşünmek.
2. Öğrenme ve ÖD süreçlerini "reflektif deneyim" (reflektif eğitim ve sağlık bakım süreçleri) ve "sürekli gelişime açık olma" perspektifinde ele almak.

Sözkonusu çerçeveye ilişkin ön plana çıkarılan noktaları ise şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Gelişimsel bir perspektifle, klinik eğitim programlarının/staj programlarının belirlenmiş ortak 5-6 boylamsal koridor (longitudinal thread, line) üzerinden tasarlanması; tüm öğrenme ve ÖD uygulamalarının böyle bir yapı üzerinden kurgulanması.
  Klinik eğitim dönem, 4. ve 5. Sınıf staj programları için boylamsal koridorlar örneği Şekil 1'de sunulmuştur.

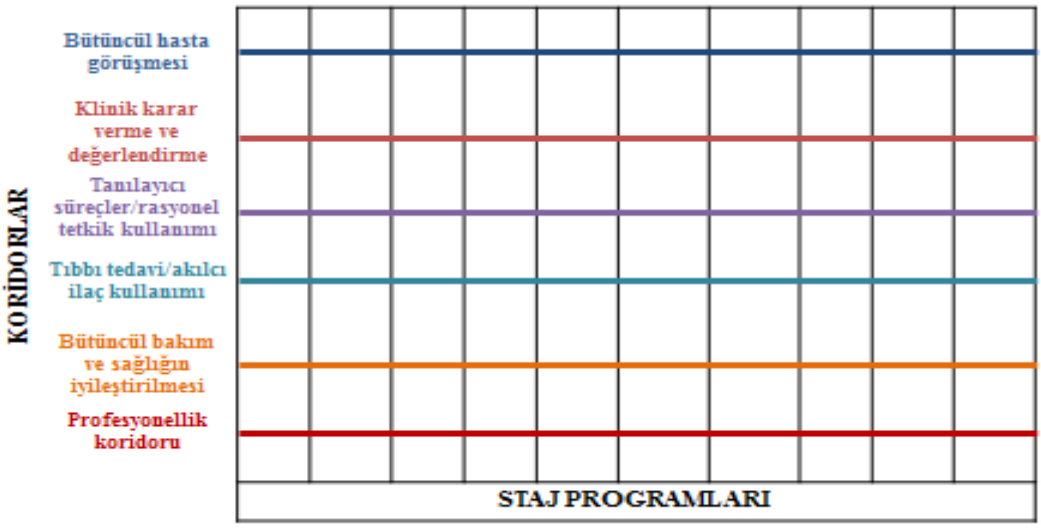

Şekil 1. Klinik Eğitim (4. ve 5. Sınıf) Program Şablonu

- "Program / tasarım anlayışı" çerçevesinde, bütünlüklü ve sistematik bir anlayışla, öğrenme, ÖD ve bütüncül sağlık hizmetlerini iç içe geçirerek, klinik eğitimin ağırlıklı olarak gerçek ortamlarda/klinik ortamlarda/iş başında 3'lü sarmal şeklinde tasarlanması ve uygulanması (Bkz. Şekil 2).

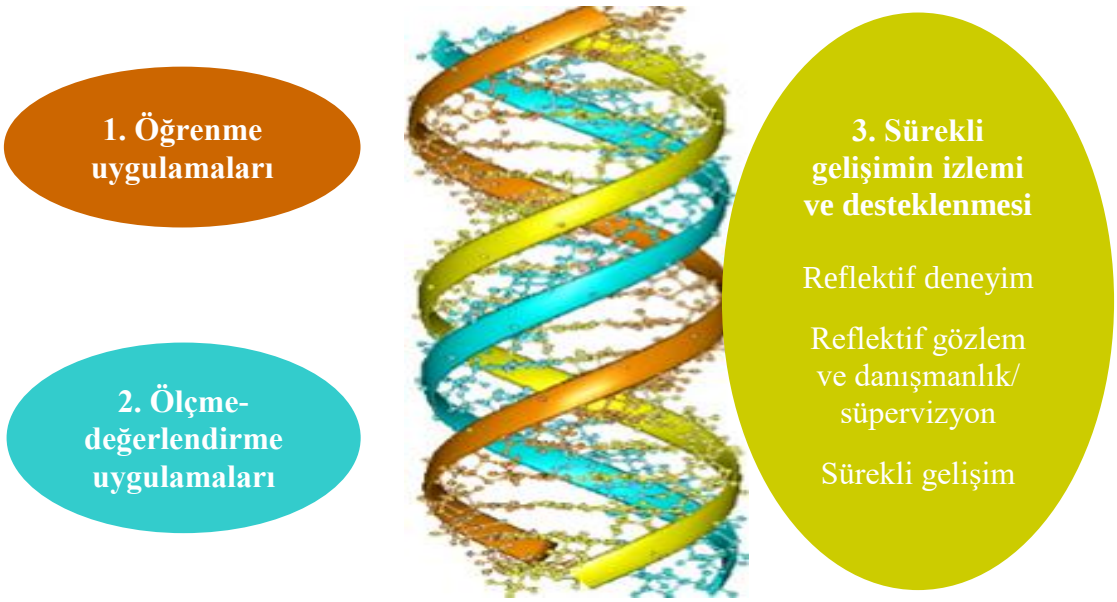

Şekil 2. Klinik eğitimin 3'lü sarmal yapısı

- Çoklu öğrenme ve ÖD kullanımı, iş başında öğrenme ve değerlendirme yöntem ve araçlarının birbirini güçlendirecek şekilde yerinde seçimi ve etkin bir şekilde kullanılması.
  - Ayakta hasta bakımı, poliklinikte/diğer ayakta bakım birimlerinde eğitim
  - Yatan hasta bakımı, serviste hastabaşı eğitim, yapılandırılmış hasta başı eğitimi
  - Refleksiyon oturumları, kritik durum tartışmaları
  - İşbaşında yapılandırılmış öğrenim, işbaşında gözlem ve değerlendirme:
    - Mini klinik değerlendirme
    - Prosedurel/girişimsel (küçük girişimler) becerilerin doğrudan gözlemi/değerlendirilmesi
    - Girişim (büyük girişimler, ameliyatlar) temelli değerlendirme
    - Olguya-dayalı tartışma
    - Profesyonellik mini değerlendirme
    - 360^0 Değerlendirme, Akran Mini Değerlendirme
- Reflektif gelişim izlem dosyası (reflective portfolio) ve danışmanlık uygulaması ile öğrenenlerin sürekli gelişimlerinin planlanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi.

Kaynaklar

Gülpınar, MA. İşbaşında/Klinikte öğrenme, klinik kültür/iklim ve olumlu öğrenme iklimi oluşturma. *Türkiye Klinikleri, Özel Sayı,* 2016;1(1): 48-58.

Van der Vleuten, CPM et. al. A Model for programmatic assessment fit for purpose. *Medical Teacher,* 2012; 34: 205-14.

KLİNİKTE YETERLİĞE DAYALI DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Cem Oktay
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Acil Tıp Anabilim Dalı

Günümüzde tıbbi bakımın güvenli, etkili, zamanında, verimli, eşitlikçi ve hasta-merkezli olması amaçlanmaktadır. Tıp eğitiminin temel hedefi de bu nitelikteki bakımı sağlayacak yeterlikte hekim yetiştirmektir. Yeterlik "bir şeyi başarılı ve etkili bir şekilde yapabilme" olarak tanımlanmaktadır. Yeterliğe dayalı tıp eğitimi, mezunların, toplumdaki hastaların ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli yetkinlikleri geliştirdiklerini garanti altına almayı hedefleyen bir yaklaşımdır. Öğrenenin mezuniyet öncesi gerekli yetkinliklere ulaşıp ulaşmadıklarını anlamak için de yeterliğe dayalı değerlendirme yöntemlerini kullanmak gerekmektedir.

Bir klinisyen çalışma ortamında çok çeşitli becerileri kullanmak zorundadır. Bunların değerlendirilmesi bilginin test edildiği yazılı ve sözlü sınavlarla yapılamaz. Bir öğrenenin neler yapabildiğini (klinik yeterlik) ya da uygulamada gerçekten neler yaptığını (performans) ölçmeden eğitimin tamamlandığını söylemek doğru olmayacaktır. Bu nedenle klinik yeterliği gerek yapay ortamlarda gerekse de çalışma ortamında değerlendirmek gereklidir. Günümüzde en sık kullanılan değerlendirme yöntemleri Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınavlar, Mini Klinik Değerlendirme Egzersizi ve Uygulamalı Becerilerin Doğrudan Gözlemlenmesi'dir.

Klinikte yeterliğe dayalı değerlendirme yöntemlerinin de geçerli, güvenilir, kullanışlı, kabul edilebilir, gerçeğe uygun ve bedel-etkin olması sağlanmalıdır. Yapılan değerlendirme öğrenmeyi teşvik etmelidir; geribildirim olanağı da yaratılarak öğrenenin neyi bilmesi gerektiği, ne kadar bilmesi gerektiği, daha iyi nasıl yapabileceğini öğretmeyi de amaçlamalıdır.

Tüm olumlu yönleri yanında, kliniğe dayalı değerlendirme yöntemlerini uygulamanın ciddi zorlukları vardır. Eğiticilerin eğitimi, yapılandırılmış sınavların hazırlık aşaması, sınavların zaman alıcı özellikleri, ekipman veya oyunculardan kaynaklanan maliyet, klinik ortamdaki tıbbı bakım ile eğitim işlerinin kesişmesi gibi çok sayıdaki faktör akademisyenlerin bu değerlendirmelerden kaçınmasına neden olmaktadır.

Bu sunumda klinikte yeterliğe dayalı değerlendirme yöntemlerinin özellikleri ile tıp eğitiminde nasıl daha etkin uygulanabileceğinden bahsedilecektir.

TIP EĞİTİMİNDE PROFESYONELLİK VE ETİK

Prof. Dr. Yeşim Işıl ÜLMAN
Acıbadem Mehmet Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıp Tarihi ve Etiği Anabilim Dalı

Mesleki yeterlik, mesleki uygulama esnasında, bilgi, teknik beceri, klinik muhakeme, iletişim becerisi, duygular, düşünceler ve değerlerin, hizmet sunulan kişi ve toplum yararına, yetkinlikle kullanılması olarak tanımlanır (Epstein &Hundert, 2002) (1). Bu bağlamda profesyonellik, tıp mesleğinin toplum ile yaptığı sözleşmenin önemli bir bileşenini oluşturur. Hekimin topluma verdiği dürüstlük ve sadakat sözünün; çıkar çatışması, cinsel istismar, yasadışı opoid reçete etme, gereksiz invaziv cerrahi müdahalede bulunma gibi profesyonellik dışı fiiller ile zedelenmesi, sadece hastaya zarar vermekle kalmaz, toplumun mesleğe duyduğu güveni de sarsar (Doukas 2019) (2). Hekim, hem kanıta dayalı bilimsel literatüre dayalı olarak hastasıyla ilgili en iyi karar almak hem de bunu hastasının yararına uygulamak durumundadır.

Bu bağlamda ABD, Tıp Eğitiminde Akreditasyon Kurulu (Accreditation Council for Graduate Medical Education, ACGME, General competencies) Mezun Yeterlik Koşullarını şöyle belirlemiştir:

- Hastaya karşı saygılı, müşfik, dürüst olmak; kişisel çıkar gözetmeden hastanın ve toplumun ihtiyaçlarına karşılık verebilmek; hastalara, topluma ve mesleğine karşı hesap verebilir olmak; sürekli mesleki gelişim ve mükemmeliyet için çaba harcamak,
- Sağlık hizmeti sunumu ve klinik bakımda, etik ilkelere bağlılık göstermek; hasta mahremiyetini korumak, uygulamalar için aydınlatılmış onam almak,
- Hastanın kültürüne, yaşına, cinsiyetine, kısıtlılıklarına duyarlı ve saygılı davranmak. (Lynn, 2007)

Yine, ABD İç Hastalıkları Uzmanlık Kurulu, ABD Hekimler Birliği, Avrupa İç Hastalıkları Federasyonu, yayımladığı ortak bildirgeyle Profesyonelliği üç temel esasa dayandırmıştır:

- Hastanın esenliğini öncelemek: Fedakarlık (özgecilik), güven, hastanın yararı değerlerini, piyasa güçleri, toplumsal baskılar ve idari zorlamaların üstünde tutmak.
- Hastanın özerkliği: Hastalara karşı dürüst olmak, hastaları bilgilendirerek eğitmek, uygun tıbbi tercihlerde bulunabilmeleri için güçlendirmek.
- Toplumsal adalet: Toplumsal sözleşmeye ve dağıtımcı adalet bağlı kalmak, tek bir hastaya hizmet sunarken, tüm hastalar bağlamında mevcut kaynakları gözönüne almak ve sınırlı kaynakların hakkaniyetle dağıtımını gözetmek (ACGME, 2010) (4).

Araştırmalar, tıp eğitiminin ilk yıllarında öğrenilmiş bazı davranışların, hekimin, meslek hayatına atıldığında gösterdiği profesyonellik dışı tutum ve davranışlarla ilgisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum tıp eğitiminin dikkatle planlanmasının; öğrencilerle, stajyerlerin yetiştirilmesinde profesyonellik ölçütlerinin belirlenmesinin önemini göstermektedir (Lynn, 2007) (3). Ayrıca, profesyonellik formasyonunun oluşması için tıp eğitiminde etik ve insan bilimleri eğitiminin mevcudiyetinin önemine dikkat çekilmiştir (Doukas, 2019).

ABD İç Hastalıkları Uzmanlık Kurulu, ABD Hekimler Birliği, Avrupa İç Hastalıkları Federasyonu, ortaklaşa olarak, Profesyonellik sorumlulukları ise şöyle sıralamışlardır:

- Mesleki yetkinliği geliştirmek
- Hastalara karşı dürüst olmak
- Hasta mahremiyetini korumak
- Hastalar ile uygun ilişki kurmak
- Hastaya verilen bakımın niteliğini geliştirmek
- Sağlık hizmetine erişimi geliştirmek
- Hastalara sınırlı kaynakların hakkaniyetle dağılımını sağlamak
- Bilimsel bilgiye bağlı kalmak

- Çıkar çatışmalarından uzak durarak, güveni sağlamak
- Mesleki sorumluluklara uymak (5)

Profesyonellik formasyonu bileşenlerinin ortaya konulması, etik ilkelerle ilişkisi ve mezun yeterlikleri açısından önemli bir başka kaynak olan, Büyük Britanya Yarının Doktorları Kılavuzu ise iyi hekimlik uygulamaları hedefleri ve hekimlerin görevlerini tanımlamıştır. Hekimin, hastası ile güven ilişkisi kurmak için iyi hekimlik değerlerini gözeterek, insan yaşamına saygı ile davranması gerektiğini ortaya koymuş ve bunun için hekimin korunması gereken kuralları belirlemiştir:

1. Hastanın iyiliğini ve yararını öncelemek
2. Her hastaya nekazetle ve saygıyla davranmak
3. Hastanın haysiyetine ve özel hayatının gizliliğine saygı göstermek
4. Hastayı dinlemek ve görüşlerine saygı göstermek
5. Hastaya anlayacağı şekilde bilgi vermek
6. Hastanın kendi tıbbi bakımı ile ilgili karar sürecine tam olarak katılımını sağlamak
7. Mesleki bilgisini ve becerilerini güncel tutmak, geliştirmek
8. Mesleki yeterliklerinin sınırlarını bilmek
9. Dürüst ve güvenilir olmak
10. Hasta ile illgili bilgilerin mahremiyetine saygı göstermek
11. Kişisel görüşlerine dayanarak, tıbbi bakımda, hastalara ön yargıyla yaklaşmamak
12. Kendisinin ya da meslektaşlarının uygulamalarından ötürü, hastanın zarar görme ihtimali belirdiğine dair kesin nedeni varsa, hızla hastayı korumak üzere harekete geçmek
13. Hekimlik konumunu kötüye kullanmamak
14. Meslektaşları ile hastanın yararını en iyi biçimde korumak üzere işbirliği yapmak.

Bildirimizde mesleki değerler, etik ilkeler ışığında ele alınarak, irdelenecek; tıp ve biyoetik eğitimi ile ilgili yaklaşım ve öneriler sunulmaya çalışılacaktır.

Kaynaklar

1- Epstein RM, Hundert EM, "Defining and assessing professional competence", *JAMA* 2002;287(2):226–235.

2- Doukas, Promoting Professionalism Through Virtue Ethics, The American Journal of Bioethics, 2019; 19(1):37-39.

3- Lynne M. Kirk, MD, Professionalism in medicine: definitions and considerations for teaching *Proc (Bayl Univ Med Cent)* 2007;20:13–16

4- Accreditation Council for Graduate Medical Education, ACGME, General competencies: Chicago:, 1999. Available at http://www.acgme.org/outcome/comp/compFull.asp#5 (Erişim 17.03.2019)

5- American Board of Internal Medicine Foundation, American College of Physicians–American Society of Internal Medicine Foundation, European Federation of Internal Medicine. Medical professionalism in the new millennium: a physician charter. Ann Intern Med 2002;136(3):243–246.

6- Tomorrow's Doctors, General Medical Council, Regulating doctors, ensuring good medical practice, https://www.educacionmedica.net/pdf/documentos/modelos/tomorrowdoc.pdf (Erişim 17.03.2019)

MESLEKLERARASI İŞ BİRLİĞİ VE İLETİŞİM

Doç. Dr. Pınar YILDIZ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı

Sağlık bilimleri alanında çalışanların en temel amacı kişilerin sağlıklılık hallerinin devamının sağlanması, hastalıkların erken tanınması ve tedavi edilebilmesidir. Sağlık çalışanlarının meslekleri ne olursa olsun bu ortak amaca yönelik iş birliği içinde çalışması gerekmektedir. İş birliğinin sağlanabilmesi karşılıklı anlayış ve etkili bir iletişim varlığında gerçekleşebilir. Bu panelde sağlık sektöründe meslekler arası iş birliği ve iyi iletişimin önemi, klinik eğitimdeki rolü ve hasta güvenliği sonuçlarına etkisi tartışılacaktır.

Giriş

Görev tanımı her ne olursa olsun sağlık alanında çalışanların ortak amacı hastaların sağlıklılık halinin sağlanmasıdır. Sağlık kurumunun kapısından içeri giren her birey için, sonucunda bu amacın çıktısının alındığı bir sağlık zinciri belirir. Kapıdaki güvenlik, yol gösteren görevli, hasta bakıcı, hedef poliklinik veya servisteki sekreter, eczacı, depo görevlisi, hemşire, öğrenci ve hekim ile bu zincire dahil kim var ise birbirine sıkı sıkı bağlıdır. Her kim ki o zincirden kopar ise o zaman işleyiş de de kopukluklar olur. Zincire dahil olan çalışanlar görevine sadık kalmalı, doğru ve hakkıyla çalışmalıdır. Günümüzde iletişim problemleri arttıkça, sağlık sektöründe ortak amaca hizmet edenler arasında iş birliği bozulmakta ve tartışmalar yaşanmaktadır.

Genel olarak sağlık mesleklerinde çalışanlar olarak hekim, diş hekimi, asistanlar, tıp ve diğer sağlık öğrencileri, hemşire, ebe, eczacı, laboratuvar çalışanları, teknisyenler, hasta bakıcı, diyetisyen, hastanede ve sağlık alanlarında çalışan diğer personeller sayılabilir. Sağlık sektörünün ve sağlık mesleklerinin bazı önemli özellikleri nedeniyle bu alandaki kişilerin birbirleri ile olan ilişkileri diğer sektörlerden daha farklı özellikler taşır.

Sorumlulukları diğer mesleklerden çok daha fazla olan, uzun mesai sürelerini kapsayan ve pek çok sorunla görevleri süresinde baş etmek zorunda kalan sağlık mensuplarını en iyi anlaması gerekenler yine sağlık mensuplarıdır. Sağlık alanındaki çalışmaların tamamı insan üzerinedir. Materyali insan olan ve hata affetmeyen bu alanda ancak etkili iletişimle birlikte sağlam bir ekip çalışması ve iş birliği başarılı sonuçlar getirir.

Sağlık alanında çalışanlar, çoğunlukla mesleki eğitimlerinde sadece kendi meslek alanlarına odaklanır. Beraber çalışacakları meslekler ile ilişkili bilgi, birikim, donanım ve farkındalıkları kısmen daha azdır. Bu nedenle de çalışma ortamında birbirini anlama, empati kurma yeterince sağlanamayabilir.

Meslekler Arası İş Birliği

Sağlık hizmeti veren ekip, her bir üyesi olmazsa olmaz olan bir bütünü oluşturur. Etkili ekipler; çalışanlar arası birbirine saygı, güven ve iş birliği ile karakterizedir. Hastanede bir alarm kodu verildiğinde zamanla yarışılmakta, o kodun içine dahil olan tüm meslekler aynı ortak amacın başarısı için çabalamaktadır. Bu sürede ekip içindekiler birbirlerinin öneminin farkında olmalı, güven ve uyum içinde çalışmalıdır. Her ne kadar bu tarz bir örnekte tıbbi açıdan ekibin bir başı olması, sürecin yürütülmesi ve kontrolünde önemli olsa da bu bir otorite savaşı olarak algılanmamalıdır. Bu ekipteki üyelerin kendi mesleki eğitimleri sürecinde diğer üyelerin görevlerini de öğrenmeleri, saygı duymaları ve gereken önemi vermeleri güven ortamı oluşturur. Gerek acil durumlar gibi en uç örneklerde gerek ise gündelik işleyişlerde bu güven ortamında çalışmak, başarılı sonuçları arttırdığı gibi mesleki tükenmişliğin önlenmesinde katkı sağlayacaktır. Meslekler arası iş birliği sadece hasta-

hekim ilişkilerinde değil hekim- hekim, hekim- diğer sağlık personeli ilişkilerinde de iş ortamında güvenlik açısından önemlidir.

Hasta Güvenliği Açısından İş Birliği

Sağlık hizmetlerinde çalışanlar tamamlayıcı roller üstlenen ve iş birliği içinde birlikte çalışan, problem çözme sorumluluğunu paylaşan ve hasta bakımı için plan oluşturma ve yürütme kararları veren sağlık uzmanları olarak tanımlanır. Sağlık sektörü ve hastaneler, tüm diğer çalışma alanlarından farklı olarak hataların aza indirilmesi gereken ve hatta sıfır hata ile çalışılması gereken yerlerdir. Sağlık hizmeti almak için hastanelere ve diğer sağlık kurumlarına başvuran kişilerin olumlu ve olumsuz ortamlarla karşılaşması halinde sağlık sonuçları da etkilenmektedir. Karşısındakini azarlama-tersleme, sorularını veya telefonlarını yanıtsız bırakma, küçümseme, görevini yapmama şeklinde ortaya çıkan ve hoş olmayan, çalışma ahengini bozucu davranışlar, kaliteli sağlık hizmeti sunumu için önkoşul olan ekip çalışmasını olumsuz etkilemekte, hasta güvenliğini tehlikeye sokmaktadır. Uyumsuz, iletişimi kopuk ve kendini ekibin bir parçası olarak görmekten öte bağımsız çalışan kişilerin tutum ve davranışlarının sonuçları hastaların sağaltımlarını olumsuz etkileyecektir. Tüm bu nedenler ile mezuniyet öncesi ve sonrası eğitimler ile standardize edilmiş ekip çalışması kültürü somutlaştırılmalı ve bu konunun hasta bakımının bir parçası olduğu içselleştirilmelidir.

Sağlıkta Etkili İletişimin İş Birliğindeki Rolü

Kişiler arası ilişkileri, örgütleri, toplumları oluşturan ve bir arada tutan temel bir faktör iletişimdir. Sağlıkta iletişim denildiğinde çoğunlukla akıllara hasta- hekim ilişkileri gelse de sağlık ile ilişkili mesleklerde çalışanların aralarındaki iletişimin gücü sağlık sonuçlarını etkileyen önemli bir faktördür. Teknolojideki hızlı ilerleme ile birlikte toplum da aynı hızla sağlık sektöründen beklentilerini yükseltmiştir. Günümüzde ve gelecekte daha donanımlı, problem çözebilen ve çözüm üreten, kritik düşünme becerileri gelişmiş meslek elemanları yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu ekiplerin birbirleri ile kuracakları etkin ve güçlü bir iletişimle sağlıkta başarı artar.

Sonuç

Sağlık alanında meslekler arası iş birliği, karşılıklı birbirini anlayan, empati kuran ve iyi iletişim halinde ekip çalışmaları ile sonuçlanır ve bu sayede de sağlıkta başarılı sonuçlar elde edilebilir. Hasta bakımında güvenli ve yüksek kalitede bakım sunan kurumların arkasında güçlü ekipler vardır. Gelecekte ülkemizde sağlık meslek eğitimlerinin verildiği tüm fakültelerde bu anlayışın yerleştirilmesi, meslekler arası farkındalık ve karşılıklı bilgi düzeyinin arttırılmasını hedeflenmesini umut ediyoruz.

KAYNAKLAR

1. Patient Safety and Quality: An Evidence-Based Handbook for Nurses. Chapter 33: Professional Communication and Team Collaboration Michelle O'Daniel; Alan H. Rosenstein.

2. Implementing successful interprofessional communication opportunities in health care education: a qualitative analysis. Kathryn B. Keller1, Terry L. Eggenberger, Julia Belkowitz, Mira Sarsekeyeva, Amalinnette R. Zito. International Journal of Medical Education. 2013; 4:253-259.

3. Sağlık Bilimlerinde Hasta Güvenliği ve Meslekler Arası İş birliği Eğitiminde Fizyoterapi Mesleği Farkındalığı: SWOT Analizi Gizem Irem Kınıklı, Zafer Erden, Melih Elçin. H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt:2, Sayı:1, 2015.
4. Communication, Collaboration, and Teamwork among Health Care Professionals. Laura L. Ellingson, Ph.D. Communication Research Trends. Volume 21 (2002) No. 3

KANITA DAYALI TIP

Doç. Dr. Özlem Serpil ÇAKMAKKAYA
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Kanıta dayalı tıp; hekimlerin, hastalarla ilgili tıbbi kararlar verirken klinik deneyimlerinin yanı sıra bilimsel kanıtı da dürüst, açık ve mantıklı şekilde kullanmalarıdır (1). Bu yaklaşımda mevcut araştırmalar sistematik olarak analiz edilir ve güvenilir olduğu düşünülen bilgiler tıbbi karar verme süreçlerinde kullanılır (Şekil 1). Kanıta dayalı tıp tarihte farklı dönemlerde uygulanmıştır ancak gerçek anlamda tanımlanması ve yeni bir paradigma olarak kabul edilmesi 1990'lı yıllarda olmuştur (2). David Sackett, Gordon Guyatt ve Archie Cochrane bu alanda önemli çalışmalar yapmışlar ve kanıta dayalı tıp kavramını tıp dünyasına kazandırmışlardır (3).

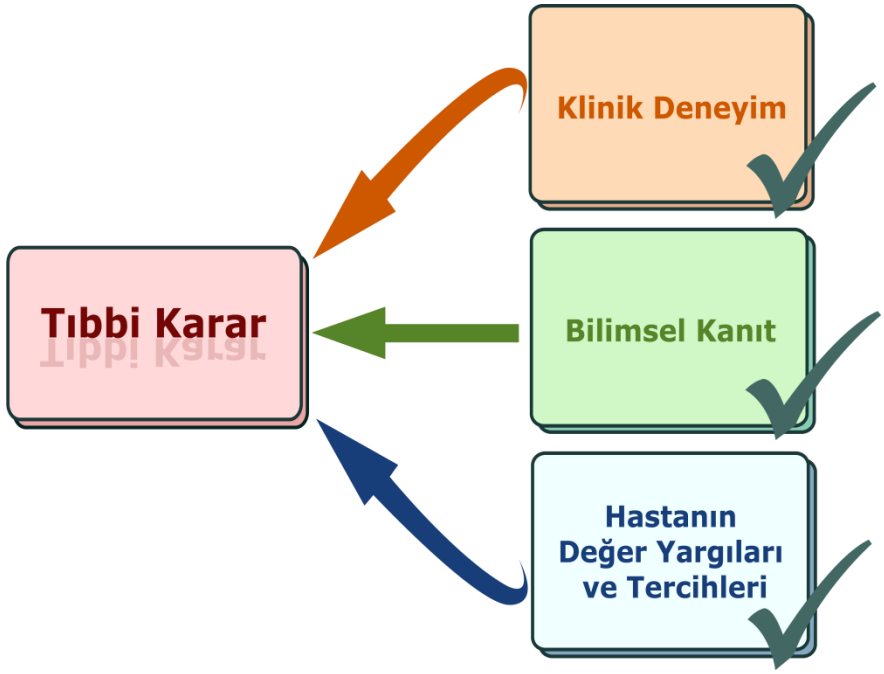

Şekil 1 Kanıta dayalı tıp kavramının şematik olarak ifadesi

Sackett ve arkadaşlarına göre iyi bir hekim karar verirken klinik deneyimi ile en güvenilir bilimsel kanıtı birleştirebilen hekimdir (1). Hekimlerin bu entegrasyonu sağlayabilmesi için bilimsel kanıta ulaşma, kanıtı eleştirel olarak değerlendirme ve güvenilir verileri tıbbi uygulamalarına aktarabilme becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Tıp fakültesi öğrencilerine bu yeterliklerin kazandırılması, çalışma hayatlarında özellikle klinik karar vermenin zor olduğu alanlarda kanıta dayalı tıbbı uygulayabilmelerini sağlayacaktır. Günümüzde okuduğu bir araştırmayı eleştirel olarak değerlendiremeyen bir klinisyenin tansiyon ölçmeyi bilmeyen ya da kardiyovasküler sistem muayenesi yapamayan bir hekim kadar yetersiz yetiştiği düşünülmekte ve tıp fakültesi mezunlarının kanıta dayalı tıp ilkelerini uygulamaları gerektiği vurgulanmaktadır (4, 5). Bu nedenle mezuniyet öncesi dönemde kanıta dayalı tıp konusunda eğitim verilmesi hem ulusal hem de uluslararası alanda gün geçtikçe daha fazla önem kazanmakta ve eğitim programlarında kanıta dayalı tıp eğitimlerine yer veren tıp fakültesi sayısı artmaktadır (6-9).

Kanıta dayalı tıp uygulamalarının mezuniyet öncesi dönemde öğrenilmesi öğrencilerin eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirdiği gibi yaşam boyu öğrenme süreçlerini de destekler. Bu sayede mezun olduklarında tıp fakültesinde öğrendikleri bilgilere güncel bilgileri eklemeleri kolaylaşır.
Hekimlerin kanıta dayalı tıp uygulamalarını engelleyen faktörlerden birisi bu alanda yeterince bilgi ve beceriye sahip olmamalarıdır (10, 11). Bu nedenle ulusal ve uluslararası eğitim kurulları, tıp fakültesi eğitim programlarında kanıta dayalı tıp eğitimlerine yer verilmesini önermektedir (8).
Ülkemizde Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (TEBDAD) tarafından belirlenen Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Standartları içerisinde yer alan Temel Standart 2.2.4., tıp fakülteleri eğitim programlarının bilimsel yöntemleri kullanarak analitik ve eleştirel düşünme gibi becerileri geliştirecek özellikler taşıması gerektiğini vurgulamaktadır. Gelişim Standardı 2.2.1. ile de eğitim programlarında kanıta dayalı tıp uygulamalarına yer verilmesinin önemine işaret edilmektedir (12).

Dünya örnekleri incelendiğinde çeşitli ülkelerde mezuniyet öncesi ve sonrası eğitim programlarında eleştirel düşünme ve bilimsel yaklaşımları destekleyecek eğitimlerin bulunduğu görülmektedir. İngiltere'de Genel Tıp Birliği (General Medical Council-GMC) tarafından hazırlanan "Yarının Doktorları" raporunda tıp fakültesi mezunlarının kazanmaları beklenen yeterlikler belirtilmektedir (13). Bu yeterliklerden birisi: Tıp fakültesi mezununun bilimsel araştırmalarda bilimsel yöntem ve yaklaşımları kullanabiliyor olmasıdır. Yeterlikler kapsamında tıp fakültesi mezunlarından bilimsel araştırmaları eleştirel olarak değerlendirebilmeleri ve klinik bir sorunla karşılaştıklarında sorunu çözmek için literatür bilgisini kullanabilmeleri beklenmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde tıpta uzmanlık programlarının akreditasyonundan Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitimi Akreditasyon Konseyi (Accreditation Council for Graduate Medical Education-ACGME) sorumludur. Konsey tarafından belirlenen uzmanlık öğrencisi doktorların gereksinimleri kapsamında kazanması gereken yeterliklerden birisi; bilimsel kanıtları değerlendirip özümseyebilmeleri, sürekli öz değerlendirme ve yaşam boyu öğrenmeye dayalı olarak sağlık hizmetini iyileştirmeleridir (14).

Kanıta Dayalı Tıp nasıl uygulanır?
Kanıta dayalı tıp uygulamaları beş temel basamakta gerçekleşir. Bu basamaklar sırasıyla:

1. Klinik soru sormak: Karşılaşılan klinik durumun soru haline getirilmesi
2. Bilimsel kanıtların araştırılması: Klinik soruyu yanıtlayabilecek en iyi kanıtların araştırılması
3. Eleştirel değerlendirme: Elde edilen kanıtların geçerlik, güvenirlik, ilgililik ve yararlılığının eleştirel olarak değerlendirilmesi
4. Sonuçların klinik uygulamaya aktarılması: Değerlendirme sonuçları içerisinden hastalara faydalı olacağı düşünülenlerin klinik deneyimler ile birleştirilip uygulanması
5. Performansın değerlendirilmesidir.

Kanıta dayalı tıp uygulamalarının temel basamakları aşağıda daha ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Klinik soru sormak
Klinik uygulamalar esnasında doktorlar kendilerine hastaları ile ilgili sorular sormaktadırlar. Soruların yanıtları doğru olarak verilmediğinde sağlık sunumunun kalitesini olumsuz etkileyen bilgi boşlukları ortaya çıkar (15). Bu nedenle kanıta dayalı tıp uygulamalarının ilk basamağı klinik uygulamada belirsiz bir durum ile karşılaşıldığında sorunun tanımlanması ve iyi yapılandırılmış bir soruya çevrilmesidir. Klinik soru iyi yapılandırıldığında, veri tabanlarında aranması ve konuyla yakından ilgili verilere ulaşılması daha kolay olacaktır. Klinik soruların yapılandırılmasında PICO formülü kullanılmaktadır (16). Bu formülün açılımı aşağıda verilmiştir:
P: Patient/population/problem (Hasta/popülasyon/problem)
I: Intervention (Müdahale/tedavi)

C: Comparison (Karşılaştırma/alternatif müdahale ya da tedavi)
O: Outcome (Sonuç/sonlanım)

Kanıtların araştırılması

Bilgisayar ve internet teknolojileri geliştirilmeden önce bilimsel kanıtlara daha çok klasik tıp kitaplarından ve düzenli yayınlanan tıp dergilerinden ulaşılmaktaydı. Klasik tıp kitaplarının (text-book) yazılması genellikle 1-1,5 yıllık bir süre almaktadır. Yani kitaplar kanıta dayalı olarak yazılsa da yayınlandıktan bir süre sonra bilgiler güncelliğini kaybetmektedir. Ancak bu kitaplar arka-plan bilgi için çok değerli kaynaklardır. Düzenli yayınlanan dergilere ulaşım, üyelik gerektirdiği için her zaman çok kolay olmamaktadır. Bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşmasıyla tıpla ilgili veri tabanları da artmakta, internet üzerinden ulaşılan bilgi de çığ gibi büyümektedir. Bu durum hekimlere güvenilir ve doğru bilgiyi seçme konusunda sorumluluklar yüklemektedir. Hekimlerin güvenilirliği kanıtlanmış veri tabanlarını bilmeleri ve bu veri tabanlarında etkin tarama yapabilmeleri gerekmektedir.

Eleştirel değerlendirme

Kanıta dayalı tıp uygulamalarının üçüncü basamağı bilimsel kanıtın değerlendirilmesi basamağıdır. Eleştirel değerlendirme olarak isimlendirilen bu aşama, bilimsel kanıtların geçerlik, güvenirlik ve klinik yararlılık açısından sistematik olarak değerlendirildiği bir süreçtir (16). Günümüzde çok fazla sayıda bilimsel araştırma yapılmaktadır ancak bu araştırmaların birçoğunun sonuçları evrendeki gerçeği yansıtmak için yeterli değildir. Bilimsel araştırmalarda yanlılık, sonuçların yanlış yorumlanmasına neden olabilecek önemli tehlikelerden birisidir. Bu nedenle yanlılığı azaltmak için yoğun çaba harcanmaktadır. Son yıllarda randomize kontrollü çalışmaların ve sistematik derlemelerin daha şeffaf olarak yayınlanması, böylece niteliklerinin arttırılmasını hedefleyen CONSORT (Consolidated Standards of Reporting Trials) 2010 ve PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) gibi bir tür kontrol listesi özelliği taşıyan rehberler yayınlanmıştır (17, 18). Hekimler makalelerin kanıt düzeyleri, geçerlik, güvenirlik ve ilgililiklerini değerlendirebilmelidir. Bilimsel araştırmaların kanıt düzeyleri yapılan çalışmanın tasarımına göre farklılıklar göstermektedir. Bilimsel araştırmaların kanıt düzeylerini gösteren piramit Şekil 2'de sunulmuştur (19, 20).

Şekil 2 Bilimsel Araştırmaların Kanıt Düzeyleri Piramidi (OCEBM Levels of Evidence Working Group*. "The Oxford Levels of Evidence 2" (20))

Sonuçların klinik uygulamaya aktarılması

Kanıta dayalı tıp uygulamalarında hekimler eleştirel değerlendirme ile elde ettikleri kanıtları geçerli ve güvenilir buluyorsa, bunları hastalarına uygulayıp uygulamama konusunda karar vermelidir. Bu aşamada göz önünde bulundurulması gereken önemli diğer bir faktör hastanın değer yargıları, öncelikleri ve bulunduğu koşullardır. Tedavinin etkinliği ya da riski, hasta ve hasta yakınları ile paylaşılarak tedavi ittifakı sağlanmalıdır (16).

Performansın değerlendirilmesi

Hekimler kanıta dayalı tıp uygulamaları doğrultusunda elde ettikleri yeni bilgileri klinikte uygulamaya başladıklarında, uygulamanın etkinliğini ve uygulamaya devam edip etmeyeceklerini değerlendirmelidir (21). Ayrıca kanıta dayalı tıp basamaklarını ne kadar etkin kullandıklarını analiz etmelidir. Herhangi bir basamakla ilgili bilgisinin yeterli olmadığını düşündüğünde, o basamak üzerinde çalışmalıdır (16). Tüm performansın değerlendirilmesi, hekimin hasta bakımında genel olarak bir ilerleme olup olmadığının değerlendirilmesi ile gerçekleşebilmektedir.

Kanıta Dayalı Tıp uygulama eğitimleri

Kanıta dayalı tıp kavramının tıp dünyasına girmesinin ardından bu alana ait eğitimler tıp fakültesi eğitim programlarında yer almaya başlamıştır (22). Ancak eğitimler konusunda henüz bir standardizasyon sağlanamamış ve eğitimlerin tıp fakültesinin hangi aşama ya da aşamalarında ve ne şekilde olması gerektiği yönünde ortak bir yaklaşım geliştirilememiştir. (23).

Mezuniyet öncesi dönemde verilen kanıta dayalı tıp eğitimlerini inceleyen bir sistematik derlemede eğitimlerin yıllara ve eğitim yöntemlerine göre çeşitlilik gösterdiği belirlenmiştir. Araştırmada, kanıta dayalı tıp eğitimlerinin, tıp fakültesinin farklı aşamalarında eğitim programına dikey olarak yerleştirilmesinden ziyade belli bir yıl içerisinde uygulanıyor olması dikkat çekmektedir (23). Kanıta dayalı tıp konusunda önemli çalışmaları olan Straus ve ark. “Kanıta dayalı tıp, nasıl uygulanmalı ve öğretilmeli?” isimli kitaplarında kanıta dayalı tıp eğitiminde kendilerini başarıya götüren temel faktörlerden bazılarını şu şekilde sıralamışlardır: Eğitimin gerçek klinik karar verme ve uygulama süreçleri temelinde gerçekleşmesi, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına odaklanması ve yaşam boyu öğrenme yeterliğini geliştirmelerine yardım etmesi, eğitim programında aktif ve pasif öğrenme yöntemlerinin birlikte yer alması, yeni bilgilerin öncekilerle eklemlenmesinin sağlanması, eğitimlerin duyuşsal, bilişsel, davranışsal, psikomotor öğrenme alanlarını hedefleyecek şekilde gerçekleşmesidir (24, 25).

Kanıta Dayalı Tıp ve öğrenme teorileri

Kanıta dayalı tıp eğitimlerinde henüz standart bir eğitim şekli olmadığı gibi bu eğitimlerin arka planında yer alan temel bir öğrenme teorisi de belirlenmemiştir (26). Bununla birlikte kanıta dayalı tıp eğitimlerinde yetişkin öğrenme teorisi ve yerleşik biliş öğrenme teorisinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Yetişkin öğrenme teorisi

Meslek eğitimi süreci yetişkinlere yönelik olduğu için yetişkin öğrenme ilkelerinin göz önünde bulundurulması önerilmektedir (27, 28). Bu teoriye göre yetişkinler bağımsız öğrenenlerdir, öğrenmeyi gerçek hayat sürecine entegre edebilirler, problem odaklı öğrenme gerçekleştirirler, içsel ve dışsal faktörlerle motive olurlar (29). Hekimlerin kanıta dayalı tıp uygulamalarının profesyonel gelişimlerine ve hayat boyu öğrenme süreçlerine katkıda bulunacağına inanmaları içsel motivasyonlarını arttıracaktır. Mezuniyet öncesi dönemlerde kanıta dayalı tıbbın tanıtılması ve temel eğitimlerin verilmesi mezuniyet sonrası dönemde bu alanda öğrenme fırsatlarının takip edilmesine ve kanıta dayalı tıbbın uygulanmasına yardımcı olacaktır.

Yerleşik biliş öğrenme teorisi

Kanıta dayalı tıp eğitimlerinin geliştirilmesinde göz önünde bulundurulabilecek diğer bir öğrenme teorisi yerleşik biliş öğrenme teorisidir. Yerleşik biliş; sosyal görüşme, işbirlikçi öğrenme, bilişsel çıraklık ve benzerleri gibi yapılandırmacı kurama ait öğrenme stratejilerinden birisidir. Yerleşik bilişte düşünme ve öğrenme sosyal aktiviteler olarak ele alınır. Öğrenme, günlük hayat aktiviteleri ile bütünleşmiş ve sürecin doğal parçası olmuştur. Dolayısıyla öğrenme doğal ortamlarda, toplum ve kültürel çevre içerisinde gerçekleşir (30). Yerleşik biliş kavramında bilgi sunumu, geleneksel pedagojik yaklaşımlarla değil model oluşturma, koçluk gibi pratik yaklaşımlarla gerçekleşir. Bu teori kapsamında kanıta dayalı tıp eğitimlerinin klinikle entegre edilerek rol modeller önderliğinde uygulama yapılarak gerçekleştirilmesi öğrenmeyi kolaylaştıracaktır.

Kanıta Dayalı Tıp eğitimlerinin değerlendirilmesi

Kanıta Dayalı Tıp eğitimlerinin etkinliğinin değerlendirilmesinde en ideal yaklaşımı belirleyecek güçlü kanıtlara henüz ulaşılamamıştır.

Kanıta dayalı tıp uygulama eğitimlerinin etkinliği değerlendirilirken bilgi kazanımlarının değerlendirilmesi en kolay basamak olmasına rağmen bu basamağın değerlendirilmesini sağlayacak çok az sayıda geçerlik ve güvenirliği kanıtlanmış ölçüm aracı vardır. Bunun yanı sıra sadece bilgi kazanımlarının ölçülmesi yeterli değildir, uzun vadedeki davranış değişiklikleri de değerlendirilmelidir. Davranış değişikliklerini değerlendiren çalışmaların çoğunluğu öz-değerlendirme yöntemlerini kullanmaktadır. İdeali eğitimlerin hastalar ve toplum üzerine olan etkilerinin değerlendirilmesidir. Ancak eğitim araştırmalarında bu basamağın değerlendirilmesi çok güçtür (31).

Kanıta dayalı tıp eğitimlerinde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarını inceleyen bir sistematik derlemede yazarlar bu amaçla 104 farklı aracın kullanıldığını belirlemişlerdir (32). Bu araçların çoğu veri tabanlarında tarama yapma ve eleştirel değerlendirme gibi kanıta dayalı tıp becerilerini ölçmektedir, bilgi ve tutumu ölçen araçlar ise iki ve üçüncü sırada yer almaktadır. Çalışmada ölçme ve değerlendirme araçlarının tür, içerik, yöntem, psikometrik özelliklerine göre kalite sınıflandırılması yapılmıştır. Birinci seviyede karar verdirici (summative) ve biçimlendirici (formative) değerlendirmelerde kullanılan araçlar yer almaktadır. Fresno Test ve Berlin Anketi bu seviyededir. Fresno Test'in öğrencilerin bilgi ve becerilerini gerçekçi olarak ölçtüğü ancak testin değerlendirilmesinin zaman alıcı olduğu belirtilmiştir. Berlin Anketi ise çoktan seçmeli sorulardan oluşan, değerlendirilmesi kolay olsa da sadece bilgiyi değerlendiren bir ölçüm aracı olarak değerlendirilmiştir. İkinci seviyede kanıta dayalı tıp eğitimlerini program üzerinden değerlendiren testler, üçüncü seviyede ise davranış değişikliklerini değerlendiren testler yer almaktadır. Genel olarak ölçme değerlendirme araçlarının %53 ünde en az bir geçerlik kanıtının bulunduğu ancak çoklu geçerlik kanıtlarına sahip yöntemlerin çok az olduğu belirtilmiştir (32). Halen kanıta dayalı tıp uygulama eğitimlerinin değerlendirilmesi üzerinde çalışmalar devam etmekte yeni ölçme ve değerlendirme araçları geliştirilmektedir. Ancak bu araçlar içerisinde geçerlik ve güvenirliği kanıtlanmış olanların sayısı azdır.

Kaynaklar

1. Sackett DL, Rosenberg WM, Gray JA, Haynes RB, Richardson WS. Evidence based medicine: What it is and what it isn't. BMJ. 1996;312(7023):71-2.
2. Group E-BMW. Evidence-based medicine. A new approach to teaching the practice of medicine. JAMA. 1992;268(17):2420.
3. Claridge JA, Fabian TC. History and development of evidence-based medicine. World J Surg. 2005;29(5):547-53.

4. Glasziou P, Burls A, Gilbert R. Evidence based medicine and the medical curriculum. BMJ (Clinical research ed). 2008;337(7672):704-5.
5. Anderson M, Cohen J, Hallock J, Kassebaum D, Turnbull J, Whitcomb M. Report 1 learning objectives for medical student education: Guidelines for medical schools washington: Association of american medical colleges; 1998.
6. İlhan MN, Maral I, Güney Z, Haznedaroğlu Ş, Çakır N, Tunaoğlu FS, et al. Gazi üniversitesi tıp fakültesinde kanıta dayalı tıp eğitimi: İlk yıl deneyimi. Tıp Eğitimi Dünyası. 2007;24(24).
7. Ateş C, Öztuna D, Genç Y. Sağlık araştırmalarında sınıf içi korelasyon katsayısının kullanımı. Turkiye Klinikleri J Biostat 2009;1(2):59-64.
8. Crilly M, Glasziou P, Heneghan C, Meats E, Burls A. Does the current version of 'tomorrow's doctors' adequately support the role of evidence-based medicine in the undergraduate curriculum? Med Teach. 2009;31(10):938-44.
9. Elçin M, Turan S, Odabaşı O, Sayek İ. Development and evaluation of the evidence-based medicine program in surgery: A spiral approach. Med Educ Online. 2014;19(1):24269.
10. Van Dijk N, Hooft L, Wieringa-de Waard M. What are the barriers to residents' practicing evidence-based medicine? A systematic review. Acad Med. 2010;85(7):1163-70.
11. Green ML, Ruff TR. Why do residents fail to answer their clinical questions? A qualitative study of barriers to practicing evidence-based medicine. Acad Med. 2005;80(2):176-82.
12. TEPDAD. Mezuniyet öncesi tıp eğitimi ulusal standartları 2018 [cited 2018 June 21]. Available from: http://tepdad.org.tr/belgeler.
13. Council GM. Tomorrow's doctors: Outcomes and standards for undergraduate medical education. Manchester, UK: General Medical Council. 2009.
14. ACGME. Common program requirements. 2017 [cited 2018 June 21]. Available from: http://www.acgme.org/What-We-Do/Accreditation/Common-Program-Requirements
15. Bergus GR, Randall CS, Sinift SD, Rosenthal DM. Does the structure of clinical questions affect the outcome of curbside consultations with specialty colleagues? Arch Fam Med. 2000;9(6):541.
16. Akobeng AK. Principles of evidence based medicine. Arch Dis Child. 2005;90(8):837-40.
17. Moher D, Hopewell S, Schulz KF, Montori V, Gøtzsche PC, Devereaux P, et al. Consort 2010 explanation and elaboration: Updated guidelines for reporting parallel group randomised trials. BMJ. 2010;340(3):c869-c.
18. Liberati A, Altman DG, Tetzlaff J, Mulrow C, Gotzsche PC, Ioannidis JP, et al. The prisma statement for reporting systematic reviews and meta-analyses of studies that evaluate health care interventions: Explanation and elaboration. Ann Intern Med. 2009;151(4):W65-94.
19. Çakmakkaya ÖS. Bilimsel kanıta ulaşmak: Biyomedikal veri tabanları ile ilgili derleme. Journal of Higher Education/Yükseköğretim Dergisi. 2012;2(2):104-8.
20. Howick J, Chalmers I, Glasziou P, Greenhalgh T, Carl Heneghan, Liberati A, et al. The 2011 oxford cebm evidence levels of evidence (introductory document): Oxford Centre for Evidence-Based Medicine; 2011 [cited 2018 June 21]. Available from: http://www.cebm.net/index.aspx?o=5653.
21. Johnson C. Evidence-based practice in 5 simple steps. J Manipulative Physiol Ther. 2008;31(3):169-70.
22. Bloch R, Swanson M, Hannis M. An extended evidence-based medicine curriculum for medical students. Acad Med. 1997;72(5):431-2.
23. Maggio LA, Tannery NH, Chen HC, ten Cate O, O'Brien B. Evidence-based medicine training in undergraduate medical education: A review and critique of the literature published 2006–2011. Acad Med. 2013;88(7):1022-8.
24. Straus SE, Richardson W, Glasziou P, Haynes R, editors. Evidence based medicine: How to practice and teach ebm. 4th ed. Edinburgh: Elsevier Churchill Livingstone; 2011.

25. Dodek PM, Sackett DL, Schechter MT. Systolic and diastolic learning: An analogy to the cardiac cycle. Can Med Assoc J. 1999;160(10):1475-7.
26. Maggio LA. Educating physicians in evidence based medicine: Current practices and curricular strategies. Perspectives on medical education. 2016;5(6):358-61.
27. Das K, Malick S, Khan KS. Tips for teaching evidence-based medicine in a clinical setting: Lessons from adult learning theory. Part one. J R Soc Med. 2008;101(10):493-500.
28. Malick S, Das K, Khan KS. Tips for teaching evidence-based medicine in a clinical setting: Lessons from adult learning theory. Part two. J R Soc Med. 2008;101(11):536-43.
29. Abela J. Adult learning theories and medical education: A review. Malta Medical Journal. 2009;21(01):11-8.
30. Amstutz DD. Adult learning: Moving toward more inclusive theories and practices. New Directions for Adult and Continuing Education. 1999;1999(82):19-32.
31. Hatala R, Guyatt G. Evaluating the teaching of evidence-based medicine. JAMA. 2002;288(9):1110-2.
32. Shaneyfelt T, Baum KD, Bell D, Feldstein D, Houston TK, Kaatz S, et al. Instruments for evaluating education in evidence-based practice: A systematic review. JAMA. 2006;296(9):1116-27.

ÖĞRENEN MERKEZLİ KLİNİK EĞİTİM VE EĞİTİCİLER

Prof. Dr. İskender SAYEK
TEPDAD Başkanı

Tıp eğitiminde klinik eğitimin temel amacı mezunların klinik uygulamalar için yetkinlikleri kazanmasıdır. Bu yetkinliklerin kazandırılması klinik ortamlarda öğretim ve öğrenmeye odaklanan eğitici, öğrenen ve hastanın işbirliği ile mümkün olur. Klinik eğitimin başarısı eğitimin iyi organize edilmesi ile doğrudan ilişkilidir. Çünkü klinik eğitim ortamlarında eğitim ve sağlık hizmeti birlikte yürütülmektedir.

Klinik eğitimde öğrenen merkezli eğitim giderek yaygınlaşmaktadır. Eğiticilerin temel yetkinliklerinden birisi öğrenenleri eğitimin merkezine alacak uygulamaları sağlamasıdır. Klinik becerilerin kazandırılması klinik beceri laboratuvarları, yatak başında ve ayaktan tedavi ortamlarında yürütülmektedir. Bu eğitim çevresinde öğreten, öğrenen hasta ilişkileri ve sağlık ekibinin üyeleri önemli bir yer tutar. Klinik eğiticilerin temel özellikleri bilgi sağlayıcı, rol model, kolaylaştırıcı, değerlendirici, kaynak sağlayıcı ve planlayıcı olmasıdır. Bu özellikler ile öğrenenin derinlemesine öğremesini sağlayacak, öz-yönelimli ve işbirlikli öğrenmeyi kolaylaştıracak uygulamaları yapmalıdır.

Öğrenenin merkezde olduğu klinik eğitimde dört düzey vardır: Bu düzeyler

1. Bilgi edinmek
2. Hasta sorununu analiz etme ve önceleme
3. Hasta için bir plan yapabilme
4. Refleksiyon yapmak ve diğerlerinin eğitimine katkıda bulunmaktır.

Eğiticilerin bu eğitimlerde eğitici becerileri ve klinik deneyimleri önem kazanmaktadır. Çünkü eğiticilerin sadece bilgili olması ya da klinik becerilerde yetkin olması yeterli değildir. Mesleki değerlere önem vermenin yanısıra eğiticilerden bugün yeni eğitim teknolojileri kullanabilme yetkinliğinin olması da beklenmektedir. Bu beklentinin karşılanabilmesi klinik ortamlarda öğrenen merkezli eğitim yaklaşımına önemli destek olacaktır.

KLİNİK EĞİTİCİNİN "DEĞERLENDİRİCİ" ROLÜNE BAKIŞ

Prof. Dr. Halil İbrahim DURAK
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Klinik ortam öğrenenlerin deneyimleyerek öğrenmelerine ve yeterliklerini geliştirmelerine olanak sağlar. Bu olanağın doğru kullanılması, klinik ortamın yapısal ve örgütsel özellikleri, kurumsal öğrenme iklimi, eğitim programının özellikleri, öğrencilerin hazır bulunuşlukları ve klinik eğiticilerin bilgi-becerileri ile motivasyonlarına doğrudan bağlantılıdır.
Klinik eğiticilerin bilgi-becerileri; a) konu alanı, b)klinik ortamdaki hastalar, c)öğrenciler ve d) konu alanına özgü öğretim yöntemi bilgi becerileri olarak dört başlığa ayrılabilir. Klinik eğitici bu dört başlıktaki bilgi ve beceri düzeyi ile "öğretme motivasyonu" ölçüsünde eğitici rolünü yerine getirebilir. Öğretmek ve öğrenmeyi değerlendirmek eğiticinin ana görevidir. Planlama, izleme ve düzeltme gerektirir.
Bu konuşmada klinik eğiticinin temel rollerinden biri olan değerlendirici rolünün özellikleri ve bu rolleri hakkıyla yerine getirebilmeleri için gerekenler bilgi ve beceri konuları gözden geçirilecektir.

Sözlü Bildiriler

1987'den 2017'ye Hekimlerin Uzmanlık Alan Tercih Değişimleri

Dilara Bakan Kalaycıoğlu
dilarabakan@gmail.com, Gazi Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (TUS), Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri ile üniversitelerin tıp fakültelerinde tıpta uzmanlık eğitimine kabul edilecek adayları seçmek amacıyla 1987'den beri yapılmaktadır. Hekimler, TUS puanlarına göre tercih ettikleri uzmanlık alanına merkezi olarak yerleştirilmektedir. Almanya, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri, Yeni Zellanda ve İsviçre'de yapılan çalışmalarda cerrahi branşlarda uzmanlaşmak isteyen hekim oranlarının düştüğü belirlenmiştir (Ganschow, 2012; Kleinert ve ark., 2017). Ülkemizde de son yıllarda hekimlerin cerrahi branşlardan uzaklaştıklarına dair tartışmalar sürmektedir (Yavuz, Çamsarı ve Arısoy, 2017). Uzmanlık alanları, 2010 yılında yayınlanan "Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Kurum Katkısına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ" kapsamında 4 risk grubuna ayrılmıştır. Cerrahi alanlar genel olarak 3. ve 4. risk grubunda bulunmaktadır. Her ne kadar tıp camiasında hekimlerin uzmanlık alan tercihlerinin değiştiğine ve artık TUS'tan yüksek puan alan adayların cerrahi alanları daha az tercih ettiğine dair bir kanaat oluşmuşsa da bu durumun bilimsel yöntemlerle tespit edilmesi bu çalışmanın temel amacıdır.
Çalışma kapsamında öncelikle, hekimlerin cinsiyet ve tercih ettikleri bölüm (dahili, cerrahi, temel) ardından cinsiyet ile risk grupları (1., 2., 3. ve 4. grup) arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Son olarak, süreçte hekimlerin alan tercihlerinde meydana gelen değişimi incelemek amacıyla yıllara (1987, 1997, 2007 ve 2017) ve risk gruplarına göre Ağırlıklı Klinik Tıp Bilimleri (K) puan ortalamaları arasında fark olup olmadığı araştırılmıştır.
Yöntem: Genel tarama modeli kapsamında yürütülen bu araştırmanın veri setini 1987, 1997, 2007 ve 2017 yıllarında uygulanan toplam 7 farklı TUS ile bir uzmanlık alanına yerleştirilen hekimlerin K puanı oluşturmaktadır. 1987 yılında TUS bir kez uygulanmıştır.
Araştırmanın amaçları doğrultusunda hekimlerin uzmanlık bölüm tercihlerinin, cinsiyete ve risk gruplarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla non-parametrik analiz tekniklerinden χ^2 testi kullanılmıştır. Hekimlerin yıllara ve risk gruplarına göre K puan ortalamalarının arasında fark olup olmadığı ise iki yönlü ANOVA ile analiz edilmiştir.
Bulgular ve Sonuç: Araştırma kapsamında yer alan çalışma grubunda 7.982 kadın, 10.688 erkek olmak üzere toplam 18.670 hekim bulunmaktadır. Bu hekimlerin 7.389'u cerrahi, 9.927'si dahili ve 1.354'ü temel uzmanlık alanlarına yerleştirilmiştir.
χ^2 testi sonuçlarına göre, cinsiyet ile bölüm (cerrahi, dahili ve temel) arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($\chi^2_{(2)}$= 447,822, p < 0,001). Özellikle cerrahi alanları erkekler (%67), kadınlara (%33) göre daha çok tercih etmiştir.
Hekimlerin, cinsiyetleri ile yerleştikleri uzmanlık alanının risk grubu arasında da istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vardır ($\chi^2_{(3)}$= 533,274, p < 0,001). Kadınlar 1. (%56) ve 2. risk (%53) grubunda bulunan alanları, erkekler ise 3. (%56) ve 4. (%67) risk grubunda bulunan alanları tercih etmişlerdir.
Hekimlerin yıllara ve göre risk gruplarına göre K puanı ortalamalarının arasında fark olup olmadığı belirlemek amacıyla yıla ve risk gruplarına göre yapılan ANOVA sonuçlarına göre yıl ile risk grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir etkileşim bulunmaktadır F(9,18654)=304,60, p < 0,001. Genel olarak 3. ve 4. risk grubunda bulunan cerrahi alanların 2007 ve 2017'de K puanları düşerken, özellikle 2. risk grup bulunan uzmanlık alanlarının K puanlarının yükseldiği gözlenmiştir.
Anahtar Kelimeler TUS, cerrahi, risk grupları, uzmanlık tercihi

Akran Değerlendirmesinin Öğrenci Sunumu Temelli Alan Seçmeli Derslerde Kullanımının Tartışılması

Yekbun Adıgüzel
yekbun.adiguzel@altinbas.edu.tr, Altınbaş Üniversitesi

Giriş: Seçmeli derslerde kullanılabilen bir yöntem olarak öğrencilerin belirli bir konu ya da belirli bir disiplin alanında konu anlatımı ya da makale sunumu yapması öğrenci merkezli eğitim için uygun olabilecek bir yöntemdir. Ancak, sunumların konu içerik ve kapsamlarının, sunumu yapan öğrenci ve de diğer öğrenciler tarafından ne düzeyde anlaşıldığı ölçümü yapılmadıkça, bu yöntemin başarısı da ölçülmemiş, değerlendirme tamamlanmamış olmaktadır diye düşünüyoruz.
Amaç: Burada, öğrenci sunumu temelli derslerin, sunum yapma ve ders devamlılığı kriteri ile birlikte ancak sunum tekniklerini kullanma becerisi merkeze alınmadan değerlendirilmesi konusunda bir öneri getirmek hedeflenmiştir. Bu amaçla, bu tip derslerde yapılan öğrenci sunumlarının akran değerlendirmesine tabi tutulması ele alınacaktır.
Yöntem: Sunulacak konu veya makaleler, dersten sorumlu öğretim üyesinin de onayı ile belirlenmektedir. Sunumların ardından, öğrencilerden dinledikleri sunumu özetlemeleri ve özetlerinin sonunda da, sunumu yapan öğrencinin yanıtlaması için sunum konusu ile ilgili teknik bir soru sormaları istenmektedir. Özetler sorularla birlikte sunum yapan ilgili öğrenciye iletilmektedir. Onlardan, özetleri okuyup, 'çok iyi' ve 'çok kötü' arasında 5 kademede değerlendirmeleri ve soruları da yanıtlamaları istenmektedir. Bu akran değerlendirmesinin sonuçlarının notlarına yansımayacağı öğrencilere ders başında belirtilmiştir.
Bulgular ve sonuç: Yöntemde belirtildiği şekilde uyguladığımız akran değerlendirmesinin iki amacı vardır. İlki, öğrencinin, kendi yaptığı sunumu akranlarının nasıl özetlediğini görüp onları değerlendirmesidir. Diğeri, sınıf genelinin konuyu özetleme düzeyinin, sunum yapan öğrencinin bilgi aktarma başarısı konusunda refleksiyon oluşturmasıdır. Ancak, akran değerlendirmesi güvenilirliği düşük bulunmuştur çünkü değerlendirmeye alınmayacağı önceden belirtildiği halde öğrencilerin çoğunluğu akranlarını 'çok iyi' olarak değerlendirmiştir. Bunu aşmak için, öğrencilere verilecek "akran değerlendirmesinin değerlendirmeye alınmayacağı" bilgisinin, değerlendirmenin amacını da açıklayan daha kapsamlı bir ön-bilgi ile desteklenmesi düşünülmektedir. Öğrencilerde bunun farkındalığı yaratılabildiği takdirde bile, sunumların eşdeğer zorluk derecesine sahip olması gereklidir. Aksi durumda, akran değerlendirmelerine sunum konularının kapsamları ve zorluk dereceleri entegre edilmelidir. Sunumu yapılacak konularının zorluk düzeylerinin benzer olması sağlandığı takdirde ise, yine de, değerlendirmeyi yapan öğrenci(ler)in konuya hâkimiyet düzeyleri genel olarak ya da konu bazında değişken olabilecektir. Bu farklılıkların akran değerlendirmelerine yansıması muhtemeldir. Bu konuda, sunumların zorluk derecelerinin dinleyici öğrenciler açısından ne düzeyde olduğunu anlamak için, sunumun ardından tüm öğrencilerin bu konuda bir değerlendirme yapması gerekmektedir. Bu değerlendirmede, öğrencilerden, sunumu, sunum içeriğinin zorluğu bakımından değerlendirmeleri istenirken, sunumu yapan öğrenciyi ise bilgi aktarımı ve sunum becerisi açısından değerlendirmeleri istenebilecektir. Soruların ve sorulara iletilen yanıtların da, konunun daha iyi anlaşılmasına katkı açısından yine öğrenciler tarafından değerlendirilmesi mümkündür. Son olarak, akran değerlendirmesi ile birlikte ayrıca izlenebilecek yöntemlerden biri de, sunum sırasında sorulacak soruları yanıtlama düzeyidir.
Anahtar Kelimeler Ölçme değerlendirme, öğrenci sunumu, akran değerlendirmesi

Akran Destekli PDÖ Modeli: B.U.Ü.T.F Örneği

Mevlüt Okan Aydın
okanaydin@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
İlker Mustafa Kafa
imkafa@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Züleyha Alper
zalper@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
İlker Gökay Güney
ilker.gokay.guney.bgm@gmail.com, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Muhammet Nafi Civan
mnaficivan@gmail.com, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Muhammed Yasir Akça
myasirakca@gmail.com, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Tıp eğitiminde uygulanacak en doğru yöntemi bulmaya yönelik arayışlar değişen dünya koşullarına paralel olarak sürmekte ve eğitim-öğretimin önemi günden güne artmaktadır. Ülkemiz tıp fakültelerinde uzun zamandır sürdürülen didaktik eğitim modeli, tıp fakültelerinde görev alan eğitimciler ve öğrencilerin geri bildirimlerine göre günümüz şartlarında verimliliği tartışmalıdır. Bu nedenle didaktik eğitim modeline ek olarak yeni eğitim modellerinin kullanılması önem arz etmektedir. Probleme dayalı öğrenme(PDÖ) de bu modellerden bir tanesidir.
PDÖ, problem temelli küçük grup tartışmaları ile interaktif öğrenmeyi içeren bir öğrenim modelidir. Bu model öğrencinin problem çözme becerisini, öz yönelimli öğrenme becerisini, motivasyonunu ve bilgi birikimini geliştirmek için tasarlanmıştır.
PDÖ modelimize eğitici olarak öğretim üyelerimizin yanı sıra öğrencilerimiz de katılmaktadır. Akran destekli PDÖ adını verdiğimiz uygulamamızı Türkiye'de ilk olarak gerçekleştiriyoruz ve bu konuda öncü fakülte olmayı hedefliyoruz.
Yöntem: Çalışmamız, akran destekli PDÖ sistemi ile hem akranların öğretirken daha iyi öğrenmelerini sağlamak hem de PDÖ oturumlarına katılan öğrencilerin öğretim üyesi baskısı olmaksızın, daha aktif rol alarak öz yönelimli öğrenmelerini sağlamayı amaçlamaktadır.
2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren B.U.Ü.T.F. mezuniyet öncesi tıp eğitimi modeli olarak entegre eğitim uygulanmaya başlanmıştır. Bu model PDÖ oturumlarıyla da zenginleştirilmiştir. PDÖ oturumlarının sürdürülebilirliğinin, öğretim üyelerinin iş yükü ve motivasyon eksikliklerinden ötürü sekteye uğrayabileceği düşünülerek, farklı eğitim alanlarında (klinik beceri uygulamaları vb) 2 senedir düzenli uygulanan akran destekli eğitim modelinin olumlu geri bildirimleri de göz önünde bulundurularak "Akran destekli PDÖ" yapılmasına karar verilmiştir.
2018-2019 eğitim öğretim yılı güz dönemi başında fakültemizde "PDÖ eğitici eğitimi" düzenlenmiştir. Bu eğitime öğretim üyelerimizin yanında akran destekli eğitim deneyimine sahip 5 ve 6. Sınıf öğrencileri de katılmıştır. PDÖ eğitimi alan öğrenci ve öğretim üyeleri, süregelen PDÖ oturumlarında gözlemci olarak yer almıştır. Belirli bir gözlem süreci sonunda aktif olarak akran destekli PDÖ oturumları 6 akran eğiticiyle başlatılmıştır.
2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde dönem 1 ve 2 öğrencilerine yönelik PDÖ uygulamaları 14 grup üzerinden yapılmıştır. 14 grubun 8'ine öğretim üyeleri, 6'sına akran öğrenciler eğitim yönlendiricisi olarak katılım sağlamışlardır.
Akran destekli PDÖ modeli sonunda öğrencilerle 5'li Likert ölçekli formlarla, akran öğrencilerle ise yarı-yapılandırılmış odak grup görüşmesiyle geri bildirim alınmıştır.
Bulgular: Verinin istatistiksel analizi SPSS 23.0 istatistik paket programında yapılmıştır. Verinin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro-Wilk testi ile incelenmiştir. Normal dağılmayan veri için iki grup karşılaştırmasında Mann-Whitney U testi ve ikiden fazla grup karşılaştırmasında Kruskal

Wallis testi kullanılmıştır.Kategorik verilerin analizinde Pearson Ki Kare ve Fisher'in Kesin Ki Kare testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak belirlenmiştir.
Geri bildirim formunu dönem 1 den 144 öğrenci doldurmuştur.Bu öğrencilerden %42.4 ü (n=62) akran destekli PDÖ oturumlarına girmiş, geriye kalan %57.6 sı (n=82) öğretim üyesinin eğitim yönlendiricisi olduğu oturumlarda yer almıştır. Öğrenme hedeflerine ulaşım konusunda eğitim yönlendirici açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
Sonuç: Akran destekli PDÖ modeli; mezuniyet öncesi tıp eğitimi için maliyet etkin olması, hem öğrenen hem öğreten öğrencilerin profesyonel becerilerini artırması açısından başarılı bir eğitim tekniğidir. Özellikle öğretim üyesinin sayısının az olduğu tıp fakültelerinde alternatif bir yöntem olarak kullanılabilir. "Öğrenci merkezli öğrenme" felsefesinin tıp fakültelerinde uygulanabilmesi için de iyi bir araç olarak düşünülmektedir.
Anahtar Kelimeler Akran destekli öğrenme, probleme dayalı öğrenme, tıp eğitimi

Artırılmış Gerçekliğin Çocuk Cerrahisi ve Çocuk Ürolojisi Eğitiminde Kullanımı: İlk Adımlar

Musa Batuhan Yolcu
musabatuhanyolcu@gmail.com, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Şenol Emre
senolemre@hotmail.com, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi AD
Sinan Celayir
scelayir@istanbul.edu.tr, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi AD

Giriş: Artırılmış Gerçeklik (Augmented Reality-AR), bilgisayar yazılımları yardımıyla oluşturulmuş görsel öğelerin gerçek hayatla birleştirilerek eş zamanlı ve etkileşimli olarak gösterilmesidir. Kısaca sanal öğelerin gerçek hayatla birleştirilmesi olarak da tanımlanabilir. Sanal görsel teknolojilerin (AR - VR) eğitimde kullanımı ile ilgili uygulamalar son yıllarda artmaktadır. Literatürde, görsel teknolojilerin öğrencilerin akademik performans ve motivasyonlarında artışa yol açtığı bildirilmiştir Çocuk cerrahisi ve çocuk ürolojisi ağırlıklı olarak doğumsal kompleks hastalıklar ile ilgilidir. Bu hastalıkların karmaşıklığı öğrenci eğitiminde algılamaya ait sorunlar oluşturabilmektedir. Bu nedenle Tıp Fakültemizde Çocuk Cerrahisi öğrenci eğitiminde 3 boyutlu yazıcılar ile üretilmiş eğitim modellerini kullanmaya başlamıştık. Ancak öğrenciler geri bildirimlerinde bu modelleri sadece derste kullanabildiklerini, evde ya da ders çalıştıkları herhangi bir alanda da bu tip 3 boyutlu modellere ulaşabilmek istediklerini bildirdiler. Bu talebi karşılayabilmek için daha önceki proje kapsamında üretilmiş 3 boyutlu modellere, artırılmış gerçeklik ile internete ulaşılabilen herhangi bir mekanda mobil cihazlar yardımıyla ulaşabilmelerini sağlamak üzere bu .çalışma planlandı.
Amaç: Bilgisayar yazılımlarıyla oluşturulmuş 3 boyutlu hastalık modellerinin Artırılmış gerçeklik kullanılarak Çocuk Cerrahisi ve Çocuk Ürolojisi eğitiminde kullanımı ile ilgili sürece ait ilk deneyimlerin paylaşılmasıdır.
Yöntem: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı'nda "Üç boyutlu yazıcı ile üretilmiş hastalık modellerinin Çocuk Cerrahisi eğitiminde kullanılması" projesi kapsamında bilgisayar ortamında 3 boyutlu tasarım yazılımlarıyla üretilen doğumsal hastalık eğitim modelleri, mobil platformlar üzerinde (tablet-telefon) artırılmış gerçeklik modellerine dönüştürüldü.
Model çizimleri 3DsMAX yazılımı ile tarafımızdan yapıldı. Unity ve Vuforia yazılımları ile artırılmış gerçeklik görüntüleri elde edildi.
Bulgular: İlk başarılı sonuçların elde edilmesi ile artırılmış gerçeklik destekli Çocuk Cerrahisi kitabı oluşturma projesi başlatılmıştır. Ayrıca süreci tanımlayan bir makale Çocuk Cerrahisi Dergisinde (Çoc. Cer. Derg. 2018;32(3):89-92) artırılmış gerçeklik destekli olarak yayınlanmıştır. Bu makale ile sadece çocuk cerrahisi eğitiminde değil medikal yayıncılıkta da artırılmış gerçekliğin etkin ve verimli kullanılabileceği gösterilmiştir.
Sonuç: Artırılmış gerçeklik ile destekli eğitim materyallerinin yapılandırılması Anabilim Dalımızda bir proje kapsamında sürmektedir. Bu çalışmada ilk örnekler sunulmuştur.
Anahtar Kelimeler Artırılmış gerçeklik, çocuk cerrahisi, 3d yazıcılar

Asistanlar Acil Tıp Öğrenme İklimini Nasıl Algılıyor; Ulusal Düzeyde Tarama Çalışması

Süha Serin
suhaserin@gmail.com, İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Nilüfer Demiral Yılmaz
nilufr.demiral@gmail.com, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Bahadır Çağlar
suhaserin@gmail.com, Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi Acil Tıp Kliniği
Halil İbrahim Durak
durakhi@gmail.com, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Uzmanlık öğrencilerinin öğrenme iklimi ile ilgili deneyimlerini ölçmek, müfredatın ve öğrenme ortamının niteliğinde iyileşme ve gelişim için bir eksen sağlar. Tıp eğitimi standartlarının korunması ve iyileştirilmesinde öncü rol alan Genel Tıp Konseyi (General Medical Council) gibi birçok kuruluş, uzmanlık öğrencilerinin öğrenme iklimine ilişkin algıları hakkında düzenli olarak bilgi toplamaktadır. Acil servisler hastanelerdeki iş yükü ve stresinin en çok yaşandığı alanların başında gelmektedir. Bu nedenle de, Acil Tıp uzmanlık öğrencilerinin öğrenme ortamında müfredatın farklı yönlerini nasıl algıları daha da bir önem kazanmaktadır.
Amaç: Türkiye'de Acil Tıp uzmanlık eğitimi alan öğrencilerin öğrenme iklimi algılarını değerlendirmektir.
Yöntem: Tarama deseninde tasarlanan bu çalışma Türkiye'de Acil Tıp uzmanlık eğitimi alan 271 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmada, Serin ve ark (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve psikometrik özellikleri değerlendirilen D-RECT ölçeği ile veriler toplanmıştır. D-RECT ölçeği 50 madde ve 11 alt ölçekten (süpervizyon, koçluk ve değerlendirme, geribildirim, takım çalışması, akran işbirliği, danışmanları ile mesleki ilişkiler, işin uzmanlık öğrencilerinin yeterliliğine uyarlanması, danışmanların rolü, formal eğitim, süpervizörün rolü ve hasta çıktıları) oluşmaktadır. Ölçekleme 1-5 puan arasında yapılmaktadır. Veri analizinde tanımlayıcı istatistikler, Student's t-test, One-way ANOVA ve Post hoc test uygulanmıştır.
Bulgular: Araştırmaya katılan uzmanlık öğrencilerinin % 42,1'i kadındır. % 50,2'si üniversite hastanesinde diğerleri eğitim ve araştırma hastanesinde eğitim almaktadır. Uzmanlık öğrencilerinin % 83'ü isteyerek bölümü seçtiğini bildirmiştir. Uzmanlık öğrencilerinin % 51,7'si günde 501-1000 arasında hasta baktığını belirtmiştir.
Uzmanlık öğrencilerinin D-RECT ölçek toplam puanı ortalaması 160,27±26,09 (min:91 – max: 227) olarak bulunmuştur. En yüksek puan ortalamasının "Akran işbirliği" alt ölçeğinde, en düşük puan ortalamasının ise "Geribildirim" alt ölçeğinde olduğu saptanmıştır.
Uzmanlık öğrencilerinin öğrenme iklimi algıları eğitim alınan kuruma göre anlamlı farklılık ($p<0,05$) göstermektedir. Eğitim ve Araştırma Hastanesinde uzmanlık eğitimi alan öğrenciler öğrenme iklimini daha olumlu algılamaktadır.
Sonuç: Bu çalışmada ulusal düzeyde Acil Tıp uzmanlık öğrencilerinin öğrenme iklimine ilişkin algıları belirlenmiştir. Acil Tıp uzmanlık öğrencilerinin algılarına göre, özellikle üniversite hastanelerinde öğrenme ikliminin geliştirilmesi gerektiği söylenebilir.
Anahtar Kelimeler Öğrenme iklimi, mezuniyet sonrası tıp eğitimi

Bir Aktif Eğitim Yöntemi Olan Takıma Dayalı Öğretim Sürecine Geçiş Serüveni

Melike Şahiner
Melike.Sahiner@acibadem.edu.tr, Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Levent Altıntaş
leventaltintas@gmail.com, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Takıma dayalı öğrenme (TDÖ) yöntemleri uzun yıllardır tıp eğitiminde kalabalık sınıflarda küçük grup çalışmaları yaptırarak yeni bilginin takım çalışması ve sınıf içi tartışmalarla derinlemesine öğrenilmesini sağlama konusunda etkin bir yöntem olarak kullanılmaktadır. TDÖ yöntemi öğrencilerin ders öncesi kendi kendilerine öğrenerek hazır gelmelerini, derse katılmalarını ve etkin katkı sağlamalarını, akranları ile birlikte öğrenmelerini sağlayan ögeler içermektedir.
Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2017-2018 eğitim öğretim yılında Faz I revizyon çalışmaları hedeflerinden biri olarak aktif eğitim yöntemlerini 6 yıllık eğitim içinde arttırma kararı ile birlikte TDÖ yöntemlerine geçiş çalışmalarını başlatmıştır.
Bu amaçla ilk olarak pilot bir çalışma niteliğinde "Büyüme ve Gelişme" Ders Kurulundaki 21 saatlik fizyoloji ve biyokimya konularının hedeflerinin TDÖ ile kazandırılması planlanmış ve öğretim üyelerinin de gönüllü katılımı ile uygulanmıştır.
Uygulanan bu ilk TDÖ Programının hazırlık sürecinde aynı zamanda daha sonra planlanacak TDÖ programlarının yapılandırılmasında uygulanacak yöntemin ve kullanılacak dokümanların geliştirilmesi çalışması da yürütülmüştür.
Pilot çalışmayı takiben yürütülen çalışmalarda bu dokümanlar kullanılarak TDÖ yöntemi tanıtılmış, gönüllü öğretim üyelerinin konularında uygun olması durumunda TDÖ yöntemini kullanmaları teşvik edilmiştir.
Fakültede aktif öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi ve süreçlerin takibi konusunda görevli olan Aktif Eğitim Koordinatörlüğü'ne gelen başvurular doğrultusunda 2017 -18 Eğitim Döneminde Gastrointestinal Sistem Anatomisi konuları, 2018-19 Eğitim Döneminde ise ek olarak birinci sınıflarda Kemik Anatomisi konuları, Pıhtılaşma ve homeostaz konuları ile sağlıkta araştırma dersi giriş konuları için TDÖ oturumları geliştirilmiş ve uygulanmıştır.
2018-2019 eğitim öğretim yılında Faz I'in tüm sınıflarında 5 farklı konuda TDÖ uygulaması yapılmış,196 öğrenci katılmıştır.

- Programın geliştirilmesinde öğretim üyelerinin gönüllüğü esas alınmıştır.
- Programa katılan öğretim elemanlarının tamamı bu yeni uygulamayı kendileri için bir gelişim fırsatı olarak gördüklerini bildirmişlerdir.
- Uygulamanın ikinci yılında öğrencilerin programa uyumu gelişmektedir. Öğrenci geribildirimleri değişime karşı çıkmak yerine daha etkin nasıl uygulanabilir konusuna kaymaktadır.
- Öğrencilerin TDÖ konularına beklenenden daha fazla önem vermeleri ve bireysel çalışma süreci için planlanandan fazla zaman ayırmaları gözlemlenen bir sorundur. TDÖ oturumlarının programa yerleştirilme şekli ve yöntemin öğrencilere nasıl tanıtıldığı da etkinliği belirlemektedir.

Sonuç: Aktif öğretim yöntemlerinden TDÖ'nin kurum içinde yaygınlaştırılmasında kuruma özgün standart uygulama rehberlerinin geliştirilmesi, örnek uygulama deneyimlerinin öğretim üyeleri ile paylaşılması önemlidir. Aktif öğrenme yöntemlerine geçişte gönüllü öğretim üyeleri ile çalışmak ve uygun konu seçimi etkinliği artırmaktadır. Kurum açısından yürütülmekte olan aktif öğrenme yönetmelerinin standardizasyonu ve etkinliğinin takibi için bir koordinasyonun sağlanması değerlidir.

Anahtar Kelimeler Takıma dayalı öğrenme

Eğitimde Disiplinler Arası Uygulamalar: Sağlıkta İnovasyon Metodolojisi "Biyotasarım"

Hande Argunşah Bayram
hande.bayram@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Tıp Mühendisliği Bölümü
Mehmed Buğrahan Bayram
bugrahan.bayram@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Tıp Mühendisliği Bölümü
Melike Şahiner
melike.sahiner@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD
Levent Altıntaş
leventaltintas@gmail.com, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD
Ata Akın
ata.akin@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Tıp Mühendisliği Bölümü

Yenilikçilik (İnovasyon) bütün modern ekonomiler içerisindeki en önemli bileşen olarak kabul edilmiştir. 2000 yılında Stanford Üniversitesi tarafından, sağlık alanında yenilikçi teknoloji ve süreçlerin geliştirilmesinin metodolojisi olarak ortaya çıkan "Biyotasarım" yaklaşımı, sağlık teknolojisi girişimcilerinin dikkatini tüm dünyada çekmiştir.

Bu yaklaşımın amacı, dünyanın her yerindeki hastalara anlamlı ve değerli yenilikler sunmak için gereken bilgi, beceri, mentorluk ve ağ oluşturma konusundaki araştırma ve keşiflerin ötesine bakmak, Tıp, Mühendislik ve İşletme alanlarında eğitim almakta olan öğrencilere sistematik bir girişimci perspektifi kazandırmaktır. Özünde etkin takım çalışması olan bu metodoloji üç aşamadan oluşmaktadır: problemin belirlenmesi (Identify), AR&GE çalışmaları-keşif (Invent), ticarileşme (Implement). Süreç saf, çözümlenmemiş klinik ihtiyacın belirlenmesi ile başlayıp, ihtiyacı çözmek için bir teknolojinin icat edilmesi ve keşfin başarılı iş modelleri ile patentlenerek en nihayetinde ticarileştirilmesi ile sonlanmaktadır.

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi'nde Tıp Mühendisliği birinci sınıf öğrencilerine zorunlu dersler kapsamında, Tıp Fakültesi ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri içinse alan seçmeli dersi olarak sunulan ve Biyotasarım metodolojisinin uygulanarak öğrencilerin sağlık alanında yenilikçi teknolojileri geliştirmek ve tasarımlarını yapmak üzere bir arada çalıştıkları bir ders serisi uygulanmaktadır.

Güz döneminde sunulan ilk derste yedi kişilik gruplar halinde Tıp ve Mühendislik öğrencileri, hastanelere yapılan saha ziyaretlerinde gözlemledikleri gerçek hayat problemlerinden birine yenilikçi bir çözüm bulmak üzere karar vermektedirler. Bir dönem boyunca konu ile ilgili yaptıkları araştırmaları ve problemi çözmek üzere geliştirdikleri çözümü kapsamlı bir rapor halinde teslim etmekte ve sunuş yapmaktadırlar.

Bahar döneminde sunulan serinin ikinci dersinde ise öğrenciler Autodesk Fusion 360 ürün tasarımı programını kullanmayı öğrenerek, çözüm ürettikleri problemi bilgisayar ortamında sanal prototiplere dönüştürmekte ve sonrasında 3B yazıcılarda basabilmektedirler.

Geliştirilen fikir ve tasarımlar üniversitemizde 2017 yılında İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) tarafından desteklenen İstanbul Biyo-Tasarım Merkezi'nde değer odaklı bir inovasyon ekosistemine geçişi sağlamak amacıyla desteklenmektedir. Böylece yenilikçi ve yaratıcı çözümlerde umut vaat eden ilerlemeleri desteklemek, bu fikirleri ticari olarak kabul edilebilir ürünlere ve klinik uygulamalara dönüştürmek tüm bu uzun soluklu sürecin nihai hedefini oluşturmaktadır.

Farklı disiplinlerdeki öğrencileri, sağlık alanında yaşanılan gerçek dünya problemlerini çözmek üzere bir araya getirmek ve eğitimlerinin temel parçası yapmak biyotasarım metodolojisinin anahtarıdır.

Üniversitede Tıp ve Mühendislik öğrencilerinin daha ilk sınıflardan itibaren beraber bir proje ekibinde yer alarak sağlık problemlerine çözüm bulmaları beklenmekte, ileriki yıllarda da sağlık alanında yüksek teknolojili ürün çıktıları kazandırılmasında liderlik etmelerinin sağlanması hedeflenmektedir.

Sonuç: Tıp Fakültesi öğrencileriyle mühendislik fakültesi öğrencilerinin gerçek sorunlar üzerinde birlikte çalışarak çözümler ürettikleri bu ders serisinin, disiplinler arası çalışma ve ekip çalışması için etkin bir örnek teşkil ettiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler Biyotasarım

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem III Öğrencilerinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı

Zeynep Baykan
zbaykan@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
H.Alper Bulut
huseyinbulut97@gmail.com, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 4 Öğrencisi
Yasemin Seyfeli
yaseminseyfeli@gmail.com, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalı Yükseklisans Öğrencisi
Melis Naçar
mnacar@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve amaç: Günümüzde insan, toplumları ve bireyleri oldukça derinden etkileyen yeni bir etkileşim süreci ve medya türü ile karşı karşıyadır. "Sosyal medya" olarak adlandırılandan bu iletişim internet ortamının en gözde uygulamaları arasında yer almaktadır. Sosyal medya, sanal topluluklar ya da katılımcıların birbirleri ile etkileşim toplulukları kurarak ve geliştirerek, bilgi ve fikirleri paylaşmak için kullanılan ağlar olarak belirtilmektedir. Türkiye, sosyal ağlarda vakit geçirme bakımından kullanıcı başına ayda ortalama 7.8 saat ile dünyada beşinci sırada yer almaktadır. Günümüzde yapılan araştırmalar gençlerin büyük oranda sosyal medyayı kullandıklarını ve bu kullanımların çoğunun aşırıya kaçtığını göstermektedir. Bu çalışmada Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem III öğrencilerinde sosyal medya ve internet kullanımına ait özelliklerle, bağımlılık oranlarını araştırmak amaçlanmıştır.
Yöntem: Araştırmanın evrenini 2017-18 eğitim öğretim yılında Erciyes Üniversitesi tıp fakültesi dönem III öğrencileri (313 kişi) oluşturmuştur. Bu öğrencilerin 260'ına ulaşılmıştır. Anket 2018 Nisan ayı içinde yapılmıştır. Araştırmada kullanılan ankette öğrencilerin kişisel özellikleri ile internet ve sosyal medya kullanım özelliklerini belirleyen sorularla (53 soru), Young internet bağımlılığı ölçeği ile sosyal medya bağımlılık ölçeği bulunmaktadır. Tanımlayıcı istatistiklerle kategorik değişkenler arasındaki farkı belirlemek için ki kare analiz yapılmıştır. Araştırma için tıp fakültesi Dekanlığından ve Erciyes Üniversitesi Etik Kurulundan izin alınmıştır.
Bulgular: Öğrencilerin %53.8'i erkektir. %48.4'ü ailesinin yanında kalmaktadır. %58.8'i okuldaki akademik başarısını orta olarak değerlendirmektedir. Öğrencilerin %90.7'si beş yıl ve üzerinde internet kullanıcısıdır. %50.8'i günde ortalama 1-3 saatini internette geçirmektedir. Üç saatten fazla internette kullanan öğrenci oranı %40.7'dir. %98.8'i internete telefonu üzerinden ulaşabilir konumdadır. İlk üç sıradaki interneti kullanım amaçları sosyal medya araçlarına erişmek, haberleşmek ve dizi-film izlemektir. En çok tercih ettikleri internete erişim aracı ise cep telefonudur. Öğrencilerimizin %43.8'i internet kullanımlarını kısıtlayan, kontrol eden faktör/faktörler olmadığını söylemiştir. %42.3'ü derslerin, %17.3'ü kota aşımının, %16.9'u sosyal aktivitelerin, %11.9'u ailelerinin ve %3.8'i kız-erkek arkadaşlarının internet kullanımlarını kısıtlayan, kontrol eden faktör olduğunu söylemiştir. Öğrencilerin %20.2'si kendini internet bağımlısı olarak tanımlamaktadır. İnternette medikal içerikli sitelerin kullanım sıklığı sorulduğunda %5.8'i çok sık, %29.6'sı sık, %43.1'i nadiren, %17.3'ü çok nadir ve %4.2'si hiç olarak cevap vermiştir. Bu sitelerden en çok belirtilenleri Google, youTube ve Wikipedia'dır. Öğrencilerimizin %6.2'si online devam eden sürekli tıp eğitimi programı/programlarına katılmış ve programı tamamladığını ifade etmiştir.
Öğrencilerimizin % 96.9'u (252 öğrenci) sosyal medya ağlarını kullandığını söylemiştir. %67.4'ü dört yıl ve üzerinde sosyal medya kullanıcısıdır. Öğrencilerin %69.9'u internete ayırdığı zamanın yarısı ya da daha fazlasını sosyal medyada geçirmektedir. %46.6'sı bir saatinin üzerinde sosyal medyada zaman geçirmektedir. Sosyal medya kullanım amaçlarının ilk üçü haberleşmek, eğlenmek ve bilgi edinmektir. Öğrencilerimizin %16.3'ü kendini bağımlı olarak değerlendirmiştir.

Sosyal medyayı kullanmanın günlük yaşantılarına etkisini belirten 244 öğrencinin %40.2'si etkilemediğini, %32.0'ı olumsuz etkilediğini ve %27.9'u olumlu etkilediğini belirtmiştir.
Öğrencilerin %68.4'ü sosyal medyanın tıpta eğitim amaçlı kullanımının faydalı olacağını düşünmektedir. %45,4'ü öğrenme öğretme sürecini verimli kılacağını düşünmektedir. %52.6'sı öğrenci –akademisyen arasında sosyal öğrenme döngüsünü sağlayacağını düşünmektedir.
256 öğrencinin internet bağımlılık testi puanı hesaplanmıştır. Ortalaması 27.0±7.0 (min:12-max:60) olarak bulunmuştur.
Öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri değerlendirildiğinde %33.7'si bağımlılık yok, %36.9'u az bağımlı, %25.3'ü orta bağımlı ve %4.1'i yüksek bağımlı olarak bulunmuştur. Çok yüksek bağımlı öğrenci tespit edilmemiştir.
Sonuç: Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 3 öğrencilerinin internet ve sosyal medya açısından bağımlı öğrenciler bulunmaktadır.
Anahtar Kelimeler Sosyal medya, tıp, öğrenci

Geliştirilen Bir Elektronik Performans Destek Sisteminin Beceri Eğitiminde Kullanımı: Bilgi ve Performans Üzerine Etkisi

Barış Sezer
barissezer13@hotmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Melih Elçin
melcin@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Giriş: Her bir sağlık profesyonelinin tıbbi acil müdahalelerde bulunabilmeleri için eğitimli olması gerekmektedir. Simülasyon bu eğitimlerde sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak simülasyona dayalı eğitimlerde, hedeflenen kazanım her ne olursa olsun bu eğitimlerin etkili biçimde yürütülmesi temel başarı faktörüdür. Bu eğitimler iyi planlanmalı ve bu eğitimlerde kullanılacak olan simülatör, eğitim ortamı, öğretim yöntemi, materyal vb. bileşenler etkili biçimde işe koşulmalıdır. Bu süreçte bu etkililiği sağlamak üzere Elektronik Performans Destek Sistemlerinin (EPDS) devreye girerek, eğitimlere yenilik katma ve anlık destek sağlama potansiyeline sahip olduğu belirtilmektedir. Çok çeşitli tanımlamaları olmasına rağmen temel anlamda EPDS; 'performansı arttırmak amaçlı bireylere anında ve kolay bilgi, öneri ve deneyim sağlamak amacıyla entegre edilmiş elektronik ortamlar' olarak tanımlanmıştır. Bu araştırmada, Temel Yaşam Desteği (TYD) gibi saniyelerin bile çok önemi olduğu becerinin öğretiminde bir EPDS geliştirerek, bireysel uygulama öncesinde tıp ve diş hekimliği öğrencilerinin eğitimleri sağlanmış ve geliştirilen EPDS'nin akademik başarı ile performans üzerine etkisi incelenmiştir. Süreçte öğrenci ve uzmanların görüşleri de alınmıştır.

Yöntem: Çalışma bir gelişimsel araştırma olarak planlanıp, gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmalar genellikle öğretim kaynaklarının tasarımı, geliştirilmesi ve değerlendirilmesinin sistematik olarak çalışılmasıdır. Genellikle çekirdek geliştirme döngüsünün (Analiz, Tasarım, Geliştirme, Uygulama, Değerlendirme) kullanıldığı bu araştırmalarda, her bir adıma gerektiği takdirde dönülebilmektedir. Bu araştırmada da bu döngüden yararlanılmıştır. *Analiz* ve *Tasarım* aşamasında uzman görüşleri, literatür desteği, Florida Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi'nin materyallerinden yararlanılmıştır. Geliştirilen sistemin etkililiği *Geliştirme* aşamasının sonunda uzmanlar tarafından değerlendirilmiş, *Uygulama* aşamasında mesleksel beceri eğitiminde geleneksel olarak yapılan eğitim (yüz yüze, video-temelli) ile öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desene uygun biçimde karşılaştırılmış, *Değerlendirme* aşamasında ise sistem uzmanlar tarafından değerlendirme formu ile, öğrenciler tarafından yapılandırılmış görüşme formu ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Tıp ve Diş Hekimliği Fakültesinde öğrenim gören 46 öğrenci, üç sağlık alanı uzmanı, bir ölçme-değerlendirme uzmanı ve iki eğitim teknolojisi uzmanı oluşturmuştur. Araştırmada akademik başarı testi, performans testi, uzman değerlendirme formu ve yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Bulgular: EPSS'lerin en önemli özelliklerinin başında kullanıcıların ihtiyaç duyulan bilgiye kısa sürede ve net biçimde erişim sağlamaları olarak bildirilmiştir. Bu doğrultuda sistem erişkin, çocuk ve bebek olmak üzere üç ayrı kategoride, kuramsal bilginin çoklu sunumunun (yazılı, resim, video ve animasyon) ardından adım adım görev yönergeleri sunan bir yapıda tasarlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar incelendiğinde hem kontrol hem deney grubu öğrencilerinin akademik başarılarının ve performanslarının arttığı görülmektedir. Diğer bir deyişle, kendi ilerleme hızlarında çalışan öğrencilerin, yüzyüze eğitim alan öğrenciler kadar başarılı oldukları bulunmuştur. Bu sonuç EPDS'nin kullanıcı dostu olarak geliştirildiği ve içeriğinin kullanıcıların ihtiyaçlarını karşıladığını göstermektedir. Araştırmada öğrencilerden elde edilen nitel veriler, öğrencilerin özellikle sistemin özet/net/adım adım bilgi sunması, farklı formatlarda (yazılı, video) bilgi içermesi, özellikle animasyonların çok etkili olması, ihtiyaç duyulan ek kaynakları içerisinde barındırması, ihtiyaç duyulan sorulara özellikle Sıkça Sorulan Sorular kısmında yer verilmiş olması, gibi nedenlerle çok işe yaradığını bildirmişlerdir. Bununla birlikte daha etkileşimli yüksek düzey EPDS beklentisi içerisinde oldukları ve tüm beceri eğitimlerinde böyle bir sistem kullanma niyetlerinin olduğu da belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler Performans Destek, Gelişimsel araştırma, Beceri eğitimi

Mezuniyet Öncesi Acil Tip Eğitiminde Serbest Açık Erişimli Tıp Eğitimi Kullanımı: Uluslarası Acil Tıp Eğitimi Projesi

Elif Dilek Çakal
elifdilekcakal@gmail.com, Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Arif Alper Çevik
aacevik@uaeu.ac.ae, Birleşik Arap Emirlikleri Üniversitesi
Murat Çetin
muratcetinn@gmail.com, Tekirdağ Devlet Hastanesi
Fikri M. Abu-Zidan
fabuzidan@uaeu.ac.ae, Birleşik Arap Emirlikleri Üniversitesi

Giriş: Serbest, Açık Erişimli Tıp Eğitimi (Free Open Access Medical Education - FOAMed) tüm dünyada yükselen bir trenddir. Mezuniyet sonrası eğitim için giderek artan sayıda siteler varolmakla beraber mezuniyet öncesi acil tıp eğitimi için benzer kaynakların varlığından bahsetmek zordur. Uluslararası Acil Tıp Eğitimi Projesi (The International Emergency Medicine Project - The iEM Project) özellikle mezuniyet öncesi acil tıp eğitimine odaklanmış, kar amacı gütmeyen bir projedir; tıp öğrencileri ve eğitimciler için ücretsiz, yeniden kullanılabilir eğitim kaynakları sağlar.
Amaç: Bu çalışma, mezuniyet öncesi acil tıp eğitimine yönelik bir serbest açık erişimli tıp eğitimi projesine olan küresel talebi anlamayı amaçlamaktadır ve projenin test sürecinde çeşitli çevrimiçi platformlara erişim verilerini sunmaktadır.
Yöntem: Projenin ana platformu olan web sitesi (iem-student.org) 4 kıtadan ve 17 ülkeden 132 katılımcının sağladığı bölümleri, yazıları, klinik görüntü, video ve ses dosyalarını içermektedir. Bu çalışmada, test periyodundaki (Mayıs - Ağustos 2018) web sitesi, klinik görüntü, video ve ses arşivinin verisi analiz edilmiştir.
Bulgular: Çalışma süresince paylaşılan 240 sayfa / yayın vardı. Toplam web sitesi görüntülenme ve ziyaretçi sayısı sırasıyla 13,778 ve 6,625'ti. Aylara göre görüntülenme ve ziyaretçi sayısı artma eğilimi gösterse de bu trend istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p = 0.065$ ve $p = 0.074$). Site bu süre boyunca 117 ülkeden [Türkiye (% 21,5), Meksika (% 17,5), Amerika Birleşik Devletleri (% 14,0), Birleşik Arap Emirlikleri (% 8,5), Rusya (% 2,6) ve diğerleri] görüntülendi. 22 ülkenin (% 19) resmi dili İngilizce idi. Kıtalar arası karşılaştırmada Amerika kıtasından olan görüntülenme sayısı, diğer kıtalara göre anlamlı şekilde daha yüksekti ($p = 0.042$), ardından Asya ve Avrupa takip etti. Görüntülenmelerin %53'ü (7.336) çeşitli kaynaklardan yönlendirilmişti. Bu kaynaklar arasında Twitter (% 47.9), Facebook (% 22.9), Arama motorları (% 11.6), Reddit (% 5.8), Linkedin (% 2.0) ve diğerleri vardı. Toplam 674 klinik görüntü / video paylaşıldı ve 23.129 defa görüntülendi. Resim / video görüntülenmelerinde aylara göre istatistiksel olarak anlamlı bir doğrusal eğilim vardı ($p <0,0001$). Ses arşivi erişimlerinde aylara göre artma eğilimi görülmekle birlikte, bu trend istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p> 0.05$).
Sonuç: Test süresinin ilk üç ayı farklı platformların kullanımında artış eğilimi olduğunu başarıyla gösterdi. Bu sonuçlar zaman içerisinde projenin küreselleşmesiyle değişebilir. Sonuçlarımız kaynak kullanımı hakkında baz bilgileri sağlamakta ve bizi, uluslararası derneklerin de desteğiyle, bu projeyi küresel düzeyde genişletmeye teşvik etmektedir.
Anahtar Kelimeler Mezuniyet öncesi tıp eğitimi, serbest açık erişimli tıp eğitimi, acil tıp

Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Medikal Simülasyon Savaşları: Usim-Wars

Mevlüt Okan Aydın
okanaydin@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
İlker Mustafa Kafa
imkafa@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Züleyha Alper
zalper@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve amaç: Teknoloji her geçen gün hayatımızda daha fazla yer kaplamakta ve bunun en büyük entegrasyonu da eğitimde kendini göstermektedir.
Hekimliğin en önemli amaçlarından biri insan sağlığını korumak ve iyileştirmektir. Konu sağlık olduğunda, mesleki hata yalnızca simülasyon uygulamalarında kabul edilebilir. Bu durum tıp eğitiminde simülasyon temelli eğitimi, her geçen gün daha önemli konuma taşımaktadır. Hekim adayları anamnez alma,fizik muayene yapma, tetkik isteme, tanı koyma, acil durum müdahaleleri gibi birçok klinik beceriyi simülasyon uygulamalarında deneyimleyebilir.
Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi İyi Hekimlik Uygulamaları ve Simülasyon Merkezi (USİM) 2016 yılından beri mezuniyet öncesi tıp eğitimine yönelik çalışmaların düzenlendiği bir merkezdir. Tıp Eğitimi Anabilim Dalı koordinatörlüğünde eğitim planlamasının yapıldığı USİM'de ulusal çapta simülasyon temelli eğitimler düzenlemek için de bilimsel projeler oluşturulmuştur. Bu projelerden bir tanesi de Tübitak 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Destekleme Programı kapsamında desteklenen Uludağ Medikal Simülasyon Savaşları (USİM-WARS) projesidir. Eğitimdeki son teknolojiler ve gelişmeleri yeni nesil öğretim biçimleri ile bir araya getirmenin amaçlandığı bu projede; teknoloji destekli eğitimin faydaları ve kalıcılığı ortaya koyulurken, akran etkileşimi ve oyunun(simülasyon) öğrenme sürecindeki olumlu etkisinin somutlaştırılması da proje çıktıları arasında planlanmıştır.
Yöntem: USİM-WARS; oluşan 6 ayrı üniversiteden dönem 4,5 ve 6'da eğitim gören öğrencilerden oluşan üç kişilik toplam 18 takımın katıldığı, 2019 yılı Mart , Nisan ve Mayıs aylarında 3 ayrı eleme döneminden geçerek Temmuz 2019 'da final etabıyla kazananın belirleneceği bir mezuniyet öncesi medikal simülasyon yarışmasıdır. Yarışma kapsamında ilk elemeler 1-3 Mart 2019 tarihleri arasında USİM'de gerçekleştirilmiştir.
Yarışmanın birinci gününde proje yürütücüsü TEAD öğretim elemanları moderasyonunda 9'ar kişilik 2 gruba ayrılan katılımcılarla; tıp eğitiminde teknoloji kullanımının öğrenme sürecine etkisi, medikal simülasyon uygulamaları konusunda deneyim ve farkındalık temalarının sorgulandığı, 90 dakikalık yarı yapılandırılmış odak grup görüşmeleri gerçekleştirildi. Ardından katılımcı her takım ertesi gün yarışacağı simülasyon oturumlarında, proje eğitmenleri tarafından sırayla oryantasyon eğitimine alındı.
İkinci gün üç boyutlu anatomi, sanal hasta simülasyonu, acil servis simülasyonu, ultrasound simülasyonu, endoskopi simülasyonu ve artırılmış gerçeklik oturumlarından oluşan toplam 6 ayrı simülasyon oturumlarında 6 takım, üçüncü gün yapılacak olan yarı final oturumuna katılmaya hak kazanabilmek için eş zamanlı istasyon tarzı elemelerde yarışarak puan topladı.
Yarışmanın üçüncü gününde yarı finale kalan üç takım sanal gerçeklik teknolojisinin kullanıldığı "Temel Yaşam Desteği" simülasyonunda Temmuz ayında yapılacak finale katılabilmek için yarıştı. Aralarından yarışmada belirlenen algoritmayı daha hızlı ve düzenli yaparak en yüksek puanı alan takım finalde yarışmaya hak kazandı.
Bulgular: Yarışmalar sonrası ilk gün düzenlenen odak grup görüşmesiyle aynı içeriği sorgulayan 60 dakikalık bir görüşme gerçekleştirildi. Yarışmadan önce ve sonra yapılan görüşmeler neticesinde yapılan projenin öğrencilerde simülasyon temelli öğrenme konusunda farkındalık yarattığı ve öğrencilerin eğitim motivasyonlarını artırdığı gözlemlendi.

Sonuç: Simülasyon (Oyun) temelli öğrenme; bir taraftan mesleki bilgi ve beceri kazanımının yanında, takım ruhu ile kriz kaynak yönetimi, klinik karar vermede kritik düşünme becerisi, hasta, hasta yakını ve meslektaşları ile etkili iletişim becerileri ve hatalardan da öğrenme olanağı sağlarken, diğer yandan zorlu ve uzun tıp eğitimi sürecinde öğrencilere eğlenceli öğrenme ortamı sunarak motivasyonlarını artıran bir eğitim modelidir.
Anahtar Kelimeler Simülasyon temelli öğrenme, eğitim teknolojileri, tıp eğitimi

Sahada Çalışan Hekimlerin Ulusal Çekirdek Eğitim Programın-2014'te Yer Alan Hekimlik Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Özlem Coşkun
drozlemcoskun@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Işıl İrem Budakoğlu
isiliremb@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Dilek Öztaş
drozlemcoskun@gmail.com, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Özgür Erdem
drozlemcoskun@gmail.com, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Amaç: Ulusal Çekirdek Eğitim Programında(UÇEP-2014) yer alan hekimlik uygulamalarının birinci basamaktaki uygulamalara ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Tanımlayıcı bir çalışmadır. Anket birinci basamak kuruluşlarında görev yapan hekimlere(N:27652) web tabanlı anket formu gönderilermiş ve 4117 hekim anketin tamamını yanıtlanmıştır. Hekimlere Temel Hekimlik Uygulamalarının çalıştıkları alanda ne düzeyde gerekli olduğu ve kendilerini ne kadar yeterli buldukları sorulmuştur.
Bulgular: Çalışmaya katılan hekimlerin %33,1'i kadın %66,9'u erkek ve %90,9'u pratisyen hekimdi. Hekimlerin %75.0'i Aile Sağlığı Merkezinde çalışıyordu. Çalışmaya katılan hekimlerin ilk üç sırasında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi(n:263), Cerrahpaşa Tıp Fakültesi(n:224) ve Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi(n:221) mezunlarıydı.
UÇEP-2014 Temel Hekimlik Uygulamalarının değerlendirmeleri; "**Genel ve soruna yönelik öykü alabilme**" başlığında %31,2'si "Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" ve kendilerini %76,2'si "yeterli"; **"Psikiyatrik öykü alabilme"** %43,5'i **"**Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli" ve %47,5'i"yeterli", "**Mental durumu değerlendirebilme**" %21,1'i "Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" ve %62,4'ü "yeterli"; **"Adli olgu muayenesi"** %37,9'u "Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli" ve %47,5'i; "yeterli" **"Antropometrik ölçümler"** %14,2'si "Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" ve %45,8'i "yeterli"; "**Baş-boyun ve KBB muayenesi"** %56,1'i "Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli" ve %76,9 "yeterli"; "**Batın muayenesi"** %23,3'ü "Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" ve %78,6'sı "yeterli"; **"Çocuk ve yenidoğan muayenesi"** "Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" % 18,3 ve %54,79'u "yeterli"**; "Deri muayenesi"** % 17,5'i "Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" ve % 64,1'i "yeterli"; **"Gebe muayenesi"** %49,6'sı **"**Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli" ve %46,2'si "yeterli"; **"Genel durum ve vital bulguların değerlendirilmesi"** %33,6'si "Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" ve %81,1 "yeterli"**; "Göz, göz dibi muayenesi"** %38,8'i **"**Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli" ve %40,9'u "yetersiz"; **"Jinekolojik muayene" %**36,2'i **"**Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli" ve yetersiz %38,8; **"Kardiyovasküler sistem muayenesi"** "Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" %17,8'i ve %55,1'i "yeterli"**; "Kas-iskelet sistem muayenesi" %**54,4'ü Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli" ve %71,1'i yeterli; "Meme ve aksiller bölge muayenesi" %15,9'u"Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" ve %65,8'i "yeterli"**; "Nörolojik muayene"** %49,1'i "Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli" ve %29,3'ü "yeterli"; **"Ölü muayenesi"** %39,0'u "Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli" ve %44,6'sı "yeterli"; "**Solunum sistemi muayenesi**" %22,3'ü "Her hekim karmaşık olgularda bile müdahale yapabilmeli" ve %77,3'ü"yeterli";**"Ürolojik**

muayene” %47,5’i “Her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli” ve %46,7’i “yeterli” şeklinde ifade edildiği görüldü.
Sonuç: UÇEP-2014 temel hekimlik uygulamalarında “Öykü Alma ve Genel ve Soruna Yönelik Fizik Muayene” başlıklarında hekimler göz dibi ve jinekolojik muayenede kendilerini çoğunlukla yetersiz tanımladıkları ve başlıkların tamamında sahada her hekim sık görülen ancak karmaşık olmayan olgularda müdahale yapabilmeli şeklinde görüş bildirmişlerdir.
Anahtar Kelimeler UÇEP-2014 hekimlik uygulamaları, Birinci basamak

Simüle Kalp Sesinin Oskültasyon Eğitiminde Kullanımının Değerlendirilmesi

Özge Turgay Yıldırım
ozgeturgay@gmail.com, Eskişehir Şehir Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
Ayşegül Turgay
aysegulkuzucuoglu@gmail.com, Sinop Atatürk Devlet Hastanesi, Anestezi ve Reanimasyon Kliniği

Giriş: Kardiyak oskültasyon, fizik muayenenin önemli parçalarından biridir. Uzman ellerde, kardiyak patolojinin oskültasyonla değerlendirilmesi ekokardiyografinin büyük ölçüde yerini tutabilmekte ve maliyeti azaltmaktadır.
Bazı yazarlar hekimler arasında oskültasyon becerisinin yetersizliğinden bahsetmiştir. 453 birinci basamak sağlık personeli ve 88 tıp öğrencisi ile yapılan bir çalışma, önceden kaydedilmiş, anormal kalp sesleri için sadece % 20'lik bir tanı doğruluğu tespit etmiştir. Yapılan bir çalışmada ise simülasyonla yapay olarak üretilen kalp sesleri ile yapılan eğitim sonrası aile hekimlerinde bu başarı %36'dan %62'ye yükselmiştir.
Oskültasyon ile doğru tanı koyabilmek yoğun eğitim, çalışma ve deneyim gerektirmektedir. Günümüzde kardiyak tanı araçlarının gelişmesiyle oskültasyon hem eğitim bazında hem rutin muayenelerde ihmal edilmektedir. Birincil sağlık merkezlerinde kardiyak oskültasyon, minimal donanım gerekliliği avantajıyla kardiyak hastalık tespitinde en önemli tanı yöntemidir. Klinik gözlem ve pratikleri düşündüğümüzde ise birinci sağlık merkezlerinde kardiyak oskültasyon açısından yeterli deneyim olmadığı bir gerçektir.
Amaç: Simüle edilmiş kalp seslerinin tekrarlayan oskültasyonu hekimlerin kalp oskültasyon yeteneklerini ve tanı koyma başarısını artırabilir.
Bu çalışma ile yapay olarak yaratılan kalp sesleri ile elektronik stetoskop ile kaydedilen kalp seslerinin karışık olarak verilerek, hekimlerin yapay ve doğal kalp seslerini ayırt etme becerilerinin belirlenmesi amaçlandı.
Yöntem: Bu çalışmada farklı kalp rahatsızlıklarını simule eden bir yazılım geliştirilmiştir. Tıp öğrencilerinin interaktif olarak parametre değiştirerek farklı hastalık senaryolarını oluşturup dinleyebileceği, fonokardiyogramı gözlemleyebileceği bir alt yapı hazırlanmıştır. Kalp sesi kompleks ve durağan olmayan sinyallerdir. Kalp sesini modellemek amacıyla gabor fonksiyonu kullanılmıştır. Inspirasyon ve ortam gürültüsü beyaz gürültü ile modellenmiştir. Üfürüm için beyaz gürültü 400 Hz ile filtrelenerek S1 sinyali sonu ve S2 sinyali başı arasına eklenmiştir.
Test sırasında 13 adet simülasyon ve 13 adet gerçek kalp sesi kullanılmıştır. Her 13 sesten oluşan grup; normal, S2 split, gallop ve üfürüm içeren sesler 22 uzman hekime dinletilmiş ve her kalp sesinin tarafımızca üretilmiş kalp sesi veya hastalardan kaydedilmiş orijinal kalp sesi olup olmadığını belirlemeleri istenmiştir.
Bulgular: Çalışmanın sonucunda seslerin dinletildiği hekimler tarafından, simülasyon kalp seslerinin %64'ü simülasyon olarak, gerçek kalp seslerinin %61.4 ü doğal kalp sesi olarak değerlendirilmiştir. Hekimlerin bu testteki toplam başarısı %63.1dir.
Sonuç: Teknolojinin gelişmesiyle ve klinik branşların özelleşmesiyle fizik muayene günümüzde ihmal edilmeye başlanmıştır. Bunun dışında tıp eğitimi döneminde teorik olarak kalp seslerinin özelliklerini ve hangi patolojiyi temsil ettiği öğrenilse de uygulama pratiğe dökülmediğinden bu konular zamanla unutulmaktadır. Ayrıca nadir kalp sesleri ile klinikte az karşılaşıldığından ve bu sesler öğrencilik döneminde dinlenilmediğinden ileride bu seslerin tanınma olasılığı da azalmaktadır. Biz bu uygulamamızla tüm kalp sesi çeşitlerini, üfürümleri, klikleri yapay olarak yaratabilmekteyiz. Ayrıca bu seslerin her parçasını uygulama yardımıyla artırıp azaltarak düzenleyebilmekteyiz. Bu şekilde hekimler tarafından hem eğitim döneminde hem de sonrasında istenilen zamanda kalp sesleri yaratılabilecek, dinlenebilecek ve özümsenebilecektir. Kardiyologlarda oskültasyonla tanı oranı %21.9 olarak belirlenmiştir. Başka bir çalışmada simülasyonla üretilen kalp seslerinin

tekrarlayan oskültasyonu ile başarı oranın %36'dan %62'ye çıkarılabileceği gösterilmiştir. Ne kadar çok sayıda kalp sesi dinlenirse tanı koyma oranının artacaktır. Bu çalışmada görülmüştür ki yapay olarak yaratılan kalp sesleri ile doğal kalp sesleri hekimlerce kesin olarak ayırt edilememektedir. Bu sonuç, uygulamanın tıp eğitimi çerçevesinde güvenle kullanılabileceğini göstermektedir. Böylece hekim adaylarının hem de hekimlerin kalp oskültasyonu pratiği gelişecek ve tanı koymaları kolaylaşacaktır.
Anahtar Kelimeler Kardiyak oskültasyon, simüle kalp sesi, tıp eğitimi

Sosyal Medya Bağımlılığı ve Akademik Başarı

Funda İfakat Tengiz
fundatengiz@gmail.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD
Aykut Özcan
aykut.ozcan@ikc.edu.tr, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum AD

Giriş: Sosyal ağlar; insanların birbiriyle iletişim kurmasını sağlayan, bilgi edinme, iletişim, can sıkıcı durumlardan kaçış, eğlence, sosyalleşme gibi ihtiyaçlarına etkileşimli bir ortam ile cevap veren, bireyleri hızlı bir şekilde etkisi altına alan medyadır. Kullanıcıların kolayca katılım sağlayabildiği, içeriğin oluşturulup paylaşılabilmesini sağlayan; sosyal ağları, blogları ve sanal dünyaları kapsayan bu platforma sosyal medya denir. Günümüzde interneti kullanan kişiler arasında sosyal medya kullanımı önemli bir alışkanlık haline gelirken, birçok kesimin ve çevrenin, sosyal taleplerine yanıt vermiş, aynı zamanda bu durumu olumsuz bulanların eleştirilerinin de merkezinde yer almıştır. Bu sosyal içerikli sayfaların kullanıma sunduğu kanalların çeşitliliği ve bilinçsizce kullanımının doğurabileceği tehlikeler eleştirelere zemin hazırlamaktadır. Sosyal medya kullanımının gündelik yaşamın bir parçası olarak alışkanlık haline gelmesi, sosyal medya bağımlılığının araştırmacıların ilgi alanına girmesine yol açmıştır. **Sosyal Medya Bağımlılığı,** "Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal süreçler ile gelişerek kişinin hayatındaki özel, iş/akademik, sosyal alan gibi günlük yaşamının pek çok alanında meşguliyet, duygu durum düzenleme, tekrarlama ve çatışma gibi problemlere yol açan psikolojik bir sorundur". Öğrencilerin sosyal medya ortamlarında zaman geçirirken, akademik olarak yapmaları gereken görevleri erteledikleri gözlenmektedir. İnternette harcanan süre öğrencilerin ders başarılarını da etkilemektedir.
Bu çalışmanın amacı; öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyini belirlemek ve sosyal medya bağımlılık düzeyi ile sınav notu arasında ilişki olup olmadığını araştırmaktır.
Yöntem: Araştırma kesitsel tiptedir. Kadın Hastalıkları ve Doğum Dersine devam eden öğrencilerin 2018-2019 yılı sosyal medya bağımlılığı ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak Tutgun Ünal ve Deniz (2015) tarafından geliştirilen "Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği" (SMBÖ) kullanılmıştır. Veri Socrative Programı kullanılarak öğrencilerin telefonları ile internete bağlı halde ölçeği yanıtlamaları ile toplanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayarda "SPSS 25.0" programında çözümlenmiş, basit tanımlayıcı istatistikler, Shapiro Wilk normallik testi, Pearson ve Spearman Korelasyon analizi gibi teknikler ile analiz edilmiştir.
Bulgular: SMBÖ için hesaplanan iç tutarlılık Cronbach α katsayısı 0.928'dır. SMBÖ'den alınan puanlar alt boyutlarıyla birlikte *Meşguliyet, Duygu durum düzenleme, Tekrarlama, Çatışma, Sosyal medya bağımlılığı* toplam puanları ayrı ayrı puanlandırılmıştır. SMBÖ'den elde edilen ortalama puanın 92.70 olduğu görülmektedir(min.41-max.205). Bağımlılık aralık katsayı hesaplamalarına göre, araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyaya *az seviyede bağımlı* oldukları söylenebilir.
Meşguliyet alt ölçeği ortalama puanın 21.09 olduğu ve sosyal medyaya bağımlı olmadığı söylenebilir. Duygu durum düzenleme alt ölçeği ortalama puanın 11.85, *az seviyede bağımlı*; Tekrarlama alt ölçeği ortalama puanın 10.93, *az seviyede bağımlı*; Çatışma alt ölçeği ortalama puanın 37.36, sosyal medyaya *az seviyede bağımlı* olduğu söylenebilir.
Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği puanları ile Akademik Başarı puanları arasında ilişki bulunmamıştır (r=-0.070; p=0.556). Meşguliyet alt boyutu ile Akademik Başarı Puanları arasında ilişki bulunmamıştır (rho=-0.040; p=0.734). Duygu durum düzenleme alt boyutu ile Akademik Başarı Puanları arasında ilişki bulunmamıştır (rho=0.388; p=0.001). Tekrarlama alt boyutu ile Akademik Başarı Puanları arasında ilişki bulunmamıştır (rho=0.355; p=0.002). Çatışma alt boyutu ile Akademik Başarı Puanları arasında ilişki bulunmamıştır (rho=0.394; p=0.001).

Sonuç: Araştırmada öğrencilerin sosyal medya bağımlılık seviyeleri sonuçlar incelendiğinde; sosyal medya bağımlılığı ölçeğinden elde edilen ortalama puanın 92 olduğu, öğrencilerin sosyal medyaya **az seviyede bağımlı** oldukları söylenebilir. Öğrencilerin bağımlılık seviyeleri ve akademik başarıları arasında ilişki bulunmamasının bağımlı olmamalarına yordanması mümkün olabileceğinden, daha büyük sayıdaki gruplarla çalışmanın genişletilmesi hedeflenmektedir.
Anahtar Kelimeler Sosyal medya, bağımlılık, akademik başarı

Toplumla iç içe bir tıp eğitimi: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Toplum ve Sosyal Hekimlik Koridoru Örneği

Gülsüm Özkan
gulsumozkan78@hotmail.com, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Nefroloji BD
Gamze Varol
varolgamze@gmail.com, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD
Eda Çelik Güzel
celikguzel@gmail.com, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD
Dilek Toprak
dilekt66@yahoo.com, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi (TNKUTF) Eğitim programında tıp eğitimin her döneminde toplumla iç içe eğitim Toplum ve Sosyal Hekimlik Koridoru (TSH)'undan oluşan dikey koridor derslerinin yer aldığı aktif eğitim uygulamaları ile sağlanmıştır. TSH koridoru Klinik Öncesi Dönem ders kurulu ile paralel uyumlu olacak şekilde devam etmekte ve teorik derslerinin yanı sıra, her yıl sosyal sorumluluk projesi yapılmakta, 3. Basamak dışı sağlık kuruluşu ziyaretleri yapılmaktadır. Dönem IV'de çeşitli staj bloklarında toplumda sık görülen kronik hastalıkların ve gebelik ve çocukluk gibi yaşamın belirli süreçlerinin birinci basamakta takibini görmeleri açısından üçüncü basamak dışı uygulamaları, Dönem V'de Temel Hekimlik Uygulamaları staj bloğunda eğitim ASM başta olmak üzere üçüncü basamak dışı sağlık kurumlarında uygulamalar yapılmaktadır
Ön Hekimlik Döneminde iki aylık Toplum Hekimliği uygulamalarında Halk sağlığı AD ile staja başlayıp Sağlık Eğitim Araştırma Bölgesi (SEAB) Protokolü çerçevesinde, birinci basamak sağlık kurumlarının işleyişini yerinde gözlemleyerek öğrenmektedir. Sonrasında Aile Hekimliği stajını Türkiye Halk Sağlığı Kurumu ve Tekirdağ NKÜ Rektörlüğü arasında yapılan protokol ile Aile Hekimliği Anabilim Dalı'na bağlı, bölgemizde ilk, Türkiye genelinde 5. İl olarak 1 No'lu Eğitim Aile Sağlığı Merkezi (EASM)'de yapmaktadırlar. Ön hekimlerimiz bu merkezde, Aile Hekimliği öğretim üyeleri ve asistanları gözetiminde hasta hekim iletişimi, birinci basamakta hasta muayene tedavi ve izlem süreci, bağışıklama hizmetleri, gebe–loğusa ve sağlam çocuk izlemi, yenidoğan taramaları, kronik hastalık izlemleri, veri gönderimi, hasta kaydı gibi birinci basamakta yapılan tüm işlemleri birebir gözlemleyip yapan öğrencilerimiz toplumla iç içe olmayı ve bulunduğu toplumun öncelikli sağlık sorunlarını daha yakın gözlemlemeyi ve çözümlemeyi de öğrenmektedir.
Anahtar Kelimeler Toplum ve Sosyal Hekimlik, eğitim aile sağlığı merkezi

Tıbbi Mikrobiyoloji Ölçme ve Değerlendirmesine Yönelik Yapılan İki Ayrı Dijital Sınav Deneyimi

Ayşegül Çopurçiçek
acopurcicek@gmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Saliha Ekşi
saliha.eksi@erogan.edu.tr, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Hamiyet Büşra Güllü
hamiyetbusragullu@gmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Sema Koçyiğit Kalcan
dr.semakalcan@gmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Adnan Yılmaz
adnan.yilmaz@erdogan.edu.tr, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya AD

Giriş: Öğrenmenin değerlendirilmesi, öğrenmeyi özendirmek de dahil olmak üzere pek çok nedenden dolayı gereklidir. Değerlendirmeler planlanırken, bir ders yada programın öğrenme çıktıları ve çıktıları karşılayan öğrenme etkinliklerinin, eğitim programı ile uyumluluğunun sağlanması önemlidir. Bir değerlendirmeyi tasarlarken en az yedi özellik olmalıdır; geçerlik, güvenilirlik, kullanışlılık, kabul edilebilirlik, maliyet etkinlik, eğitimsel etki ve geri bildirim olanağı.
Amaç: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesindeki Klinik Simülasyon Eğitim Merkezi (RSİM) yönetim ve işletim programı Learning Space (LS-CAE,ABD) ile fakültemizde ilk kez dijital sınav yapılması ve iki ay ara ile yapılan iki dijital sınavın geri bildirimlerine göre sonraki ölçme değerlendirmelere yön vermek amaçlandı.
Yöntem: Komite sistemi ile öğrenim gören ve hepsi ikinci sınıf olan 96 öğrenciye mikrobiyoloji pratik sınavında ders kurulu müfredatına göre bakteriyoloji ve parazitoloji soruları soruldu. Bakteriyoloji soruları'' eğitim otomasyon sistemi'' olan LS sistemi kullanılarak, mikroskobik görüntüler, petri resimleri, boyama basamakları gibi renkli görüntülerde içeren çoktan seçmeli, çoklu seçmeli, doğru yanlış, eşleştirmeli gibi değişik soru tipleri içeren A,B, ve C kitapçıkları ile dijital sınav olarak yapıldı. Aynı gruba mikrobiyoloji laboratuvarında mikroskoplarda parazitoloji soruları soruldu. Bu şekilde sınav 26.Eylül.2018 ve 28.Kasım.2018 tarihlerinde farklı ders kurul sonu sınavında yapıldı. Sınav sonrasında öğrencilerden LS ile dijital sınav hakkında ilk sınavda 22 soruluk, ikinci sınavda 24 soruluk anket ile geri bildirim alındı.
Bulgular: Bakteriyoloji soruların dijital ortamda, parazitoloji sorularının ise laboratuvar ortamında yapıldığı sınav sonunda ''dijital sınavın daha objektif bir pratik sınavı olduğunu düşünüyorum diyenlerin oranı %58.4 ten %70.6 ya çıkmıştır. Aradaki fark anlamlı bulunmuştur. ''Tüm pratik sınavların dijital olmasını tercih ederim'' diyenlerin oranı her iki sınavda da %42.8 iken, ''dijital sınavdaki görseller bu ders kurulunda yapılan uygulamaları hatırlamama katkı sağladı'' diyenlerin oranı her iki sınavda da benzer idi. Her iki sınavda da öğrencilerin %77.9'u daha az heyecanlandığını belirtmişlerdir. Sınavın kısa zamanda bitmesini avantaj görenlerin oranı ilk sınavda %65.8 iken ikinci sınavda %69.3 olmuştur. Sınav koşulları aynı olmasına rağmen ''ortam sınav için uygundu (aydınlatma, gürültü, ısı vs.)'' diyenlerin oranı ilk sınavda %87.3 iken ikinci sınavda %63.1 olarak daha olumsuz geri bildirimde bulunmuşlardır. Öğrencilerle yüz yüze yapılan görüşmelerde bununla ilgili olarak daha çok laboratuvarda parazitoloji sınavında mikroskoptaki preparat görüntülerinin, aydınlatma/ışığın net olmadığını kastettiklerini söylemişlerdir. İki ay önce yapılan ilk sınava göre dijital sınavı benimsediğini söyleyenlerin oranı %46.4 iken kararsızların oranı %36.8 idi. Kararsızlık oranının en yüksek olduğu oran ilk sınavda %34.7 oranı ile ''dijital ortamda yapılan sınav daha öğretici idi'' geri bildirimi iken, ikinci sınavda %37.8 oranı ile '' mikroskop kullanmayı tercih ederim'' geribildirimi olmuştur.

Sonuç: Teknolojinin gelişimi ile birlikte akreditasyona giden süreçte dijital sınav uygulaması ilk deneme sonuçlarına göre summatif sınav olarak, ölçme değerlendirmede olması gereken yedi özelliği karşılayacak gibi gözükmektedir. Ancak yüksek oranlı kararsızların durumları başta olmak üzere dijital sınava tamamen geçme konusunda daha fazla sınav deneyimlerine ihtiyaç vardır.
Anahtar Kelimeler Dijital sınav, ölçme değerlendirme, mikrobiyoloji

Tıp Eğitimi İlk Hafta Etkinlikleri: Tıp Fakültesi Öğrencilerinin His ve Duyguları Üzerine Fenomonolojik Bir Çalışma

Didem Arslantaş
adidem@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Ferhan Esen
fesen@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi Biyofizik AD
Fatma Sultan Kılıç
fskilic@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Kubilay Uzuner
kuzuner@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi Fizyoloji AD
Hüseyin İlhan
hilhan@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Kevser Erol
kerol@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi Farmakoloji AD
Engin Karadağ
engin.karadag@hotmail.com, Akdeniz Fakültesi Eğitim Fakültesi

Giriş: Tıp eğitimi, öğrencilere hekimlik mesleğini kazandırmayı amaçlayan planlı bir eğitim programı olup okul (fakülte) ortamında gerçekleşmektedir. Türkiye'de tıp fakültesinde öğrenim görebilmek zorlu bir süreci oluşturmaktadır. Örneğin, 2018 yılında üniversite sınavına girmek isteyen aday sayısı 1 milyon 900 binin üzerindeydi. Yine aynı yıl devlet tıp fakültelerinin kontenjanı 12 bin olup, son öğrenci Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesine 19 bin sıralama ile girebilmiştir. Aynı durum vakıf üniversiteleri için de geçerlidir. Bu veriler ışığında Türkiye'deki en yüksek başarıya sahip ilk 20 bin öğrencinin 12 bini tıp fakültelerini tercih etmiş ve yerleşmişlerdir. Bu öğrenciler okul öncesinden üniversiteye kadar öğretim hayatlarının ilk günlerinde heyecandan korku ve strese uzanan bir çizgide farklı his ve duygular yaşar.
Amaç: Bu araştırmada tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerin tıp eğitimlerinin ilk haftasındaki his ve duygularının belirlenmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Nitel araştırma yöntemlerden fenomonolojik desenle tasarlanan araştırma, İç Anadolu Bölgesi'ndeki bir devlet üniversitesi tıp fakültesine yeni başlayan 104'ü kadın (%44.7), 129'u erkek (%55.3) olmak üzere 232 birinci sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiş olup verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır.
Bulgular: Tıp fakültesi 1. sınıf öğrencilerinin tıp eğitimlerinin ilk haftasındaki his ve duygularını temsil eden 402 his ve duygu kodu olduğunu; bu his ve duygular benzerlikler bağlamında sınıflandırıldığında 41 farklı his ve duygu olarak sınıflandırılabileceğini göstermektedir. En fazla vurgulanan his ve duygular; (*i*) heyecan, (*ii*) mutluluk, (*iii*) mezuniyet kaygısı, (*iv*) umutlu olma, (*v*) gurur, (*vi*) korku, (*vii*) tedirginlik his ve duygularıdır. Genel olarak öğrencilerin his ve duyguları olumlu ve olumsuz olarak iki ana kategoriye ayrılmaktadır. Öğrencilerin önemli bir kısmı tıp eğitimlerine ilişkin olumlu his ve duygulara sahipken, önemli bir kısmının ise olumsuz his ve duygulara sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yaşadıkları his ve duygular cinsiyetleri bağlamında kısmen farklılaşmaktadır. Örneğin; kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre daha yüksek oranda umutluluk ve korku his ve duygularını daha fazla yaşamaktadır. Buna karşın erkek öğrenciler ise gurur ve dinginlik his ve duygularını kadın öğrencilere göre daha fazla yaşamaktadırlar.
Sonuç: Bu çalışma ile tıp fakültesine yeni başlayan öğrencilerin genel olarak heyecanlı ve hedeflerine ulaştıkları için mutlu oldukları tespit edildi. İyi bir hekim olmak için kaygı duydukları ve tedirginlik hissettikleri ortaya kondu. Tıp eğitimi boyunca öğrencilerin bu kaygı ve tedirginliklerinden uzaklaşmaları için onları rahatlatıcı etkinliklerin planlanmasının uygun olacağı kanısına varıldı.
Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, tıp öğrencisi, hekim adayı, his, duygu

Tıp Fakültelerinin Sosyal Hesap Verebilirliğe Yönelik Görüşleri; Nitel Bir Çalışma

Selçuk Akturan
selcukakturan@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Özlem Sarıkaya
osarikaya@gmail.com, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Sosyal hesap verebilirlik her tıp fakültesinin planları, eylemleri ve eğitim-araştırma sonuçları açısından kendi bölgesinin ve ülkesinin ihtiyaçlarına göre farklılık gösterebilir. Yapılan çalışmalar sosyal hesap verebilirliğin, toplumlarının, bölgesel ve ulusal, özellikle de yetersiz hizmet alan ve savunmasız nüfuslarının ihtiyaçlarını karşılayan, ortaklaşa çalışan ve bunlara cevap veren bazı tıp fakülteleri tarafından benimsendiği göstermektedir.
Sosyal hesap verebilirlikte; fakültelerin organizasyon ve işlevlerinde sosyal hesap verebilirlik planlarını, eğitim programı ve araştırma faaliyetlerinde sosyal sorumluluk eylemlerini belgelemeleri ve eğitimlerinin/ araştırmalarının/hizmetlerinin mezunlarının (birlikte çalıştıkları sağlık profesyonelleriyle birlikte) toplumlarının, bölgelerinin ve uluslarının sağlık bakımı ve sağlığı üzerindeki olumlu etkilerini göstermeleri beklenir.
Amaç: Bu çalışmanın amacı, tıp fakültelerinin tıp eğitimi anabilim dallarının, eğitim kurullarında çalışan öğretim üyelerinin ve eğitimden sorumlu dekan yardımcılarının sosyal hesap verebilirlik kavramına yönelik görüşlerini derlemek ve tıp eğitim programı geliştirme ve değerlendirme süreçlerine yansımasını değerlendirmektir.
Yöntem: Niteliksel yöntemle tasarlanan araştırmada İstanbul'daki tüm kamu ve özel tıp fakültelerindeki yöneticiler, tıp eğitimi anabilim dallarında ve eğitim kurullarında görevli bazı öğretim üyeleri gibi anahtar kişilerle çalışmayı kabul etmeleri durumunda yaklaşık 30 dakikalık yarı yapılandırılmış görüşmeler planlanmıştır. Görüşme sırasında; sosyal hesap verebilirlik kavramının kurumsal ve ulusal düzeyde tanımı ve kapsamı konusundaki düşünceler, kurumsal olarak bu kavrama yönelik yapılan veya planlanan çalışmalar ile ulusal, uluslararası düzenlemelere ilişkin öneriler aranmış ve derlenmiştir. Görüşme verileri sesli olarak kaydedildikten sonra metin halinde çözümlenmiş ve içerik analizi ile değerlendirilmiştir.
Bulgular: Çalışmada şu ana kadar erişilen verilerin analiz sonuçları değerlendirilmiştir. Sosyal hesap verebilirlik kavramının görüşmecilerde çağrıştırdığı tanım ve kapsam incelendiğinde; 'topluma karşı sorumluluk', 'topluma verilen söz', 'toplumda sık görülen hastalıklara yönelik eğitim programı hazırlamak', 'topluma karşı yasalarla belirlenmiş sorumlulukları yerine getirmek' ve 'şeffaflık' olarak ifade edildiği görülmüştür.
Kurumsal bağlamda sosyal sorumluluğa yönelik yapılan veya planlanan çalışmalara ilişkin görüşler incelendiğinde; katılımcılar kavramın kurumun gündemine alınıp, kurum içi çeşitli aktivitelerle ortak bir anlaşma yaratacak düzeye gelene kadar tartışma/anlama süreçlerinin yaşanması gerektiğini, bu yolla kavramsal çerçevenin oluşturularak eğitim programına bütüncül olarak yansıtılabileceğini belirtilmiştir. Sosyal hesap verebilirlik kavramı programının sonuçları arasında tanımlanıp programda ders veya çeşitli etkinliklerle temsil edilse de fakültelerdeki mevcut disiplin temelli yaklaşımın sosyal hesap verebilirliğe yönelik ortak bir görüş oluşturma çabalarının önündeki en önemli engel olduğu vurgulanmıştır. Buna karşılık merkezi karar ve yürütme yetkisine sahip yapıların oluşturacağı ulusal çerçevenin kurumsal çalışmalara başlanmasında itici güç olacağı, kurumların dış paydaş analizi yaparak elde edeceği verilerin, ülke düzeyinde iyi uygulama örneklerinin paylaşılmasının kurumsal süreçleri destekleyeceği düşünülmektedir. Bunların yanı sıra, ulusal düzeyde tüm kurumların kendi alanı bağlamında sosyal hesap verebilirliği benimsediği ve çalışmalarına yansıttığı taktirde tıp eğitiminde de sosyal hesap verebilirlik bağlamından umulan anlam ve bütünlüğe erişebileceği, ifade edilmiştir.

Sonuç: Çalışma kapsamındaki tıp fakültelerinde mezuniyet öncesi tıp eğitimini planlayan ve koordine edenlerin anahtar kişilerin sosyal hesap verebilirlik kavramını topluma karşı sorumluluk çevresinde algıladığı/anlamlandırdığı görülmektedir. Katılımcılar tıp eğitimi içinde disiplin temelli örgütlenme yapısının varlığı düşünüldüğünde, sosyal hesap verebilirlik gibi kavram ve yansıması olabilecek çalışmaların kurumsal olarak tartışılması, anlaşılmasına yönelik yeterli zaman ve uygun aktivitelerin yaratılması gerektiğine, yanı sıra ulusal görüş birliği yaratacak çalışmaların da bu sürece yapacağı katkıya vurgu yapmıştır. Bu çalışmanın sonucunda elde edilecek görüşlerin kurumsal ve ulusal bir görüş birliği, çerçeve oluşturma çalışmalarında bir basamak olarak görülmesi beklenebilir.
Anahtar Kelimeler Sosyal hesap verebilirlik, sosyal sorumluluk, tıp eğitimi, nitel araştırma

Tıp Fakültesi Öğrencilerine Verilen "Kanıta Dayalı Tıp" Eğitiminin Fresno Testi ile Değerlendirilmesi

Özlem Serpil Çakmakkaya
serpilc@istanbul.edu.tr, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Ayşe Hilal Batı
hilal.bati@ege.edu.tr, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kerstin Kolodzie
Kerstin.Kolodzie@ucsf.edu, University of California, San Francisco (UCSF)

Amaç: Kanıta Dayalı Tıp (KDT); hekimlerin, hastalarla ilgili tıbbi kararlar verirken klinik deneyimlerinin yanı sıra bilimsel kanıtı da dürüst, açık ve mantıklı şekilde kullanmalarıdır. Hekimlerin kanıta dayalı tıbbı uygulayabilmeleri için bu alanda eğitim almaları gerekmektedir. Ulusal ve uluslararası tıp eğitimi organizasyonları tıp fakültesi eğitim programlarında KDT eğitimlerine yer verilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır.
Bu çalışmanın amacı Cerrahpaşa Tıp Fakültesi (CTF) eğitim programına uygun bir KDT programının geliştirilmesidir. Programın etkinliğinin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere Fresno Test'in Türkçeye uyarlanması ve eğitimin tıp fakültesinin hangi aşamasında yer almasının uygun olacağının belirlenmesi hedeflenmiştir.
Yöntem: Araştırma ön ve son- test değerlendirmelerin uygulandığı deneysel bir araştırmadır. CTF eğitim programı içerisinde yer alacak bir KDT eğitim programı geliştirilmiş, programın etkinliğinin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere Fresno Test Türkçeye uyarlanmıştır.
Bulgular: Programa 76 öğrenci katıldı. Öğrencilerin eğitim öncesinde Fresno Test'ten aldıkları puan 49,9 ±18,2 iken sonrasında 118,9 ±26,3'dü ($P<0.0001$). Son-test Cronbach α katsayı %78.4 olarak bulundu. Değerlendiriciler arası güvenirliğin değerlendirilmesinde sürekli değişkenler için sınıf içi korelasyon katsayısı ve kategorik değişkenler için kappa katsayıları hesaplandı. Sınıf içi korelasyon katsayıları ön-test için 0.66-0.95, son-test için 0.83-0.97 arasında değişti. Kappa katsayılarıları 0.89-1 arasında değişti.
Öğrencilerin program memnuniyet düzeyi puanları 8,66 **±**1,09'du (1-10 skala). Program değerlendirme sürecinin ardından KDT programına üçüncü yılda yer verilmesine karar verildi.
Sonuç: "Kanıta Dayalı Tıp Okulu" isimli özgün eğitim programı öğrencilerin KDT alanındaki bilgi ve beceri düzeylerinin gelişmesinde etkili olmuştur. Program değerlendirme sonuçlarına dayanarak bu eğitimin fakültenin üçüncü yılında yer almasının uygun olacağı düşünülmüştür. Türkçeye uyarlanan Fresno Test'in psikometrik özellikleri testin KDT eğitimini değerlendirmek için geçerli ve güvenilir olduğunu göstermiştir.
Anahtar Kelimeler Kanıta Dayalı Tıp, Fresno Test, Tıp Eğitimi

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Görsel-Uzamsal Yetenek Düzeyleri Ne Durumda? (Hacettepe Üniversitesi Örneği)

Barış Sezer
barissezer13@hotmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Melih Elçin
melcin@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Giriş: Görsel-uzamsal yetenek üç boyutlu nesnelerin bilişsel olarak anlaşılması, kodlanması ve işlemsel zeka ile çeşitli iki boyutlu ya da üç boyutlu hallere dönüşümünün zihinde canlandırılması olarak tanımlanabilir. Bu yeteneğin özellikle anatominin öğrenimi, fiziksel muayene becerisi, görsel çıktıların (direk grafi vb.) anlaşılması/yorumlanması ve cerrahi işlem becerilerinde ön plana çıktığı belirlenmiştir. Yurtdışında birçok ülkede öğrenci adaylarının bu yetenekleri çeşitli kâğıt temelli testlerle ölçülerek, bu doğrultuda fakültelere yerleştirmeleri gerçekleştirilmektedir. Yurtiçinde ise oldukça yüksek akademik başarı ile fakültelerine yerleşen tıp fakültesi öğrencilerinin görsel-uzamsal yeteneklerinin düzeyinin belirlendiği bir çalışma bulunmamaktadır.
Amaç: Tıp fakültesi öğrencilerinin görsel-uzamsal yetenek düzeylerinin psikometrik olarak belirlenmesi ve bu düzeyin çeşitli değişkenler (akademik not ortalaması, anatomi ders ortalaması, cinsiyet) açısından değerlendirilmesidir.
Yöntem: Araştırmanın çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Dönem 1'e yeni başlayan (henüz anatomi dersi almayan) ve Dönem 3'de öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Görsel Algı Testi (Hegarty, 2009) ve Uzamsal Yetenek Testi (Cohen ve Hegarty, 2012) ile toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizleri için SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerinin cinsiyet ile anatomi dersini alma değişkenleri ve görsel-uzamsal yetenekleri arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için bağımsız örneklem t testi; öğrencilerin akademik başarı not ortalaması ile görsel-uzamsal yetenekleri arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), görsel algı ile uzamsal yetenek değişkenleri arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi için korelasyon testi kullanılmıştır.
Bulgular: Araştırmadan elde edilen veriler değerlendirildiğinde erkek öğrencilerin, genel akademik başarı not ortalaması yüksek olanların ve anatomi dersi başarısı yüksek olanların görsel-uzamsal yetenek düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu literatürü destekler niteliktedir. Bununla birlikte görsel algı ile uzamsal yetenek değişkenlerinin birbiri ile yüksek düzeyde ilişkili olduğu belirlenmiştir.
Sonuç: Özellikle görsel-uzamsal yetenek düzeyi düşük olan öğrencilerin anatomi not ortalamalarının da düşük çıkmış olması üzerinde durulması gereken bir durumdur. Yurtdışında olduğu gibi çeşitli simülatörlerle bu yetenek düzeyi düşük olan öğrencilere destek verilebilir, hem üç boyut hem de iki boyutlu materyaller ile eğitimler desteklenebilir.
Anahtar Kelimeler Görsel-uzamsal yetenek, Anatomi, Akademik başarı.

Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinin Klinik Eğitim Ortamlarına İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi

Sevim Bürge Çiftçi Atılgan
atilganburge@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Gülşen Taşdelen Teker
gulsentasdelen@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Barış Sezer
barissezer13@hotmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Metin Yeşiltepe
yesiltepemetin@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Orhan Odabaşı
odabasiorhan@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Giriş: Uzmanlık eğitiminde eğitim ortamı, tüm bileşenlerle etkileşim içinde yer alan önemli bir boyuttur. Eğitim ortamının program içeriği kadar öğrenme süreçlerinin doğasını belirlemede anahtar rol oynadığı yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur. Bunun sebebi, belli bir kurumda eğitim ortamının unsurlarının ve öğrenenler tarafından nasıl algılandığının değerlendirilmesi, öğrenenlerin eğitim deneyimlerinin nelerin değiştirilmesiyle öğrenme hedeflerine ulaşabileceklerinin anlama fırsatı sunmasıdır. Klinik eğitim, bir doktorun mesleki yaşamının bir parçasıdır (Parsell ve Bligh, 2001). Klinik ortamda öğrenmenin çok sayıda güçlü yanı vardır. Gerçek mesleki uygulama içinde Gerçek uygulamalara dayanır ve bu özelliği öğrenenleri motive eder. Eğiticiler, mesleki düşünme, davranış ve tutumlarıyla öğrenenlere rol model olurlar. Kinik öğrenme ortamı; öykü alma, fizik muayene, klinik akıl yürütme, karar verme, empati ve profesyonellik becerilerinin bütünleşik olarak öğretilebildiği ve öğrenilebildiği tek yerdir. Bu güçlü yanlarının yanı sıra zaman baskısı, öğrenci sayısının fazlalığı, hasta sayısının az olması (hastane kalış sürecinin kısalığı, hastaların durumunun ağır olması, hastaların rıza göstermemesi), kaynak yetersizliği, klinik ortamın "öğretim dostu" olmaması gibi nedenler de öğrenmeyi zorlaştırabilecek faktörlerdir (Spencer, 2003).
Amaç: Klinik ortamın öğrenme üzerindeki bu olumlu ve olumsuz etkilerinden yola çıkarak bu araştırma kapsamında, Hacettepe Üniversitesi'nde mezuniyet sonrası tıpta uzmanlık eğitimi gören araştırma görevlilerinin içinde bulundukları eğitim ortamı ile ilgili algılarının araştırılması amaçlanmıştır.
Yöntem: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi cerrahi bilimlerden 74 ve dahili bilimlerden 138 olmak üzere toplam 212 uzmanlık öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Katılımcılara Roff, McAleer ve Skinner (2005) tarafından klinik eğitim ortamının değerlendirilmesi için geliştirilip Balcıoğlu (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanan mesleki özerklik, eğitim ve sosyal destek algıları olmak üzere üç boyuttan oluşan Mezuniyet Sonrası Hastane Eğitim Ortamı Ölçeği–MSHEOÖ uygulanmıştır.
Bulgular: Ölçekten elde edilen bulgulara göre, tıpta uzmanlık öğrencilerinin hastane eğitim ortamının geneli için algılarının "olumlu ancak geliştirilmesi gereken eğitim ortamı"na karşılık geldiği görülmektedir. Alt boyutlar bağlamında değerlendirildiğinde ise mesleki özerklik algısı bağlamında "yeterli", eğitim algısı bağlamında "yetersiz" ve sosyal destek algısı bağlamında ise "memnuniyet verici özellikte değil" olarak saptanmıştır. Çalışma kapsamında tıpta uzmanlık öğrencilerinin MSHEO ölçeği uygulanarak elde edilen mezuniyet sonrası hastane eğitim ortamı algıları çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Tıpta uzmanlık öğrencilerinin MSHEOÖ skorlarının cinsiyet, yaş ve uzmanlık eğitimi aldıkları bilim dalına göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla bağımsız örneklem t testi yürütülmüştür. Ölçeğin bütününden elde edilen puanlarda cinsiyet ve yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Uzmanlık eğitimi alınan bilim dalına göre ise ölçeğin tamamında, özerklik algısı alt boyutunda ve eğitim algısı alt boyutunda dahili ve cerrahi

bilimler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Sadece sosyal destek algısı alt boyutundaki fark anlamlı çıkmamıştır.
Sonuç: Mezuniyet sonrası eğitimde temel iki özne eğitici ve eğitilendir. Eğitilen kişilerin giriş düzeyleri ne olursa olsun, eğitimin sonunda eğitilen herkesin belirlenen yeterliklere ulaşılabilmesi için uygun bir program, uygun bir çevre ve yetkin eğiticilere ihtiyaç vardır. Bu bağlamda tıpta uzmanlık öğrencilerinin belirlenen yeterliklere ulaşabilmeleri için klinik eğitim ortamlarının mesleki özerklik, eğitim ve sosyal destek bağlamında iyileştirilmesi gerekmektedir.
Anahtar Kelimeler Mezuniyet sonrası eğitim, memnuniyet, olumlu öğrenme ortamı

Toplumsal Destek Projelerinde 12 Yıl: Akdeniz Üniversitesi Deneyimi

Havva Serap Toru
serap_toru@yahoo.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yeşim Şenol
yysenol@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gülay Özbilim
gulayozbilim@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Toplumların sağlık düzeylerini yükseltecek ve bu alanda duyarlı hekimler yetiştirmek tıp eğitiminin temel amacıdır. Toplum içinde eğitimler, toplumsal duyarlılık projeleri bu amaca hizmet eden önemli etkinlikler olarak kabul edilmektedir. Toplumsal destek projeleri hekim eğitiminde dönem I'den itibaren öğrencilerin klinik ve toplumsal uygulamalara adım atmasını, aktif öğrenmeyi, akran eğitimini, işbirliğini içermektedir. Sadece akademik gelişimlerine değil sosyal ve bilişsel becerilerine de katkıda bulunmaktadır. Özellikle nitel geri bildirimlerde vurgulanan konulardan biri de öğretim üyeleri ile yakın olma, zaman geçirmelerinin onlara aidiyet duygusu ve özgüven kazandırdığını ifade etmektedir. Önemli bir katkısı da mesleklerinde bilimsel ve akademik olarak örnek bireyleri rol model alabilme olanakları sunmaktadır.
Amaç: Bu çalışmada Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2006-2007 Eğitim öğretim yılında başlayan ve her yıl 25-30 farklı projeden oluşan akran eğitimi, işbirliği, takım çalışması tekniklerinin aktif bir şekilde kullanıldığı Toplumsal destek projelerinin eğitim-öğretim programımıza katkılarını sunmayı amaçladık. Tıp fakültemizin 12 yıllık deneyimini 2017-2018 eğitim öğretim yılı geri bildirimleri eşliğinde değerlendirmeyi hedefliyoruz.
Yöntem: TDP ilk olarak 2006-2007 eğitim öğretim yılında sosyal sorumluluk projeleri şeklinde dönem içi başarı notuna etki etmeden en az bir danışman öğretim üyesi eşliğinde küçük çalışma grupları halinde planlanmıştır. 2009-2010 eğitim öğretim yılında yılsonu başarı notuna %2 oranında etki etmeye başlamıştır. TDP'ler her yıl yeni proje başlıklarının eklendiği toplumsal farkındalık oluşturan, toplumsal sorunlara yaklaşımı, topluma yönelik sağlık, sanat, teknoloji ve spor alanlarını içeren sadece Tıp fakültesi öğretim üyeleri değil sosyal bilimler, güzel sanatlar ve mühendislik fakültelerinden öğretim üyeleri, sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları ile birlikte yürütülen projelerdir. Her yıl dönem I öğrencileri ilan eden projelerden tercihlerini yapar ve tercih sırasına göre projelere yerleşirler. Küçük çalışma grupları ile proje tanıtımı, çalışma planlanması ve uygulamalar gerçekleşir. Her yıl gruplar faaliyet raporlarını Nisan ayında dönem başında ilan edilen tarihlerde "Akdeniz Öğrenci Günleri"nde TDP oturumlarında sözlü sunum ya da poster sunumu şeklinde sunarlar.
Bulgular: Çalışmaya 298 öğrenci katıldı. Öğrenilen bilgiyi karşıdakine anlatma ve aktarabilme becerisine öğrencilerin %72,1'i, Araştırarak kendi kendine öğrenebilme becerisine %67,51'i , Bilgiye ulaşmak için kütüphane internet gibi bilgi kaynaklarını kullanılmasına %63,8'i, Öğrenilen bilgiyi entegre edebilme becerisi ne %68,8'i, Meslek hayatına daha iyi hazırlama seçeneğine %75,1'i, Öğrenme motivasyonunu arttırma becerisine %70,2'si, Karar verme becerisini arttırmaya %70,5'i, Kişiler arası ilişkiler ekip çalışmasına yatkınlık sağlama becerisine %78,2'si , Çalışma planı ve veya takvimi yapma becerisine %70,8'i,Sözel sunum yapma becerisine %64,1'i, Poster hazırlama becerisi kazanma becerisine %63,1'i yeterli yanıtını vermiştir. Öğrenciler genel olarak TDP' nin öğrenci için yararlı olduğunu düşünmektedir (%89,3), Öğrencilerin %88,2'si ise uygulamadan memnun olduğunu belirtmiştir.
Sonuç: Tıp Eğitimi sağlık alanı ve eğitim alanındaki yeni beklentileri karşılamak için yeniliklere gitmek ve zamana uyum sağlamak zorundadır. Modern eğitim sisteminde en önemli teknikler aktif öğrenmeyi, grup ve takım çalışmalarını içermektedir. Tıp eğitimi sağlık alanındaki gelişimi

yakalamanın yanında toplumla iç içe olan meslek eğitimi olduğu için önemli sosyal becerilerin kazanılmasına da katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler Toplumsal duyarlılık, akran eğitimi, işbirliği, aktif eğitim, toplumsal farkındalık, sosyal sorumluluk

Poster Bildiriler

Acil Tıp Stajında yatak Başı Ultrason Eğitimi: Prospektif Bir Çalışma

Elif Dilek Çakal
elifdilekcakal@gmail.com, Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Arif Alper Çevik
aacevik@uaeu.ac.ae, Birleşik Arap Emirlikleri Üniversitesi
Fikri M. Abu-Zidan
fabuzidan@uaeu.ac.ae, Birleşik Arap Emirlikleri Üniversitesi

Giriş: Yatak başı ultrasonun klinikteki kullanımı ve önemi arttıkça, daha fazla tıp fakültesi bu eğitimi müfredatlarına entegre ediyor. Bununla birlikte, yatak başı ultrason eğitiminin içeriği, zamanı ve süresi konusunda henüz bir konsensus sağlanmadı. Acil tıp, mezuniyet öncesi klinik ultrason eğitimi konusunda tüm dünyada bir öncü olmakla beraber; yoğun müfredatlardaki müsait zaman azlığı, yatak başı ultrason eğitiminin mezuniyet öncesi eğitime ve acil tıp stajlarına entegrasyonunda en önemli kısıtlayıcı faktörden biri gibi görünmektedir.
Amaç: Bu çalışmayla, öğretim üyesi tarafından verilen her biri 3 saatlik Travmada Genişletilmiş Odaklanmış Sonografik Değerlendirme Protokolü (Extended Focused Assessment with Sonography in Trauma - The eFAST Protocol) ve Şok ve Hipotansiyon için Hızlı Ultrason Protokolü (Rapid Ultrasound for Shock and Hypotension - The RUSH Protocol) eğitiminin, son sınıf tıp öğrencilerinin bilgi kazanımı ve kalıcılığına etkisini değerlendirmeyi amaçladık.
Yöntem: Bu prospektif çalışma 2017-2018 akademik yılında acil tıp stajında gerçekleştirildi. Daha önceden resmi veya uygulamalı bir eğitim almamış toplam 79 tıp öğrencisine eFAST ve RUSH protokolü eğitimi verildi. Öğrenciler her bir protokolde 1 saat didaktik ve 2 saat pratik eğitim aldı. Bilgi gelişimini ölçmek için ön ve son testler uygulandı. Bilginin kalıcılığını değerlendirmek için staj sonunda çoktan seçmeli soru (MCQ) sınavı kullanılmıştır.
Bulgular: eFAST son test sonuçlarında [ortanca (aralık): 15 (12-19)] ön teste göre [ortanca (aralık): 7 (2-18)] anlamlı bir artış vardı ($p < 0.0001$). RUSH son test sonuçlarında [ortanca (aralık): 16 (6-20)] ön teste göre [ortanca (aralık): 6 (1-13)] anlamlı artış vardı ($p < 0.0001$). eFAST bilgisi RUSH bilgisine göre ön testte anlamlı derecede daha yüksekti ($p = 0.04$) ancak son testte benzerdi ($p = 0.82$). Staj sonu çoktan seçmeli stajında RUSH notları eFAST notlarına göre anlamlı olarak daha düşüktü ($p < 0.0001$).
Sonuç: Çalışmamız, acil tıp stajı sırasında verilen 3 saatlik ultrason eğitiminin hem eFAST hem de RUSH protokollerinde önemli bilgi kazancı sağladığını göstermektedir. İki hafta sonundaki bilgi retansiyonu eFAST için daha yüksekti. Bilginin kalıcılığını artırmak için daha uzun bir RUSH eğitimi önerilir.
Anahtar Kelimeler Yatak başı ultrason, mezuniyet öncesi tıp eğitimi, acil tıp

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 ve Dönem 6 Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi

Aybegüm Yörümez Dursun
begumayy@hotmail.com, Konyaaltı İlçe Sağlık Müdürlüğü
Ezgi Özgün
ezgi.ozgun@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Yeşim Şenol
yysenol@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Eleştirel düşünme gözlem ve bilgiye dayanarak sonuçlara ulaşma olarak tanımlanmıştır. Başka bir deyişle eleştirel düşünme, öğrencilerin tüm bildiklerini bir konuya uygulayarak kendi düşünme becerilerini değerlendirip davranışlarını değiştirmeleridir. Eleştirel düşünme eğilimi çeşitli ölçekler kullanılarak eğitim bilimleri ve sağlık alanında farklı gruplarda değerlendirilmiş olmakla birlikte tıp fakültesi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerini değerlendiren bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır.
Ülkemizde tıp fakülteleri eğitim programları belirgin çeşitlilikler göstermektedir. Altıncı sınıf öğrencileri eğitim sürecini büyük oranda tamamlamış, klinik becerilerin geliştirilmesi aşamasına geçmiş doktor adaylarıdır. Literatürde tıp fakültesi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerini değerlendiren çalışmaya rastlanmamış olması mevcut eğitim programlarının eleştirel düşünceye katkısı olup olmadığı noktasını belirsiz bırakmıştır.
Amaç: Bu çalışmada 'Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği (EDE)' kullanılarak Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi 3. sınıf ve 6. sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin karşılaştırılması planlanmıştır.
Yöntem: Araştırmaya Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi 2018-2019 eğitim öğretim yılı 3. ve 6. sınıf öğrencilerinden gönüllü olanlar dahil edilmiştir. Katılmayı kabul eden öğrencilerden EDE ölçeği formunu doldurması istenmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul etmeyen öğrenciler çalışma dışı bırakılmıştır. Sonuçlar istatistiksel olarak karşılaştırılmıştır.
Bulgular: Çalışmaya toplam 468 öğrenci alındı. Bunlardan 353(%75.4)'ü 3. sınıf öğrencisi idi. Tüm grubun EDE ölçeği ortanca değeri 191(en düşük 109, en yüksek 245) bulundu. EDE ölçeği ortalaması 3. sınıflarda 191.59±20.94; 6. sınıflarda 193.20±22.05 olarak saptandı. EDE ölçeği ortalama değerleri açısından 3. ve 6. sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmedi ($p>0.05$). EDE ortalaması 192 ve üzerinde olan öğrencilerin oranı 3. sınıflarda %49.0, 6. sınıflarda %52.2 idi ($p>0.05$).
Çalışmaya katılan öğrencilerin %47'si kadındı. Cinsiyete göre bakıldığında EDE ölçeği ortalama değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı.
Sonuç: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinden 3. ve 6. sınıflarda okuyanlar arasında eleştirel düşünme eğilimi açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmada da benzer şekilde eleştirel düşünme eğilimi açısından fark yoktur.
Klinik eğitime yeni başlayan ve eğitimlerini tamamlamak üzere olan öğrenciler arasında eleştirel düşünme eğilimleri açısından anlamlı fark bulunmaması, uygulanan eğitim programlarının yeniden gözden geçirilmesi gerekliliğini göstermektedir. Eğitim bilimlerinde yararlı olduğu kanıtlanmış uygulamaların uyarlanması ve sonuçlarının izlenmesi tıp eğitimi alanında eleştirel düşünme eğilimini geliştirme sürecine katkı sağlayacaktır.
Anahtar Kelimeler eleştirel düşünme eğilimi

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitici Gelişim Programlarının Değerlendirilmesi

Ezgi Özgün
ezgi.ozgun@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Yeşim Şenol
yysenol@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Eğitici gelişim programları 'öğretim üyelerinin birey olarak çeşitli rollerini yerine getirmek üzere yetkinliklerinin gelişmesine, üretkenliklerini korumalarına destek olan eğitim programını ve kurumsal iklimi iyileştirmeye olanak vererek kurumun canlılığını korumayı amaçlayan programlar' olarak tanımlanmaktadır. Fakülte eğitici gelişim (FEG) programları özellikle müfredatlardaki değişim ve bu değişimle eğitici rollerinin değişmesi sonucunda önem kazanmıştır. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde probleme dayalı öğrenim kursları ve hizmet içi diğer eğitim etkinlikleri devam etmektedir.
Amaç: 2001 yılından itibaren Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde uygulanan Fakülte Eğitici Geliştirme programlarının öğretim üyelerince değerlendirilmesi ve etkinliğinin gösterilmesidir.
Yöntem: 2018-2019 eğitim döneminde Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde görevli eğitici gelişim programlarına katılmış öğretim üyeleri ile araştırmacılar tarafından geliştirilen anket birebir görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. 144 öğretim üyesi (katılım oranı %70.58) çalışmaya katılmıştır. Bu metinde projenin ilk sonuçları sunulacaktır.
Bulgular: 2018-2019 eğitim döneminde Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde görevli eğitici gelişim programlarına katılmış olan 204 öğretim üyesinin 144'ü ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
Çalışmaya katılan öğretim üyelerinin 61'i (%42,4) kadın, 83'ü (%57,6) erkektir. Öğretim üyelerinin 97'si (%67,4) profesör, 23'ü (%16) doçent, 19'u (%13,2) doktor öğretim üyesi, 5'i (%3,5) öğretim görevlisidir.
'Fakültemizde uygulanan eğitici gelişim programlarını nasıl buluyorsunuz?' sorusuna öğretim üyeleri PDÖ kursu için %39,7'si çok iyi, %45,4'ü iyi; eğitim becerisi kursu için %38,7'si çok iyi, %46,5'i iyi; ölçme değerlendirme kursu için %37,5'i çok iyi, %48,1'i iyi yanıtı vermiştir.
'Eğitici gelişim programları sonrasında uygulamalarınızda değişikliğe gittiniz mi?' sorusuna öğretim üyeleri %69,5 PDÖ kursu için, %65,7 eğitim becerisi kursu için, %63,8 ölçme değerlendirme kursu için evet yanıtı vermiştir.
10'lu likert ile hazırlanan 'Katıldığınız kurs programını yeterli (faydalı) buluyor musunuz?' sorusuna öğretim üyelerinin değerlendirme ortalamaları eğitim becerisi kursu için 8,37±1,47; PDÖ kursu için 8,48±1,52; ölçme değerlendirme kursu için 8,24±1,58 olarak hesaplanmıştır.
Sonuç: Eğitici gelişim programlarına katılmış öğretim üyelerinden çalışmaya katılanların büyük çoğunluğunun eğitici eğitimlerinden memnun olduğu ve bu eğitici eğitimi içeriklerini kendi uygulamalarında kullandıkları belirlenmiştir.
Not: Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından TYL-2018-3816 kodu ile desteklenmiştir.
Anahtar Kelimeler Eğitici Gelişim Programı, program yönlendiricisi, probleme dayalı öğrenim

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Mesleksel Beceri Eğitiminde Maket Üzerinde Yapılan Eğitimlerin Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetine Etkisi

Erol Gürpınar
eg@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Sümer Mamaklı
smamakli@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Kemal Alimoğlu
kalimoglu@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Yeşim Şenol
yyigiter@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Mustafa Daloğlu
drmustafadaloglu@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Ülkemiz Tıp Fakültelerinin yarıya yakınında kurulan ve yaklaşık yirmi yıla yakın bir geçmişi bulunan Tıp Eğitimi Anabilim Dalları bu hedefi gerçekleştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Tıp fakültesi öğrencilerine eğitimlerinin ilk yıllardan itibaren temel mesleki becerileri kazandırma amacıyla genellikle Tıp Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde kurulan Mesleksel Beceri Laboratuvarı bu görevi üstelenen önemli birimlerdir. Bu laboratuvarlarda verilen eğitimlerin temel amacı, klinik ortamlarda verilen ve gerçek hasta üzerinde uygulanan beceri eğitimlerinin bir ön uygulaması olması, bu eğitimlerin önce gerçeğe çok yakın maket, modeller üzerinde öğrenciye öğretilmesi ve belirli bir yeterliğe ulaştıktan sonra gerçek hasta üzerinde öğretim üyesi gözetiminde ilgili meslekseler becerinin uygulanmaya başlanmasıdır.
Amaç: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde eğitim programı içerisinde yer alan Dönem 3 öğrencilerinin mesleksel beceri uygulamalarını tanıtmak ve öğrencilerden maket üzerinde yapılan eğitim ve laboratuar ile ilgili alınan geri bildirimler üzerinden memnuniyet sonuçlarını sunmaktır.
Yöntem: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde üçüncü sınıf öğrencilerine Mesleksel beceri ve klinik uygulamalar bloğu kapsamında, Mesleksel beceri laboratuvarında toplam 21 adet temel hekimlik becerisi kazandırılmaktadır. Eğitim döneminin sonunda kazandırılan beceriler ve Mesleksel Beceri Laboratuvarı ile ilgili olarak, beş puanlı Likert ölçeği kullanılarak oluşturulmuş bir geri bildirim formunu doldurmaları istenmektedir. Bu araştırmada 2018-2019 yılı eğitim öğretim dönemimde Mesleksel beceri laboratuvarında eğitim alan öğrencilerin geri bildirim formları değerlendirmeye alınmıştır.
Bulgular: Öğrencilerin maketi üzerinde yapılan mesleksel beceri uygulamalarına, beş üzerinden ortalama 4.18 puan, Mesleksel Beceri Laboratuvarının fiziksel koşulları ile ilgili sorulara ise ortalama 3,90 puan vermişlerdir. Kalabalık öğrenci gruplarıyla yapılan uygulamalar daha düşük puan almıştır. Maket sayısı ve maketlerin genel durumu sorularına verilen puanlar daha düşük, laboratuvar temizliği, sarf malzemeleri ve eğitici konularında ise puanların yüksek olduğu saptanmıştır.
Sonuç: Öğrencilerin, Mesleksel beceri laboratuvarı uygulamalarından, laboratuvar fiziksel ortamı ve eğiticilerden genel olarak memnun oldukları gözlenmektedir. Ancak artan öğrenci sayısı nedeniyle maketlerde yıpranma oluşması, maket sayısının yetersiz kalması öğrenci memnuniyetinin azalmasına neden olmaktadır.
Not: Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından TSA-2018-2543 kodu ile desteklenmiştir.
Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, mesleksel beceri eğitimi, öğrenci memnuniyeti

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Temel Bilimler Eğitimi ve Mesleksel Beceri Eğitiminden Yararlanma Algıları

Mustafa Daloglu
drmustafadaloglu@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Yeşim Şenol
yysenol@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Amaç: Program değerlendirme çalışmaları sürecinde temel bilim eğitimlerde alınan eğitimlerin klinik yıllara entegre edilmesinde sorunlar olduğu izlenmiştir. Bu nedenle öğrencilerden görüş alınmasına karar verilmiştir. Bu çalışmada Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim programında ilk üç yılda yer alan temel bilimler eğitimi ve dönem 3 programında yer alan mesleksel beceri eğitiminden, öğrencilerin yararlanma algılarının tespit edilmesi amaçlanmaktadır.
Yöntem: Çalışma 2017-2018 eğitim döneminde Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitim alan 4. Dönem öğrencileri ile yürütülmüştür. Fakültemiz eğitim programının ilk üç yılında görev alan 9 anabilim dalı tarafından sunulan içerikten yararlanma algılarını tespit etmek için öğrencilerden, 5'li Likert tarzında hazırlanan anket formunu doldurmaları istendi. Buradan tespit edilecek sonuçlarla karşılaştırılmak üzere 2017-2018 eğitim yılında mesleksel beceri eğitimlerinden öğrencilerin genel memnuniyet ortalaması kullanıldı. Ankette ayrıca temel bilimlere ait bilgilerin hatırlanması ve unutulması hususunda etkili olabilecek etmenler (konuların klinikle ilişkilendirilmesi, etkili ölçme-değerlendirme, etkili ders anlatımı, uygulamalar, aşırı teorik bilgi yükü, klinikle bağlantı kurulamaması) yapılandırılmış şekilde soruldu. Analizlerde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra ortalamaların karşılaştırılmasında iki ortalama arasındaki farkın anlamlılık testi kullanıldı.
Bulgular: Temel tıp bilimleri arasında öğrencilerin verdikleri puanlara göre en çok yararlanılan anabilim dalları fizyoloji (3,55±1,15) ve mikrobiyoloji (3,54±1,09) olurken en düşük ortalama puanlar biyofizik (1,66±0,96) ve histoloji (2,29±1,21) anabilim dallarına aitti. Mesleksel beceri eğitimlerinden genel memnuniyet ortalaması 4,03±0,84 olarak tespit edildi. Temel tıp bilgilerinin klinik eğitim yıllarında hatırlanması ile ilgili olarak, konuları klinikle ilişkilendirmede %33,3 ile patoloji, etkili ölçme değerlendirmede %30,7 ile anatomi, etkili ders anlatımında %29,5 ile fizyoloji ve yapılan uygulamalarda %55 ile anatomi en etkin anabilim dalları olarak saptandı. Temel tıp bilgilerinin klinik eğitim yıllarında unutulması ile ilgili olarak verilen yanıtlarda, farmakoloji anabilim dalı %26,1 oranında aşırı teorik bilgi yükü içermesi ile ve histoloji Anabilim dalı ise %24,5 oranında klinik ile bağlantı kurulmasında zorluk duyulması açısından en çok belirtilen anabilim dalları olarak tespit edildi.
Sonuç: Temel tıp bilimlerinde eğitimden yaralanma algısının yüksek olduğu bilim dallarının etkin entegrasyon, ders anlatımı ve uygulama içeriği ile ilişkili olduğu görülmektedir. Öğrencilerin, mesleksel beceri eğitimlerinden genel olarak memnun oldukları gözlenmektedir. Çalışmaya konu olan veriler sayesinde, temel bilimler eğitiminde yer alan anabilim dalları ile görüşülerek yeni eğitim döneminde bu alanlarda eğitim programında geliştirmeler planlanmaktadır.
Not: Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından TSA-2018-2543 kodu ile desteklenmiştir.
Anahtar Kelimeler Temel tıp eğitimi, mesleksel beceri, memnuniyet, program değerlendirme

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Web Tabanlı Soru Bankası Deneyimi

Murat Turhan
drmuratturhan@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları AD
Erol Gürpınar
eg@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Tıp eğitiminin temel amacı hem bulunduğu toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak hem de evrensel temel gereklilikleri sağlayabilecek nitelikli hekimler yetiştirmektir. Bu aşamada en belirleyici bileşen ise tıp eğitiminin niteliğidir. Ülkemizde tıp eğitiminin amacı, hekimin toplumdaki rol ve sorumluluklarını yerine getirmesine yönelik, mezuniyet hedefleri/ yetkinlikleri/yeterlilikleri/kazanımlar şeklinde tanımlanmış ve mezuniyet öncesi eğitimde standartlar belirlenmiştir. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi de bu evrensel standartlara uygun bir misyonda öğrenci yetiştirmeye çalışmaktadır. Eğitim programı öğrenci merkezli uygulamaların yer aldığı, problem çözmeye yönelik ve multidisipliner yaklaşımın benimsendiği entegre bir programdır. Ölçme ve değerlendirmede ise tüm staj ve ders kurullarında belirlenen öğrenim hedeflerini ölçecek şekilde objektif ve yapılandırılmış sınavlar uygulanmaktadır. Tıp fakültesi eğitimi boyunca uygulanan bu sınavların büyük kısmı çoktan seçmeli soru sınavlarıdır. Ancak son yıllarda artan öğrenci sayısı ile birlikte klinik stajlardaki döngü ve sınav sayısı da artış göstermiştir. Dolayısıyla üniversitemizde tıp eğitiminde kaliteyi arttırabilecek, objektif ölçme-değerlendirme imkânı sağlayıp, sınav sürecini kolaylaştırabilecek soru bankası gibi bir sisteme ihtiyaç daha da artmıştır.
Amaç: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde bir web tabanlı bir soru bankası yazılımı oluşturulmasıdır.
Yöntem: Bu çalışma Mart 2018 - Mart 2021 tarihleri arasında tamamlanması planlanmış olan bir bilimsel araştırma projesidir. Öncelikle 3 katmanlı web tabanlı bir sistem mimarisi oluşturulmuştur. Birinci katmanda veri tabanı yönetim sistemi olarak Azure SQL DB S2® tercih edilmiştir. Geliştirilen yazılımda web sunucusu olarak Azure App® kullanılmıştır. Soru bankası yazılımı geliştirilmesi için programlama dili olarak frontend için Angular Framework 7.0, backend için ASP.NET Core 2 WebApi ve C# kullanılmıştır. Proje kapsamında oluşturulan web sayfaları Internet Explorer, Google Chrome ve Safari üzerinde sorunsuz çalışmaktadır. Soru Bankası ara yüzünün oluşturulması için Angular Framework®kullanılmıştır. Verilerin güvenliği Taşıma Katmanı Güvenliği (TLS) ile sağlanmıştır. Ardından soru hazırlama, sınav yaratma, sınav ilan, sınav, sonuç ilan, sınav analiz ve anket modülü olmak üzere 7 ana bileşenden oluşan soru bankası tasarlanmıştır. Bu web tabanlı yazılımın geliştirilmesi, test edilmesi, kullanıcı gruplarının belirlenmesi, kullanıcılara ilişkin verilerin veri tabanına girilmesi ve soru bankası modüllerinin hazırlanması ile projenin ilk iş paketi tamamlanmıştır. Ardından ikinci iş paketi içerisinde yer alan öğretim üyelerine eğitim verilmesi aşamasına geçilmiştir. Fakültemizde görevli tüm öğretim üyelerine 10' lu gruplar halinde yazılımcı tarafından teorik ve pratik uygulamalı eğitim verilmiştir.
Bulgular: Tüm öğretim üyeleri kendi kullanıcı adları ve şifreleri ile sisteme sorunsuz bir şekilde giriş yapabilmişlerdir. Kullanıcılar giriş yaptıktan sonra sadece görevli oldukları staj/ders kurulundaki kendi ders ağacını görmüşlerdir. Kendi adlarına tanımlı derslere soru hazırlanması, soru eklenmesi/ çıkarılması, soru üzerinde değişiklik yapılabilmesi, sınavda çıkacak soruları seçilmesi gibi farklı adımları birebir uygulama yaparak sorunsuz geçebilmişlerdir. Eğitimlerde belirgin bir sorun olmamakla beraber, çoğunlukla soru için kaynakça ve cevap açıklaması kısmının zorunlu olup olmadığı konusuna takılmışlardır.
Sonuç: Projede tasarlanan modüllerin ilk ikisi olan soru hazırlama ve sınav yaratma modülü başarılı bir şekilde tamamlanmıştır. Şu ana kadar sisteme yaklaşık 300' e yakın soru girilmiş ve veri tabanı ile ilgili bir aksaklık yaşanmamıştır. Bundan sonraki aşama bu sistemin çekirdek eğitim programına

entegrasyonudur. Kısa dönem geri bildirimler olumlu olup, önümüzdeki eğitim-öğretim yılında seçilecek bir pilot staj/ders kurulu kuramsal sınavının soru bankası kullanılarak yapılması planlanmaktadır.

Not: Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından TAY-2018-3046 kodu ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, soru bankası, ölçme ve değerlendirme

Anketlerin Yararlılığına İlişkin Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Görüşleri

Selda Yardım
seldayardim@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Erol Gürpınar
erolgurpinar@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: İnsan davranışlarını, inançları, tutumları ve yaşantılarının tanımlanmasına ilişkin bir dizi sorulardan oluşturulan bir araştırma materyali olarak literatürde tanımlanan anketler, kişilerden çeşitli konularda bilgi almak için geliştirilip standart ve planlanmış olarak çeşitli şekillerde uygulanabildiği gibi görüşme, gözlem gibi veri toplama araçlarına göre daha düşük maliyetle büyük gruplara hızlı ve farklı şekillerde uygulama olanağını sunmaktadır.
Anketin tasarlanma süreci, soruların belirlenmesi, her bir sorunun türü seçilerek cümlelerin yapısına karar verilmesi ve soruların sıralanarak anketin taslağı çıkarılması aşamalarından oluşmaktadır. Değerlendirmelerin çoğu için temel bilgi kaynağı işlevi gören anketleri oluşturmak ve soruları yazmak dikkat ve zaman gerektirmekte, hazırlık öncesinde iyi bir planlama yapılarak çalışmanın amacı, bu amaç doğrultusunda gereksinim duyulan kanıtlar ve bilginin nasıl kullanılacağının bilinmesi gerekmektedir. Anketin tasarlanma süreci, soruların belirlenmesi, her bir sorunun türü seçilerek cümlelerin yapısına karar verilmesi ve soruların sıralanalarak anketin taslağı çıkarılması aşamalarından oluşmaktadır.
Amaç: Bu araştırmada tıp fakültesi öğrencilerinin eğitim sürecinde kendilerine sıklıkla uygulanan anketler ile ilgili görüşlerini sunmayı amaçlanmıştır.
Yöntem: Araştırma tanımlayıcı bir araştırma olarak planlanmış ve Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi (AÜTF) dönem 3 öğrencileri araştırma evrenini oluşturmuştur. Çalışma, 2017-2018 eğitim öğretim döneminde AÜTF eğitime devam eden 435 dönem 3 öğrencisinden 173 kişiye ulaşılarak yürütülmüştür. Bu çalışmada öğrencilerin tıp fakültelerinde anket uygulamalarının yararlılığına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Öğrenciler ile yüz yüze görüşerek 8 soruluk bir form üzerinden veriler elde edilmiştir.
Bulgular: Dönem 3 öğrencilerinden görüşmeyi kabul eden öğrenci sayısı 173'tür. Öğrencilerin anketlerin yararlılığı ile ilgili genel olarak görüşlerini incelemek için yapılan bu araştırmada geri bildirimlerden alınan en düşük ortalama puan " Öğrencilerden alınan geribildirimler eğitim yöntemlerine katkı sağlamaktadır " ve " Öğrencilerin doldurduğu geribildirimler öğretim üyeleri tarafından dikkate alınmaktadır " maddelerine verilirken, en yüksek ortalama puan " Öğrencilere Tıp eğitimi sürecinde anket uygulanması gereklidir " ve " Öğrencilere Tıp fakültesinde anket uygulanması eğitim programının daha kaliteli olması için yarar sağlar " maddelerine verilmiştir.
Sonuç: Öğrenci görüşleri doğrultusunda, öğrencilerin, tıp fakültesinde aldıkları eğitim-öğretim etkinliklerinin kalite artışında yapılan anket-geribildirimlerin etkili olduğu ancak uygulanan anketlerin okunup yeterince değerlendirilmeye alınmadığı ve geribildirim konusunda öğretim üyelerine yeterince güven oluşmadığı yönünde bir sonuç elde edilmiştir.
Anahtar Kelimeler Anket, anket hazırlığı süreci, anket geliştirme, öğrenci görüşleri

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1 Formatif Sınav Sorularının Değerlendirilmesi

Selma Çetinkaya
drselmacetinkaya@hotmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
F. Serdar Gürel
fsgurel@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Hayati Bilgiç
hbilgic1980@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Amaç: Çalışmanın amacı Fakültemiz Dönem 1 formatif sınavlarındaki soru tiplerine göre öğrencilerin verdikleri cevapları değerlendirilmesidir.
Yöntem: Fakültemizde formatif sınav olarak e-sınav uygulanmaktadır. Sınavlar bilgisayar ortamında yapılmakta ve farklı soru tiplerinden oluşmaktadır. Çalışmada Dönem 1 öğrencilerinin bugüne kadar girmiş oldukları toplam dört formatif sınav sorularının verileri kullanıldı. Dönem 1'de yapılmakta olan formatif sınavlar 25 (yirmi beş) sorudan oluşmaktadır.
Bulgular: İlk formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli, çoktan seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek eşleştirme (%95.0), en düşük boşluk doldurma (%64.1) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %44'ü önerilen, %36'sı çok kolay, %12'si kabul edilebilir ve %8'i çok zor olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %72'si mükemmel, %12'si iyi, %8'i düzeltilmeli ve %8'i kullanılmamalı olarak değerlendirildi.
İkinci formatif sınav; boşluk doldurma ve çoktan seçmeli sorularından oluştu. En yüksek boşluk doldurma (%66.3), en düşük çoktan seçmeli (%50.3) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %40'ı çok kolay, %28'i önerilen, %16'sı kabul edilebilir ve %16'sı çok zor olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %60'ı mükemmel, %20'si iyi, %12'si kullanılmamalı ve %8'i düzeltilmeli olarak değerlendirildi.
Üçüncü formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%73.4), en düşük eşleştirme (%56.0) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %40'ı önerilen, %36'sı çok kolay, %16'sı kabul edilebilir ve %8'i çok zor olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %52'si mükemmel, %28'i düzeltilmeli ve %20'si kullanılmamalı olarak değerlendirildi.
Dördüncü formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli, çoktan seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek eşleştirme (%80.0), en düşük boşluk doldurma (%25.0) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %36'sı çok kolay, %32'si çok zor, %28'i önerilen ve %16'sı kabul edilebilir olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %100'ü kullanılmamalı olarak değerlendirildi.
Sonuç: Formatif sınavlarda Dönem 1 öğrencilerinin soru tiplerine göre cevaplama düzeyleri değişmiştir. İki sınavda eşleştirme en yüksek cevaplanan soru tipi iken en düşük düzey boşluk doldurma soru tipinde olduğu saptanmıştır.
Anahtar Kelimeler Formativ sınav, öğrenci, değerlendirme, soru tipi

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 2 Formatif Sınav Sorularının Değerlendirilmesi

Selma Çetinkaya
drselmacetinkaya@hotmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
F. Serdar Gürel
fsgurel@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Hayati Bilgiç
hbilgic1980@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Amaç: Çalışmanın amacı Fakültemiz Dönem 2 formatif sınavlarındaki soruların soru tiplerine göre öğrencilerin cevaplarının değerlendirilmesidir.

Yöntem: Fakültemizde formatif sınav olarak e-sınav uygulanmaktadır. Sınavlar bilgisayar ortamında yapılmakta ve farklı soru tiplerinden oluşmaktadır. Çalışmada Dönem 2 öğrencilerinin bugüne kadar girmiş oldukları toplam altı tane formatif sınavın sorularının verileri kullanıldı. İlk sınav kırk, diğer sınavlar yirmi beş sorudan oluşmuştu.

Bulgular: İlk formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli, çoktan seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%70.7), en düşük boşluk doldurma (%47.8) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %42.5'i önerilen, %22.5'i kabul edilebilir, %22.5'i çok zor ve %12.5'i çok kolay olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %82.5'i mükemmel, %10'u düzeltilmeli ve %7.5'i iyi olarak değerlendirildi.

İkinci formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli, çoktan seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%77.7), en düşük boşluk doldurma (%50.2) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %44'ü kabul edilebilir, %28'i çok kolay, %20'si önerilen ve %8'i çok zor olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %88'i mükemmel ve %12'si düzeltilmeli olarak değerlendirildi.

Üçüncü formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli, çoktan seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek eşleştirme (%87.0), en düşük çoktan seçmeli (%60.3) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %48'i çok kolay, %32'si önerilen, %16'sı kabul edilebilir ve %4'ü çok zor olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %56'sı mükemmel, %20'si düzeltilmeli, %20'si kullanılmamalı ve %4'ü iyi olarak değerlendirildi.

Dördüncü formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli, çoktan seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%75.3), en düşük boşluk doldurma (%51.4) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %48'i önerilen, %32'si çok kolay ve %20'si kabul edilebilir olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %80'i mükemmel, %12'si iyi, %4'ü düzeltilmeli ve %4'ü kullanılmamalı olarak değerlendirildi.

Beşinci formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli, çoktan seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%75.3), en düşük boşluk doldurma (%51.4) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %48'i önerilen, %32'si çok kolay ve %20'si kabul edilebilir olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %80'i mükemmel, %8'i iyi, %8'i kullanılmamalı ve %4'ü düzeltilmeli olarak değerlendirildi.

Altıncı formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%74.1), en düşük boşluk doldurma (%42.2) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %32'si kabul edilebilir, %28'i önerilen, %20'si çok kolay ve %20'si çok zor olarak saptandı. Soruların ayırtedici indekslerine bakıldığında; %88'i mükemmel, %8'i düzeltilmeli ve %4'ü kullanılmamalı olarak değerlendirildi.

Sonuç: Dönem 2 öğrencilerimiz formatif sınavlarda çoklu seçmeli sorularda başarılı olurlarken boşluk doldurma soru tipleri ise yeteri kadar başarılı olamamışlardır.

Anahtar Kelimeler Formatif sınav, öğrenci, değerlendirme, soru tipi

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 Formatif Sınav Sorularının Değerlendirilmesi

Selma Çetinkaya
drselmacetinkaya@hotmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
F. Serdar Gürel
fsgurel@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Hayati Bilgiç
hbilgic1980@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Amaç: Çalışmanın amacı Fakültemiz Dönem 3 formatif sınavlarındaki soruların soru tiplerine göre öğrencilerin cevaplarının değerlendirilmesidir.
Gereç ve Yöntem: Fakültemizde formatif sınav olarak e-sınav uygulanmaktadır. Sınavlar bilgisayar ortamında yapılmakta ve farklı soru tiplerinden oluşmaktadır. Çalışmada fakültemiz Dönem 3 öğrencilerinin bugüne kadar girmiş oldukları toplam altı formatif sınavın verileri kullanıldı. İlk sınav kırk, diğer sınavlar yirmi beş sorudan oluşmuştu.
Bulgular: İlk formatif sınav; açık uçlu, boşluk doldurma, çoklu seçmeli, çoktan seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoktan seçmeli (%77.5), en düşük boşluk doldurma (%39.4) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %32.5'i çok zor, %30'u çok kolay, %20'si önerilen ve %17.5'i kabul edilebilir olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %47.5'i mükemmel, %20'si düzeltilmeli, %20'si kullanılmamalı ve %12.5'i iyi olarak değerlendirildi.
İkinci formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli, çoktan seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoktan seçmeli (%80.0), en düşük boşluk doldurma (%52.4) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %36'sı önerilen, %28'i çok kolay, %24'ü kabul edilebilir ve %12'si çok zor olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %68'i mükemmel, %12'si iyi, %12'si düzeltilmeli, %12'si kullanılmamalı ve %8'i iyi olarak değerlendirildi.
Üçüncü formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%72.5), en düşük eşleştirme (%42.5) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %36'sı çok kolay, %28'i kabul edilebilir, %24'ü önerilen ve %12'si çok zor olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %72'si mükemmel, %16'sı iyi, %8'i düzeltilmeli ve %4'ü kullanılmamalı olarak değerlendirildi.
Dördüncü formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%72.0), en düşük boşluk doldurma (%62.0) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %36'sı önerilen, %32'si çok kolay, %28'i kabul edilebilir ve %4'ü çok zor olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %84'ü mükemmel, %8'i iyi, %8'i kullanılmamalı ve %4'ü düzeltilmeli olarak değerlendirildi.
Beşinci formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%60.8), en düşük boşluk doldurma (%42.5) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %40'ı önerilen, %24'ü kabul edilebilir, %24'ü çok zor ve %12'si çok kolay olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine bakıldığında; %64'ü mükemmel, %24'ü düzeltilmeli, %8'i kullanılmamalı ve %4'ü iyi olarak değerlendirildi.
Altıncı formatif sınav; boşluk doldurma, çoklu seçmeli ve eşleştirme sorularından oluştu. En yüksek çoklu seçmeli (%70.9), en düşük boşluk doldurma (%27.8) soru tipinde cevaplanma yüzdesine sahipti. Bu sınavda çıkan soruların zorluk indeksine bakıldığında %56'sı çok zor, %20'si önerilen, %12'si çok kolay ve %12'si kabul edilebilir olarak saptandı. Soruların ayırt edicilik indekslerine

bakıldığında; %56'sı mükemmel, %24'ü düzeltilmeli, %12'si kullanılmamalı ve %8'i iyi olarak değerlendirildi.

Sonuç: Dönem 3 öğrencilerimiz ilkokuldan beri alıştıkları soru tipi olan çoktan seçmeli sorularda başarılı olurlarken bunu çoklu seçmeli sorular takip etti. Boşluk doldurma soru tipleri ise alışkın olmadıkları bir tarz olduğu için yeteri kadar başarılı olamamışlardır.

Anahtar Kelimeler Formatif sınav, öğrenci, değerlendirme, soru tipi

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi E-Sınav Deneyimi

Selma Çetinkaya
drselmacetinkaya@hotmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
F. Serdar Gürel
fsgurel@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Merih Öztoprak
merih_anar@yahoo.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Hayati Bilgiç
hbilgic1980@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi 2016-2017 yılında alınan kararla birlikte müfredat yenilemeye gitti. Müfredat yenileme çalışmaları kapsamında ders kurulları içerisine o yıl ki birinci sınıflardan başlayarak formatif sınavlar kondu. İlk yıllarda bu sınavlar hazırlanan soru kitapçıkları, cevap kağıtları üzerinde yapılıp optik okuyucuyla değerlendirildi.

Eğitimden sorumlu dekan yardımcısı, koordinatörler, tıp eğitimi anabilim dalı öğretim üyeleri, bilgi işlem daire başkanı, fakültenin kullandığı yazılım programının çalışanları ile toplantılar yapılarak bu sınavların elektronik ortama taşınıp taşınamayacağı tartışıldı. Toplantılar sonrasında 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında formatif sınavların bilgisayar ortamına taşınması kararı alındı ve ilk denemesi Dönem 3'ün 1. kurulunda yapıldı. Sınav sırasında oluşabilecek teknik aksaklıklara karşı soru kitapçıkları basıldı, cevap kağıtları hazır halde bekletildi. Sınav sırasında ilgili koordinatör ve yardımcıları, tıp eğitimi anabilim dalından öğretim üyeleri, görevlendirilen araştırma görevlisi doktorlar, bilgi işlem daire başkanlığı çalışanları, öğrenci işleri personeli, yazılım programının çalışanlarından oluşan bir ekiple formatif sınav yapıldı.

Sınav uygulamasında öğrenciler öncelikle sınıfta toplandı. Bütün telefonlar toplanarak önceden hazırlanmış şeffaf kutulara yerleştirildi. Sınıf ikiye bölünerek birinci grup bilgisayar laboratuvarına alındı. Sınav sırasında dışarı ile internet bağlantısı kesildi. Önceden hazırlanan bilgisayar masalarına öğrenciler oturtuldu. Öğrenciler TC kimlik ve üniversite şifresi ile sisteme giriş yaparak hazır halde beklediler. Koordinatörün "sınav başlamıştır." komutuyla sınav başlatıldı. Sınavın başlama ve bitiş zamanlarını bilgisayar ekranında görüp- izleyebilecekleri öğrencilere duyuruldu. Sınavın bitimine 30, 15 ve son 5 dakika kaldığı adaylara sözel olarak da hatırlatıldı. Sınav süresi dolduğunda kendi kendine sistem kapandı ve öğrenciler diğer öğrencilerle karşılaştırılmadan başka dersliğe alındı. Diğer grupla da aynı işlemler tekrarlanarak sınav tamamlandı. Sınavın sonlandığı anda sonuçlar hemen koordinatörün ekranına düşmekte ve öğrencilerin notları görülmektedir. Sonuçlar ilan edilmeden önce soru sahibi öğretim üyelerine sonuçlar gönderilmekte onların kontrolleri istenmektedir. Özellikle boşluk doldurma sorularında verilen cevabı kelimelerin kontrolü yapılmaktadır.

İlk E-sınav denemesinden sonra hemen tıp eğitimi anabilim dalı tarafından "E-Sınav Uygulama Usul ve Esasları" hazırlandı. Öncesinde hazırlanmış olan "Kurumsal Soru Hazırlama Kılavuzu"na eklemeler yapılarak her iki belge önce fakülte yönetim kurulundan ardında senatodan geçirildi ve kabul edildi.

Şu ana kadar fakültemizde 18 adet formatif sınav gerçekleştirildi. Sınavlarımız ekip çalışması ile birlikte sorunsuz yürütülmektedir.

Anahtar Kelimeler E- sınav, değerlendirme, öğrenci

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesine Yapılan Yatay Geçişlerin Yıllar İçindeki Seyri

Aylin Yıldırır
aylinyildirir@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Remzi Erdem
remzierdem@hotmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Haldun Müderrisoğlu
haldunm@baskent.edu.tr, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Bir Tıp Fakülte'sinde eğitime başlayan öğrencinin eğitimini farklı bir Tıp fakültesinde sürdürmesi 'Yatay Geçiş-YG' olarak adlandırılmaktadır. Yatay geçiş genel not ortalaması (GNO) veya merkezi yerleştirme puanı (MYP) kriterlerine göre iki farklı kadroya olabilmektedir. Öğrencinin ilk kaydolduğu Fakülte'de başvuru tarihine kadar aldığı notları ortalaması GNO puanıdır. GNO puanı ile BÜTF'ne YG yapılabilmesi için öğrencinin öğrenim görmekte olduğu kurumdaki GNO'nun 100 üzerinden en az 60 olması gerekmektedir (4'lük sistemde 2.40). MYP ise öğrencinin okumakta olduğu Fakülte'ye kayıt yaptırdığı merkezi yerleştirme sınav puanıdır.
Amaç: Bu çalışmada kuruluşundan bu yana BÜTF'ne yapılan YG'lere ilişkin demografik özelliklerin tanımlanması planlanmıştır. Çalışma verilerinin bundan sonraki yatay geçişleri planlamasında yol gösterici olacağı düşünülmüştür.
Yöntem: Araştırma BÜTF'nin kuruluşundan 2017-2018 öğretim yılına kadar yapılan YG öğrencilerinin tamamını kapsamaktadır. Belirtilen yıllar arasında YG yapan öğrencilerin yaş, cinsiyet, başvuru şekli (MYP /GNO), başvurduğu fakülte, başvurduğu dönem ve öğrencinin son durumu (mezun/ kayıtlı/ kayıt sildirme) gibi çeşitli demografik özelliklerine ilişkin verilere ulaşılmıştır. Verilere ulaşmada Dekanlık Binası Koordinatörlük ofisi evrakları, öğrenci işlerinin kayıtları ve Başkent Üniversitesi Öğrenci Bilgi Sistemi kullanılmıştır. Çalışma retrospektif, nicel, tanımlayıcı bir araştırma olarak nitelendirilebilir.
Bulgular: Başlangıçtan itibaren 2017-2018 öğretim yılına kadar BÜTF'ne YG ile kabul edilen öğrenci sayısı 269 olarak saptanmıştır. Bu öğrencilerin 97'si erkek, 172'si kız öğrenci olup ortalama yaşları 20.94±1.52 (yaş aralığı 18-27) olarak hesaplanmıştır. Yatay geçiş ile ilk 10 yıl içinde kabul edilen öğrenci sayıları yıl bazında 1- 10 öğrenci olarak değişmekte iken, özellikle son 5 yılda YG sayılarında belirgin artış meydana gelmiştir. Artış en fazla 2015-2017 arasında gerçekleşmiş olup bu yıllardaki YG ile kabul edilen öğrenci sayıları sırasıyla 54, 71 ve 44 olmuştur. YG başvuruları içinde dönem II'ye yapılan YG'ler %32 oranı ile ilk sırada yer alırken bunu %29 ile Dönem III'e yapılan YG'ler izlemiştir. Yapılan 269 YG'in 236'sı (%87.7) GNO kontenjanından, 33'ü (%12.3) ise MYP kontenjanından yapılmıştır. BÜTF'ne YG ile kabul edilen öğrencilerin başvurdukları fakülteler arasında ilk beşte yer alan Tıp Fakülteleri şu şekilde sıralanmaktadır: Turgut Özal Üniversitesi (35 öğrenci, %13), Yakın Doğu Üniversitesi (30 öğrenci, %11.2), Maltepe Üniversitesi (17 öğrenci, %6.3), Ufuk Üniversitesi (14 öğrenci, %5.2) ve İzmir Üniversitesi (11 öğrenci %4.1). Öğrencilerin kalıcı ikamet adresi olarak gösterdikleri şehirler içinde Ankara %50.9'luk oranla (137 öğrenci) ilk sırada yer alırken, ikinci Adana (15 öğrenci, %5.6) ve üçüncü İzmir (13 öğrenci, %4.8) yer almıştır. Çalışmanın planlandığı dönem süresince YG ile BÜTF'ne başvuran 269 öğrencinin 167'si (%62.1) halen kayıtlı olup öğrenimini sürdürmekte iken, 75 öğrenci (%27.9) mezun olmuş, 27 öğrenci (%10) ise çeşitli nedenlerle kayıt sildirmiştir.
Sonuç: BÜTF'ne YG ile başvuran öğrenci sayısında yıllar içinde belirgin artış gözlenmektedir. Başvuran adaylar ağırlıklı olarak üniversite sınavında BÜTF'ne girme hakkı elde edemeyen ancak girdiği fakültede yüksek not ortalaması tutturarak GNO kontenjanından YG yapan öğrencilerden oluşmaktadır. En sık yatay geçiş yapılan dönemler Dönem II ve III'tür. BÜTF Ankara'da ikamet edenlerin YG için seçtikleri öncelikli bir Fakülte konumunda yer almaktadır. YG sayısının fazlalığı kurum kimliğine gölge düşürebilecek boyuttadır. Sayı fazlalığı nedeniyle YG ile gelen öğrencilerin

başarı durumları ise fakültenin genel başarısını önemli oranda etkileyebilecek düzeydedir. Bu konuda yönetsel tedbirlerin alınması gerekmektedir.
Anahtar Kelimeler Yatay geçiş, tıp fakültesi

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Sosyolojisi Seçmeli Dersi Alan Öğrencilerinin Sosyolojik Gözlem Raporlarının Tematik Analizi

Ceyda Acar
cacar@bezmialem.edu.tr, Bezmialem Vakıf Üniversitesi Halk Sağlığı AD
Bedia Özyıldırım
bozyildirim@bezmialem.edu.tr, Bezmialem Vakıf Üniversitesi Halk Sağlığı AD

Giriş: Sağlıkta Sosyolojik bakış, hekimler açısından, bireylerin sağlık durumlarını etkileyen pek çok toplumsal yönelimi anlayarak tedaviyi yönetebilmek için yadsınamaz bir öneme sahiptir.
Amaç: Sağlık Sosyolojisi seçmeli dersi alan öğrencilerin sağlıkta toplumsal etkilere yönelik gözlem ve tartışmalarını tanımlamaktır.
Yöntem: Bezmialem Tıp Fakültesi 2. Sınıf Öğrencilerinden, 2018-2019 Güz Döneminde, Sağlık Sosyolojisi seçmeli dersini seçen 10 öğrencinin ödevleri, tematik analiz ile değerlendirilmiştir. Öğrencilere Sağlık Sosyolojisi kuramlarından Post Yapısalcılık, Sembolik Etkileşimcilik ve Yapısal işlevselcilik; sırasıyla Foucault, Goffman ve Parsons'un yaklaşımlarıyla aktarılmıştır. Öğrencilerden poliklinikteki hasta-hekim ilişkisi gözlemlerini adı geçen üç kuramla ilişkilendirerek yorumlamaları istenmiştir.
Bulgular: Raporlardan elde edilen temalar; "Hasta talepleri", "Hekimlerin hastaya yönelik tepkileri ve davranışları" ve "Hastalık ve tedavi ile ilgili toplumsal algılar" olarak ortaya çıkmıştır. Her bir tema hasta-hekim arasındaki güç ilişkileri açısından değerlendirilmiştir.
Hasta talepleri temasında; hastaların tanı ve tedavilerine yönelik sorularının ve karar verme isteklerinin gerekçeleri sorgulanmıştır. Bu gerekçelerin kendi sağlıkları ile ilgili endişelerinden kaynaklandığı gözlemlenmiş ve hastalara yönelik empati geliştirilmiştir.
Hekimlerin hasta taleplerine yönelik kimi zaman olumsuz tutumlarının toplumsal ve yapısal arka planı değerlendirilmiştir. Hekimin tutumunun tedavi başarısına etkisi, güven bağlamında tartışılmıştır.
Medyanın sağlık algısına ve sağlık arama davranışına etkileri, hastaların aşı gibi koruyucu müdahalelere yönelik sorgulamaları etrafında tartışılmıştır. Medyanın yönlendirdiği hasta tutumu ile hekimlerin hastalardan beklentilerinin uyumsuzluğu tartışılmıştır.
Sonuç: Öğrencilerin bu raporları hazırlarken; hasta ile empati kurabilme, hastanın direnç gösterme nedenlerini değerlendirebilme, hekime güveni sağlayacak profesyonel becerileri tartışabilme gibi bakış açıları kazandıkları görülmektedir.
Öğrenciler bu perspektifle; profesyonel hayatlarında klinik, iletişim, yönetim gibi pek çok alanda onlara fayda sağlayacak eleştirel bakış açıları geliştirebilmişlerdir.
Anahtar Kelimeler Sağlık sosyolojisi, iletişim, sağlığın sosyal belirleyicileri

Bir Uygulama Örneği: (Durum Bildirir Rapor:) Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Faz 1 Programını Değerlendirme ve Geliştirme Çalışması

Melike Şahiner
melike.sahiner@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Güldal Süyen
guldal.suyen@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD
Nadi Bakırcı
nadi.bakirci@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Yasemin Alanay
yasemin.alanay@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Hastalıkları ve Sağlığı AD
Levent Altıntaş
leventaltintas@gmail.com, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

2016-2017 döneminde ACUTF Faz 1 Programını iyileştirme çalışmaları yapılması ve çağdaş tıp eğitimi yaklaşımları örnek alınarak geliştirilmesi ve güncellenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaların temelini Fakültemiz Eğitim Programı değerlendirme raporlarında yapılan tespitler ve önerilerle UTEAK öz değerlendirme raporunda yer alan değerlendirmeler oluşturmuştur.
Çalışmaya temel oluşturan değerlendirmeler;

- Faz 1 Programının yeterlik alanları ve düzeyleri açık olarak tanımlanmamıştır.
- Klinik entegrasyonda yer alan klinik derslerin yoğun içeriği ve süreleri temel bilimler yeterlik düzeyine ulaşılmasını ve entegrasyonun sağlamasını güçleştirmektedir
- Temel ve klinik bilim dersleri arasında kurulan bağlantılar zaman içinde zayıflamış ve bağlamından uzaklaşmıştır.
- Davranış bilimleri oran ve bağlam açısından program içinde zayıf kalmaktadır.
- Seçmeli derslerin oranı düşüktür.

Çalışmanın hedefleri;
1. Yatay ve dikey entegrasyonu güçlendirmek ve klinik bilimlerin ders kurullarındaki fonksiyonunu tanımlamak,
2. Programın Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP) ile uyumunu geliştirmek,
3. Seçmeli dersler alanının geliştirilmesini sağlamak,
4. Program içerisindeki aktif öğrenme uygulamalarının oranını artırmak.

Çalışmanın Yürütülmesinde gerçekleşen adımlar;

1. Faz I performans düzeyleri Eğitim Müfredat Komisyonu ve Koordinatörler Kurulu ortak belirlenerek Fakülte Kurulu'na sunulmuş ve kabul edilmiştir.
2. Çalışmanın planlama, yönetimi ve yürütülmesinin eğitim ile ilgili kurul ve komisyonlar tarafından gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.
3. Çalışma süresi 21 Kasım 2016 tarihinde başlayan ve 31 Mart 2017 tarihinde sonuçlanan 20 (yirmi) hafta olarak belirlenmiş ve görev alarak katkı sağlaması beklenen birimler ve çalışma takvimi hazırlanmıştır.

Çalışmanın sonuçları;
2017 girişli öğrencilere uygulanan yeni Faz I programı ikinci yılındadır.
Başta konulan hedefler doğrultusunda yatay dikey entegrasyonu güçlendirecek ve Faz I hedeflerine uyacak şekilde ders içerikleri hedefler ile eşleştirilmiş, gerekli yerlerde azaltmalara, gerekli yerlerde yer değişikliği ile entegrasyonun arttırılmasına çalışılmıştır.

Faz I Programının UÇEP ile uyumlu hale getirmesi amaçlamış ve bu bağlamda klinik yılların UÇEP uyum çalışmasında belirttikleri temel bilim konuları program içinde yeniden değerlendirilerek eksikler giderilmiştir.
Alan seçmeli dersleri açılarak öğrencilerin bireysel kariyer hedeflerini belirleyebilmeleri ve bu hedefler için çalışabilmelerini destekleyecek bir alan yaratılmıştır.
Program içerisindeki aktif öğrenme uygulamalarının oranını artırmak amacı ile TDÖ oturumları program içine yerleştirilmeye başlanmış, ilk uygulamaları yapılmıştır.
Hali hazırda3. Sınıfın sonunda öğrencilerin kliniğe erken oryantasyonunu sağlayabilmek için bir program oluşturma çalışmaları sürmektedir.
2017 yılından itibaren yapılan program değerlendirme sonuçlarında yapılan Faz I revizyon çalışmalarının beklenen etkiyi sağladığı değerlendirilmiştir.
Anahtar Kelimeler Program değerlendirme

Celal Bayar Üniversitesi Öğrenci ve Çalışanlarının Lateks Alerjisi Bilgi Düzeylerinin Ölçülmesi; Bir Klinik Eğitim Uygulaması

Süheyla Rahman
rahmans35@hotmail.com, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Cevval Ulman
cevval.ulman@gmail.com, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Işıl İnanır
isilinanir@hotmail.com, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Cengiz Kırmaz
ckirmaz@yahoo.com, MCBÜ TIP FAK.
Hasan Yüksel
hyukselefe@hotmail.com, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Manisa Celal Bayar Üniversitesi dönem VI öğrencilerine klinik araştırma eğitimi kapsamında tıp öğrencilerinin ve sağlık çalışanlarının Lateks Alerjisi Bilgi Düzeylerinin Ölçülmesi için bir anket çalışması planlanmış ve öğrencilerle birlikte yürütülmüştür. Lateks alerjisi sağlık konusunda eğitim alan ve çalışan kişiler için önemli bir problemdir. Dünyada sağlık çalışanlarının % 9.7 kadarının bu sorunu yaşadığı, bunun ekonomik ve iş gücü kaybına sebep olduğu bilinmektedir.
Amaç: Bu konuda öğrencilerin farkındalığını artırmak, öğrenci ve çalışanların yaşadığı sorunları belirlemek amacıyla 119 öğrenci v150 sağlık çalışanına lateks anketi son sınıf öğrencileri tarafından uygulanmıştır.
Yöntem: öğrencilerin araştırma yaparak öğrenmesini sağlamak ve lateks alerjisi hakkında farkındalık yaratmak amacıyla yapılan bu kesitsel çalışma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi (SBF) öğrencilerine ve hastane çalışanlarına anket uygulaması ile yapılmıştır. Anket demografik bilgiler, lateks ile ilgili bilgi düzeyi ve çeşitli alerjik hastalıklara sahip olma durumlarını anlamaya yönelik sorulardan oluşmaktadır. Hastane ve okul yönetimlerinden ve etik kurulundan izinlerin alınmasından sonra anket ve lateks alerjisi konusunda eğitilen dönem VI öğrencileri ile birlikte uygulama yüz yüze görüşme tekniği ile yapılmıştır. Veriler bilgisayar ortamında SPSS programı ile ki-kare testi ile analiz edilmiştir.
Bulgular: Çalışmaya MCBÜ Tıp Fakültesi ve SBF öğrencileri (119) ve Hafsa Sultan Hastanesi çalışanlarından (150) oluşan 297 kişi katılmıştır. Lateks tanımının bilinme durumlarına bakıldığında, öğrencilerle (Tıp Fak. öğrencileri % 18.4 (SBF) Hemşirelik Bölümü ve Ebelik bölümü öğrencileri %0.0), sağlık çalışanları (%22,0) arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. SBF öğrencilerinin tamamı bilememiştir (p: 000). Lateksin sağlık üzerine etkilerinin bilinme durumuna bakıldığında, sağlık çalışanlarının %41,3'ü, Tıp Fak. öğrencilerinin % 61,2'si, SBF Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin %11,4'ü ve Ebelik bölümü öğrencilerinim %40,0'ı bildiklerini ifade etmişlerdir (p: 000). 'Lateks alerjisinden korunma yöntemleri nelerdir?' sorusuna ise sağlık çalışanlarından %28,0'ı, Tıp Fak. Öğrencilerinin % 57,1'si, SBF Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin %11,4'ü ve Ebelik bölümü öğrencilerinin %5,7'si doğru cevap vermiştir (p: 000).
Sonuç: Manisa Celal Bayar Üniversitesi çalışanlarında, öğrencilere göre lateks bilgisi ve alerji bulgusunun varlığı daha yüksek çıkmıştır. Klinik araştırmaya katılan öğrencilerin bir araştırma uygulamasına katılması, onların hem araştırma yöntemini uygulayarak öğrenmesi, hem de lateks ile ilgili farkındalıklarının artmasına sebep olmuştur.
Özellikle dönem VI öğrencilerine kendileri ile ilgili bir konuda küçük bir araştırmaya katılma fırsatını verilmesinin iyi bir uygulama örneği olduğunu düşünmekteyiz.
Anahtar Kelimeler Lateks, alerji, öğrenci

Cerrahi Eğitimi İçin Teknik Olmayan Beceriler; Dikkate Almıyor Muyuz?

Ali Kağan Coşkun
kagancoskun@gmail.com, SBU Gülhane Tıp Fakültesi
Özlem Coşkun
drozlemcoskun@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Işıl İrem Budakoğlu
isilirenb@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Güvenli ve kaliteli cerrahi müdahalelerin kritik temel taşlarından biriside teknik olmayan becerilerdir. Cerrahi prosedürlerde yaklaşım tekniklerin yanı sıra cerrahi eğitiminde de önemli rol oynarlar. Her ne kadar eğitim programlarında görülmese de usta-çırak eğitiminin bu rollerin öğrenilmesinde etkin olduğu görülmektedir. Kısaca, teknik yeterliliği destekleyen kritik bilişsel ve kişilerarası beceriler olarak tanımlanmaktadır. Temel olarak durum farkındalığı, karar verme, iletişim ekip çalışması ve liderlik dahil olmak üzere 4 alt gruptan oluşmaktadır.
Amaç: Bu çalışmada, yayınlanmış literatürdeki cerrahi için teknik olmayan en yaygın becerileri değerlendirmek istiyoruz.
Yöntem: 2006'dan 2018'e kadar İngilizce dilinde "teknik olmayan beceriler, cerrahi, eğitim, asistan, kötü davranış, iletişim becerileri, non-technical skills, surgery, training, residency, poor behaviour, comminication skills" terimleri kullanılarak Pubmed / Medline kaynaklarında araştırma yapılmıştır. İki deneyimli doktorun iletişim becerileri konusunda puan vermesi ile yapılan seçimin ardından sadece 14 orijinal makale bulundu.
Bulgular: Çalışmalar, 3'ü Avustralya'dan, 3'ü ABD'den, 5'i İngiltere'den, 2'si Kanada'dan ve 1 taneside Japonya'dandı. Her değerlendirici, bilgi alışverişi, ortak bir anlayışın paylaşımını ve takım faaliyetlerini koordine etmeyi içeren iletişim ekip çalışmasını olarak ana sorunu belirtti. Bütün çalışmalarda iletişim ile ilgili en az bir yorum saptandı. Bu durum ameliyat esnasında eğitici ve asistanın beraber olduğu hallerde daha fazlaydı. İki makalede değerlendiriciler liderliğin ön planda geldiğini gördüler. Eğitimli gruplar teknik ve teknik olmayan becerilerle daha fazla uyum gösterdiler.
Sonuç: Cerrah eğitimi için teknik olmayan becerilerin uygulanması tüm ülkelerde gerekli olduğu değerlendirilmiştir. Uzmanlık öğrencisi eğitim programlarında programlarında teknik olmayan beceri içeren bir bölüm olmalıdır. Herhangi bir ödemeyi gerektirmeyip doğrudan cerrahi kaliteyi arttırmaya yardımcı olacağına dikkat edilmelidir.
Anahtar Kelimeler teknik olmayan beceriler, cerrahi, eğitim, asistan, kötü davranış, iletişim becerileri

Çocuk Cerrahisi Öğrenci Eğitiminde Üç Boyutlu Modellerin Kullanılması: Süreç ve İlk İzlenimler

Şenol Emre
senolemre@hotmail.com, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi AD
Musa Batuhan Yolcu
musabatuhanyolcu@gmail.com, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Sinan Celayir
scelayir@istanbul.edu.tr, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi AD

Giriş: Baskı teknolojisindeki ve yazılımlardaki ilerlemeler sonucunda son yıllarda 3 boyutlu yazıcıların kullanımı ve yaygınlığı giderek artmaktadır. Alışılagelen endüstriyel tasarım ve üretim anlayışının dışında yeni bir üretim modeli gelişmekte; hızlı prototipleme ile ihtiyaca özel, düşük maliyetli üretim imkanı, bireysel yaratıcılıkların ve yeni fikirlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.
Birçok alanda olduğu gibi, sağlık alanındaki uygulamalar da hızla gelişmektedir. Eczacılık, cerrahi uygulama, medikal enstrüman, simülatör üretimi, ortez protez üretimi, organ ve doku üretimi, sağlık eğitimi gibi birçok alanlarda yeni kullanım alanları günden güne artmaktadır.
Çocuk Cerrahisi eğitiminde doğumsal hastalık modelleri dünyada yaygın olarak bulunmamaktadır. Öğrenci eğitiminde çoğu zaman algılama güçlüklerine neden olan iki boyutlu çizimler kullanılmaktadır. Masaüstü 3 boyutlu yazıcıların günlük hayata girmesi ile tıp eğitiminin birçok alanında self-designed modeller kullanılmaya başlanmıştır. Ancak çocuk cerrahisi alanında bu eksiklik oldukça belirgindir.
Amaç: Çocuk cerrahisi öğrenci eğitiminde 3 boyutlu yazıcı ile üretilmiş eğitim modellerinin üretimi ve çocuk cerrahisi stajında kullanımı ile ilgili deneyimlerimizin ve sürecin sunulmasıdır.
Yöntem: Çocuk cerrahisinin ilgi alanına giren 5 ana doğumsal hastalık modeli (anorektal malformasyonlar, özofagus atrezileri, vezikoüreteral reflü, koledok kistleri, jejunoileal atreziler) 3 boyutlu bilgisayar programı ile tasarlandı. 3 boyutlu yazıcı ile basılan modeller, üretim sonrası düzenleme (post-productuion) işlemlerinden geçirildi. Beşinci sınıf tıp fakültesi öğrencilerinin çocuk cerrahisi staj eğitimi sırasında 2018 yılında 3 grupta teorik ve uygulama derslerinde eğitim amaçlı kullanıldı. Bir yarıyıl süresince staj sonu memnuniyet anketleri ile geri bildirim alındı
Bulgular: Planlanan tüm eğitim modellerinin tasarım ve baskı işlemi sonuçlandırıldı. Modellerin teorik ve uygulamalı derslerde kullanıldığı 3 grupta anket geribildirimlerinde öğrenciler bu yeni eğitim yönteminden memnun olduğunu bildirdi. Olumsuz geribildirim saptanmadı.
Sonuç: Bu çalışma kapsamında çocuk cerrahisine özgü hastalık modelleri 3 boyutlu yazıcılar ile üretilmiştir. Üç boyutlu modelleme ile yalnızca basılı materyaller ile değil, artırılmış gerçeklik ve bununla zenginleştirilmiş modern eğitim modellerinin kullanılması da mümkün hale gelmektedir. Anket geribildirimleri bu modellerin çocuk cerrahisi staj eğitimine olumlu katkı yaptığını göstermektedir
Anahtar Kelimeler 3d yazıcılar, çocuk cerrahisi, eğitim modelleri

Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi İntörn Doktorların Tükenmişlik Durumları ve Tükenmişliği Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Serpil Kaya
skayisliogl@gmail.com, Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi
Selma Çetinkaya
drselmacetinkaya@hotmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Amaç: Bu araştırmada, Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Uygulama ve Araştırma Hastanesinde faaliyet gösteren intörn doktorların, tükenmişlik durumlarını ve tükenmişliği etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Araştırma 01-31 Mart 2016 tarihleri arasında Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan intörn hekimlere yapılmıştır. Araştırmaya 170 intörnden 150 intörn (%88.2) katılmıştır. Anket, öğrencilerin sosyodemografik özellikleri, iş memnuniyetleri, çalışma sürelerini içermekte olup ayrıca Maslach tükenmişlik ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS 22.0 paket programında değerlendirilmiştir. Değerlendirme de frekans, aritmetik ortalama, değişkenler arasında önemli fark olup olmadığı ANOVA ve t- testleri kullanılmıştır.
Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %53.3'ü erkek, %46.7'si kadındır. Tıp fakültesini %88.0'i isteyerek seçmiş, %12.0'si başka nedenlerden dolayı seçmiştir. Tıp fakültesini seçme nedenlerine baktığımızda %50.0'si sevdiği, %16.7'si ailesi istediği ve %14.7'si toplumda kabul gördüğü için tercih etmiştir. %80.7'sinin dönem kaybı yoktur. Öğrenciler hekimlik mesleğini %93.3'ü kendine uygun bulurken %6.7'si uygun bulmamaktadır. Öğrencilik verimlerinin %70.6'sı iyi olarak görürken %29.4'ü kötü olarak değerlendirmiştir. İntörn doktor olarak geleceklerini %62.0'si iyi olarak görürken, % 38.0'i kötü olarak görmektedir.
Çalışma ortamından %20.0'si hiç memnun değildir. Çalışmalarda üstlerinden %8.0'i hiç takdir görmemektedir. %21.3'ü hekimliğin toplumda hak ettiği yerde olduğuna inanmamaktadır. Günlük iş yükünü %90.0'ı çok fazla görmekte ve şu anki sağlık sisteminden %22.0'si hiç memnun değildir.
Mesleki geleceğini %28.2'si akademisyen olmak isterken, % 57.0'si uzman olmak istemektedir. %73.5'nin sağlık problemi yokken %14.3'nün fiziksel, %6.8'nin psikolojik, sorunu bulunmaktadır. %80.0'nin ailesinde kronik rahatsızlık bulunmamaktadır.
%57.0'si ara sıra egzersiz yaparken, %32.0'si hiç egzersiz yapmamaktadır. %66.4'ü ara sıra kitap okurken, %21.5'i hiç, %12.1'i her gün kitap okumaktadır. %87.2'si ara sıra sinemaya giderken, %12.1'i hiç sinemaya gitmemektedir. %30.9'u ara sıra sanatla uğraşırken, %67.1 hiç sanat dalıyla uğraşmamaktadır.
%13.4'ü her gün sigara kullanırken, %12.8'i ara sıra kullanmakta, %73.8'i hiç sigara kullanmamaktadır. %75.7'si hiç alkol kullanmazken, %20.9'u ara sıra, %3.4'ü her gün kullanmaktadır. Stresle başa çıkma yöntemleri % 42.0'si arkadaşlarla konuşurken, %15.3'ü kimse ile paylaşmamakta, %12.7'si alış verişe çıkmakta, %14.7'si ise diğer şekillerde stresle başa çıkmaktadır.
"Maslach tükenmişlik ölçeğinden alınan puanlar, Duygusal Tükenme boyutunda 4-36; Duyarsızlaşma boyutunda 4-20; Kişisel Başarı boyutunda 4-32 arasındadır." Araştırma grubumuzun Maslach Tükenmişlik Ölçeği puan ortalamaları Duygusal Tükenme boyutunda 27.9 ±6.6; Duyarsızlaşma boyutunda 12.8 ± 3.9; Kişisel Başarı boyutunda 25.4 ± 4.7 bulunmuştur. Buna göre araştırma grubunun orta düzeyde tükenmiş olduğu söylenebilir.
Sonuç: Toplum sağlığını korumak, geliştirebilmek ve hastaları iyileştirebilmek ancak sağlık çalışanlarının sağlıklı olabilmesi ile sağlanabilir. Bu nedenle intörn doktorların eğitimine önem verilmeli, çalışma koşulları iyileştirilmeli ve sosyal olarak da desteklenmelidirler.
Anahtar Kelimeler İntörn doktor, tükenmişlik, Maslach tükenmişlik ölçeği

Dundee Mevcut Eğitim Ortamı Değerlendirme Ölçeği (DEODÖ): Türkçe Uyarlama Çalışması

Gülşen Taşdelen Teker
gulsentasdelen@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Barış Sezer
barissezer@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tufan Aslı Sezer
tasezer@ankara.edu.tr, Ankara Üniversitesi
Melih Elçin
melcin@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Eğitim programlarındaki yenilikler ve derslerdeki öğrenci popülasyonunun çeşitliliğinin artması, tıp fakülteleri ile sağlıkla ilgili diğer fakültelerin eğitim ortamlarını değerlendirme isteğinin ve ihtiyacının artmasına neden olmuştur. Bu ihtiyaç ve isteğe cevap verebilmek adına Roff ve arkadaşları (1997) tarafından tıp fakültelerinin eğitim ortamları ile diğer sağlık eğitimi ortamlarını değerlendirmek amacıyla Dundee Mevcut Eğitim Ortamı Değerlendirme Ölçeği (DEODÖ) geliştirilmiştir.
Amaç: Daha önce yaklaşık 20 farklı ülkede uygulanan bu ölçeğin Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır.
Yöntem: 50 maddeden oluşan 5'li likert tipindeki ölçek, 2018-2019 eğitim öğretim yılı güz döneminde Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nin 2, 3 ve 4.sınıflarında öğrenim gören toplam 392 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğin beş faktörlü yapısının incelenmesi amacıyla yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda dört madde ölçekten çıkarılmıştır. Elde edilen sonuçlarda, 46 maddelik ölçeğin beş faktörlü orijinal yapı ile tutarlı olduğu görülmüştür. Elde edilen model uyum indeksleri (χ^2/sd = 2.17, RMSEA = .060, SRMR = .061, NFI = .90, NNFI = .94, CFI = .94, IFI = .94) DEODÖ'nün Türkçe formuna ait 46 madde ve beş faktörlü yapının doğrulandığını yansıtmaktadır. DEODÖ'nün Türkçe formu ile elde edilen ölçümlerin güvenirliği Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ile hesaplanmıştır. Ölçeğin bütününe ilişkin güvenirlik katsayısı 0.90 olarak kestirilmiştir. Alt boyutlarda ise öğrencilerin öğretimle ilgili algıları için 0.79, öğrencilerin eğiticiyle ilgili algıları için 0.76, öğrencilerin kendi akademik becerileriyle iligli algıları için 0.55, öğrencilerin öğrenme iklimiyle ilgili algıları için 0.74 ve öğrencilerin sosyal çevreyle ilgili algıları için 0.37 güvenirlik kestirilmiştir. Test-tekrar test güvenirliğine ilişkin korelasyon katsayısı ise 0,99 olarak belirlenmiştir. Son olarak uyum geçerliği kapsamında Dundee Mevcut Eğitim Ortamı Değerlendirme Ölçeği'nin Klinik Öğrenim Çevresi Ölçeği ile arasındaki korelasyon hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular iki ölçekten elde edilen puanlar arasındaki korelasyonun 0.61 olduğunu göstermiştir.
Sonuç: Bulgulara dayanarak, DEODÖ'nün geçerli ve güvenilir ölçümler üreten bir ölçme aracı olduğu ve sağlık alanında eğitim gören tüm öğrencilerin eğitim ortamına yönelik algılarını ölçmek amacıyla kullanılabileceği söylenebilir.
Anahtar Kelimeler Ölçek uyarlama, eğitim ortamı, değerlendirme, tıp, sağlık

Eğitici Gelişimi Eğitiminin Sürekliliğinin Sağlanması: Acıbadem Tıp Fakültesi Örneği

Melike Şahiner
melike.sahiner@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Levent Altıntaş
leventaltintas@gmail.com, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde kurulduğu yıldan itibaren Eğitici gelişimi Temel kursları (EGTK) başlatılmıştır. Bu eğitimler Tıp Eğitimi Anabilim Dalı kuruluş tarihi olan 2015 yılından itibaren Dekanlık adına Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından gerçekleştirilmektedir. Ölçme değerlendirme yöntemlerine yönelik bir eğitici gelişimi programı da Ölçme Değerlendirme Komisyonu (ÖDK) düzenlenmeye başlanmıştır. Bu iki eğitim Fakülte için standardize edilmiş temel eğitici gelişimi eğitimleridir. Tüm öğretim elemanlarının alması zorunludur. Eğitici gelişimi Temel kursları yükseltme kriteri olarak da kullanılmaktadır.
Eğitici gelişimi Temel kursları sonunda yapılan değerlendirmelerde öğretim elamanlarından eğitim alanındaki gelişimlerine yönelik olarak farklı konularda eğitim talepleri olduğu görülerek buna yönelik bir program açılması planlanmıştır.
Bu programın özellikleri;

- Eğitici gelişimi Temel kurslarındaki geribildirimlerinde ortaya çıkan eğitici gelişimi talepleri doğrultusunda konu başlıkları belirlenmiştir. Bu konuların Tıp Eğitiminin güncel konuları olmasına özen gösterilmiştir,
- Programı tüm öğretim üyelerinin tamamlaması beklenmemektedir, katılım isteğe bağlıdır,
- Katılımı kolaylaştırmak adına ayda bir ya da iki oturum olacak şekilde akşamüstü saatlerinde planlanmakta ve en az 8 katılımcı olduğunda açılmakta en fazla 12 katılımcı kabul edilmektedir,
- Program sekiz başlıktan oluşmaktadır: Geçmişten geleceğe tıp eğitimi; Nasıl öğreniriz?; Nedir bu profesyonellik; Eğitimde yeni yöntemler yeni stratejiler; Bir öğretmen olarak öğretim üyesi; Öğretmen-öğrenci iletişiminde temel yaklaşımlar; Öğretme ortamları ve yöntemleri; Uygulamalı eğitimler,
- Her oturum iki saatlik dilimlerde toplam 16 saatten oluşmaktadır,
- Oturumlar Tıp Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyelerince yürütülmektedir,
- Tüm seri bir yıl içinde iki kez tekrarlanmakta, 8 başlığın tamamına katılan öğretim elemanlarına sertifika verilmektedir,
- Katılımcılara eğitim materyali önceden e-posta yolu ile yollanmakta, çalışarak gelmeleri talep edilmekte, interaktif tartışma oturumu şeklinde yürütülmektedir,
- Whatsapp grubu üzerinden haberleşmeler sürdürülmekte, anında haberleşme imkanı ile etkin katılım sağlanmasına çalışılmaktadır.

Bu program ile;

- Kendisini tıp eğitimi alanında geliştirme motivasyonu yüksek olan eğitime ilgili öğretim elemanları ile Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nın aktif iletişim kurması sağlanmaktadır,
- Programın tartışmaya dayalı interaktif yapısı ve katılımın gönüllü olması nedeni ile Tıp Eğitimine ait temel konular derinlemesine ve etkin tartışılabilmektedir,

Anahtar Kelimeler Eğitici gelişimi programı

Eleştirel Düşüncenin Klinik Karar Verme Sürecine Entegrasyonu

Ayşe Banu Demir
banu.demir@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü
Ali Burak Özkaya
ali.ozkaya@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü
Yasemin Seval Çelik
yasemin.celik@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü
Gönül Dinç Horasan
gonul.horasan@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü
Hakan Abacıoğlu
hakan.abacioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü

Giriş: Eleştirel düşünme yetisi, klinik karar vermenin titizlikle yapılabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Problemlerin ve paternlerin tanınması, geçerli bilginin toplanması, bulunan kanıta değer biçilmesi, argümanların değerlendirilmesi ve tanı koymak, klinik karar verme sürecinin önemli bileşenleridir. Dolayısı ile eleştirel düşüncenin, tıp eğitiminin temel bir bileşeni olması önem arz etmektedir. İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim müfredatında, "eleştirel düşünce"den "klinik karar verme"ye aşama aşama evrilen ve fakültemize özgü yapılandırılmış Araştırma ve Bilgi Yönetimi (ABY) programı uygulanmaya başlamıştır.
Amaç: Bu program ile, öğrencilerimizin sistematik bir şekilde klinik karar verebilmeleri; kanıta dayalı karar verme, nitelikli ve güvenilir bilgiye etkin ve zamanında ulaşabilme, ulaşılan bilgilerin kanıt düzeylerini biyoistatistik kavramlar çerçevesinde değerlendirebilme, öz eleştiri yapabilme, geri bildirim verebilme gibi bazı bilgi, beceri ve tavırları geliştirebilmeleri ve hayat boyu öğrenme özelliğini barındıran bağımsız düşünen bireyler olabilmeleri amaçlanmıştır.
Yöntem: Eleştirel düşünce bileşeninin klinik karar verme sürecine entegrasyonu için, farklı ülkelerdeki tıp eğitimi programları, bu alandaki literatür ve eleştirel düşünce kaynakları taranmış ve elde edilen bilgiler doğrultusunda, eleştirel düşünmeyi teşvik eden yeni bir eğitim planı uygulanmaya başlanmıştır. Bilginin güvenilirliğini değerlendirme, eleştirel düşünme, bireysel ve grup olarak karar verme sürecini test eden farklı ödevler ile programın ilk evresi için öğrencilerin öğretilen bilgileri kullanabilme becerileri değerlendirilmiştir.
Bulgular: 3 kısımdan oluşan ABY programının ilk kısmında, öğrencilerin, bilimsel düşünce, eleştirel düşünce ve istatistik ile ilgili temel kavramları öğrenmeleri hedeflenmiştir. Program içerisindeki tüm eğitsel etkinliklerimiz, öğrencinin düşünme yetisini harekete geçiren, soru sormasını teşvik eden, güvenilir bilgi kaynaklarına ulaşabildiği, bol uygulama içeren interaktif etkinlikler olarak gerçekleştirilmiştir. Tıp Fakültesi Evre-1 sonunda programın uygulanan kısmı ile ilgili 26 öğrencinin katıldığı geri bildirimlerde, öğrencilerin %85'i programın genel olarak iyi olduğunu, %96'sı programın çoğunlukla hedefine ulaştığını ve % 80'i programın eleştirel düşünce bileşeninin profesyonel yaşantıları için yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Her bir ödeve özgü hazırlanan değerlendirme cetvellerinden elde edilen sonuçlar ve bireysel ve grup ile birlikte akıl yürütme ve karar verme süreçlerini barındıran uygulamalarımız sırasındaki gözlemlerimiz, bu geribildirimleri desteklemektedir. Programın ilk kısmının 1. yarısında eleştirel düşünme ve güvenilir bilgiye ulaşma ile ilgili verilen ödevler kapsamında 104 öğrencinin katıldığı değerlendirmede, hedeflenen çıktılara %80 oranında ulaşıldığı belirlenmiştir. Bu kısmın 2. yarısında 37 öğrencinin katıldığı değerlendirmede hedeflenen çıktılara %93 civarında ulaşıldığı yönündedir. Öğrencilerin özellikle güvenilir bilgi kaynaklarına ulaşma, bir konu hakkında fikrini destekleyici kaynaklarla belirtebilme, kanıta dayalı ikna gibi becerilerinin geliştiği ve kendilerini rahat hissettikleri; soru/konuların net bir şekilde tanımlanması, yanlılıkların belirlenmesi, kendi fikrini sorgulaması alanlarında ise iyileştirmeler gerektiğini göstermektedir.

Sonuç: Klinik karar verme sürecinde önemli rol oynayan tanısal ve eleştirel düşünce becerilerinin geliştirilmesi için oluşturulan ABY programının ilk kısmı için yapılan değerlendirmeler, bu evre için hedeflenen çıktıların öğrenciler tarafından çoğunlukla ulaşılabildiğini göstermiş ve programın iyileştirilmesi için geliştirilmesi gereken kısımları ortaya koymuştur.
Anahtar Kelimeler Eleştirel düşünce, klinik karar verme, tıp eğitimi

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Aile Sağlığı Merkezi Gözlemlerine Ait Geribildirimleri

Zeynep Baykan
zbaykan@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Melis Naçar
mnacar@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Meda Kondolot
medakondolot@gmail.com, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Hakan Poyrazoğlu
mhpoyraz@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

Giriş ve amaç: 2018-19 eğitim öğretim yılı içinde Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Aile Sağlığı Merkezi (ASM) gözlem ziyareti ilk kez düzenlenmiştir. İl ve İlçe Sağlık Müdürlükleri ile Aile Hekimleri Derneği Kayseri Şubesi ile yapılan işbirliği ile öğrencilerimiz merkezdeki üç ilçede toplam 44 ASM' ye gönderilmiştir. 05.10.2018 tarihinde gerçekleşen bu bir günlük ziyaretle birinci sınıf öğrencilerimizin birinci basamak sağlık kurumunun yapılanmasını ve sunulan hizmetleri tanımaları hedeflenmiştir.
Yöntem: Öğrencilerimiz her ASM'de bir aile hekimi meslektaşımızın yanında gözlemci olarak bulunmuşlardır. Sağlık kurumundaki ekibin çalışmalarını izleyerek, gözlemlerini bir formla kayıt altına almışlardır. 303 öğrencinin 288'inden geri bildirim alınmıştır.
Bulgular: Öğrencilerimiz gözledikleri muayene ve girişimlere; %95.1'i hasta öyküsü izleme, %99.7'si hasta muayenesi izleme, gittikleri, %89.2'si Aile Hekimliği Bilgi Sisteminde (AHBS) tutulan temel kayıt ve bildirim formlarını ve sonuçları sisteme kayıt etmeyi izleme, %80.6'sı ebe ile bebek -çocuk izleme, %61.5'i ebe ile gebe izleme, %64.5'i ebe ile 15-49 yaş kadın izleme, %72.6'sı kas içi ve damar içi enjeksiyonu izleme, %85.8'i damardan kan almayı izleme, %84.3'ü aşı uygulaması izleme, %71.5'i pansuman izleme, %54.2'si aile planlaması danışmanlığı izleme, %76.3'ü rapor (işe giriş, evlilik vb) izleme, % 56.6'sı kan analizi izleme ve % 63.5'i idrar analizi izleme olarak cevap vermiştir. On beş öğrenci tansiyon ölçmeyi, üç öğrenci arrest olan bir hastaya müdahaleyi, dört öğrenci askerlik muayenesini, iki öğrenci dikiş almayı, sekiz öğrenci EKG çekmeyi, 4 öğrenci topuk kanı almayı, 4 öğrenci göz muayenesini izlediklerini belirtmişlerdir. 250 öğrenci gittiği ASM'nin gözlem için uygunluğunu, 245 öğrenci gözlem için fırsat sağlama durumunu, 220 öğrenci bu gözlemin mesleğine/ kişisel gelişimine katkısını, 248 öğrenci iş hayatıyla ilgili fikir sahibi olmanı sağlamanı, 214 öğrenci uygulamanın beklentini karşılama durumunu ve 265 öğrenci aile hekiminin onlara karşı olan tavrını çok iyi/iyi olarak değerlendirmiştir.
Sonuç: Öğrencilerimizin gittikleri ASM'lerde en memnun kaldıkları yön sağlık personelinin davranışı, en memnun olmadıkları yön ise ASM'nin uzaklığı olmuştur. Bahar döneminde de farklı bir görevle bir kez daha ASM ziyareti eğitim programı içinde yer almaktadır.
Anahtar Kelimeler Birinci basamak, geribildirim, öğrenci

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Program Değerlendirme Komisyonunun Çalışmaları: Kadın Doğum Örneği

Melis Naçar
mnacara@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Zeynep Baykan
zbaykan@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Meda Kondolot
medakondolot@gmail.com, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Hakan Poyrazoğlu
mhpoyraz@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

Giriş: Program değerlendirme kapsamında 2002 yılından itibaren kurul ve staj anketleri, 2010 yılından itibaren sınav ve soru analizleri düzenli olarak yapılmaktadır. Program değerlendirme ve geliştirme aşamalarında bu anket ve analizlerin raporları da dikkate alınmaktadır. Akreditasyon alındıktan sonra ilgili komisyonlar çalışmaya devam etmiş, kurumsal olması için program değerlendirme komisyonu için yönerge hazırlanmış, 24.10.2014 tarihinde de senatodan geçmiştir.
Amaç: Program Değerlendirme Komisyonunun amacı mezuniyet öncesi eğitim programlarının değerlendirilmesi, bu amaçla gerekli verilerin toparlanması, evrensel program değerlendirme modellerinin kullanılması ve tıp fakültesi eğitim programının sürekli iyileştirilmesi ve geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapmak ve önerilerde bulunmaktır.
Yöntem: Program değerlendirme komisyonunun Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalına ziyaretinde öncelikle diğerlerinde olduğu gibi son üç yılın staj raporları, sınav ve soru analizleri ayrıntılı olarak grafiklerle sunulmuştur. Klinik bölümlere özel hazırlanan program değerlendirme sorularına bağlı kalınarak bölümdeki çoğu öğretim üyesinin katılımıyla ayrıntılı bir görüşme yapılmıştır.
Klinik bölümlerle görüşülürken sorulan sorular amaç ve hedefler, eğitim programı, intern doktorların çalışmaları, ölçme değerlendirme, eleştirel düşünmeye yöneltecek uygulamalar, derslerde kanıta dayalı uygulamalara yer verilmesi, program süresi, eğitim ortamlarında altyapı, kullanılan eğitim stratejileri, geri bildirimlerin nasıl değerlendirildiği, klinik ders ve intern karnelerinin kullanımı, asistanların mezuniyet öncesi eğitime katkıları ana başlıklarından oluşmaktadır.
Bulgular: Görüşme sonucunda, anabilim dalının eğitim programının amaç ve hedeflerinin tanımlı olduğu, eğitim programında teorik dersler ÇEP 2014'e göre güncellendiği, dönem altı öğrencilerine verilen yazılı bir eğitim programının olmadığı, Dekanlık tarafından alınanlar dışında öğrencilerden sözel olarak da geri bildirim alındığı, öğrenci geri bildirimleri akademik kurulda görüşülüp tartışıldığı, staj sırasında eğitim programında serbest çalışma saatlerinin yazılı olarak belirtildiği, bu saatlerde öğrencilerin çoğunlukla kliniğe gelmedikleri, ölçme ve değerlendirmenin, çoktan seçmeli test sorularından oluşan teorik ile öğretim üyelerinin sözlü sınavı şeklinde yaptığı, soruların hedeflerle ilişkilendirilmediği, Dönem IV öğrenci karnelerinin kullanıldığı, uygulamalarda yasal problemlerle karşılaşılabileceği, uzmanlık öğrencilerinin mezuniyet öncesi eğitime katkıları ile ilgili yazılı bir görev tanımlarının olmadığı tespitleri yapılmıştır.
Sonuç: Bu tespitler sonucunda program değerlendirme kurulunun önerileri, Dönem IV ve VI eğitim programının amaç ve hedefleri ders programının başına eklenmeli, hedefler yetkinlik yeterlik dilinde düzenlenmeli, programda serbest çalışma saatlerinin amacı öğrencilere anlatılmalı, dönem IV ve VI öğrenci karneleri gerekli ise güncellenmeli ve etkin şekilde kullanılmalı, dönem IV ve VI da öğrencileri eleştirel düşünmeye yöneltecek seminer veya makale sunma gibi uygulamalar yaptırılmalı, var olan etkinliklere katılımları sağlanmalı, uzmanlık öğrencilerinin mezuniyet öncesi eğitime katkıları için yazılı görev tanımları olmalı, öğrenci geri bildirimleri veya öğretim üyesi kararları sonucu eğitimle ilgili alınan kararlar akademik kurul defterlerine detaylı olarak yazılmalı, öğrenci geri bildirimleri

sonucu yapılan değişiklikler öğrencilere duyurulmalı, objektif yapılandırılmış pratik ve/veya klinik sınav yapılabileceği, medikolegal konuların panel ders şeklinde adli tıp ile birlikte planlanabileceği şeklindedir.

Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, program değerlendirme, klinik

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Akademik Öğrenci Danışmanlığı Çalışmaları

Melis Naçar
mnacara@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Zeynep Baykan
zbaykan@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenci danışmanlığı çalışmaları öteden beri devam etmektedir. Ancak 18.08.2017 tarihinde öğrenci danışmanlığı yönergesi senatodan geçmiş ve bu da çalışmaların daha kurumsal olmasına neden olmuştur.

Öğrencilere yönelik olarak akademik danışmanlar tarafından doldurulup dekanlığa gönderilecek olan tanıma ve takip formları hazırlanmış ve öğretim üyeleri bu konuda bilgilendirilmişlerdir.

Danışmanlık yönergesi, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin sosyal ve ekonomik sorunlarının, eğitim-öğretim ve sağlık ile ilgili sıkıntılarının çözümünde yardımcı olmak, öğrencilerin arkadaşları, öğretim üyeleri ve personel ile aralarındaki dayanışma ve iş birliğini geliştirmek, öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamı kolaylaştırmak için kurulan Akademik Öğrenci Danışmanlık Kurulunun usul ve esaslarını düzenlemek amacı ile oluşturulmuştur.

Akademik Öğrenci Danışmanlık Kurulu; Dekan tarafından görevlendirilecek bir Dekan Yardımcısı kurulun tabi üyesi olarak kurula başkanlık eder. Kurul; Baş koordinatör ile Temel Tıp Bilimleri, Dahili Tıp Bilimleri, Cerrahi Tıp Bilimleri, Psikiyatri Anabilim Dalı, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'ndan belirlenecek birer öğretim üyesinden ve üniversitede görev yapan bir psikologdan oluşur. Üyeler Dekan tarafından üç yıl süre ile görevlendirilir. Gereği halinde görüşü alınmak üzere Tıp Fakültesi öğrenci temsilcisi Akademik Öğrenci Danışmanlık Kuruluna davet edilir.

Kurul her eğitim öğretim yarıyılında en az bir kez olağan olarak, ayrıca Kurul Başkanı'nın gerekli gördüğü hallerde olağanüstü olarak toplanır.

Akademik Öğrenci Danışmanlık Kurulunun görev ve sorumlulukları; yeni kayıt yaptıran, akademik danışmanı görevden ayrılan ya da danışmanının değiştirilmesi gereken her öğrenci için bir danışman öğretim üyesinin belirlenmesi ve taraflara duyurulmasını sağlamak; eğitim-öğretim yılı süresince akademik danışmanlık sistemi ile ilgili öğrenci ve öğretim üyesinin geri bildirimlerini almak, "Öğrenci Tanıma ve Takip Formu"na dayanılarak hazırlanmış raporları inceleyerek, sorun tespit edilen durumları Dekanlığa iletmek olarak belirlenmiştir.

Fakülteye yeni kayıt yaptıran her öğrenci için ilgili eğitim-öğretim yılının ilk 30 günü içinde ya da akademik danışmanının değiştirilmesi gereken durumlarda, Akademik Öğrenci Danışmanlık Kurulunun kararı ile bir akademik danışman öğretim üyesi atanır. Bu durum, Dekanlık tarafından öğrenciye ve akademik danışmana yazılı olarak bildirilir ve Tıp Fakültesi internet sitesinde ilan edilir.

Öğrencilerin akademik danışmanlara eşit oranda dağıtılması esastır. Öğrenci işleri bürosu tarafından öğretim üyesine, danışmanı olduğu öğrencinin/öğrencilerin isim ve iletişim bilgileri; öğrenciye ise, danışman olan öğretim üyesinin isim ve iletişim bilgileri verilir. Öğretim üyeleri öğrencilere birinci sınıftan mezun olana kadar danışmanlık yapar.

Akademik danışmanın görev ve sorumlulukları; Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Yönetmelik ve Yönergelerde belirtilen hususlarda öğrenciyi aydınlatmak, danışmanı olduğu öğrencilerin akademik başarılarını izleyerek, gerekli durumda ek destek sağlamak için ilgili kurullar ile bağlantı kurmak, tıp eğitimi ile ilgili olarak gereksinim duyduğu konularda öğrenciye yol göstermek, kendi bilgi ve deneyimlerini aktarmak, öğrenciyi fakülte sonrası yaşama hazırlamak, danışmanı olduğu öğrencilerin sorunları hakkında bilgi edinmek ve gerektiğinde destek verebilecek birimlere yönlendirmek, danışmanı olduğu öğrenci ile her yarıyılda en az bir kez görüşme yapmak, öğrenci ile ilk görüşmede "öğrenci tanıma formunu", daha sonraki görüşmelerde "öğrenci takip formunu'' doldurmak ve sekreterya aracılığıyla, Ocak ve Haziran ayının ilk haftasında bir üst yazı ile Akademik Öğrenci Danışmanlık Kuruluna iletmektir.

Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, danışmanlık, öğrenci

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Endotrakeal Entübasyon Becerilerinin Değerlendirilmesi

Yasemin A. Seyfeli
yaseminseyfeli@gmail.com, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Melis Naçar
mnacar@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Zeynep Baykan
zbaykan@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada amaçlanan maket üzerinde endotrakeal entübasyon eğitimi almış olan tıp fakültesi üçüncü sınıf öğrencilerinin 17 maddelik endotrakeal endtübasyon değerlendirme rehberi basamaklarından aldıkları puanların incelenmesi ve bu puanların öğrencilerin cinsiyetlerine ve değerlendirenlere göre karşılaştırılmasıdır.
Yöntem: Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi üçüncü sınıf öğrencilerine dolaşım ve solunum sistemleri komitesi içerisinde tıbbi beceri laboratuvarında maketlerle "endotrakeal entübasyon" uygulaması yaptırılmaktadır. Komite sonunda da öğrenciler, tıbbi beceri sınav merkezinde içerisinde bu becerinin de olduğu çeşitli becerilerden sınava girmektedirler.
Bu çalışmada 2018-2019 eğitim-öğretim yılında yapılmış olan objektif yapılandırılmış pratik sınav puanları kullanılmıştır. Bu puanlar endotrakeal entübasyon becerisi için kullanılan değerlendirme rehberinden elde edilmiştir. Endotrakeal entübasyon değerlendirme rehberi 17 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin puan ağırlıkları değişmekle birlikte her bir maddeye tam puan ya da sıfır puan verilmektedir. Değerlendirmede ki 17 maddeden toplam 100 puan elde edilmektedir. Objektif yapılandırılmış pratik sınava **291** öğrenci 8 grup olarak girmiştir. Sekiz gruptan onar öğrencinin endotrakeal entübasyon değerlendirme rehberi rasgele seçilerek, seksen öğrencinin endotrakeal entübasyon değerlendirme rehberinden aldığı puanlar kullanılmıştır. Bu seksen öğrenci üç farklı değerlendirici tarafından değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro-wilk ile test edilmiştir. Değerlendiriciler arası farkı test etmek için Kruskal-Wallis Testi yapılmıştır.
Bulgular: Öğrencilerin puan ortalaması 92.2 olarak hesaplanmıştır. Endotrakeal entübasyon değerlendirme rehberinde bulunan 17 madde ve doğru yanıtlanma oranları sırasıyla; "Spontan solunumun değerlendirilmesi" %93.8, "Endotrakeal entübasyon endikasyonunun konulması" %100.0, "Eldiven giyilmesi" %96.3, "Entübasyon için gereken malzemelerin hazırlanması" %100.0, "Başın geriye, çenenin ileriye/öne itilmesi (head tilt-chin lift)" %78.8, "Ambu-Maske yoluyla geçici havalanma desteği sağlanması" %90.0, "Sağ işaret parmağı ile üst çenenin tespiti ve orta parmakla ağzın açılması" %70.0, "Laringoskopun dilin sağ tarafından dil köküne doğru yerleştirilmesi" %95.0,"Epiglottisin görülmesi ve dil kökü ile birlikte yukarı kaldırılması" %81.3, "Rima glottisin görülerek endotrakeal tüpün trakeaya yerleştirilmesi" %96.3, "Endotrakeal tüp balonunun enjektör ile hava verilerek şişirilmesi" %93.8, "Endotrakeal tüpten ambu yardımıyla hastanın havalandırılması" %98.8, "Endotrakeal tüpün doğru yerde olup olmadığının kontrol edilmesi (göğüs hareketlerine bakılarak, stetoskopla dinlenerek ya da $ETCO_2$ ölçülerek)" %98.8, "Endotrakeal tüpün flaster ya da sargı bezi kullanılarak tespit edilmesi" %88.8, "Tüpün ısırılmasını önlemek için ağıza airway konulması" %92.5, "Hastanın havalanmasının yeterli olup olmadığının sürekli kontrol edilmesi" %91.3, "Yapılan işlemin kaydedilmesi" %81.3'dür.
Dönem üç öğrencilerinin endotrakeal entübasyon becerileri notları ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p=0,037). 42 kız öğrencinin not ortalaması 93.6, medyanı 94.0, 38 erkek öğrencinin not ortalaması 90.7, medyanı 91.5 olarak hesaplanmıştır.
Üç öğretim üyesinin değerlendirme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur (p=0,700).

Sonuç: Cevaplanma oranı en düşük olan; “sağ işaret parmağı ile üst çenenin tespiti ve orta parmakla ağzın açılması”, “başın geriye, çenenin ileriye/öne itilmesi (head tilt-chin lift)”, “epiglottisin görülmesi ve dil kökü ile birlikte yukarı kaldırılması” ve “yapılan işlemin kaydedilmesi” dir. Bu maddelere bir sonraki eğitimde daha çok dikkat edilmesi gerekmektedir.
Anahtar Kelimeler tıp eğitimi, pratik sınav, değerlendirme rehberi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesine Yerleşen Öğrencilerin 2016-17 ve 2017-18 Eğitim Öğretim Yıllarındaki Başarı Dökümü

Fatma Sultan Kılıç
fskilic@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı
İpek Tandoğan
fskilic@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi 3. Sınıf Öğrencisi
Emine Aydın
fskilic@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi 3. Sınıf Öğrencisi
Gözde Özel
fskilic@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi 3. Sınıf Öğrencisi
Onur Belgutay
fskilic@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi 3. Sınıf Öğrencisi
Oğuz Çelik
fskilic@ogu.edu.tr, ESOGÜ Tıp Fakültesi 3. Sınıf Öğrencisi

Amaç: Bu çalışma ile 2016 ve 2017 yıllarında Tıp Fakültesini kazanan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile mezun oldukları okulları ve başarıları değerlendirilmek istenmiştir.
Yöntem: 2016-17 ile 2017-18 Tıp Fakültesini kazanan öğrencilerin cinsiyet, coğrafi bölge, tercih sıralaması, kaç puanlarla kazandığı, yüzdelik dilimi, okul özellikleri, (devlet veya özel, Fen, Anadolu, meslek liseleri gibi), okul kontenjanları ve bu kontenjan dışında alınan öğrencilerin okul ve başarı özellikleri, geldikleri iller ve bu illerin Eskişehir'i tercih sebepleri, Tavan ve taban puanları, öğrenim durumları (Hemen mi kazanmış yoksa mezuna mı kalmış, başka bir alandan mı gelmiş vb), son yerleşen öğrencinin özellikleri, gibi öğrencilere ait bilgiler ile kayıtlı toplam öğrenci sayısı ve sınıf dağılımları, Tercih eden yabancı uyruklu öğrenciler ile geldikleri ülkeler, değişim programları ile gelen ve giden öğrenci sayısı, ülke genelinde tercih eden aday sayısı ve sırası, kaçıncı tercihlerine yerleştikleri, tercih eğilimleri, yerleşenler hangi programları tercih etti gibi dağılımlar incelendi. Bu incelemeler www.yokatlas.gov.tr adresinden alınarak yapılmıştır.
İstatistiksel değerlendirmeler için *student t* testi kullanılmıştır. Yıllara göre yapılan istatistiksel değerlendirmelerde $p>0.05$ anlamsız bulunmuştur.
Bulgular: 2016-17 ve 2017-18 yıllarında tıp fakültemize gelen öğrencilerin cinsiyet, coğrafi bölge, tercih sıralaması, kaç puanlarla kazandığı, yüzdelik dilimi, okul özellikleri, okul kontenjanları ve bu kontenjan dışında alınan öğrencilerin okul ve başarı özellikleri, geldikleri iller ve bu illerin Eskişehir' i tercih sebepleri, tavan ve taban puanları, öğrenim durumları, son yerleşen öğrencinin özellikleri gibi öğrencilere ait bilgiler ile; kayıtlı toplam öğrenci sayısı ve sınıf dağılımları, tercih eden yabancı uyruklu öğrenciler ile geldikleri ülkeler, değişim programları ile gelen ve giden öğrenci sayısı, ülke genelinde tercih eden aday sayısı ve sırası, kaçıncı tercihlerine yerleştikleri, tercih eğilimleri, yerleşenlerin tercih ettiği program dağılımları açısından anlamlı bir fark yoktur.
Sonuç: Son iki yılını incelediğimizde ESOGÜ Tıp Fakültesi tercih edilme konusunda istikrarlı bir durum sergilenmiştir. Bunda fakültemizin köklü olmasının, öğretim üyesi sayısının ve niteliğinin oldukça yeterli olmasının ve Tıp fakültemizin tercih edildiği illere ve bölgelere göre baktığımızda da konumunun önemli olduğu görülmektedir.
Not: ESOGÜ Tıp Fakültesi Proje Dersi kapsamında 2. Sınıf öğrencileri ile yapılan bir çalışmadır.
Anahtar Kelimeler Tıp fakültesi, tercih, YÖK Atlas

ESOGÜ Tıp ve Mühendislik Fakültesi 2. Sınıf Öğrencilerinin Besin Destekleri ve Bitkisel Ürün Kullanımı Konusundaki Tutumlarının Araştırılması

Kevser Erol
kerol@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Yakup Yavaş
yakupphone@icloud.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Ali Han Sezgin
alisez4398@hotmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Selen Bilget
selen_dsz@hotmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Hazal Aras
hazalaras100@gmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Uğur Demir
ugurdemir@gmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Büşra Varol
busra_varol_1998@hotmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Burcu Demir
burdemir8@gmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Emre Alp Fitoz
alpemrefitoz@gmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Meltem Yeter
mltm97y@gmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Esma Taşkın
esmataskin@gmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Ahmet Musmul
ahmetmusmul@gmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Giriş ve amaç: Daha sağlıklı olmak adına besin destek ürünlerinin kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. Bunlar arasında vitamin ve minerallerin yüksek dozlara karşılık gelen miktarlarının tablet, kapsül, şurup şeklinde kullanılabilir formları olarak da bulunmaktadır. Genel olarak; vitaminler, mineraller, aminoasitler, esansiyel yağ asitleri, posa, çeşitli bitkiler ve bunların ekstrelerini de kapsayan geniş bir yelpazeye sahiptir. Bunlar doğal kaynaklı ürünler olduğundan "doğaldır=zararsızdır" anlayışıyla aşırı miktarda tüketimleriyle ciddi sağlık sorunları ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle Tıp ve Mühendislik 2. Sınıf öğrencileri arasında bitki/bitkisel ürün kullanımları hakkında farkındalığı, bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla bu araştırma planlanmıştır.
Yöntem: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tarafından geliştirilen anket formu üzerinde değişiklikler yapılarak Tıp Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi ikinci sınıf öğrencilerine yüzer anket formu dağıtılarak gönüllülük kurallarına göre doldurulan anket formları değerlendirilmiştir. Sürekli nicel değişkenler; ortalama ve standart sapma olarak, verilmiştir. Kategorik yapıdaki değişkenler n ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Bu değişkenlere Chi-sqare testleri uygulanmıştır. Oluşturulan ki kare tablolarındaki ikili oranların karşılaştırılmasında Two Proportions Z Testi kullanılmıştır. $P<0.05$ olasılık değerleri önemli olarak kabul edilmiştir. Tüm veri analizleri IBM SPSS Statistics 21 paket programları ile yapılmıştır.
Bulgular: Çalışmaya katılan 197 kişi 18-28 yaş aralığında olup ort.20.22±1.12dir. Tıp öğrencilerinin %55.9 Kız, %44.1 Erkek; Mühendislik Fakültesi'nin %33.7 erkek, %66.3 kızdır. Aylık gelir durumu iyi olanlar evde %61.1,kalmaktadır. Besin destek ürünleri kullanımının ve olası yan etkileri konusunda cinsiyet, ebeveyn eğitim düzeyi, aylık gelir durumu ve cinsiyet açısından farklılık göstermediği

izlenmiştir. Tıp öğrencileri arasında bitkisel ürünlerin yan etkileri olabileceğini ve bitkisel ürün kullanımı hakkında hekimin bilgilendirilmesi gerektiğini düşünenlerin oranı Mühendislik öğrencilerine göre daha yüksektir. Besin desteklerinin ilaç tedavisi yerine geçebileceğini ve güvenli olduğunu düşünenlerin ve alternatif tedavi yöntemi kullananların oranı Mühendislik öğrencileri arasında daha yüksektir. Tıp öğrencilerinde daha yüksek oranda olmak üzere en çok tercih edilen alternatif tedavi yöntemleri arasında bitkisel ürünler daha sonra da masaj gelmektedir.

Sonuç: Tıp öğrencileri arasında besin desteklerinin kullanımı ve güvenliği konusunda Mühendislik öğrencilerine göre daha akılcı bir yaklaşım bulunduğu izlenimi bulunmaktadır.

Not: Çalışma 2017-2018 Eğitim Öğretim döneminde ESOGÜ Tıp Fak. 2. Sınıf öğrencileri tarafından proje olarak gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler Besin destekleri, bitkisel ürün, öğrenci

Farmakoloji Eğitiminde Olguya Dayalı Öğrenme (CBL) ile Klasik Ders Anlatımının Karşılaştırılması ve Öğrenme Stilleriyle İlişkisi

Fatih Özdener
fatih.ozdener@med.bau.edu.tr, Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji AD
Abdullah Canberk Özbaykuş
canberkozbaykus@gmail.com, Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi
Melike Yavuz
melike.yavuz@med.bau.edu.tr Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD
Demet Koç
demet.koc@med.bau.edu.tr, Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Farmakoloji, temel ve klinik bilimleri birbirine bağlayan ve klinik vakaların tedavileriyle ilgilenen bir disiplindir ve vaka bazlı öğrenme (CBL) için oldukça uygundur. Bu potansiyele rağmen, CBL tıp müfredatlarında Farmakoloji öğretiminde az kullanılmaktadır.
Amaç: Bu çalışma, Bahçeşehir Üniversitesi (BAU) Tıp Fakültesindeki tıp öğrencilerine Klinik Farmakoloji öğretmek için CBL'yi bir yöntem olarak kullanmak ve belirli bir öğrenme stili için daha uygun olup olmadığını tespit etmek için yapıldı.
Yöntem: CBL oturumları 3. sınıf tıp müfredatının bir parçası olarak verildi. Altmış yedi katılımcı öğrenciye CBL oturumlarını derecelendirmek ve klasik ders formatı ile karşılaştırmak için 15 sorudan oluşan bir anket verildi. Daha sonra, öğrencilere öğrenme stillerini belirlemek için geçerli bir anket (VARK) uygulandı. CBL oturum anketi sonuçları, öğrenme stili ile belirli bir öğrencinin görüşleri arasındaki olası ilişkileri tespit etmek öğrenme stili anketiyle karşılaştırıldı.
Bulgular: Beş puanlık bir Likert ölçeğinde, frekans dağılımı, cevapların büyük çoğunluğunun CBL hakkında olumlu önermeler için '' katılıyorum '' ve '' kesinlikle katılıyorum '' puanları arasında pozitif olduğunu göstermiştir. Öğrenciler, bu öğretim yönteminin eleştirel düşünmeyi teşvik ettiği, klinik vakalara aşina olmasına yardımcı olduğu ve diğer disiplinler tarafından da kullanılabileceği konusunda kuvvetle hemfikirdirler. Ayrıca, multimodal ve baskın unimodal öğrenme stilleri olan öğrencilerin cevapları arasında, tüm öğrenme türlerinin CBL oturumlarından eşit şekilde faydalandığını gösterecek şekilde hiçbir fark yoktu.
Sonuç: Çalışmamız CBL tarzı Farmakoloji öğretimine, daha önce temel bilgileri edinmiş olan 3. sınıf tıp öğrencileri tarafından büyük önem verildiğini ve bu öğrenim metodunun olumlu karşılandığını göstermiştir. CBL'nin faydalı etkileri belirli bir öğrenme stiliyle sınırlı değildir ve bu nedenle tüm öğrencilere uygulanabilir.
Anahtar Kelimeler Vaka bazlı öğrenme, farmakoloji, öğrenme stilleri, tıp fakültesi eğitimi

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 2 Öğrencilerinin Algılanan Öğrenme Düzeyleri, Uyku Kaliteleri ve İçecek Tüketimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yavuz Selim Kıyak
yskiyak@yandex.com, Gazi Üniversitesi
I. Irem Budakoğlu
isiliremb@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Özlem Coşkun
drozlemcoskun@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Tıp eğitimi sürecinde öğrencilerin öğrenme becerisi eğitimin önemli bir bileşenidir. Öğrenmeyi etkileyen dışsal en önemli faktörler ise uyku ve beslenmedir. Toplumda yaygın olarak tüketilen içecekler (çay, kahve, alkol, kola, süt ve süt ürünleri) ise uyku kalitesini ve öğrenmeyi hem direkt hem de dolaylı olarak etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 2 öğrencilerinin algılanan öğrenme düzeyleri, uyku kaliteleri ve içecek tüketimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.
Yöntem: Bu çalışmanın evrenini Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 2 öğrencileri oluşturmaktadır. Fakültemizin eğitim programında temel tıp bilimleri dersleri ağırlıklı olarak dönem 2'de yer almaktadır. Bu nedenle araştırmanın dönem 2'lerde yapılması planlanmıştır. Araştırmanın yapıldığı 2016-2017 eğitim yılında toplam 359 dönem 2 öğrencisi bulunmaktadır. Bu öğrencilerin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Öğrencilere, sosyodemografik bilgilerin ve içecek tüketimi alışkanlıklarının ortaya çıkarılması için oluşturulmuş soruların yanında, Algılanan Öğrenme Ölçeği'ni ve Pittsburgh Uyku Kalite Ölçeği'ni (PUKÖ) içeren anket formu uygulanmıştır. Algılanan Öğrenme Ölçeği'nde daha yüksek puanlar, algılanan öğrenmenin daha iyi olduğunu gösterirken Pittsburgh Uyku Kalite Ölçeği'nde daha yüksek puanlar daha kötü uyku kalitesini ifade etmektedir. Verilerin analizinde T testi, Mann Whitney U testi ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. Analizler SPSS v.22.0 for Windows (Chicago, IL, USA) paket programında yapılmıştır. Analizler yapılırken istatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.
Bulgular: Çalışmaya 309 (%86.1) öğrenci katılmıştır. Değerlendirmeye dâhil edilen 306 katılımcının %50.0'si kadın (N =153), %16.3'ü (N =50) sigara kullanmaktadır. Sigara kullananların tüketiminin ortalama 0.72 paket/gün olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılanların %69.3'ünün uyku kalitesinin kötü (PUKÖ puanı 5 ve üzeri) olduğu belirlenmiştir.
Algılanan Öğrenme Düzeyi ile PUKÖ puanı arasında negatif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır (r = -0.103, p <0.05). Sigara içenlerle içmeyenler arasında Algılanan Öğrenme Düzeyi ve Uyku Kalitesi farklılığı da incelenmiştir. Algılanan Öğrenme Düzeyi'nde, sigara içmeyenlerin ortalaması (M = 4.77, SE = 0.05), içenlerin ortalamasından (M = 4.52, SE = 0.12) yüksektir (p = 0.050) Uyku Kalitesi ile sigara içme arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (p >0.05).
İçecek tüketiminin Algılanan Öğrenme Düzeyi ve Uyku Kalitesi ile ilişkisini incelemek için yapılan analizde; kolalı içeceklerin tüketimi ile Algılanan Öğrenme Düzeyi arasında (r = -0.15, p <0.05) ve enerji içecekleri tüketimi ile Algılanan Öğrenme Düzeyi arasında (r = -0.12, p < 0.05) negatif yönlü, kahve tüketimi ile PUKÖ puanı arasında (r = 0.12, p<0.05) pozitif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır.
Diğer içecek tüketimleri ("çay", "alkol", "süt, ayran gibi içecekler") ile Algılanan Öğrenme Düzeyi ve/veya Uyku Kalitesi arasında, kolalı içeceklerin ve enerji içeceklerin tüketimi ile Uyku Kalitesi arasında, kahve tüketimi ile Algılanan Öğrenme Düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır (p > 0.05).
Sonuç: Öğrencilerin uyku kalitesi düşük bulunmuştur. Uyku kalitesi ile algılanan öğrenme düzeyinin arasında istatistiki olarak zayıf da olsa var olan ilişki, öğrencilerin uyku kalitesini yükseltmek için çözümler aranması gerektiğini düşündürmektedir. Bu çözümlere katkı sunacak bir bileşen, kahve tüketimi ile uyku kalitesi arasında yine zayıf da olsa var olduğu tespit edilen ilişkiden yola çıkılarak

oluşturulabilir. Ayrıca sigara, kolalı içecekler ve enerji içecekleri tüketiminin öğrenme düzeyiyle negatif yönlü ilişkisi de, öğrenme düzeyinin artırılmasını hedefleyen bir uygulamada, bu tüketimler üzerinden yola çıkılabileceğini göstermektedir.
Anahtar Kelimeler Tıp öğrencileri, uyku kalitesi, algılanan öğrenme düzeyi

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Öncesi Dönem Öğrencilerinde Depresyon ve Umutsuzluk Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Ali Özgürcan Öcalan
ozgurcan.ocalan@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çetin Batuhan Öçbe
batuhanocbe@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hüseyin Ömer Semiz
huseyinomersemiz@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Özlem Coşkun
drozlemcoskun@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Işıl İrem Budakoğlu
isiliremb@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Amaç: Çalışmada Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi ilk üç dönemde okuyan öğrencilerde depresyon ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.
Yöntem: Tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Çalışma anket formlarının ilk üç dönemde okuyan 1440 öğrenciye dağıtılıp toplanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmadaki ankette demografik bilgiler; Beck Depresyon(BDÖ) ve Beck Umutsuzluk Ölçeği(BUÖ) yer almaktadır.
Bulgular: Öğrencilerin 1015(%70)'i anketi cevapladı. Anketi cevaplayan öğrenciler arasında dönemlere göre bir fark saptanmadı. Anketi cevaplayan kadınların (n:542) BDÖP:13.3±0.4 ve BUÖP:2.2±0.1, erkeklerin (n:470) BDÖP: 13.2±0.4 ve BUÖP : 2.3±0.1 ve interseksлerin(n:3) ise BDÖP: 28.3±5.5 ve BUÖP: 4.1±2.4 olduğu görüldü. (p=0.012). Cinsiyetini interseks olarak belirtenleri puanı anlamlı derecede yüksekti. Kronik hastalığı olanların(172) hem BDÖP (15.5±0.8) hem de BUÖP'ı (4.9±0.2) istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksekti. Sigara içme durumlarına göre "içmiyorum(n:914)" BDÖP: 13.0±0.3 ve BUÖP: 4.5±0.1, "içiyorum(n:99)" BDÖP: 16.1±1.1 ve BUÖP: 5.2±0.2 "içiyordum bıraktım(n:2)" BDÖP: 19.0±0.0 ve BUÖP: 6.5±1.5 olarak saptanmıştır. Sigarayı bırakan, her gün gazlı içecek(n:63) ve enerji içecekleri(n:5) tüketen öğrencilerin diğer gruplara göre BDÖ puanları; sigarayı bırakan ve her gün gazlı içecek tüketen öğrencilerin diğer gruplara göre BUÖ puanları istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksekti ($p<0.05$) . "Eğitim sırasında en fazla mutlu eden faktör nedir?" sorusuna **"**Sosyal İlişkiler(n:352)" cevabı veren öğrencilerin BDÖP (11.5±0.4) ve BUÖP'ı (4.2±0.1) istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük bulunmuştur. "Eğitim sırasında en fazla mutsuz eden faktör nedir?" sorusuna **"**Sosyal İlişkiler(n:82)" cevabı veren öğrencilerin BDÖP (16.9±1.2) ve BUÖP'ı (5.2±0.3) istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Fakülte eğitimi sırasında destek ihtiyacı hissetmeyen/olmayan grubun(n:285) BUÖP'ı (4.3±0.2) istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek saptanmıştır ($p<0.05$). Fakülte eğitimi sırasında danışmanlık alan öğrencilerin hem BDÖP(16.6±0.7)hem de BUÖP'ı (5.0±0.2) istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek saptanmıştır ($p<0.001$).
Sonuç: Öğrencilerin cinsiyetlerine göre BDÖ puan ortalamaları, kronik hastalığa sahip olanların BDÖP ve BUÖP'ı ve Sigarayı bırakan, her gün gazlı içecek ve enerji içecekleri tüketen öğrencilerin diğer gruplara göre BDÖ puanları; sigarayı bırakan ve her gün gazlı içecek tüketen öğrencilerin diğer gruplara göre BUÖ puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı
Anahtar Kelimeler Tıp fakültesi öğrencileri, depresyon, umutsuzluk

Görsel Düşünmenin Fiziksel Tanıda Kullanımı

Ayşe Banu Demir
banu.demir@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü
Zuhal Okuyan
zuhal.okuyan@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü
Alexander Van Eck
alexander.eck@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
Gokhan Mura
gokhan.mura@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
Emre Gönlügür
emre.gonlugur@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü
Can Karaca
can.karaca@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Cerrahi Tıp Bilimleri Bölümü
İbrahim Akel
ibrahim.akel@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, İzmir
Deniz Ceylan Tufan Özalp
deniz.ozalp@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlı Bakımı Bölümü
Hakan Abacıoğlu
hakan.abacioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü

Giriş: Tıp ve sanat, kökenlerinden bu yana birçok ortak yön barındırmaktadır. Klinik tanı, görsel sanatlarda da önemli olan, görsel bilginin gözlemlenmesi, tanımlanması ve yorumlanmasını içerir. İyi bir tıbbi uygulamanın temelinde, klinik muayene ve klinik gözlem ile ilgili beceriler önemli yer tutmaktadır. Bu beceriler, görsel sanat eserlerinin analiz edilmesi ile eğitilebilmekte ve geliştirilebilmektedir. Görsel düşünme stratejilerinin, klinik muayene sırasındaki gözlem becerilerini geliştirdiği çeşitli yayınlarda belirtilmiştir. Ancak görsel düşünme becerilerinin geliştirilmesine yönelik dersler, Tıp Fakültesi müfredatlarında nadir olarak yer almaktadır. Literatür verileri doğrultusunda, öğrencilerin görsel düşünme becerilerini geliştirme amacıyla, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Güzel Sanatlar Fakültesinin iş birliği ile tamamen üniversitemize özgü olan "Görsel Düşünme: Fiziksel Tanı Sanatı" dersi oluşturulmuştur.
Amaç: Tıp Fakültesi müfredatı kapsamında uygulanan "Görsel Düşünme" dersi ile, öğrencilerin sanat aracılığı ile etkili bir biçimde gözlem yaparak, sanatsal gözlem ve fiziksel tanı arasındaki bağlantıları kurarak ve kendi bakış süreçlerine meta-bilişimi yansıtarak, muayene sırasında kullanılan gözlem, tanımlama, analiz, görsel ve iletişim becerilerindeki yeteneklerini geliştirmeleri ve görsel düşünmeyi tıbbi bağlamda kullanabilmeleri amaçlanmıştır.
Yöntem: Uluslararası çeşitli üniversitelerin Tıp Fakültelerinde uygulanan, görsel düşünme ile ilgili dersler incelenerek, tamamen üniversitemize özgü yapılandırılmış "Görsel Düşünme: Fiziksel Tanı Sanatı" dersi, 2. sınıf Tıp öğrencilerine yönelik seçmeli ders olarak Tıp Fakültesi müfredatında uygulanmaya başlanmıştır. Tüm program, çeşitli sanat eserlerinin incelenmesi ile geliştirilen gözlem ve tanımlama becerilerinin, dermatoloji, ortopedi, radyoloji gibi çeşitli tıbbi disiplinlerde kullanılmasına yönelik tasarlanmıştır. Ders kapsamında, sanatı incelemek ve tanısal zekayı geliştirmek için görsel düşünme stratejileri kullanılmıştır. Öğrenciler, resim ve heykel gibi çeşitli sanat eserlerini detaylı olarak incelemiş ve öğrendikleri stratejileri, tanıları ağırlıklı olarak görsel

girdilere dayanan çeşitli tıp disiplinlerine uygulamışlardır. Ayrıca dersi alan öğrenciler projelerini okul genelinde sergilemelerinin yanı sıra, tüm 2. Sınıf öğrencilerine de ayrıca detaylı olarak sunmuşlardır.
Bulgular: Bu ders kapsamında, 2. sınıfta olan 17 Tıp öğrencisi değerlendirilmiştir. Öğrenciler kendi gözlem süreçlerinin bilişsel değerlendirmelerini verilen yapılandırılmış refleksiyon ödevleri ile gerçekleştirmiştir. Görsel düşünme stratejilerini uyguladıkları çeşitli ödevlerin yanı sıra, ders kapsamında öğrendikleri görsel düşünme stratejilerini kullanarak, çeşitli hastalıkları sanat aracılığı ile aktardıkları projeler gerçekleştirmişlerdir. Bu projeler, yapılandırılmış değerlendirme ölçütleri ile değerlendirilmiş ve öğrencilerin görsel düşünme stratejilerini %90 oranında seçtikleri olgulara uygulayabildikleri görülmüştür. Öğrencilerin, sanat aracılığı ile gözlemleme ve iletişim becerilerinin geliştiği; görsel düşünmenin tıbbi bağlamda kullanılması ile ilgili ise iyileştirmelerin gerektiğini göstermektedir.
Sonuç: Tıbbi Beşeri Bilimler doğrultusunda tasarlanan ve İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi müfredatında ilk kez uygulanan "Görsel Düşünme: Fiziksel Tanı" dersi kapsamındaki gözlemlerimiz, öğrencilerin gözlem yapma ve empati yeteneklerinin geliştiğini göstermektedir. Derslerin farklı disiplinlerdeki öğretim elemanları ile birlikte interaktif bir şekilde gerçekleşmesi, dersin başarısını önemli ölçüde etkilemiştir. Ders değerlendirmeleri ve öğrencilerden alınan geri bildirimler doğrultusunda programda iyileştirmeler yapılması gereken yerler belirlenmiş, ilerleyen yıllarda dersi alan öğrenci sayısının artması ve tasarım aşamasında olan bazı testlerin uygulanması ile daha karşılaştırılabilir veriler elde edilmesi planlanmaktadır.
Anahtar Kelimeler Görsel düşünme, fiziksel tanı, tıp eğitimi

Hekime Yönelik Şiddetin Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Etkisinin Araştırılması

Salih Maçin
salihmacin@hotmail.com, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Sümeyye Başer
sumeyyebaser06@gmail.com, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Laman Musayeva
medicalleman@gmail.com, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Rugıyya Samadzade
mr.rukiye@mail.ru, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Duygu Fındık
dfindik@selcuk.edu.tr, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD

Giriş ve Amaç: Son yıllarda artış eğilimi gösteren hekimlere yönelik şiddet, iş sağlığı ve güvenliğini tehdit eden önemli bir konudur. Bu çalışmada amacımız, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin hekime yönelik şiddet ile ilgili bilgi, tutum ve davranışlarını incelemektir.
Yöntem: Çalışmaya, 75' i (%37.5) 1.sınıf, 21'i (%10.5) 2.sınıf, 74'i (%37) 3.sınıf, 19'ı(%9.5) 4.sınıf, 11'i (%5.5) 5.sınıf olmakla toplam 200 tıp öğrencisi dahil edilmiştir.
Bulgular: 112 öğrenci (%56) hekimlik mesleği ile gelecek kaygısını yaşadığını belirtmiştir. "Ülkemizde sağlık personeline şiddet sizi yapmak istediğiniz hekimlik mesleğinizden uzaklaştırıyor mu?" sorusuna 120 öğrenci (%60) olumlu yanıt vermiştir. 117 öğrenci (%58.5) hekime yönelik şiddetin seçeceğiniz uzmanlık alanını etkileyeceğini belirtmiştir. Sonuçlara göre "Şiddete maruz kalma durumunda" 28 öğrenci (%14) "Karar alırken cesaretimi kaybederim", 54 öğrenci(%27) "Hastadan soğurum", 38 öğrenci (%19) "Riskli vakalara müdahile etmek istemem", 80 öğrenci (%40) "Her türlü koşulda hastaya müdahale ederim" cevabını vermiştir. Hastanelerde sağlık çalışanlarına karşı şiddet durumunda kullanılan "Beyaz kod" uygulamasını 120 öğrenci (%60) duyduğunu belirtmiştir. "Hekime yönelik şiddet konusu tıp eğitiminizi nasıl etkiledi?" sorulduğunda 86 öğrenci (%43) "Tekrar tercih yapsam yine tıp seçerim", 55 öğrenci (%27.5)" Fakülteye kaydolduğum günkü kadar hevesli değilim", 44 öğrenci (%22)" Şiddet sorunu hekimliğe bakışımı etkilemiyor", 10 öğrenci (%5)" İmkanım olsa tıp fakültesini bugün tıp fakültesini bırakırım", 5 öğrenci (%2.5) "Bu mesleği seçtiğim için pişmanım" cevabını vermiştir.
Sonuç: Öğrencilerde, hekimlik mesleğinin uygulamalarına dönük ciddi bir kaygı oluştuğu gözlemlenmiştir. Hekime yönelik şiddetin önlenmesi için, şiddete karşı cezaların artırılması, güvenlik önlemlerinin arttırılması ve halkın bu konuda bilinçlendirilmesi gerektiği düşünülmüştür.
Anahtar Kelimeler Beyaz kod, hekime yönelik şiddet, öğrenci, tıp fakültesi

Hemşirelik Eğitiminde Rol Play Yönteminin Kullanımı

Fatma Orgun
fatmaorgun@gmail.com, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Nilay Özkütük
nilayozkutuk@gmail.com, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Hale Sezer
haleyacan@yahoo.com, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Berna Akçakoca
bernaakcakoca.sarioglu@gmail.com, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Gülsüm Çonoğlu
gulsumconoglu@hotmail.com, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Gülşah Alınca
gulsahalinca@gmail.com, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Gonca Nüzket
goncanuzket@gmail.com, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Aydan Baysan
aydansenol@yahoo.com.tr, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Cemre Paylan Akkoç
cemre.paylan@gmail.com, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Giriş: Eğitim alanındaki bilişsel, çevresel ve teknolojik gelişmelerle geleneksel eğitim anlayışı gerilemiş öğrenci merkezli, yenilikçi eğitim anlayışı öne çıkmıştır. Bu yaklaşımlardan biri olan aktif öğrenme, öğrenme sürecinde öğrencinin daha çok sorumluluk aldığı, öğretmenin tek yönlü bilgi kaynağı olmaktan ziyade kolaylaştırıcı rol oynadığı ve öğrencilerin genellikle sınıf arkadaşlarıyla işbirliği içinde çalışarak öğrenmeyi gerçekleştirdiği öğrenci merkezli bir yaklaşımdır. Aktif öğrenme yaklaşımı ile öğrencilerin analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey düşünme becerilerini kullanmaları sağlanmaktadır. Hemşirelik öğrencilerinin aktif öğrenmelerini sağlayacak öğretim tekniklerinin kullanılması; anlamlı öğrenme ve öğrenmenin kalıcılığı açısından da önemlidir. Öğrencilerin hem sosyal hem entelektüel gelişimini uyaran aktif öğrenme; işbirlikçi öğrenme, probleme dayalı öğrenme, rol play ve simülasyon gibi çeşitli öğretim yöntemlerinin ve stratejilerinin kombinasyonları kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada da bir hemşirelik fakültesinde entegre lisans eğitim programında öğrenim gören 1.sınıf hemşirelik öğrencilerinin "Yaşam Boyu Öğrenme Modülü'nde aldıkları eğitim becerilerine yönelik teorik bilgiyi uygulamaya dönüştürmek amacıyla "Sağlıklı Yaşam ve Hemşirelik Uygulaması I Modülü"nde aktif öğrenme yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu bağlamda, hemşirelik öğrencilerinin koruyucu sağlık hizmetlerinde uygulanabilecek bir eğitim konusu hakkında senaryo yazma, senaryo oynama ve video çekme etkinliklerine yer verilmiştir.
Amaç: Bu çalışma, 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde Sağlıklı Yaşam ve Hemşirelik Uygulaması I Modülü alan 1.sınıf hemşirelik öğrencilerinin hazırladıkları sağlık eğitimi konularına yönelik belirledikleri gereksinimler ve eğitim materyallerinin değerlendirilmesi amacıyla retrospektif bir çalışma olarak yapılmıştır.
Yöntem: Bir hemşirelik fakültesinde 2017-2018 öğretim yılında öğrenim gören, "Sağlıklı Yaşam ve Hemşirelik Uygulaması I Modülü"nü alan, araştırmaya katılmayı kabul eden birinci sınıf (N=297) öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup evren örneklem olarak belirlenmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda oluşturulan "Rol Play Değerlendirme Formu" kullanılarak değerlendirilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin eğitim materyalleri bu değerlendirme formuna göre senaryo yazma 35 puan, senaryo

oynama 40 puan ve video çekme 10 puan olmak üzere toplam 85 puan üzerinden değerlendirilmiştir. Elde edilen verilerin analizi SPSS 21 programında sayı, yüzde, ortalama alınarak analiz edilmiştir.
Bulgular: Bu çalışmaya alınan hemşirelik öğrencilerinin %86.2'si kadın, %13.8'i erkektir. 297 öğrenciden 24 grup oluşturulmuştur. Gruplar en az 11 en fazla 14 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenci gruplarının sağlık eğitiminde gereksinim olarak ele aldıkları konular aile planlaması, bebek bakımı, ergenlik, lohusalık, ilkyardım, yanık, iletişim, hijyen, bağımlılık, engelli ve yaşlı sağlığı içeriklerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin %96.3'ü hazırladıkları senaryonun yazma (35 puan) ve oynama bölümlerinden (40 puan) tam puan alırken, öğrencilerin %100'ü video çekme bölümünden tam puan (10 puan) almıştır. Uygulama alanlarının eğitim becerilerini geliştirmeye katkısına ait geri bildirimlerde, öğrencilerin %90.1'i teorik bilgileri kullanma ve geliştirme, %95.4'ü iletişim becerilerini geliştirme ve %90.5'i de psikomotor becerileri geliştirme konusunda yapılan uygulamaları yeterli bulmuşlardır.
Sonuç: Sonuç olarak, rol play yönteminde öğrenci, belirlenen konuda rolünü üstlendiği karakterin perspektifinden bakmaktadır. Bu perspektifle, öğrencilerin problem çözme, eleştirel düşünme ve analiz etme becerilerinin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öğretim yöntemi olarak rol play kullanılması, öğrencilerin kişilerarası ilişkilerini ve iletişim becerilerini de geliştirmektedir. Bu açıdan rol play yöntemi bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerin kazandırılmaya çalışıldığı hemşirelik eğitimi ve uygulamalarında aktif bir öğretim yöntemi olarak kullanılabilir.
Anahtar Kelimeler Hemşirelik eğitimi, Rol play, Aktif Öğretim

İki Elin Sesi

Keziban Kurubaş
kzbnkrbs@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Ülkemizde yaklaşık olarak 4 milyon civarında sağır ve işitme engelli birey bulunmaktadır. Fakat bu bireyler toplumda birçok alanda çeşitli engellere takılarak toplumdan izole edilerek yaşamlarını sürdürmektedir. Sağır ve dilsiz olan dezavantajlı hastalar sağlık kuruluşlarına adım attığı andan itibaren giriş işlemleri, anamnez, tedavi süreci ve daha birçok konuda iletişim sorunları yaşamaktadır. İki Elin Sesi Projesi tıp öğrencilerinde bu konuda farkındalık yaratmak ve sağlık alanında yaşanabilecek sorunların önüne geçmek için çalışmaktadır. Projenin amacı tıp eğitimi ulusal çekirdek eğitim programına işaret dili eğitiminin eklenmesi ve tıp öğrencilerinin işaret dili öğrenmesini sağlamaktır. İşaret dili öğrenen tıp öğrencileri ilerleyen dönemde işitme engelli bir hastayla anamnez, fizik muayene gibi süreçleri bizzat kendisi yönetebilecektir. Bu amaç doğrultusunda 77 tıp fakültesinde yer alan Türk Tıp Öğrencileri Birliği temsilcileri ile birlikte fakültelerde işaret dilinin eğitim müfredatına dahil edilmesi ve işaret dili kurslarının açılması için çalışmaktadır. Bu çalışmaların sadece fakültelerde yeterli olmayacağını düşünerek tıp eğitiminin geliştirilmesinde önemli bir adım olan bu sempozyumda projemizi hocalarımızla paylaşmanın değerli olacağını düşünüyoruz.

19-20 Ocak tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen Türk Tıp Öğrencileri Birliği Proje Kampı'nda fakülte temsilcileri ile projenin amacı, hedefleri, uygulama planı ve fakültede uygulanabilirliği için yapılması gerekenler hakkında bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Şu anda 17 tıp fakültesinde aktif olarak işaret dili eğitimi yapılmaktadır. 4 fakülte işaret dilini eğitim müfredatına seçmeli ders olarak eklemiş , 13 fakülte dönemsel kurslar açarak çalışmalarına devam etmektedir. 32 fakültede bu dönem işaret dili kursu açılması için hazırlıklar devam etmektedir. 28 tıp fakültesinde temsilciler aracılığı ile hazırlıklar devam etmekte ancak çeşitli problemler sebebiyle bu dönem kurs açılması öngörülmemektedir. Bu problemler arasında bizi en çok zorlayanlardan biri de fakülte yönetimlerinin işaret dilinin ve eğitiminin önemi hakkındaki olumsuz düşünceleridir.

Proje kapsamında farkındalık yaratmak için en güçlü ağın sosyal medya olduğunu düşünerek çeşitli özel günlerde işaret diliyle hazırlanmış videolar paylaşılmaktadır. Öğrencilerin işitme engelli bireylerin sorunlarına birebir şahit olması için de konuşma kafeleri düzenlenmektedir.

Proje çıktıları dönem sonunda değerlendirilip Türk Tıp Öğrencileri Birliği Görüş Bildirisi olarak yayınlanacaktır.

Anahtar Kelimeler İşaret dili eğitimi, müfredat, farkındalık

İnsan Kemik Seti

Mehmet Asım Özer
mehmet.ozer@ege.edu.tr, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı
Elif Senem Özer
elif.ozer@gmail.com, Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gökhan Gökmen
gokhan.gokman@gmail.com, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
Figen Gövsa Gökmen
figen.gokmen@gmail.com, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: İnsan vücudundaki kemikler Tıp Eğitimi süresince, özelikle Anatomi derslerinde öğrenilmesi en güç konulardan birisidir. Öğrenciler kemikleri sadece uygulama derslerinde görebilmektedir, diğer zamanlarda kemiklere ulaşamamaktadır. Bu nedenle Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı 3 Boyutlu Görüntüleme ve Modelleme Laboratuvarı tarafından "İnsan kemik seti projesi" oluşturulmuştur.
Yöntem: Lisans ve yüksek lisans düzeyindeki öğrencilerin eğitiminde kullanılması amacıyla insan vücudundaki en önemli 20 adet kemik ve kemik grubu modellenmiş ve bilgisayar ekranına aktarılmıştır. STL formatında 20 adet insan kemik çiziminde kemiklerin boyut, geometri, komşuluk yaptığı diğer yapılar, kemiklerdeki eklem yüzleri, kasların ve ligamentlerin yapışma noktaları, arter ve venlerin oluşturduğu oluklar, delik ve kanalların sayısı yapısı ve bunların çapları, kemiklerin birbirine uyumu, içinden geçen yapıların anatomik yapısı ücretsiz "Autodesk Meshmixer (version 3.1.373)" gibi açık kaynak ve ücretsiz modelleme yazılımları kullanılarak eğitim materyali olarak kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.
Bulgular: Plastik hammadde kullanılarak elde edilen kemik modellerinin en önemli avantajı ulaşım kolaylığıdır. Öğrenciler sadece uygulamalarda değil, istedikleri her yerde bu modellere inceleyebilecektir. Sadece atlas, kitap gibi eğitim materyallerinden 2 boyutlu olarak kemikleri öğrenmek güçtür. Bu sayede öğrenci modeli eline alıp 3 boyutlu olarak inceleyebilecektir. Bu şekilde kemiklerde bulunan yapılar, komşuluklar, eklem yüzleri daha detaylı öğrenilebilecektir. Anatomi eğitiminde şu an kullanılan çoğu kemik eski ve yıpranmıştır ve bazı bölgeleri kırılmıştır, sayıları da her öğrenciye yetmeyecek kadar azdır. Kemik modelleri bir çanta içinde set olarak öğrencilere verilecektir.
Sonuç: 3 Boyutlu olarak bilgisayar ortamında modellenen ve plastikten üretilen kemik modelleri, gerçek kemiklere göre daha temiz, daha ulaşılabilir, daha yeni ve daha öğreticidir. Daha ileriki aşamalarda öğrenciler, cep telefonları ile modellerde bulunan barkotları okutarak kemiğin adı, içerdiği yapılar, katıldığı eklemlerle ilgili bilgilere ulaşacaklardır. Bu nedenlerden dolayı insan kemik setinin gerçek bir eğitim materyali olduğu düşüncesindeyiz.
Anahtar Kelimeler Anatomi, tıp eğitimi, kemik seti

İntörn Doktorların Ders Çalışma Yöntemleri ve Danışmanlık Hakkındaki Görüşleri

Yusuf Baral
ysfbaral@gmail.com, Gazi Üniversitesi
Özlem Coşkun
drozlemcoskun@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Işıl İrem Budakoğlu
isiliremb@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve amaç: Tıp eğitiminin son yılı olan intörnlük dönemi öğrencilerin daha çok uygulamayla geçirdiği bir dönem olmasına rağmen mesleğe hazırlık, TUS, vb. kaygılarla yoğun olarak ders çalıştıkları bir dönemdir de aynı zamanda. Bu çalışma intörn doktorların ders çalışma ve danışmanlık hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada intörn doktorların ders çalışmak için kullandıkları kaynaklar, merak ettikleri konuları araştırmak için kullanmış oldukları yöntemler ve harcadıkları süre ile danışmanlarından beklentilerini saptamak hedeflenmiştir.
Yöntem: Bu çalışmanın veri formu Google Form'da oluşturulup link, Whatsapp ve e-posta aracılığıyla intörn doktorlara 27.02.2019-05.03.2019 tarihleri arasında paylaşıldı. Anket intörn doktorların % 59.4 (166)'i tarafından doldurulduu.
Bulgular: Çalışmaya katılan intörn doktorların : %57.8 i kadın , % 42.2 si erkektir. Ders çalışırken sıklıkla kullanılan kaynakların %57.2'si TUS kitapları, %17.5'İ öğrenci notları ve %9 'u textbooklardır. Karşılaşılan bir hastadaki ayırıcı tanıda zorlanıldığında ilk tercih edilen kaynak %18.2 ile çömer asistanı %17.6 ile staj arkadaşı ve %16.4 ile de TUS kitapları izlemiştir. Hastaya yapılacak olan bir girişimde pratik bilgiye nerden ulaşırsınız sorumuzda birden çok seçenek işaretlenebildi ve %59.6 Youtube %58.4 'ü arkadaşlarına ve çömez asistanlarına sorarken %3 oranında da hocama sorarım yanıtını verdi. Haftalık ortalama ders çalışma sürelerinin araştırıldığı soruda %29.5 10-20 saat,%22.3 5-10 saat , % 18.7 ise 1-5 saat çalışırım denildi. Son eğitim yılındaki öncelik sorusuna %38.8 TUS'tan yüksek almak %26.1 iyi bir pratisyen hekim olmak %18.8 staj uygulamaları olmak üzere yanıt alındı. İntern doktorların %39.2'si pratisyen hekimlik için kendinizin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna hayır cevabını verdi. İntörnlik süresince danışman hocanız kim olsun sorusuna %63.6 oranında öğretim üyesi ve görevlisi, %26.1 asistan hekim tercih ettikleri görüldü. Danışman hocanızdan beklentilerin sorulduğu soruda ise verilen beklentiler dersler ve hayat hakkında yol göstermesi, beraber hasta takibi ve bir meslektaşı olarak saygı göstermesi şeklinde ifade edilmiştir.
Sonuç: Bu çalışmamızda intörn hekimlerin ders çalışmada kaynak kullanımında textbook veya Pubmed Medspace gibi kaynaklar yerine TUS kitapları tercih ettikleri, mezun olduklarında öncelikli hedefinde TUS'u kazanmak olduğu, kendilerini mezuniyet sonrasına yeterince hazır hissetmedikleri ve danışman hocalarla daha fazla vakit geçirmek istedikleri sonucuna varıldı.
Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, intörn doktor, kaynak kitap, danışman

İntörn Hekimlerin Gözünden Kadın Hastalıkları ve Doğum

Seda Akgün Kavurmacı
doctor_seda@hotmail.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği
Ayşegül Gülbahar
dr.aysegulgulbahar@gmail.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Giriş: Pratisyen hekimler, aile hakimleri ve acil servis hekimleri başta olmak üzere tüm branştan hekimleri ilgilendiren; gebe takibi ve immunizasyonu, kontrasepsiyon danışmanlığı ve uygulamaları, toplum tabanlı kanser taramaları, ek hastalığı olan gebede ilaç seçimi ve acil vajinal doğuma müdahale gibi konular temel tıp eğitimi kapsamında Kadın hastalıkları ve doğum(KHD) kliniğinin yeterlilik kazandırılması gereken önemli ve temel konularıdır.
Amaç: Çalışmamızda, İntörn hekimlerin KHD eğitiminden beklentilerini ve aldıkları eğitime bakış açılarını değerlendirmeyi; KHD uzmanlığı hakkında fikirlerini almayı amaçladık.
Yöntem: İzmir'de KHD stajını tamamlamış 107 intörn hekime Google docs digital veri toplama tekniğiyle ulaşılarak 7 soruluk anketi cevaplamaları istendi alınan yanıtlar değerlendirildi.
Bulgular: İntörn hekimlere KHD stajında hangi uygulamaların yaptırılması ve yeterlilik kazandırılması gerektiği soruldu. % 87,8 oranla katılımcılardan 94'ü tüm hekimleri ilgilendiren gebelikte kullanılabilen ve kontrendike olan ilaçları öğrenmek seçeneğini işaretlemiştir. Dikkat çekense 72(%67,9) intörn hekimin bu konuda kendini yetersiz ya da geliştirmek zorunda hissetmesidir.
İntörn hekimlerin 84'ü(%78,5) vajinal doğumun yaptırılması ve yeterlilik kazandırılması gereken bir uygulama olduğunu kanaatindedir. Tıp eğitimleri süresince maket üzerinde vajinal doğum eğitimi alıp almadıkları sorgulandığında %54,2'si(n=58) bu eğitimi almadıklarını ifade etmişlerdir. Bu eğitimi alan intörnler, almayanlara göre kendilerini vajinal doğum yaptırmada anlamlı olarak daha yeterli gördükleri saptanmıştır (p=0,24468).
Tıpta uzmanlık sınavında (TUS) KHD'yi tercih etmeyi düşünüp düşünmedikleri sorulduğunda %82,2 hayır cevabı verirken %9,3'ü kararsız olduğunu belirtmiştir. Hekimlerin 96'sı(%89,7) malpraktis davaları ile daha sık karşılaşılması nedeniyle KHD uzmanlığının tercih edilmediğini ifade ettiler.
Sonuç: **T**ıp eğitiminde, maket uygulamaları, simüle hasta görüşmeleri ve hasta başı uygulamaları vazgeçilmezdir ve oldukça da başarılıdır.
Anahtar Kelimeler Kadın hastalıkları ve doğum, intörn hekimler, eğitim değerlendirmesi

İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi "Yaşam Biçimi Tıbbı" Eğitim Programı

Kamer Mutafoğlu
kamer.mutafoglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
İncim Bezircioğlu
incim.bezircioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Deniz Ceylan Tufan Özalp
deniz.ozalp@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gönül Dinç Horasan
gonul.horasan@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dilek Ersil Soysal
dilek.soysal@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Şermin Tükel
sermin.tukel@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Özden Gökdemir
ozden.gokdemir@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hakan Abacıoğlu
hakan.abacioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Günümüzde en sık mortalite ve morbite nedeni olan kardiyovasküler hastalıklar, kanser, diyabet gibi kronik hastalıklar, kişinin ve toplumun yaşam biçimi ile yakıdan ilişkilidir. Küratif ve hastalık modifiye edici tedaviler zeminine oturan tıp eğitimi ve sağlık hizmeti modeli, bu önemli hastalık grubunun önlenmesinin önünde önemli engellerdir. Buna bir çözüm olarak, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim programı, "Yaşam Biçimi Tıbbı" temasının ikinci eğitim yılı başından mezuniyete kadar tam entegrasyonu zeminine dayandırılmıştır.

Yaşam Biçimi Tıbbı programının 7 ana teması; beslenme, fizik aktivite, uyku, cinsel sağlık, bağımlılık, öz bakım ve davranış değişikliğidir. Programın amacı, hekim adaylarının bireysel olarak sağlıklı yaşam davranışlarını adapte etmeleri, öz bakım uygulamalarını bilip, yaşam boyu uygulamaları, sağlık hizmeti verirken yaşam biçimi tıbbına odaklı öykü alabilmeleri, fizik inceleme ve gerekli diğer değerlendirmeleri yapabilmeleri, bireyin değişime hazır olup olmadığını değerlendirebilmeleri, hastalarının sağlıklı yaşam davranışlarını başlatması ve idame ettirmesinde rehberlik edebilmeleri, gerektiğinde ilgili uzmanlıklara refere etme endikasyonlarını tanımlayabilmeleri ve toplumsal sağlığın temellerinin savunucusu olabilme becerilerinin kazanılmasıdır.

Öğrenciler, tıp eğitimin ikinci yılından önceki yaz tatilinde, öğretim üyelerimizce geliştirilen ve tüm öğrencilere Blackboard sistemi üzerinden iletilen bir yaşam biçimi anketini anonim olarak yanıtlamışlardır. Ardından **NextGenU.org** LM üzerinden ücretsiz sağlanan bir "Yaşam Biçimi Tıbbı" kursundan, öğretim üyelerimizce kısaltılarak modifiye edilen bir online kursu tamamlamıştır. Öğrenciler ikinci yıla başladıkları hafta, "Yaşam Biçimi Tıbbı Nedir?'' konulu grup sunumları yapmışlar, posterler hazırlamışlardır.

İkinci yılın ilk yarısında, üniversitemize yeni kaydolan tüm öğrencilere e-posta yoluyla iletilen bir yaşam biçimi tıbbı anketini analiz edip yorumlamışlar ve küçük grup çalışmaları sonucunda anket sonuçlarına dayalı bir rapor oluşturup, daha sağlıklı bir kampüs için öncelik alanlarını belirlemişlerdir ve bu alanlarda kampüs içi etkinlikler planlamaktadırlar.

Yaşam Biçimi Tıbbı temasının, klinik eğitimler sürecinde yoğunlaşarak sürmesi ve öğrenim çıktılarının özel olarak bu alanı içermesi, ölçme değerlendirmede de bu çıktıların ayrıca ölçülmesi planlanmaktadır. Bildiğimiz kadarıyla bu ülkemizde tıp eğitim programı içinde özellikli olarak yapılandırılmış ilk Yaşam Biçimi Tıbbı programıdır.

Anahtar Kelimeler Yaşam biçimi tıbbı, tıp eğitimi

Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanlık ve Yan Dal Uzmanlık Öğrencilerinin Hastane Eğitim Ortamı Algılarının Değerlendirilmesi

Mekin Sezik
msezik@yahoo.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum AD
Mehtap Savran
mehtapsavran@sdu.edu.tr, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji AD
Cüneyt Orhan Kara
cokara@yahoo.com, Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz AD
Mustafa Kemal Alimoğlu
alimoglukemal@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AB

Giriş: Tıpta uzmanlık öğrencilerinin hastane içi eğitim ortamı algılarının saptanarak iyileştirmeye yönelik değişimlerin planlanması; şeffaflık, hesap verebilirlik, uzmanlık kurulu denetimleri ve akreditasyon süreçleri açısından önem taşımaktadır. Türkiye'de kadın hastalıkları ve doğum uzmanlık öğrencilerinin hastane içindeki eğitim ortamı algılarına dair kısıtlı veri mevcuttur. MESHEÖ (Postgraduate Hospital Educational Environment Measure) İngiltere'de Roff ve arkadaşları tarafından klinik eğitim ortamının değerlendirilmesi için geliştirilmiş ve Balcıoğlu tarafından Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması tamamlanmıştır. Ölçek, toplam skoru 160 olan beşli Likert düzeneğinde 40 maddeden oluşmakta; mesleki özerklik, eğitimin niteliği ve sosyal destek algısı alt başlıklarını içermektedir.

Amaç: Mevcut araştırmada, Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan Mezuniyet Sonrası Hastane Eğitim Ortamı Ölçeğinin (MESHEÖ), bir kadın hastalıkları ve doğum kliniğinde eğitimlerine devam eden hekimlere uygulanarak hastane içi eğitim ortamı algılarının saptanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalında aktif çalışan uzmanlık ve yan dal uzmanlık öğrencilerinin tümüne (n=19) kapalı zarf içinde basılı şekilde MESHEÖ verildi. Demografik veri olarak, eğitim (kıdem) yılı ve cinsiyet sorgulandı. Konu hakkında kısa sözel bilgilendirme sonrasında, doldurulan formların yine kapalı zarf içinde 2 gün içinde toplu halde teslim edilmesi istendi. Form verileri dijital ortama aktarılarak maddeler ve alt başlıklar için dağılım ve skorlar hesaplandı. Cinsiyet ve kıdem (ilk 2 yıl kıdemsiz, 2 yıldan sonra kıdemli) açısından student's t-test kullanılarak skorlar karşılaştırıldı. Ölçüm güvenirliği kestirimi için Cronbach'ın alfa katsayısı hesaplandı. $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Biri dışında basılı ölçeklerin tümü doldurulmuş şekilde teslim edildi (katılım oranı: %94.7). Kırk maddenin tümü için Cronbach'ın alfa katsayısı 0.938 olarak hesaplandı. Katılımcıların %53'ü kadın, %47'si erkek, %65'i kıdemsiz ve %35'i kıdemli asistan olduğunu belirtmişti. Ortalama toplam skor 85.8 ± 24.8 (olumlu ancak geliştirilmesi gereken eğitim ortamı: 81-120) olarak hesaplandı. Mesleki özerklik, eğitim niteliği ve sosyal destek algılarına dair alt grup ortalama skorları ise sırasıyla 28.3 ± 8.2 (yetersiz), 33.4 ± 11.0 (nitelikli) ve 24.1 ± 6.8 (olumlu özellikleri daha baskın) idi. Kadın ve erkeklerin toplam ve alt grup ortalama skorları benzerdi (tüm karşılaştırmalar için $p > 0.05$). Kıdemli olanlarda, ilk 2 yılın içindekilere göre ortalama skor benzerken ($p = 0.06$), sosyal destek ortalama skoru daha yüksekti ($p = 0.03$). Üç adet maddenin ortalama skoru 1 ve altındaydı: (i) Bilgilendirici bir asistan el kitabı vardır (0.61 ± 0.91), (ii) Bu hastanede asistanlar için yeterli ve uygun asistan odası (özellikle de nöbet odası) vardır (0.89 ± 1.28), (iii) Çalışma saatlerim haftalık yasal çalışma süresi ile uyumludur (1.0 ± 1.49).

Sonuç: Ölçeğin uygulandığı klinikte uzmanlık eğitimi alan hekimlerin hastane içi eğitime dair algıları cinsiyetten bağımsız olarak genelde olumlu gözükmekle birlikte asistan el kitabı, nöbet odası, çalışma saatleri başta gelmek üzere birçok mesleki özerklik ve sosyal destek unsurunda iyileştirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. MESHEÖ nispeten kolay uygulanabilir, kullanışlı ve güvenilir bir araç olarak uzmanlık öğrencilerine belirli aralıklarla uygulanarak mezuniyet sonrası eğitim programlarını değerlendirme ve iyileştirme amaçlı kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler Uzmanlık eğitimi, hastane içi eğitim ortamı

Kardiyoloji Uzmanlık Yeterlik Bilgi Sınavlarının Son 14 Yılı: Doçentlik Yönetmeliğindeki Değişikliğin Etkisi?

Aylin Yıldırır
aylinyildirir@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Armağan Altun
armagan.altun@tkd.org.tr, Başkent Üniversitesi
Dilek Ural
dilekural@yandex.com.tr, Koç Üniversitesi
Murat Özdemir
hozdemir@gazi.edu.tr, Gazi Üniversitesi
Özgür Aslan
ozgurasl@gmail.com, Dokuz Eylül Üniversitesi
Haldun Müderrisoğlu
haldunm@baskent.edu.tr, Başkent Üniversitesi

Giriş: Türk Kardiyoloji Yeterlik Belgesi sahibi olmak için girilen kardiyoloji Uzmanlık sınavı yazılı (bilgi) ve sözlü (beceri) olmak üzere 2 aşamada yapılmaktadır. Bilgi sınavı uzmanlık Çekirdek Müfredatının konularını kapsayacak şekilde düzenlenmiş, çoğunluğu probleme dayalı 100 soruluk çoktan seçmeli bir sınav olup sınavda 70 ve üstü puan alanlar sözlü sınavına girebilmektedir. Bilgi sınavına başvurabilmek için uzmanlık eğitimini bitirmiş olmak veya son sene asistanı olmak şartı aranmaktadır. Bilgi sınavı adayları doçentliğe hazırlayan, kardiyoloji müfredatının tüm konularını belli bir klinik deneyim üzerine tekrar edip derinleşmelerini sağlayan önemli bir sınavdır. 15 Nisan 2018 yılında Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Doçentlik Yönetmeliği daha önce eser inceleme ve sözlü sınav şeklinde yapılan doçentlik sınavlarını sadece eser inceleme aşamasına indirgemiş olup bilginin değerlendirildiği sözlü sınavı kaldırmıştır.
Amaç: Bu çalışmada yeni doçentlik sınav yönetmeliğinin hazırlanma aşamaları ve yürürlüğe girmesi süreçlerinin kardiyoloji bilgi sınavlarına başvuru sıklığına ve sınavlardaki başarı durumuna etkisinin değerlendirilmesi hedeflenmiştir.
Yöntem: Çalışmada Türk Kardiyoloji Yeterlik bilgi sınavlarına 2005-2018 yılları arası yapılan başvurulara ilişkin sınav kayıtlarına ulaşılmıştır. Yıl bazında başvuru sayıları ve başarı yüzdeleri karşılaştırılmıştır.
Bulgular: 2005-2018 yılları arasında Türk Kardiyoloji bilgi sınavlarına toplam 819 aday başvurmuş, bu adaylarda 472'sı girdiği sınavda başarılı olarak beceri sınavına katılma hakkını elde etmiştir (%57.6). Başvuru sayısının ve başarı durumunun yıllar içindeki değişimi şu şekildedir: 2005 yılı; başvuran 21, başarılı 15 (%71 başarı oranı), 2006 yılı; başvuran 15, başarılı 12 (%80 başarı oranı), 2007 yılı; başvuran 21, başarılı 18 (%86 başarı oranı), 2008 yılı; başvuran 15, başarılı 13 (%87 başarı oranı), 2009 yılı başvuran 42, başarılı 27 (%64 başarı oranı), 2010 yılı başvuran 29, başarılı 20 (%69 başarı oranı), 2011 yılı; başvuran 44, başarılı 25 (%57 başarı oranı), 2012 yılı başvuran 71, başarılı 39 (%55 başarı oranı), 2013 yılı; başvuran 111, başarılı 79 (%71 başarı oranı), 2014 yılı; başvuran 95, başarılı 35 (%37 başarı oranı), 2015 yılı; başvuran 131, başarılı 78 (%60 başarı oranı), 2016 yılı; başvuran 122, başarılı 64 (%52 başarı oranı), 2017 yılı başvuran 63, başarılı 38 (%60 başarı oranı), 2018 yılı başvuran 39, başarılı 9 (%23 başarı oranı). Görüldüğü üzere en yoğun başvurunun olduğu yıllar 2013-2016 arası olup, 2017 yılı ile birlikte başvuru sayısının belirgin olarak azaldığı dikkati çekmektedir. Başarı oranları değerlendirildiğinde ise en düşük başarı oranı %23 ile 2018 yılına aittir.
Sonuç: Son 14 yıla ait Kardiyoloji yeterlik bilgi sınavı verileri incelendiğinde yeni Doçentlik sınav yönetmeliği ile sözlü sınav aşamasının yürürlükten kaldırılmasının gündeme gelmesiyle kardiyoloji yeterlik sınavlarına başvuru sayısında azalma ve başarı oranında düşüş gözlemlenmiştir. Doçentlik

adaylarının bilgilerini derinlemesine gözden geçirip akademik hayata daha sağlam temeller ile hazırlanmalarına imkan sağlayan bu sınava olan talebin doçentlik sınav sistemindeki değişiklik ile birlikte azalması üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur.
Anahtar Kelimeler Yeterlik sınavı, doçentlik sınavı

Klinik Dönemde Tıp Öğrencilerinin Meslekleraras Öğrenme Hazırbulunuşluk Düzeyleri Nedir?

Rahman Yavuz
rahman.yavuz@omu.edu.tr, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Maide Öykü Sönmez
maideoyku.sonmez@gmail.com, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Edinburg Bildirgesinde (1988) sağlıkla ilişkili farklı mesleklerle birlikte öğrenme, araştırma ve sağlık bakımı sunma imkanlarının arttırılması istenmiştir. Nitelikli sağlık bakım sunumunda farklı mesleklerin işbirliği içerisinde birlikte çalışmaları, hasta güvenliğinin sağlanmasında önemli bir konumdadır. Meslekler arası eğitim ile meslekler arası işbirliğinin erken yıllardan itibaren sağlık profesyonellerine kazandırılması, eğitim programlarının bu bağlamda zenginleştirilmesi önerilmektedir. Bu araştırmada klinik eğitim döneminde tıp fakültesi öğrencilerinin meslekler arası öğrenmeye hazır bulunuşluklarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.
Yöntem: Bu araştırmada niceliksel araştırma yöntemlerinden betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmaya 8(%42,9) beşinci sınıf, 22 (%57,1) dördüncü sınıf öğrencisi olmak üzere klinik dönemde eğitim gören toplam 30 öğrenci dahil edilmiştir, veri toplama süreci devam etmektedir. Araştırmada veri toplama aracı demografik bilgilerin elde edileceği form ve Onan ve arkadaşları tarafından Türkçeye uyarlanmış Meslekler arası Öğrenmeye Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği (MÖHÖ) kullanılmıştır. Ölçek ondokuz ifadeden oluşmakta ve her bir ifade 1-kesinlikle katılmıyorum ve 5-kesinlikle katılıyorum olacak şekilde puanlanmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında ilk dokuz ifade birinci alt boyut "ekip çalışması ve işbirliği"ni, onuncu-onaltıncı ifadeler ikinci altboyut "mesleki kimlik"i ve son üç ifadede üçüncü alt boyut "rol ve sorumluluklar"ı oluşturmaktadır. MÖHÖ puan aralığı 19-95, ekip çalışması ve işbirliği, mesleki kimlik, rol ve sorumluluklar alt boyutlarının puan aralığı sırasıyla 9-45, 7-35, 3-15'tir.
Bulgular: Dördüncü ve beşinci sınıf tıp öğrencilerinin MÖHÖ puan ortalaması sırasıyla 68,13 ve 68,18 olarak hesaplanmıştır. Ekip çalışması ve işbirliği alt boyutundan alınan puan ortalamaları dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri için sırasıyla 34,77 ve 36,75, mesleki kimlik alt boyutundan alınan puan ortalamaları dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri için sırasıyla 23,09 ve 21,13, rol ve sorumluluklar alt boyutundan alınan puan ortalamaları dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri için sırasıyla 10,32 ve 10,25 olarak hesaplanmıştır.
Sonuç: Dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzey ölçek toplam puan ortalaması birbirine yakın sonuçlar olarak hesaplanmıştır. Bu durum, meslekler arası öğrenme kavramıyla ilgili erken yıllarda gerek resmi müfredatta gerekse gizli müfredat kapsamında öğrenmelerini desteklemektedir. Meslekler arası öğrenme farklı sağlık disiplinlerde bulunan öğrencilerin birlikte çalışma-ekip olma alışkanlığı kazanmaları; mesleki rol ve sorumluluklarının karşılıklı olarak farklı disiplin bakış açılarıyla paylaşılması gibi pek çok değerin geliştirilmesine olanak sağlaması nedeniyle eğitim programının erken yıllarında planlamaların yapılması sağlanmalıdır.
Anahtar Kelimeler Meslekler arası öğrenme, meslekler arası işbirliği, hasta güvenliği, mezuniyet öncesi tıp eğitimi

Klinik Eğitim Döneminde Öğrencilerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarıyla İlgili Görüş ve Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi

Rahman Yavuz
rahman.yavuz@omu.edu.tr, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Melike Günday
melikegunday@gmail.com, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Metafor, hayal gücü ile bir nesne, kavram, olay, olguyu yine başka bir nesne, kavram, olay ve olgu kullanarak benzetmektir. Ölçme ve değerlendirme birbiriyle ilişkili ancak birbirinden farklı kavramlardır. Ölçme, bir niteliğin gözlem sonucu sayı veya sıfatlarla ifade edilmesi iken, değerlendirme ise ölçme sonuçlarının belirli ölçütler çerçevesinde nitelik hakkında bir değer yargısına ulaşma süreci olarak tanımlanabilir. Değerlendirme sonucunda tıp öğrencilerinin eğitimleriyle ilgili kararlar alınmaktadır. Mezuniyet öncesi tıp eğitiminde tıp öğrencisinden beklenen mesleki yeterliliği sağlamak amacıyla gerekli asgari bilgi ve tutumları edinmesi, temel hekimlik uygulamalarıyla ilgili becerileri tam öğrenmesidir. Bu bağlamda, öğrencilerin eğitim-öğretim yaşantıları boyunca bilgi, beceri ve tutumları edinip edinmedikleri hakkında karar ölçme-değerlendirme araçlarıyla birlikte verilmektedir. İyi yapılandırılmış ve uygulanmış ölçme ve değerlendirme uygulamaları, mezuniyet öncesi tıp eğitimi programı ve öğrencilerin öğrenme başarısı üzerine önemli katkıları vardır. Mevcut görüşler tıp öğrencilerinin öğrenme motivasyonlarının artmasındaki en güçlü belirleyicinin "Sınav" olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda ölçme ve değerlendirme uygulamaları aynı zamanda öğrenciler için bir stres kaynağı olabilmektedir.
Amaç: Mezuniyet öncesi tıp eğitiminde klinik eğitim sürecinin hemen öncesinde üçüncü sınıf tıp öğrencileri tarafından Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi mezuniyet öncesi tıp eğitiminde ölçme ve değerlendirme uygulamaları hakkındaki görüşlerinin metafor yoluyla analizinin ön sonuçlarını paylaşmak olacaktır.
Yöntem: Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve araştırma deseni "Olgu bilim" olarak belirlenmiştir. Olgu bilim araştırma deseninde bir olguyla ilişkili kişilerin algı ve görüşlerinin belirlenerek yorumlanması amaçlanmaktadır. Araştırma verileri "Tıp fakültesinde ölçme-değerlendirme uygulamalarını masal kahramanı, hayvan, bitki, tarihi kişilikten hangisine benzetirsiniz? Sebebini yazınız" açık-uçlu sorusundan oluşan bir anketle, klinik eğitim dönemi öğrencilerinden elde edilecektir. Araştırma sorusuyla ilgili veri toplanma aşaması devam etmektedir. Boş anket formları ve anlam olarak tutarsız olarak bulunan veriler elendikten sonra kalan veriler içerik analizine tabi tutularak olumlu ve olumsuz kategorilere ayrılacak, sonrasında belirli temalara göre metaforlar gruplandırılacaklardır. Araştırmanın geçerliğini sağlamak için veriler ayrıntılı olarak raporlaştırılacak, sonuçlara nasıl ulaşıldığı detaylandırılacaktır. Güvenilirliğin sağlanması için metaforların eşleştirildiği kategorilere uyumu konusunda uzman görüşüne başvurulacak, bu doğrultuda yeni düzenlemeler yapılacaktır.
Bulgular: Çalışma grubuna katılan dördüncü ve beşinci sınıf tıp öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarıyla ilgili olumlu ve olumsuz metaforlarından bazıları aşağıda belirtilmiştir:
Olumlu metaforlar:
"Açlık oyunlarındaki yarışmacılar. Zorlu aşamalardan geçerek mesleğinde iyi olmaya çalışan bir çok insan var çünkü."
"Karınca. Garibim, kendi kendine bir şey yapmaya çalışıyor ama çevresinde ondan büyük o kadar çok sorun var ki, yaptıkları sadece kendi vicdanını rahatlatmakla kalıyor.."
"Nasrettin hoca. Tuhaf hareketlerine bile bir cevabı vardır."
Olumsuz metaforlar:

“Gargamel. Sürekli peşimizde yakamızı bırakmıyor.”
“At. Binmesi kolay gitmesi zor.”
“Koyun. Pratik sınav dönemlerinde kalabalık grubumuz ile bir sınıfta toplanıyoruz ve tek tek sıramızın gelmesini bekliyoruz. kurbanlık koyunlar gibi....”
“Bremen mızıkacıları. Sınıf o kadar kalabalık ki pratik uygulamaları görebilmek için birbirimizin üstüne tünüyoruz”
Sonuç: Klinik eğitim alan tıp öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarıyla ürettikleri metaforların içerik analizi süreci halen devam etmektedir.
Anahtar Kelimeler Ölçme ve değerlendirme, klinik eğitim, metafor

Klinik Eğitim Döneminde Ölçme ve Değerlendirme Süreci

Rahman Yavuz
rahman.yavuz@omu.edu.tr, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Tıp Fakültesi Tıp Doktorluğu Programında uygulanacak olan eğitim-öğretim ve sınav esasları bir yönerge ile belirlenmiştir. Bu yönerge ile eğitim-öğretim düzeyi ve süresi, yatay ve dikey geçişler, eğitimle ilgili kurullar ve görevleri, öğretim programları ve derslere devam esasları, mazaretler, izinler, blok ve stajların işleyişleri, geribildirimler, sınavlar, sınavların yapılandırılması, sınav analizleri ve değerlendirme bölümlerinde Tıp Doktorluğu Programı hakkında usül ve esaslar açıklanmaktadır.
Amaç: Bu çalışmada OMÜ Tıp Fakültesi klinik eğitim döneminde ölçme ve değerlendirme sürecinin nasıl yapılandırıldığının paylaşılması amaçlanmıştır.
Yöntem: OMÜ Tıp Fakültesi Tıp Doktorluğu Programı birbirini tamamlayan dört evre ve toplam altı sınıftan oluşur:
Evre I: (Sınıf I-II) Yaşam ve yaşamın sürdürülmesi
Evre II: (Sınıf II-III) Hastalık oluşum mekanizmaları, tanı ve tedavinin temel prensipleri
Evre III: (Sınıf IV-V) Semptom, hastalık, tanı ve tedavi yönetimi
Evre IV: (Sınıf VI) Birinci basamak hekimlik uygulamaları
Birinci ve ikinci evrelerde Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) bir eğitim modeli olarak sürecin bir parçasıdır. Üçüncü evre (Sınıf 4 ve 5) "Taska Dayalı Öğrenme (TDÖ) Dönemi" ve dördüncü evre "Aile Hekimliği " olarak tanımlanmaktadır. Sınıf I-V programları her sınıf için değişen sayı ve sürede "blok"lardan oluşmaktadır. Task eğitimi, Öğrencilerin bir öğretim üyesi gözetiminde olgu/olgular üzerinden bir semptom veya hastalığı küçük gruplar halinde hasta başında tartışarak hasta yönetim becerilerini kazandıkları eğitim sürecidir.

Bulgular

Sınıf IV-V'te ölçme

Çoktan seçmeli sınav (Bilgi sınavı)

Hasta yönetim becerisi sınavı (Çoktan çok seçmeli sorular, kısa cevaplı sorular, klinik olguya dayalı çoktan seçmeli sorular)

Nesnel yapılandırılmış klinik sınav

Gelişim sınavı

Sınıf IV-V'te öğrenci değerlendirmesi

Sınıf 4-5'te başarılı olmak için, ilgili sınıfın her bir bloğundan başarılı olma koşulu aranır. 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin bir üst sınıfa geçebilmesi için, o sınıfın tüm bloklarının başarı puanı 100 üzerinden 70 veya üstünde olması ve her bir blok sonu sınavında ilgili klinik beceri ve hasta yönetim becerisi sınavlarının her birinden alınabilecek en yüksek puanın en az %50'sini alması koşulunu sağlamış olması gerekir. Blok başarı puanı Tablo x'deki çarpanlarla hesaplanır. Puan hesaplamalarında virgülden sonraki iki basamak işleme katılır. Nihai notlar tam sayıya yuvarlanır (Örneğin: 69,49=69 /Başarısız, 69,50=70 /Başarılı). Bir sınıfın bloklarının tümünde başarı koşulunu yerine getiremeyen öğrenci bir üst sınıf eğitimine başlayamaz. Başarısızlık halinde, sadece başarısız olunan bloklar tekrar edilir.

Sınıf IV ve V'te blok başarı puanı hesaplaması:

Bileşen	**Çarpan**
Hasta başı performans notları ortalaması	0,05
Task sonu değerlendirme notu	0,10
Bilgi sınavı	0,40
Hasta yönetim becerisi sınavı	0,20
Klinik beceri sınavı	0,20
Gelişim sınavları not ortalaması	0,05

Toplam 1.00

Sonuç: OMÜ Tıp Fakültesi eğitim programının her aşamasında yetkili kurulların çalışmaları, öğrenci geribildirimleri, sınav kalite göstergeleri bağlamında ölçme ve değerlendirmede sürekli gelişim ve yenilenme süreci yaşamaktadır.

Anahtar Kelimeler Tıp Fakültesi, klinik eğitim, ölçme ve değerlendirme

Klinik Eğitim Döneminde Sınav Analizleri Bize Ne Söylüyor? IV. Sınıf Solunum ve Dolaşım Blok Sınav Analizi Örneği

Rahman Yavuz
rahman.yavuz@omu.edu.tr, Ondokuz mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ayhan Dağdemir
ayhandag@omu.edu.tr, Ondokuz mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim programı farklı sınıf ve bloklarda yapılan çoktan seçmeli sınavlarla ilgili sınav analizleri yapılmakta ve analiz sonuçları ilgili blok kurulu başkanına iletilmektedir. Bu bildiride klinik eğitim döneminde dördüncü sınıf Solunum ve Dolaşım Bloğu çoktan seçmeli sınav analiz sonuçlarının paylaşılması amaçlanmıştır.
Yöntem: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim programında gerek klinik eğitim öncesi gerekse klinik eğitim sonrası yapılan çoktan seçmeli sınav analizlerinde sınav güvenirliği belirlenmekte, madde ve test istatistikleri hesaplanmaktadır. Sınav güvenirliğinin belirlenmesinde KR 20-21 kullanılırken, madde test ve istatistikleriyle ilgili olarak sınav güçlüğü, madde ayırıcılık indeksi, madde güçlüğü, madde kalitesi, ortalama, ortanca, en yüksek ve düşük puanlar hesaplanmaktadır.
Bulgular: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi klinik eğitim dönemi Türkçe programında IV. Sınıf Solunum ve Dolaşım bloğu 2017-2018 eğitim-öğretim yılına ait çoktan seçmeli sınav analiz sonuçlarını tablo olarak özetlenmiştir.

Solunum ve Dolaşım Bloğu Çoktan Seçmeli Sınav Analiz Sonuçları

Sınav madde ve İstatistik parametreleri	Grup 1	Grup 2	Grup 3
Soru sayısı	60	60	60
Ortalama	40,82±6,48	41,52±6,70	42,42±7,02
Ortanca	42	42	43
En yüksek	55	53	54
En düşük	26	25	23
Güvenirlik katsayısı KR-20	0,77	0,79	0,82
Çarpıklık	-0,55	-0,22	-0,25
Testin güçlüğü	0,74	0,78	0,79
Zor madde	23 (%38,3)	18 (%30)	12 (%20)
Orta zorlukta madde	37 (%61,7)	42 (%70)	48 (%80)
Kolay madde	-	-	-
Çok iyi kalitede maddeler	46 (%77)	35 (%58)	37 (%62)
İyi kalitede maddeler	2 (%3)	8 (%14)	6 (%10)
Düzeltilebilir maddeler	7 (%12)	6 (%10)	9 (%15)
Testten çıkartılması gereken maddeler	5 (%8)	11 (%18)	8 (%13)

Sonuç: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Türkçe programı IV. Sınıf Solunum ve Dolaşım Bloğuna ait çoktan seçmeli sınav analiz sonuçları ilgili blok kurulu ile yapılan bir toplantıda detaylı olarak açıklanmıştır. Yapılan sınavların güvenilir olduğu, soruların çoğunun orta güçlükte ve ayırt edicilik gücü yüksek kaliteli sorulardan oluştuğu gözlemlenmektedir.
Anahtar Kelimeler Klinik eğitim, ölçme ve değerlendirme, sınav analizi

Klinik Farmakoloji Uygulamalarına Aktif Öğrenmenin Katkısının Değerlendirilmesi

Fatma Sultan Kılıç
fskilic@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Didem Arslantaş
adidem@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Hüseyin İlhan
hilhan@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Ferhan Esen
fesen@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik AD
Kubilay Uzuner
kuzuner@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD
Kevser Erol
kerol@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi T. Farmakoloji AD

Giriş: Aktif öğrenmede öğrenciler sadece konuyu öğrenmezler, aynı zamanda öğrendikleri kavramların uygulamasını yapar, olgular arasındaki ilişkileri araştırır ve ön bilgileriyle çelişen durumları sorgulayarak karşılaştırmalar yaparlar. Akademisyenler ise öğrencilerinin kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını ve onlara kendi kendine öğrenme fırsatı vererek öğrendikleri bilgileri günlük yaşamda ihtiyaç olduğu durumlarda kullanmalarına olanak veren beceriler edinmelerini sağlar.
Kullanılan eğitim yöntem ve teknikleri de aktif öğrenmede oldukça etkilidir. Aktif öğrenme ile öğrencilere, kendine güven (soru sorma, yapıcı eleştiride bulunma, inisiyatif kullanma ve iletişim becerileri), motivasyon tekniklerini öğrenme sürecinde kullanabilme, derse katılabilme ve bilgiye ulaşma, alanlar arası bilgi transferi yapabilme ve iletişimi güçlendirilme becerileri kazandırılmaktadır.
Öğretmen ve öğrencinin birlikte gerçekleştirdikleri araştırmaya dayalı bilgilerin paylaşılması ve işbirlikli öğrenmeyi sağlayan öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması ile problem çözümünün kolaylaştırılması, yaratıcılığın geliştirilmesi ve hem grup arkadaşları hem de yönlendirici ile iletişimin güçlendirilmesi sağlanır.
Amaç: Bu çalışmada, klinik farmakoloji stajı içinde uygulanan aktif öğrenmenin *"hipertansif hastalarda akılcıl ilaç uygulamalarında*" tıp fakültesi 5. sınıf öğrencilerinin hem kendilerine hem de yaşam boyu öğrenmelerine katkısının incelenmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Bu çalışma Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı 5. Sınıf Klinik Farmakoloji Hipertansiyon temelinde akılcıl ilaç uygulaması bağlamında hasta bulgularına uygun, etkin, güvenilir ve uygun maliyetli ilaç analizi yaparak reçete yazımının aktif öğrenme stratejilerinin uygulandığı, öğrenci merkezli bir uygulama ile gerçekleştirilmesi sonrasında yapılmıştır. Çalışmada yarı yapılandırılmış ve iki kısımdan oluşturulmuş anket formu kullanılmıştır. Birinci kısımda yer alan 1-11. sorular öğrencilerin ve ailelerinin sosyo-demografik özelliklerini ortaya çıkaracak, ikinci kısımda bulunan 12-15. sorular ise akılcıl ilaç kullanımı etkililiğini belirleyecek şekilde hazırlanmıştır. Anketin 16.sorusu ise öğrencilerin sonuç cümlelerini yazmalarının istendiği bir soru olarak oluşturulmuştur.
On yarım iş günü hipertansiyonda akılcıl reçete yazma uygulamaları sonrasında 34 öğrenciye, uygulamalarını değerlendirmek üzere dağıtılan anketler sınıf içerisinde öğrencilerin kendileri tarafından doldurduldu.
Veriler değerlendirilirken anket formları her bir öğrenciyi belirtecek şekilde önce (Ö-1, … , Ö-34) olacak şekilde numaralandırılmış, sonra bu numaralar dikkate alınarak her bir öğrenci için akılcıl ilaç

kullanımı aktif öğrenme yöntemiyle reçete yazma etkililiğini belirlemede kullanılacak kodlar oluşturulmuştur. Daha sonra her bir kod için söylenme sıklığı ve frekans belirlenmiştir.
Bulgular: Sosyo-demografik özellikleri değerlendirildiğinde öğrencilerin %54'ü kadın, %91'i 20-22 yaş aralığında, %44'ü Anadolu Lisesi mezunu, %56'sının 1. sırada tıp fakültesini tercih ettiği, bu tercihte %64'ünün kendisi seçtiği, tercih nedenleri başında da %20 oranıyla çocukluktan beri doktor olmayı istedikleri ortaya konmuştur.
Aileleri ile ilgili özelliklerine bakıldığında, annelerin %38'inin lisans mezunu, %66'sının ev hanımı olduğu, babaların ise %41'inin lisans mezunu, %29'unun memur ve ailelerin %59'unun şehir merkezinde oturduğu belirlenmiştir.
Hipertansiyonda, 34 öğrencinin Akılcı İlaç Uygulanması temalarının en beğenileni %85 aktif öğrenmeye katkı, %56 akılcıl ilaç yazarım, %50 etkili iletişim, %41 etkili araştırma yapmak, %29 özgüven, %20 eğlendik derken, %20'si de hasta yok, hastalık vardır demiştir.
Hastanın değerlendirmesini yapabileceğini söyleyenler %62, kalıcı bilginin kazanıldığını belirtenler %32, ilaç değerlendirmede aktif olduklarını ifade edenler %41'dir. Ankete katılanların %44'ü bu yöntemi interaktif, %53'ü uygulanabilir, %29'u faydalı bulduklarını belirtmişlerdir.
Sonuç: Uygulamaya katılan öğrencilerin yazdıkları sonuç cümlelerine göre bu uygulamaların diğer derslerde de uygulanabilirliği, aktif, katılımcı, iletişimi güçlü, interaktif, uygun maliyette, etkili, uygun ve güvenilir reçete yazabilecekleri ve bu bilgilerin kalıcı olduğu yönündedir.
Anahtar Kelimeler Aktif öğrenme, akılcı ilaç uygulamaları, tıp fakültesi, sonuç cümlesi

Klinik Karar Verme/Akıl Yürütmede İkili Sistem Yaklaşımı: Sinirbilim Bulguları Bağlamında Eleştirel Düşünme, Reflektif Uygulama ve Bilinçli Farkındalık İlişkisi

Sinem Yıldız İnanıcı
yildiz.sinem@gmail.com, Marmara Üniversitesi

Klinik akıl yürütme, henüz tam olarak anlaşılmamış karmaşık bir süreç olup hastayla paylaşılan karar verme ve iletişim becerileri dahil olmak üzere klinik beceriler, laboratuvar testi kullanımı ve yorumu, bilişsel yanlılıklar ve diğer insan faktörü değişkenlerinin anlaşılması, eleştirel düşünme ve hasta merkezli kanıta dayalı tıp gibi elemanları içerir (Cooper ve Frain, 2016). Bu derlemede, klinik karar verme/akıl yürütmenin ikili sistem yaklaşımıyla ele alınması amaçlanmıştır. Yanlış tanıya götürebilecek bilişsel yanlılıklar bu teori bağlamında tanımlanmış, eleştirel düşünme, reflektif uygulama ve bilinçli farkındalık kavramlarının klinik karar verme/akıl yürütme becerisini geliştirme ihtimali tartışılmıştır. Tartışma, son dönem sinirbilim araştırma bulguları üzerine temellendirilmiştir.
İkili süreç/ikili sistem teorileri, bilişsel bir görevin yerine getirilmesinde biri (Tip 1) hızlı, otomatik, bilinçdışı, diğeri ise (Tip 2) yavaş, kontrollü ve bilinçli olmak üzere iki ayrı zihinsel işlem sürecinin olduğunu varsaymaktadırlar. Bu iki süreç farklı mekanizmalarla işleyip, birbiriyle çelişen sonuçlar yaratabilirler. Bunlardan ilki, çağrışımsal, höristik veya sezgisel, ikincisi de kural temelli, analitik veya reflektif şeklinde de tanımlanmaktadır. İkili sistem teorileriyle kast edilen ise Sistem 1 ve Sistem 2 olarak dile getirilen, ilkinin Tip1 sürecini, ikincisinin ise Tip 2 sürecini desteklediği akıl yürütme sistemleridir (Frankish, 2010).
Araştırmacılar, çok sayıda yanlılık çeşidinden bahsetmişlerdir. Yanlılıkların yanı sıra, klinik karar verme sürecinin bağlam, hastanın özellikleri, kararın ve içeriğinin ne olduğu, nasıl algılandığı ve bireysel özellikler gibi pek çok değişkenle etkileştiği düşünüldüğünde tutarlı biçimde en uygun kararları veren klinisyenler yetiştirmenin zorluğu açığa çıkar (Croskerry, Singhal ve Mamede, 2013). Yanlılıkların farkında olmaya ve onları düzenleyecek biçimde Sistem 2'yi devreye sokmaya yarayacak uygulamalarla yanlılıklara bağlı tıbbi hataların azaltılması mümkün olabilir. Bu noktada akılda tutulması gereken bir şey de Sistem 2'nin de hataya açık olduğu bilgisidir (Arkes, 1991).
Bilişsel yanlılığı ortadan kaldırmak üzere pek çok eğitsel strateji öne sürülebilir. Bu derleme kapsamında ele alınacak olanlar, eleştirel düşünce, reflektif uygulama ve bilinçli farkındalık becerilerinin geliştirilmesidir.
Eleştirel düşünme ile klinik akıl yürütme/karar verme arasındaki ilişki açısından çelişkili sonuçlar bildirilmektedir. Bazı araştırmalarda iki değişken arasında pozitif korelasyon bulunurken diğerlerinde ilişki saptanmamıştır. Bu tutarsızlığın metodolojik hatalardan kaynaklanabileceği sıklıkla ileri sürülmektedir (O'Neill ve Dluhy, 1997; Girot, 2000; Lee, Abdullah, Subramarian, Bachman ve Ong, 2017). Eleştirel düşünmenin, boyutları ve alt boyutları incelendiğinde (bilişsel açıdan yorum, analiz, değerlendirme yapma becerisi, afektif açıdan mantık kurallarını işletebileceğine dair duyulan öz-güven, kendi yanlılıklarıyla yüzleşme konusunda dürüstlük, meraklılık gibi) (Facione, 1990) klinik karar vermenin geliştirilmesinde kullanılabileceği önerilebilir.
Hekimler, hem öğrencilik yıllarında (hem klinik hem de klinik öncesi) hem de mesleklerini icra ederken değişen çeşitlilik ve zorlukta klinik akıl yürütme/karar verme görevleriyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Kişilerin, bu deneyimler esnasında devrede olan biyo-psiko-sosyal-etik süreçlerin farkına varmaları, o süreçleri nasıl etkilediklerini ve bunlardan nasıl etkilendiklerini derinden idrak etmeleri, ikili sistem yaklaşımında bildirilen Tip 1ve Tip 2 süreçlerinin etkin biçimde kullanımını gerektiriyor olabilir. Her ne kadar bu süreçler ayrı ayrı tanımlanmış olsalar da paylaşılmış nöral alt yapıları sayesinde beraber de çalışmaktadırlar.
Bilinçli farkındalık uygulmamasının dikkatin öz-düzenlemesi ve deneyime yönelim, açıklık, merak ve kabul ile yaklaşmak şeklindeki unsurları reflektif uygulamanın derinleştirilmesi için eğitim programlarında kullanılabilir (Bishop ve ark., 2004).

Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, karar verme

Klinik Öncesi Tıp Öğrencilerinin Sınav Stresi İle Oksitosin ve Kortizol Seviyeleri Arasındaki İlişki

Sinem Yıldız İnanıcı
yildiz.sinem@gmail.com, Marmara Üniversitesi
Sevil Arabacı Tamer
sevilarabaci@gmail.com, Marmara Üniversitesi
Faize Elif Bahadır
elifbaha@gmail.com, Bahçeşehir Üniversitesi
Sibel Sakarya
skalaca@gmail.com, Koç Üniversitesi
Berrak Ç. Yeğen
berrakyegen@gmail.com, Marmara Üniversitesi

Giriş

Stresörün tipi ve deneyimlenme şekline bağlı olarak kaygının oluşmasının ve bunun gerek akademik performans gerekse de ruh sağlığına ilişkin bozulmalara yol açmasının ardında güçlü nörobiyolojik temeller vardır. Stres yaşantısıyla devreye giren nörotransmiter ve hormon reseptörlerinin yaygın olarak bulunduğu beyin bölgeleri, aynı zamanda öğrenme ve hafızayla ilgili işlevleri yüklenmiş olan bölgelerdir. Sınavlar, eğitim ortamlarında bulunan stresörlerin başında gelmekte, yarattığı kaygı, performans düşüşüne ve psikolojik problemlere eşlik etmektedir (Neuderth, Jab, Schmidtke, 2009). Sınav tarihleri yakınlaştıkça kaygı artmakta ve kaygı seviyesi ile performans arasında negatif korelasyon bildirilmektedir (Tooth, Tonge, McManus, 1989). Stresöre verilen tepkinin belirlenmesinde kortizol ve oksitosin özellikle önemlidir. Bu çalışmada, daha önce yapılmış araştırmalardan farklı olarak, sınav stresörüne verilen yanıtta kortizolün yanı sıra, anti-stres etkili oksitosin hormonundaki olası değişikliklerin katılımı da araştırılmıştır. Bu amaçla, klinik öncesi dönemdeki tıp fakültesi öğrencilerinin sınavsız dönem, pratik sınav öncesi ve sonrası ile teorik sınav öncesi ve sonrası kaygı durumları tükürükteki oksitosin ve kortizol değerleri karşılaştırılmıştır.

Yöntem

Çalışmaya, 52 klinik öncesi dönem tıp fakültesi öğrencisi katılmıştır. Katılım gönüllüdür ve çalışmanın etik kurul izni alınmıştır. Psikometrik ölçümlerle durumluk kaygı, sabahçıl-akşamcıl olma, kişiler arası ilişki boyutları, başa çıkma becerileri, üst-biliş becerileri, kişilik özellikleri değerlendirilmiştir. Tükürük örnekleri sabah, aç karnına ve hep aynı mekanda toplanmıştır. Katılımcılar tükürük toplanmadan 10 dakika önce ağızlarını çalkalayarak, oral svapları 2 dakika süreyle dillerinin altında tutmuşlardır. Toplandıktan sonra bakteriyel üremeyi engellemek amacıyla buzda bekletilen örnekler +4 °C'de 3000 rpm'de 15 dakika santrifüj edilmiştir. Daha sonra −80°C'de saklanan örneklerde oksitosin ve kortizolün ticari enzim immün essay kitleri ile düzey tayinleri yapılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Katılanların %55,8'i (n=29) kadındır; %26'sı (n=13) 1. sınıf, %26'sı (n=13) 2. sınıf ve % 48'i (n=24) 3. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin durumluluk kaygı düzeyi cinsiyete veya sınıfa göre değişmemektedir. Yalnızca Üst Biliş Ölçeği'nin "olumsuz inançları kontrol altına alma ihtiyacı" puanı; Başa Çıkma Stilleri Ölçeği "duygu odaklılık" ve "duygusal destek kullanımı" puanları kadınlarda daha yüksektir ($p<0,05$). Anatomi pratik sınavları öncesinde ölçülen tükürük kortizol düzeyi (3,97±0.4 nmol/μg protein) sınavsız dönemdeki düzeyden (4,59 ± 0,4 nmol/g protein) farklı bulunmazken, ders kurulu teorik sınavları öncesinde tükürük kortizol düzeyi anlamlı olarak yüksek (5,73 ±0,4 nmol/g protein; $p <0,05$) ölçülmüştür. Teorik sınav sonrasında ise kortizol düzeyleri, sınavsız dönem değerlerine düşmüştür. Oksitosin değerleri açısından sınavsız dönem ile sınav öncesi ya da sonrası dönemler arasında bir farklılık saptanmamıştır.

Sonuç

Klinik öncesi dönemdeki öğrencilerin tükürükte ölçülen kortizol düzeyleri teorik sınav öncesinde sınavsız döneme göre önemli düzeyde artmaktadır, ancak bu stres yanıtına oksitosin eşlik etmemektedir. Teorik sınavların aksine daha az not karşılığı olan ve daha kısa süren pratik sınavlar öğrencilerde daha az stres yanıtına neden olmaktadır. Teorik sınavlar, pratik olanlara göre daha fazla kaygı yaratabilmekte, kaygıya verilen tepkiler, belli bir ölçüde başa çıkma ve üst biliş becerilerinden etkilenebilmektedir. Benzer çalışmaların, daha geniş bir örneklemde ve klinik dönemlerdeki farklı sınav ortamlarında da yapılmasına gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler stres, oksitosin, tıp eğitimi

Klinik Yeterliğin Değerlendirilmesinde Mulaj Kullanımı: Sistematik İnceleme

Derya Uzelli Yılmaz
duzelli86@gmail.com, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Esasları AD

Giriş: Klinik öğretim deneyimleri öğrenmede en iyi fırsatı sağlasa da, hasta güvenliği ve etik sorunlar ile ilgili endişeler nedeni ile klinik yeterliğin değerlendirmesinde güçlükler yaşanmaktadır. Bu nedenle, öğrencilerin klinik yeterliliklerini değerlendirmek için farklı yöntemler kullanılmalıdır. Bu yöntemlerden biri olarak kullanılan mulaj uygulamaları, klinik sınavlarda tek başına ya da simülasyon uygulamaları içerisinde klinik deneyimleri simüle etmek için kullanılan görsel, işitsel ya da dokunsal ipuçlarıdır.
Amaç: Bu çalışmanın amacı, klinik yeterliğin değerlendirilmesinde mulaj kullanımının sonuçlarını inceleyen mevcut literatürün gözden geçirilmesi ve çalışmalardan elde edilen verilerin sistematik biçimde incelenmesidir.
Yöntem: Çalışmanın evrenini, 1 Şubat 2019-1 Mart 2019 tarihleri arasında "Science Direct", "PUBMED", "Scholar Google" ve "Medline" uluslararası veri tabanları taranarak ulaşılan makaleler oluşturmuştur. İncelemede "clinical competency", "moulage" ve "simulation" anahtar kelimeleriyle klinik yeterliğin değerlendirilmesinde mulaj kullanımının sonuçlarını değerlendiren, yayın dili İngilizce olan araştırmalar seçilmiştir. Bu çalışmalardan araştırma kriterlerini karşılayan toplam 13 çalışma incelemenin örneklemini oluşturmuştur. Araştırmalar 2010-2019 yılları arasında yayınlanmıştır. Tüm çalışmalar yöntemleri ve bulguları açısından sistematize edilerek incelenmiştir.
Bulgular: Örnekleme alınan çalışmalar incelendiğinde; tıp fakültesi, hemşirelik, eczacılık öğrencilerin ve asistan hekimlerin cilt tanılama, ayırıcı tanı ve değerlendirme becerilerinin ve paramedik öğrencilerin travma vakasına yaklaşımına yönelik performanslarının değerlendirilmesinde mulajın kullanıldığı saptanmıştır. Ölçmede standardize hasta ile objektif yapılandırılmış sınav ya da simülasyon senaryosu içerisinde beceri kontrol listeleri kullanılmıştır. Araştırma bulguları sınırlı olmakla birlikte klinik yeterliğin değerlendirilmesinde mulaj kullanımının öğrenci yeterliliklerinin değerlendirilmesinde etkili bir yöntem olarak kullanılabilmesinin yanı sıra öğrencilerin öğrenmede kalıcılık, memnuniyet, klinik karar verme ve öz güvenlerinin gelişmesine katkı sağlayan bir değerlendirme yöntemi olduğu saptanmıştır.
Sonuç: Bu araştırma, klinik yeterliğin değerlendirilmesinde mulaj kullanımının niceliksel sınırlılığını, değerlendirilen becerilerin cilt tanılama becerileri ile sınırlı kaldığını, fakat kullanım sonuçlarının olumlu olduğunu ortaya koymuştur. Mulajın klinik yeterliğin değerlendirilmesindeki etkisine yönelik daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir.
Anahtar Kelimeler Mulaj, klinik yeterlik, simülasyon

Kültür ve İnsan: Tıp Öğrencisinde Karşılığı Nedir?

Özlem Sürel Karabilgin Öztürkçü
osurelkarabilgin@gmail.com, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Amaç: Toplumlar gittikçe çok kültürlü hale geldiğinden, sağlık hizmetlerinde kültürel yeterliğin önemi giderek artmaktadır. Bu çalışmada, kültürü oluşturan başlıca unsurlar bağlamında tıp fakültesi öğrencilerinin farkındalıklarını artırmak ve iletişim becerilerini geliştirmek amaçlanmaktadır.
Yöntem: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde sekiz hafta (toplam 32 saat) süren "Kültür ve İnsan: Bendeki Karşılığı" özel çalışma modülüne 2. ve 3. sınıfta öğrenim gören 40 tıp öğrencisi katılmıştır. Derste öğrenciler iki gruba ayrılmıştır. Psikodrama ve drama teknikleri içeren uygulamalar yapılmıştır.
Çalışma konuları; kendini ifade etme, bireysel özellikler, farklılıklar, iletişimde güçlü ve geliştirilmesi gereken özellikler, kültür oluşumu ve gelişimi, kültürel zenginlikler ve kültürel farkındalık, kültürel empati, kültürlerarası iletişimde spontanlık ve yaratıcılıktır. Dersin ilk ve son haftasında öğrencilere Anket Formu, Kültürel Zeka Ölçeği ve Kültürler arası Duyarlılık Ölçeği uygulanmıştır.
Bulgular: Kültürel Zeka Ölçeği'nden elde edilen puanlar arasında ölçeğin üst biliş (p:0.012), motivasyon (p:0.001) boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir artış saptanmıştır. Ölçeğin biliş (p:0.360) ve davranış (p:0.168) boyutlarında ölçek puanlarında artış bulunmuştur. Fakat istatistiksel anlamlılık yoktur.
Kültürler arası Duyarlılık Ölçeği'nden elde edilen puanlar arasında ölçeğin iletişimde sorumluluk (p:0.004), iletişimde kendine güvenme (p:0.001) ve iletişimden hoşlanma (p:0.010) boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir artış saptanmıştır. Ölçeğin kültürel farklılıklara saygı gösterme (p:0.703) ve iletişimde dikkatli olma (p:0.853) boyutlarında anlamlı bir artış bulunmamıştır.
Tartışma: Ders süresince yapılan uygulamalarla öğrencilerin farklı kültürlere ilişkin bilişsel ve duyuşsal yaklaşımları olumlu yönde gelişmiştir. Çalışma sonunda, kültürel zeka açısından tıp öğrencilerinde kültüre ilişkin üst düzey düşünme becerilerinde gelişme olduğu gösterilmiştir. Ayrıca farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girme ve kültürlerarası durumlar hakkında bir şeyler öğrenme konusunda isteklerinde artış saptanmıştır. Kültürler arası duyarlılık açısından öğrencilerde farklı kültürden kişilerle iletişimde sorumluluk duygusu, kendine güven ve iletişiminden hoşlanma gelişmiştir.
Sonuç: Tıp eğitimi müfredatında erken dönemlerden itibaren farklı kültürlerle iletişime ilişkin eğitim etkinlikleri planlanabilir. Böylece tıp öğrencilerinin farklı kültürlere ait bilişsel, duyuşsal ve davranışsal yaklaşımları geliştirilebilir. Sonuçta tıp öğrencileri mezun oluncaya kadar kültürel yetkinlik düzeyleri artabilir.
Anahtar Kelimeler Tıp öğrencisi, kültür, kültürel yetkinlik

Mezuniyet Öncesi Klinik ve Yatak Başı Ultrason Eğitiminde Ulusal ve Uluslararası Verilerin Değerlendirilmesi

Elif Dilek Çakal
elifdilekcakal@gmail.com, Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Arif Alper Çevik
aacevik@uaeu.ac.ae, Birleşik Arap Emirlikleri Üniversitesi

Giriş: Tıp Eğitiminde Ultrason Konsensus Konferansı'nda (Consensus Conference on Ultrasound in Medical Education) ultrason eğitiminin, mezuniyet öncesi tıp eğitiminin ilk yıllarından itibaren müfredata entegrasyonunun gerekliliği vurgulanmıştır. Klinik ve yatak başı ultrason eğitimi, mezuniyet öncesi tıp eğitimi müfredatının giderek genişleyen bir parçasıdır fakat uygulamada ülkeler, kurumlar ve müfredatlar arasında büyük farklar bulunmaktadır.
Amaç: Bu araştırma, mezuniyet öncesi klinik ve yatak başı ultrason eğitiminin ulusal ve uluslararası durumunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.
Yöntem: 15. Dünya Klinik Ultrasona Odaklanmış İnteraktif Ağı (World Interactive Network Focused on Clinical Ultrasound - WINFOCUS) Acil ve Kritik Bakımda Ultrason Kongresi "Tıp Eğitiminde Ultrason" panelinde tartışmak üzere, iki adet Acil Tıp odaklı serbest açık erişimli tıp eğitimi sitesi (iem-student.org ve acilci.net) aracılığı ile yaklaşık bir hafta boyunca mezuniyet öncesi ultrason eğitimini değerlendiren bir anket uygulandı. Anket sonuçları, Türkiye'den ve Türkiye dışından olarak gruplandırılarak değerlendirildi.
Bulgular: Ankete Türkiye'den 190 kişi katıldı. Katılımcıların %64.7'si (n = 123) tıp fakültesi öğrencileriydi. Katılımcıların %85.3'ü (n = 162) bağlı bulundukları tıp fakültesinde öğrencilere ultrason eğitimi verilmediğini belirtti. Eğitim verildiğini belirten 28 katılımcı, bu eğitimi veren anabilim dallarını Acil Tıp (%64.3), Kadın Hastalıkları ve Doğum (%17.8) ve Genel Cerrahi (%10.7) olarak sıraladı. Toplam eğitim süresi en sık 1-3 saat olarak belirtildi (%60.7). En sık öğretilen uygulamalar; ekokardiyografi (%53.6), eFAST (%50), Biliyer ultrasonografiydi (%42.9). 11'li Likert ölçeğinde (0-10), katılanların %87.9'u ultrason eğitiminin mezuniyet öncesi müfredata entegrasyonunu 8 ve üzerinde destekledi. Bu soruya, öğrencilerin %89.4'ü (n = 111), mezun/eğiticilerin %84.6'sı (n = 55) 8 ve üzerinde yanıt verdi (p = 0.34, Mann Whitney U). Aynı soruya, tıp fakültesinde ultrason eğitimi verilenlerin %92.9'u, eğitim verilmeyenlerin %86.9'u 8 ve üzerinde yanıt verdi (p = 0.64, Mann Whitney U). Ankete Türkiye dışından 94 kişi katıldı. Katılımcıların %58.5'i (n = 55) tıp fakültesi öğrencileriydi. Katılımcıların %57.4'ü (n = 54) bağlı bulundukları tıp fakültesinde öğrencilere ultrason eğitimi verilmediğini belirtti. Eğitim verildiğini belirten 39 katılımcı, bu eğitimi en sık veren anabilim dalını Acil Tıp olarak belirtti (%94.9). Toplam eğitim süresi en sık 9 – 16 saat olarak belirtildi (%26.3). En sık öğretilen uygulamalar; eFAST (%82.1), ekokardiografi (%74.4), biliyer ultrasonografiydi (%64.1). 11'li Likert ölçeğinde (0-10), katılanların %90.4'ü ultrason eğitiminin mezuniyet öncesi müfredata entegrasyonunu 8 ve üzerinde destekledi. Bu soruya, öğrencilerin %92.7'si (n = 51), mezun/eğiticilerin %87.2'si (n = 34) 8 ve üzerinde yanıt verdi (p = 0.37, Mann Whitney U). Aynı soruya, tıp fakültesinde ultrason eğitimi verilenlerin %85.0'i, eğitim verilmeyenlerin %94.4'ü 8 ve üzerinde yanıt verdi (p = 0.12, Mann Whitney U).
Sonuç: Ülkemizde mezuniyet öncesi tıp müfredatında ultrason eğitiminin, dünya geneline göre daha az entegre olduğu görülmektedir. Hem öğrenciler hem de mezun/eğitici pozisyonundaki katılımcılar, ultrason eğitiminin mezuniyet öncesi eğitimde yer almasını benzer oranlarda desteklemektedir. Acil Tıbbın klinik ve yatak başı ultrason eğitiminde liderliği ve eğitim içeriği benzerliği dikkati çekmektedir. Bununla birlikte, eğitim süresi Türkiye'den ve Türkiye dışından olan sonuçlarda farklılık göstermektedir. Araştırmanın kısa süresi ve kısıtlı örneklem hacmi sonuçların genellenmesine engeldir. Fakat, sonuçların günümüz müfredat gerçeklerini yansıttığı görüşündeyiz. Kurumlarımızın

uluslararası önerilere uygun müfredat değişiklikleri yapmasının ve mezuniyet öncesi erken ultrason eğitiminin yararlı olacağı inancındayız.

Anahtar Kelimeler Mezuniyet öncesi tıp eğitimi, yatak başı ultrason, acil tıp,

Mezuniyet Sonrası Kulak Burun Boğaz Eğitim ve Öğretiminde Kitlesel Açık Çevirimiçi Derslerin Kullanımının Araştırılması

Hülya Eyigör
hulinar@yahoo.com, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Antalya SUAM KBB Kliniği
Erol Gürpınar
eg@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Amaç: Massive Open Online Course (MOOC), tıp eğitiminde ve mezuniyet sonrası eğitimde kullanımı dünyada giderek yaygınlık kazanırken, ülkemizde tıp eğitiminde ve mezuniyet sonrası MOOC kullanımıyla ilgili bilgiler yok denecek kadar azdır. Türkiye'de mezuniyet sonrası KBB alanında MOOC'un eğitim-öğrenim amaçlı kullanımları hakkında bilgi sahibi olmak ve farkındalığı artırmak amacıyla anket çalışması yapılması planlanmıştır.
Yöntem: Türk KBB Boğaz Derneğinin haberleşme kanalı KBB platformuna üye olan KBB uzmanı ve uzmanlık öğrencileri araştırma evrenini oluşturmaktadır. Hazırlanan anket formu Derneğin haberleşme kanalı KBB platformunda yayınlanmış ve gönüllülerin linki tıklayarak anketi cevaplandırmaları istenmiştir.
Bulgular: Çalışmaya gönüllü 210 KBB uzman ve uzmanlık öğrencisi katıldı. Çalışmaya katılanların %69' nu kadınlar % 31'ni erkekler oluşturmaktaydı. Gönüllülerin çoğunluğu (%26, 2) 36-40 yaş aralığındaydı. Çalışmaya katılan gönüllülerin çalışma yapıldığı dönemde %53,8'i (113) uzman doktor, %19,5'i asistan doktor (41), %10,5'i (22) profesör, %8,1'i (17) doçent doktor, %8,1(17) yardımcı doçent doktor kadrosunda çalışmaktaydı. "MOOC programları hakkında bilgiye sahip misiniz ?" sorusuna yalnızca 19 (%9) kişi "evet" yanıtı verirken, daha önce MOOC platformuna dahil olan katılımcıların oranı %2,9 (6) olarak saptandı. Akademik ünvan ve MOOC programından haberdar olma ilişkisi değerlendirildiğinde öğretim üyelerinin, uzman ve asistanlara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde MOOC programlarından haberdar oldukları saptanmıştır (p= 0.032) Katılımcıların %51 tıpta mezuniyet sonrası eğitim için MOOC'un kullanılabileceği görüşüne "tamamen katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Ancak akademik yükseltme kriteri olarak kullanılması konusunda gönüllülerin çoğunluğu kararsız kalmıştır.
Sonuç: Sonuç olarak mezuniyet sonrası KBB eğitiminde MOOC programlarının kullanımının ve gönüllülerin bu alandaki bilgilerinin oldukça düşük olduğu tesbit edilmiştir
Anahtar Kelimeler Massive open online course, mezuniyet sonrası eğitim, kulak burun boğaz

Mikrobiyoloji Uygulamalarının Klinik Eğitimde Kalıcılığının Sağlanması Amacı ile Yapılan Sınavların Öğrenci Gözü ile Değerlendirmesi: Bir TEÖK Çalışması

Oğuz Can Işık
Oguz.isik@live.acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yeşim Gürol
Yesim.gurol@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Tolga Eroğlu
Tolga.Eroglu@live.acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Arda Ahmet
Arda.Ahmet@live.acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Muhammed Tayfun Taşdemir
Muhammed.Tasdemir@live.acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kardelen Uzun
Kardelen.Uzun@live.acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Beril Mat
Beril.mat@live.acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Barış Bengür
Baris.bengur@live.acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nihan Ünübol
Nihan.Unubol@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı
Sinem Öktem Okullu
Sinem.Oktem@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Yeşim Beşli
Yesim.besli@acibademlabmed.com.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Neval Yurttutan Uyar
Neval.Uyar@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Işın Akyar
isin.Akyar@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Özgür Kurt
Ozgur.Kurt@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Tanıl Kocagöz
Tanil.Kocagoz@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Melike Şahiner
Melike.Sahiner@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Levent Altıntaş
Levent.Altintas@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Günümüz tıp eğitiminde öğrencilerin klinik öncesi olarak da adlandırılan ilk üç yılda uygulanan eğitim programının çıktılarına ulaşma düzeyleri ve bilgilerinin kalıcılığı, klinik uygulama yıllarına temel oluşturması açısından önem taşımaktadır. Klinik eğitimde, karşılaşılan vakalarda tıbbi mikrobiyoloji bilgileri hatırlanabilmeli ve doğru olarak kullanılabilmelidir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem II Mikrobiyoloji teorik derslerinin anlaşılabilirliğini ve kalıcılığını arttırmayı hedefleyerek yapılan laboratuvar uygulamalarında kullanılmaya başlanan "kısa sınav" (açık uçlu kısa sınav) uygulamasının öğrenci gözü ile etkinliğinin tartışılmasıdır.

Yöntem: Mikrobiyoloji teorik derslerinden birkaç gün sonra yapılan ilgili konunun laboratuvar uygulamalarının sonunda uygulanan "kısa sınav" ile öğrencilerin teorik ders sonrası kendi kendine öğrenme becerilerini geliştirmek ve laboratuvar uygulamalarına hazırlıklı gelmelerini sağlamak amaçlanmıştır. Her uygulama sonrası derse ait teorik bilgi hedefleri ve laboratuvar bilgisi birlikte ölçülmüştür.

Ders kurulu sonunda öğrencilerin yapılan uygulama hakkındaki geribildirimleri Tıp Eğitimi Öğrenci Komisyonu (TEÖK) tarafından toplanmış ve değerlendirilmiştir.

Bulgular: Yapılan sınavın;

1- Mikrobiyoloji ders kurulu teorik bilgilerinin kavranmasında ve ileri taşınmasında etkin olduğu,
2- Teorik derslerden sonra bırakılan birkaç günlük zamanın ve uygulama sonu yapılan kısa sınavın kendi kendine öğrenme becerisini teşvik ettiği,
3- Kliniğe yönelik kazanımların ders kurulu sınavlarından farklı olarak uygulama dersi sırasında değerlendirilmesine imkân tanıdığı saptanmıştır.

Sonuç: Değişen öğrenci profilleri ve öğrenme yönelimleri dikkate alınarak geribildirimlere göre yapılan bir ölçme değerlendirme yöntem değişikliğinin öğrenme üzerine etkisi izlenmiştir.

Öğrencilerin değerlendirme süreçlerine dahil edilerek; profesyonellik, iletişim becerileri ve takım çalışmasında etkin rol alma gibi özelliklerin geliştirilmesi de ikincil ve uzun vadeli kazanç sağlamakta, bireysel ve mesleki gelişimlerini desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler Mikrobiyoloji laboratuvar uygulaması, Açık uçlu kısa sınav, Tıp eğitimi öğrenci komisyonu, Tıp eğitimi, Ölçme değerlendirme

Ön Hekimlik Eğitiminde Geri Bildirimlerin Değerlendirilmesi

Mehmet Emin Layık
eminlayik@gmail.com, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi
Duygu Korkmaz
korkmazduygu157@hotmail.com, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Geri bildirim, günlük hayatta yer alan ve öğrenme süreci açısından önemli olan bir kavramdır. Basit haliyle geri bildirim, bir davranış hakkında bilgi vermedir. Neyin nasıl yapıldığı üzerine alınan geri bildirim, öğrenme ve gelişmede önemli unsurlardan birisidir. Bir performans ya da davranış hakkında, o performansın ya da davranışın onaylanıp gelişmesini sağlayacak bir harekete öncülük eden geri bildirim sayesinde birey, davranışı hakkında edindiği bilgiyi amacına ulaşmak üzere değiştirebilir ya da gerekli düzenlemeleri yapar. Böylece gerektiği durumlarda farklı yaklaşımlar planlar.
Amaç: Bu çalışmada amaç; Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi, ön hekimlik döneminde verilen eğitimi, bu eğitimi alan ön hekimler gözüyle değerlendirmek ve ön hekimlerin beklentilerini belirleyerek, ön hekimlik eğitim programının geliştirilmesine katkı sağlamaktır.
Yöntem: Çalışmaya Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, 2017-18 Eğitim Öğretim yılında ön hekimlik programında eğitim alan 72 hekim adayı dahil edilmiştir. Ankete katılan bireylere; Acil Tıp, Adli Tıp, Aile Hekimliği, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, İç Hastalıkları, Genel Cerrahi, Halk Sağlığı, Kadın Hastalıkları ve Doğum, Kardiyoloji ve Psikiyatri eğitimlerini değerlendirmeye yönelik oniki sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anketteki sorulara verilen cevaplar; “Kesinlikle Katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, Kararsızım (3), Katılmıyorum (2) ve Kesinlikle katılmıyorum (1) olmak üzere 5 kategoriden oluşmuştur. Her soru için kategoriler ile eğitim alanları arasındaki ilişkileri belirlemek ve bu ilişkileri kolay anlaşılır şekilde görsel olarak sunmak amacıyla Uyum Analizi yapılmıştır.
Bulgular: Tıp Eğitimi içerisinde önemli yer kaplayan bölümlerden olan Kadın Hastalıkları ve Doğum, İç Hastalıkları, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Kardiyoloji eğitimlerine dair olumsuz yönde geri bildirimler alınmıştır. Özellikle, Kadın Hastalıkları ve Doğum eğitimi için verilen cevaplar incelendiğinde; eğitimde öğretilenlerin, ilerideki meslek yaşamlarında kullanılmayacağı yönünde görüş bildirimleri dikkat çekici bulunmuştur. Buna ilaveten Kadın Hastalıkları ve Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Kardiyoloji eğitimleri ile ilgili olarak, hasta vizitlerinin ve öğretim üyelerinin servis pratik uygulamalarının verimli geçmediği, ayrıca öğretim üyelerinin iyi bir rol-model olamadıkları görülmüştür. Ancak mezun olup pratisyen hekim olduklarında en çok karşılaşacakları; Aile Hekimliği, Acil ve Adli Hekimlik pratiklerinde ise tüm sorularda olumlu geri dönüşler alınmıştır.
Sonuç: Tanımlayıcı istatistikler ve grafiklerden elde edilen sonuçlara göre ön hekim görüşlerinin eğitim programı türüne göre farklı olduğu görülmüştür. Adli Tıp ve Halk sağlığı eğitim programları için ön hekimler çoğunlukla olumlu olurken, Kadın Doğum staj eğitimi sonrası geri bildirimlerin çoğunlukla olumsuz olduğu görülmüştür.
Anahtar Kelimeler Ön hekimlik, geri bildirim, uyum analizi, program değerlendirme

Probleme Dayalı Öğrenme Etkililiğini Belirleme Çalışması

Ferhan Esen
fesen@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik AD
Didem Arslantaş
adidem@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Kevser Erol
kerol@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji AD
Fatma Sultan Kılıç
fskilic@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Kubilay Uzuner
kuzuner@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD
Hüseyin İlhan
hilhan@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Aktif öğrenme stratejilerinin uygulandığı, öğrenci merkezli bir uygulama olan probleme dayalı öğrenmede (PDÖ) gerçek yaşamdan alınan problemleri içerecek şekilde hazırlanan senaryolarla öğrenciler araştırmaya, öğrenmeye, tartışmaya ve öğrendiklerini uygulamaya yöneltilir.
Amaç: Bu çalışmada hazırlanan PDÖ kapsamında hazırlanmış bir senaryo uygulamasından sonra tıp fakültesi 2. sınıf öğrencilerinin görüşlerini almak ve PDÖ uygulamasının etkililiğini değerlendirmek amaçlandı.
Yöntem: İç Anadolu Bölgesi'ndeki bir devlet üniversitesinin Tıp Fakültesi 2. Sınıf ders programında 6 ders kurulu bulunmaktadır. Bu kurulların içine, kurulun öğrenim hedefleri ile örtüşecek şekilde hazırlanan senaryolarla gerçekleştirilecek üç PDÖ uygulaması yerleştirilmiştir. Etkililiğini belirlemeyi amaçladığımız PDÖ uygulaması, Tıp Fakültesi 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı 2. Sınıf, endokrin-metabolizma ile ilgili olan, 5. Kurul için hazırlanmış "Bir Damla Süt" başlıklı ve hipofiz hormonları ile ilgili senaryo üzerinden gerçekleştirilmiştir.
Probleme dayalı öğrenme etkililiğini belirleme amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış anket formu iki kısımdan oluşturulmuştur. Birinci kısımda yer alan 1-11. sorular öğrencilerin ve ailelerinin demografik özelliklerini ortaya çıkaracak, ikinci kısımda bulunan 12-16. sorular ise PDÖ'nün etkililiğini belirleyecek şekilde hazırlanmıştır. Anketin 17. sorusu ise sonuç stratejisinin kullanılacağı ve öğrencilerin sonuç cümlelerini yazmalarının istendiği bir soru olarak belirlenmiştir.
PDÖ uygulaması sonrasında çalışmanın amacı açıklandıktan sonra çalışmaya katılmayı kabul eden 100 öğrencinin sözlü onamları alınmış ve hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış anketi doldurmaları istenmiştir. Anket sorularını eksik ve boş bırakan öğrenciler değerlendirme dışında tutulmuş ve sonuç olarak 64 öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur.
Veriler değerlendirilirken anket formları önce (Ö-1, … ,Ö-64) olacak şekilde numaralandırılmıştır. Sonra bu numaralar dikkate alınarak her bir öğrenci için PDÖ etkililiğini belirlemede kullanılacak kodlar oluşturulmuş, daha sonra her bir kod için söylenme sıklığı ve frekans belirlenmiştir. Her bir kod için en az iki örnek cümle her bir soru cümlesi için oluşturulan frekans tablolarının altına yazılmıştır.
Bulgular: Çalışma grubundakilerin 34'ü (%53) erkek, 30'u (%47) kadın idi. Öğrencilerin 44'ü (%69.0) 18-20 yaş grubunda; 33'ü (%52.0) Fen Lisesi mezunu; 53'ü (%83) birinci sırada tıp fakültesini tercih etmiş; 44'ü (%69) kendi isteğiyle tercih etmiş ve 18'i (%28) çocukluğundan beri doktor olmak istediğini belirtmiştir. Annelerin 21'i (%33) lise mezunu, 35'i (%52) ev hanımı; babaların ise 30'u (%47) lisans mezunu ve 24'ü (%37.5) memurdu. Otuz üç öğrenci (%52) ilden ve 13 öğrenci (%20) ise metropolden geldiğini belirtmiştir.

“Bu PDÖ uygulaması ile ilgili olarak beğendiğiniz beş özelliği yazınız” sorusuna öğrencilerin verdikleri cevaplar içinde ilk beşi %36 eğitici/öğretici; %33 doktor gibi hissetme; %30 konu-kurul ilişkisi; %30 İletişim ve %27 öğretim üyesi almıştır.
“Bu PDÖ uygulamasında kullanılan stratejiler öğrenmenize katkı sağladı mı?” sorusuna 50 öğrenci evet yanıtı vermiştir. Bu öğrencilerin %40’ı bilgi-öğrenme; %36’sı klinik yaklaşım ve iletişim, %28’i araştırma, %14’ü teorikten pratiğe başlıklarında PDÖ’nün katkı sağladığını bildirmiştir.
“Bu uygulamanın diğer derslerde de kullanılmasını ister misiniz?” sorusuna 35 (%58) öğrenci evet yanıtı vermiştir.
“PDÖ uygulanmasının özelliklerini PDÖ uygulaması yapılmayan klasik derslerle kıyaslayınız” sorusunda ise öğretici ve kalıcı (%64); öğrenci merkezli grup çalışması (%41), iletişim (%38); mesleğe hazırlık (%36); eğlenceli ve ilginç (%36); araştırma (%17) sonuçlarına ulaşılmıştır.
Sonuç: Bu çalışmada PDÖ uygulamasının öğrencilerin motivasyonunu artırdığı, elde edilen bilgilerin kalıcı olduğu, öğrencileri mesleğe hazırladığı, öğrenci-öğretim üyesi ve grup içi iletişimi güçlendirdiği yönünde öğrencilerden geri bildirimler alınmıştır.
Anahtar Kelimeler Probleme dayalı öğrenme, tıp eğitimi, aktif öğrenme

Sağlık Bilimleri Alanındaki Öğrencilerin Eğitiminde Gerçek Hastaların Eğitici Olarak Yer Alması

Büşra Caz
cazbusra@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları AD
Şenay Sarmasoğlu
senaysarmasoglu@yahoo.com, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları AD / Sağlık Bilimlerinde Simülasyon AD

Modern simüle edilmiş öğrenme, düzenleme ve öğrenci deneyimi açısından dikkat çekici gerçekçi senaryolar oluşturmasına rağmen genellikle gerçek hastaların yer alması açısından eksik kalmaktadır (Nestel ve Bearman, 2015). Kronik hastalıkların meydana gelme sıklığının artması, eğitimde gerçek hastalarla etkileşime duyulan ihtiyacın daha önemli hale gelmesine neden olmaktadır (Nestel ve Bearman, 2015). Snow, Crocker, Talbot, Moore ve Salisbury (2016) yaptıkları araştırmada sağlık profesyonellerinin eğitiminde, hastaların ya da bakım vericilerin yer almasının öneminin gittikçe arttığını belirtmişlerdir. Sağlık eğitimi ve sağlık bakımının sağlanmasında meydana gelen değişim, hastaların sağlık alanındaki öğrencilerin ve doktorların eğitiminde daha aktif yer almasına ilişkin ilginin artmasına yol açmıştır (Jha, Quinton, Bekker ve Roberts, 2009). Gelecekteki sağlık bakım ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için sağlık profesyonellerinin eğitiminde kronik hastalık bakımına, hastalarla ve ailelerle birlikte çalışmasına daha fazla vurgu yapılması gerekmektedir (Towle, Brown, Hofley, Kerston, Lyons ve Walsh, 2014).

Hastalar yani tıbbi durumları ile ilgili deneyimleri olan bireyler, uzman olarak davranabilmekte ve kendi deneyimleri diğer bireylere ve de sağlık profesyonellerine aktarabilmektedirler (Jha, Quinton, Bekker ve Roberts, 2009). Çoğu programda sadece tek bir hasta grubuna veya sınırlı bir kısmına odaklanılmış olmasına rağmen hastalıklarına ya da kısıtlılıklarına ilişkin deneyimlerini paylaşan çeşitli hasta grupları tıp eğitiminde mevcuttur (Towle ve Godolphin, 2016). Genellikle, bir ya da daha fazla hasta, kendi deneyimlerini anlatmak ve öğrencilerden gelen soruları yanıtlamak için sınıfa veya küçük grup eğitimine davet edilir (Towle ve Godolphin, 2016). Gerçek hastalar, öğrencilere eğitimleri sırasında özgün, ilgi çekici ve dönüştürücü öğrenme deneyimleri geliştirebilmeleri için benzersiz fırsatlar sunarlar (Dickinson, Lackey, Sheakley, Miller, Jevert ve Shattuck, 2017).

Bu bildirinin amacı, sağlık bilimleri alanındaki öğrencilerin eğitiminde gerçek hastaların eğitici olarak hangi yöntemlerle yer alabileceğinin, avantajlarının ve zorluklarının tartışılmasıdır. Böylece, sağlık bilimleri alanındaki eğiticilere sağlık profesyonellerinin eğitiminde gerçek hastaların nasıl yer alabileceği, gerçek hastaların eğitici olmalarının avantajları ve yaşanılan zorluklara ilişkin bilgi sağlanmış olacaktır. Ayrıca, sağlık profesyonellerinin eğitiminde yer alan mevcut öğretim yöntemlerine ek olarak gerçek hastaların eğitici olmaları gibi yenilikçi bir öğretim yönteminin kullanılmasının önemi vurgulanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler Gerçek Hasta, Sağlık Bilimleri, Öğrenci, Eğitici

SDÜTF Öğrencilerinin Kadın Kavramı ile İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Umay Coşkun
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hanife Kurnaz
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Can Erbay
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Mehmet Sait Özdemir
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Furkan Durkaya
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Selin Uyanık
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ceren Yılmaz
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Bilge Vural
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Abdullah Yılmazgil
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Giray Kolcu
giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Dünya Kadınlar Günü ya da Dünya Emekçi Kadınlar Günü, her yıl 8 Mart'ta kutlanan ve Birleşmiş Milletler tarafından tanımlanmış uluslararası bir gündür. Bu gün evrensel insan hakları temelinde kadınlar ile ilgili siyasi ve sosyal bilincinin geliştirilmesine, ekonomik, siyasi ve sosyal başarılarının kutlanmasına ayrılmaktadır.
Amaç: Çalışmamızda 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi (SDÜTF) öğrencilerinin kadın kavramı ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, bu görüşlerin fakülte kantinindeki kağıt bardaklar üzerine yapıştırılması ve bu şekilde kullanılması ile öğrencilerin kadın kavramı konusunda farkındalık düzeyinin arttırılması amaçlanmıştır.
Yöntem: Çalışma nitel araştırma deseninde tasarlandı. Çalışma kapsamında fakülte kantinine yerleştirilen bir kutuya öğrencilerin bir gün boyunca "kadın" kavramı ile ilgili görüşlerini yazmaları istendi. Gün sonunda bu görüşler derlendi. Sonrasına bu görüşler bir öğrenci grubu tarafından kodlandı ve temalandırıldı. Veri analizinde Maxquda-2018 programı ile içerik analizi yapıldı.
Bulgular: Çalışmaya bir gün boyunca fakülte kantininde bulunan öğrencilerden 51'i görüşleri ile katıldı. Bu görüşlere ait yapılan içerk analizinde 4 tema ve 19 kod oluşturuldu. Bu tema ve kodlar; kadın isterse yapabilecekleri (yaşam becerileri, zeka, tek başına başarma, güzelleştirme, üretkenlik, kararlılık, toplumu değiştirebilirlik, aşk, özgürlük), kadının istemezse engel olabilecekleri (hayatı engellemek, toplumu dönüştürme gücü, tek başına yapabilecekleri, yaşam becerileri), cinsiyet eşitliği (sosyal gelişmişlik düzeyi, bütünsellik, süreklilik, kavramsal arkaplan) ve kadının toplum içerisindeki yeri (tek başına yapabilecekleri, toplumu dönüştürme gücü) olarak belirlendi.
Tartışma: Modern dünyada kadınların yaşam içerisindeki yeri ve algılanma biçimi oldukça önemlidir. Kadının toplumdaki ve ailedeki statüsünün yükselebilmesi için eğitimde, çalışma hayatında ve politikada erkeklerle eşit sorumluluklara ve haklara sahip olması gerekir (1). Bu aynı zamanda demokratikleşme sürecinin bir ön koşuludur. Bu bağlamda tıp fakültesi öğrencileri için de kadın kavramı önemli ve değerli olmalıdır. Çalışmamızda SDÜTF öğrencilerinin kadın kavramı konusunda

olumlu ve medeni görüşleri olduğu ve bu görüşlerin öğrenciler arasında paylaşılmasının farkındalık düzeyini arttırdığı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler Kadın, öğrenci, nitel araştırma

Seçmeli Dersler Uygulanmasının Üçüncü Yılında Acıbadem Tıp Fakültesi Deneyimi

Levent Altıntaş
leventaltintas@gmail.com, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Sinem Okullu Öktem
sinem.oktem@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Fatih Artvinli
fatihartvinli@gmail.com, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD
Melike Şahiner
Melike.Sahiner@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2016- 2017 Güz Döneminden itibaren öğrencilerin kendi seçtikleri alanlarda gelişimlerini desteklemeyi amaçlayan Alan Seçmeli Dersler (ASD) programı uygulanmaktadır.

Program temel olarak öğrencilerin aktif katılımına ve çalışma alanını özgürce belirlemelerine dayanmaktadır. Öğrenciler bu program kapsamında tıbbi ve sosyal araştırma projelerinde yer alabilmekte ya da program kapsamında açılan Alan Seçmeli Derslerden birine kayıt olabilmektedir.

Programın Temel Özellikleri:

Öğrenciler, ASD Programından, ikinci ve üçüncü sınıfların her iki döneminde birer adet olmak üzere toplam dört kez seçim yapmaktadır. Çalışmaların her biri 4 (Dört) AKTS ile kredilendirilmektedir.

ASD Programı, öğrencilerin kendi ilgi alanları ve hedefleri doğrultusunda seçebilecekleri tıp eğitimini destekleyen çok sayıda seçenek içermektedir.

Programda Yer verilen dersler, Araştırma ve Projeler:

Alan seçmeli dersler öğretim üyeleri tarafından önerilmektedir. Önerilen dersler koordinatörlük tarafından değerlendirilerek uygun görülenler Eğitim Müfredat Komisyonu onayına gönderilmektedir. Kabul edilen dersler ASD havuzuna alınmaktadır. Halen toplam 28 (Yirmi Sekiz) ders havuzda yer almakta ve 4 araştırma ve Proje çalışması ile birlikte öğrencilere toplam 32 (Otuz iki) seçenek sunulmaktadır. Her bir yarıyılda açılan ders sayısı yaklaşık 15, bir dönemde derslere kayıt olan öğrenci sayısı yaklaşık 180 dir.

Öğrencilerin Programa Katılımı:

Her yarıyılın birinci haftası içerisinde tüm ikinci ve üçüncü sınıfların katılımı ile bir tanıtım toplantısı düzenlenerek öğrencilere katılabilecekleri dersler ve projeler tanıtılmakta ve kılavuzlar paylaşılmaktadır. Öğrenciler tanıtım sürecinin sonunda elektronik ortamda ilk 5 tercihlerini bildirmektedir. Öğrenciler belirledikleri bu tercihlerine göre genel başarı sıralamaları temel alınarak programa yerleştirilmektedir.

2018 – 2019 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Döneminde, Öğrencilerin % 62 'sini ilk tercihlerine, % 78'ini ilk iki tercihlerinden birine, %99'u ise 5 tercihlerinden birine yerleşmiştir.

Ekle çıkar döneminde 12 öğrenci yer değişikliği yapmıştır. Yer değiştirme oranı %7 olarak gerçekleşmiştir. Öğrencilerin % 93'ü ilk yerleştirmede kaydoldukları derslere devam etmektedirler.

Öğrencilerin iki ve üçüncü dönemde yer alan toplam dört yarıyılın en fazla ikisinde Tıbbi araştırma ve Sosyal Proje yapma olanakları bulunmaktadır. Bu konuda talebi ve projesi olan öğrenciler bir önceki dönemde ilgili öğretim üyeleri ile görüşerek bir öneri hazırlamaları ve koordinatörlükten onay almaları gerekmektedir. 2018-19 Bahar Döneminde Araştırma ve Proje derslerinde olan öğrenci sayısı 25 olarak gerçekleşmiştir. Bu öğrenciler Programda yer alan öğrencilerin % 14,7'sini oluşturmaktadır. Öğrencilerin % 85,3'ü ise diğer derslere kayıtlıdır.

Bahar Döneminde açılan 15 dersin 7 sinde öğrenciler Mühendislik Fakültesi ve Fen Fakültesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyelerinden ders almakta ve bu bölümlerin öğrencileri ile birlikte çalışmaktadır. Öğrencilerin programa devam oranları %90'ının üzerinde gerçekleşmektedir.
Sonuç: Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Alan Seçmeli Dersler Programı öğrenciler ve öğretim üyeleri tarafından ilgi ile karşılanan bir programdır. Ders tekliflerinin öğretim üyeleri tarafından yapıldığı programa öğretim üyeleri yeni dersler önerek önemli katkı sağlamaktadır. Programda multidisipliner çalışmalara örnek teşkil edebilecek çok sayıda ders bulunmaktadır. Öğrenci katılımının çok yüksek olması programın etkinliğinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilebilir.
Anahtar Kelimeler Seçmeli dersler

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Değişim Programları ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Araştırılması

Salih Maçin
salihmacin@hotmail.com, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Sümeyye Başer
sumeyyebaser06@gmail.com, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Duygu Fındık
dfindik@selcuk.edu.tr, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD

Giriş ve amaç: Öğrenci Değişim Programları, farklı kültürler ve yaşam biçimlerine karşı toleranslı yaklaşabilme becerisini ve karşılıklı bilgi aktarımını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu programlardan pek çok üniversite öğrencisi gibi tıp fakültesi öğrencileri de akademik, dilsel, sosyal ve kültürel açıdan yararlanmaktadır. Bu çalışmada Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin değişim programları ile ilgili bilgi düzeylerinin araştırılması amaçlanmıştır.
Yöntem: Bu çalışmada Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin öğrenci değişim programları ile ilgili bilgi düzeylerini araştırmak için 17 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır.
Bulgular: Çalışmaya 89'u (%18,7) 1. sınıf, 103'ü (%21,7) 2.sınıf, 201'i (%42,3) 3.sınıf ve 82'si (%17,2) 4. sınıf olmak üzere toplam 475 öğrenci katılmıştır. Çalışmada 119 öğrenci (%25,1) yurtdışına çıktığını, 356 öğrenci (%74,9) yurt dışına çıkmadığını belirtmiştir. Yapılan analizlerde 387 öğrenci (%81,5) öğrenci Erasmus değişim programından yararlanmayı düşündüğünü belirtmiştir. Erasmus değişim programı ile en çok 274 öğrenci (%57,68) Almanya'ya gitmek isterken ikinci sırada 254 öğrenci (%53,47) İngiltere'ye gitmek istediğini belirtmiştir. Öğrencilere bu ülkelere gitme nedenleri sorulduğunda ise en çok 186 öğrenci (%39,1) kariyer gelişimine pozitif katkı sağladığını 134 öğrenci (%28,1) yeni bir dil öğrenmek/dil yeteneklerini geliştirmek cevabını vermiştir. Mevlana - Farabi değişim programları için sorulan sorularda ise 318 öğrenci (%65,4) bu programlardan yararlanmak istediğini belirtmiştir. Öğrenciler konu ile ilgili seminer ile bilgilendirme yapılmasını ve kontenjanların arttırılmasını istemiştir.
Sonuç : Elde edilen bulgulara göre Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri öğrenci değişim programlarına katılmak istemekte ve öğrenci değişim programları ile öğrenciler kariyer gelişimine katkı sağlamak, dil yeteneklerini geliştirmek, yeni bir kültürde yaşam deneyimi kazanmak ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamayı hedeflemektedirler.
Anahtar Kelimeler Öğrenci Değişim Programı, Erasmus, Mevlana-Farabi

Simülasyon ve Simüle Hasta ile Eğitim Çalıştayı ve Katılımcıların Geri Bildirimleri

S. Ayhan Çalışkan
ayhan.caliskan@ege.edu.tr, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Ö. Sürel Karabilgin Öztürkçü
o.surel.karabilgin@ege.edu.tr, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Züleyha Alper
zalper@uludag.edu.tr, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD
M. Okan Aydın
okanaydin@uludag.edu.tr, Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Tıp AD

Amaç: Bu çalışmada, Simülasyon ve Simüle Hasta (SH) ile Eğitim konusunda gerçekleştirilen çalıştay ile katılımcıların geri bildirimlerinin sunulması amaçlanmıştır.
Yöntem: Çalıştay programı, Ege ve Uludağ Üniversitesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalları işbirliği ile geliştirilmiştir. Uludağ Üniversitesi İyi Hekimlik Uygulamaları ve Simülasyon Merkezi (USİM)'nde gerçekleştirilen çalıştay programında; Simülasyon, USİM'de gerçekleştirilen Simülasyon uygulamaları, SH ve SH ile Eğitim konuları: kuramsal bilgi aktarımı, grup çalışması, gösterim ve grup tartışması yöntemleriyle sunulmuştur. Çalıştaya ilişkin geri bildirimler; Likert tipi ölçek ile (1: Kesinlikle katılmıyorum - 9: Kesinlikle katılıyorum) değerlendirilen yapılandırılmış maddeler ve yarı yapılandırılmış dört açık uçlu sorudan oluşan bir anket formu aracılığı ile isimsiz olarak toplanmıştır. Niceliksel bulgular tanımlayıcı tablo ve grafiklerle, niteliksel veriler MAXQDA software (Version 11) kullanılarak yapılan içerik analizi ile sunulmuştur
Bulgular: Çalıştayda yedi üniversiteden 16 katılımcı yer almıştır. Katılımcıların 12'si (%75,0) kadın, 4'ü (%25,0) erkektir. Katılımcıların 10'u (%62,5) çalıştıkları kurumda Simülasyon-Simüle Hasta Laboratuvarı bulunduğunu bildirmiştir. Kurumlarında Simülasyon-Simüle Hasta ile Eğitim uygulamaları yapıldığını bildiren katılımcı sayısı 3 (%18,8), bu eğitimlerin planlandığını bildiren katılımcı sayısı ise dokuzdur (%56,3). Altı (%37,5) katılımcı Simüle Hasta ile Eğitim konusunda daha önceden eğitim aldığını belirtmiştir. Katılımcıların kursa ilişkin beğenilerinin tüm geri bildirim başlıklarında yüksek ortalama (Ort.min=8,31±1,1 - Ort.maks=9,00±0,0) değer aldığı saptanmıştır.
Niteliksel veri analizinde çalıştayın en verimli - en yararlı (bilgi güncelleme, uygulamalı eğitim, deneyimli SH kullanımı, grup çalışması, eksikliklerin farkına varma, eğiticilerin konu hakimiyeti, bilgi kazanımı, eğitimin organizasyonu, hasta-hekim ilişkisi, geri bildirim, interaktif eğitim yöntemi, eğitim materyali, senaryo hazırlama, simüle hasta eğitimi), en verimsiz - en yararsız (yararsız yanı yok, süre yetersiz, SH-yetersiz geri bildirim, zaman kaybı, sunumun uzun sürmesi) yönleri ve öneriler (kurs süresinin uzatılması, zaman yönetimi) için kodlar oluşturulmuştur.
Sonuçlar: Çalıştay; iki üniversite işbirliği ile geliştirilmiş, farklı üniversitelerden katılımla gerçekleşmiştir. Katılımcıların kurs beğenileri geri bildirimlerine olumlu yansımıştır. Programın elde edilen deneyimler ve geri bildirimler dikkate alınarak geliştirilmesi ve düzenli bir eğitim etkinliği olarak sürdürülmesi planlanmaktadır.
Anahtar Kelimeler Simülasyon, simüle hasta, eğitim, değerlendirme

Stajer Doktorlara Tıp Eğitimi Dikey Entegrasyonu Kapsamında Verilen Tıbbi Mikrobiyoloji Eğitiminin Değerlendirilmesi

Salih Maçin
salihmacin@hotmail.com, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Rugıyya Samadzade
mr.rukiye@mail.ru, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Duygu Fındık
dfindik@selcuk.edu.tr, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD

Giriş: Tıp Fakültelerinde Tıbbi Mikrobiyoloji eğitimi genellikle Preklinik Dönem olarak bilinen 1, 2 ve 3. sınıflarda verilmektedir. Öğrencilere, klinik dönemde verilen Tıbbi Mikrobiyoloji Eğitimi, staj öncesi sık karşılaşacakları mikroorganizmaları hatırlatmak, hastalıkları öğrenmeleri ve patolojileri anlayabilmeleri açısından çok önemlidir.
Yöntem: Bu çalışmaya klinik stajlarında Tıbbi Mikrobiyoloji dersi almış olan 4., 5. ve 6. sınıflardan toplam 200 tıp fakültesi öğrencisi dahil edilmiştir. Çoktan seçmeli 10 soruluk ve açık uçlu 2 sorudan ibaret anket formları hazırlanmıştır.
Bulgular: Çalışmaya; 100'ü (%50) 4. sınıf, 60'ı (%30) 5. sınıf,40'ı (%20) 6. sınıf olmak üzere 200 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerden "Tıbbi Mikrobiyoloji Eğitimi, Dönem 1, 2 ve 3 deki mikrobiyoloji bilgilerimi hatırlatarak klinik tabloların çözümlenmesine katkı sağladı" sorusuna, 18 öğrenci (%9) kesinlikle katılmadığını, 43 öğrenci(%21.5) katılmadığını, 59 öğrenci kararsız olduğunu, 57 öğrenci (%28.5) katıldığını, 23 öğrenci (%11.5) kesinlikle katıldığını belirtmiştir.
Anket formunun sonunda sorulan "Tıbbi Mikrobiyoloji Eğitimi ile ilgili konular, Tıbbi Mikrobiyoloji öğretim üyeleri tarafından verilmelidir" sorusuna 11 öğrenci (%5.5) kesinlikle katılmadığını,19 öğrenci (%9.5) katılmadığını,22 öğrenci (%11) karasız kaldığını, 86 öğrenci (%43) katıldığını,62 öğrenci (%31) kesinlikle katıldığını belirtmiştir. 105 öğrenci (%52.5) Dermotoloji stajına, 100 öğrenci(%50) Pediatri stajına, 76 öğrenci (%38) Göğüs hastalıklara stajına, 67 öğrenci (%33.5) Kadın hastalıklara ve Doğum stajına, 66 öğrenci (%33) Üroloji stajına Tıbbi Mikrobiyoloji Eğitiminin eklenmesini istemişlerdir.
Sonuç: Stajer doktorlara staj ile ilgili sık karşılaşacakları mikroorganizmaları hatırlatmak ve klinik ile ilişkilerinin kurulmasının ve bu eğitimin Tıbbi Mikrobiyoloji öğretim üyeleri tarafından staj öncesi verilmesinin faydalı olacağı ve bazı stajlara da mikrobiyoloji eğitiminin eklenmesi gerektiği ile ilgili anlamlı bir geri bildirim alınmıştır.
Anahtar Kelimeler Dikey entegrasyon, stajer doktor, Tıbbi Mikrobiyoloji Eğitimi

Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenmede Kullanılan 360 Derece Değerlendirmede Sıralama Yöntemi Örneği

Levent Altıntaş
leventaltintas@gmail.com, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Melike Şahiner
melike.sahiner@acibadem.edu.tr, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2017 yılından itibaren Takım çalışmasına Dayalı Öğrenme (TDÖ) yöntemi ile yürütülen oturumlar geliştirilerek uygulanmaktadır. 360 Derece Değerlendirme, TDÖ uygulamalarında öğrencilerin bireysel ve ekip çalışması ile ilgili temel öğrenme hedeflerine ulaşma durumlarını değerlendirmek ve yapıcı geribildirimler vermek için kullanlan önemli bir araçtır. Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi TBL uygulamalarında 360 Derece Değerlendirme, öğrencilere ekip içerisinde kendi performansları ile ilgili geri bildirim vermek ve farkındalık kazandırmak amacıyla kullanılmakta ve değerlendirmeler başarı notuna etki etmemektedir.

360 Derece Değerlendirme Soruları:

1. Olumlu ve etkin iletişim kurmaya özen gösterir.
2. Ekip üyeleri ile uyumlu ve verimli çalışır.
3. Sorumluluklarını zamanında ve gereği gibi yerine getirir.
4. Diğerlerini Hesaba Katar. (Kararlarının ve eylemlerinin diğer insanlar üzerindeki etkilerini düşünerek hareket eder.)
5. Sorunun değil Çözümün parçası olmaya özen gösterir.
6. Birlikte çalıştığı insanları motive eder.
7. Çalışmalara katılır ve katkı sağlar.

360 derece değerlendirme temel olarak öğrencilerin birlikte çalıştığı arkadaşlarının gözlem ve değerlendirmelerine dayanmaktadır. Bu değerlendirmeler, olumlu ya da olumsuz olarak önyargılı olabilecek randomize gözlemlere dayanmaktadır ve kişiler arasındaki tüm yerleşik etkileşimlerin tam olarak değerlendirilmesi kolay değildir. Bir diğer sorunlu nokta ise, öğrencilerin, etkili geri bildirim vermek için bu ve benzeri yöntemleri kullanmak konusunda iyi eğitimli olmamalarıdır. Bu durum, sıklıkla öğrencilerin bir arkadaşlarını değerlendirdiklerinde tüm parametrelerde aynı değeri vermeleri şeklinde gözlemlenmektedir. Örneğin sevilen bir arkadaş için tüm parametreler 5 olarak değerlendirilirken, daha az sevilen bir arkadaş için tüm parametreler daha düşük puanla değerlendirilebilmektedir.

Bir başka sık görülen yaklaşım da tüm öğrencilerin birbirlerine tüm parametrelerde en yüksek 5 değerini vererek her birinin mümkün olan en yüksek değeri almalarını sağlamaya çalışmalarıdır. Aslında bu ve benzeri çabalar aracın uygun kullanılmayarak sürecin öğrencilere beklenen faydayı sağlamaması ile sonuçlanmaktadır.

Bu çalışmada 360 derece değerlendirme de sıklıkla rastlanan bu kısıtlılıkları ortadan kaldırmak için uygulanan beşli likert değerlendirmesi sonrasında öğrencilerden aynı sorularla bir sıralama da yapmaları istenmiştir. Öğrenciler sıralama bölümünde her bir soru için birlikte çalıştıkları ekip arkadaşlarını en başarılı olduğunu düşündüklerinden başlamak üzere sıralamaktadırlar. Öğrencilerin yaptığı bu değerlendirmeler ilk sırada yer alan öğrenciye en yüksek puan verilecek şekilde puana çevrilmekte ve beşli likert ve sıralama değerlendirmelerinden gelen veriler birer rapor haline getirilerek öğrenci ile paylaşılmaktadır.

Sonuç: Öğrencilerin takım halinde performans gösterdiği eğitim uygulamalarında ekip çalışmalarına bireysel katkı ve katılımları ile ilgili geribildirimler almaları son derece değerlidir. 360 Derece değerlendirme bu amaçla sıklıkla kullanılan bir uygulama olmakla birlikte geribildirim verme ve alma alışkanlığının yeterince gelişmediği durumlarda kısıtlılıkları bulunmaktadır. Katılımcıların 360 Derece

Değerlendirme sorularına likert ölçeği yanında bir başarı sıralaması yaparak cevap verdikleri bu uygulamada hazırlanan bireysel raporlar ile öğrencilere daha etkin geribildirimler verilebildiği öğrenci ve öğretim üyesi geri bildirimleri ile değerlendirlmiştir.
Anahtar Kelimeler Takım çalışması dayalı öğrenme, 360 derece değerlendirme

Teknik Beceri Eğitiminde Hasta Merkezli Yaklaşım ve Hasta Güvenliği

İncim Bezircioğlu
incim.bezircioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kamer Mutafoğlu
kamer.mutafoglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dilek Ersil Soysal
dilek.soysal@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Can Karaca
can.karaca@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hakan Abacıoğlu
hakan.abacioglu@ieu.edu.tr, İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Tıp öğrencilerinin iyi kalitede klinik beceri eğitimi alması güvenli hasta bakımı sağlamada kritik öneme sahiptir. İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim programı hasta merkezli ve hasta güvenliğini önceleyen bir yaklaşımla düzenlenmiştir.

Geleneksel olarak, klinik beceri eğitimi beceri laboratuvarlarında başlamakta, simule ortamlar ve klinik stajlarda sürdürülmektedir. Öğrencilerin hasta ile temasından önce klinik becerilerde yetkinleşmesi hedeflenmektedir. Ancak öğrenciler öğrendikleri klinik becerileri hasta merkezli ve hasta güvenliği prensiplerine uygun olarak klinik ortama aktarmakta sorun yaşayabilmektedirler.

Hasta merkezli bakım; bireysel hasta tercihlerine, gereksinimlerine ve değerlerine saygılı ve duyarlı davranmak ve bunun tüm klinik kararlara rehberlik etmesini sağlamak olarak tanımlanmaktadır. Basit tanımı ile hasta güvenliği, hastalara sunulan sağlık hizmeti ile ilişkili hataların ve olumsuz etkilerin önlenmesidir. Hasta güvenliği kültürü takım çalışması, liderlik, kanıta dayalı bakım, iyi bir iletişim, hatalardan öğrenme ve hasta merkezli bakım gibi komponentleri içermektedir.

Öğrencilerinin hasta merkezli yaklaşım ve hasta güvenliğini prensiplerini tüm tıp uygulamalarında kullanmaları tıp fakültemizin önemli hedeflerinden biridir ve müfredatın temel yeterlilikleri arasında yer almaktadır. Öğrencilerin hasta ile temasından önce hasta merkezli yaklaşım ve hasta güvenliğini prensiplerini benimseyerek içselleştirmeleri hedeflenmiştir.

Bu amaçla hasta merkezli yaklaşım ve hasta güvenliğini prensipleri klinik beceri eğitiminin her aşamasında yapılandırılarak yerleştirilmiştir. Tıp Fakültesi müfredatımızda öğrencilerin ilk 3 yarıyıl teknik/prosedürel becerileri edinmektedirler. Her bir teknik prosedür için işlemin teknik gerekliliklerinin ötesinde hasta merkezli yaklaşım ve hasta güvenliğini prensiplerine göre yapılması gerekenler eğitimde yer bulmuş, tartışılmış ve ölçme değerlendirmede de karşılık bulmuştur. Hekimin/sağlık hizmet sunucusunun hastaya kendisini tanıtması, prosedürün açıklanması, onamın alınması, işlem sırasında gerektiği aşamalarda ve işlemin tamamlanmasından sonra hastanın bilgilendirilmesi ile hasta mahremiyeti konuları hasta merkezli yaklaşımın benimsenmesi için her beceri eğitiminde yer bulmuştur.

Öğrenilen her bir teknik beceri için beceri ile ilişkili risklerin hasta, sağlık hizmet sunucusu ve işlemin başarısı açısından değerlendirilmesinin sağlandığı ve bu risklerin nasıl yönetileceğinin tartışıldığı bir eğitim planı oluşturulmuştur. Hastanın kimliğinin doğrulanması, işlemin tamamlanmasının ardından gerekli şekilde kayıt altına alınması da hasta güvenliği prensipleri açısından önemli noktalar olarak işlem adımları içerisinde benimsetilmiştir.

Sonuç: Hasta merkezli yaklaşım ve hasta güvenliği prensipleri klinik uygulamaların ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Öğrencilerinin hasta merkezli yaklaşım ve hasta güvenliği prensiplerini tüm tıp uygulamalarında hayata geçirebilecek yeterliliği kazanabilmeleri amacıyla klinik beceri eğitiminde bir model oluşturulmuştur. Bu model ile klinik beceri eğitiminin ilk basamağından itibaren hasta merkezli yaklaşım ve hasta güvenliği prensiplerinin uygulamalarla iç içe geçmesi ile sağlanmaktadır. Simule çalışmalar ve klinik stajlarda devam edecek ve klinik yıllarda sonuçları paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler Hasta merkezli yaklaşım, hasta güvenliği, klinik beceri eğitimi

TET dizin: Ortak Katılımlı Tıp Eğitimi Terimleri Dizini

S. Ayhan Çalışkan
ayhan.caliskan@ege.edu.tr, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Yusuf Yılmaz
yusuf.yilmaz@ege.edu.tr, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Ozan Karaca
ozan.karaca@ege.edu.tr, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Berna Musal
berna.musal@deu.edu.tr, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Melih Elçin
melcin@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Erol Gürpınar
erolgurpinar@hotmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Levent Altıntaş
leventaltintas@gmail.com, Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Bu çalışmanın amacı, tıp eğitiminde güncel kullanımda olan ve ortaya çıkacak yeni terimlerin, paydaş katılımı ve alan uzmanlarının editörlüğü ile sürekli güncellendiği, açık erişimli ve tüm taşınabilir cihazlardan ulaşılabilen web teknolojileri temelinde geliştirilen ve zenginleştirilen e-dizin uygulamasının tanıtılmasıdır. Dizin, tıp eğitimi terimlerinin Türkçe-İngilizce karşılıkları, kısaltmaları, açıklamaları, kaynakları, benzerleri ve karşıtları ile ilişkili tüm çoklu ortam materyallerini ve içerikleri barındırmaktadır. Kurulan dizin yapısı tüm içeriğin tıp eğitimcileri tarafından oluşturulması, geliştirilmesi, düzenlenmesi ve onaylanmasına olanak sağlamaktadır. Terimler, konu başlıklarına göre öğretim tasarımı, eğitim teknolojisi, ölçme-değerlendirme, program geliştirme, eğitici gelişimi, eğitim yönetimi, akreditasyon vb. kategorilere ayrılarak kaydedilmektedir. Her kategorinin bilimsel içeriğinin düzenlenmesi ve denetimi alan uzmanı Tıp Eğitimcisi editör/editörlerin sorumluluğunda yürütülmektedir. Yeni terimlerin önerilmesi özelliği ile herkes dizine terim önerebilir. Yeni öneriler editör denetimi ve onayı ile dizine eklenmekte ve tıp eğitimcilerine duyurularak paylaşılmaktadır. Tıp eğitimi bilim alanında görev alan öğretim elemanlarının içerik üzerindeki bu kapsamlı yetkisi ile e-dizinin güncel, geçerli ve güvenilir bir bilgi kaynağı olması hedeflenmiştir. Tıp eğitimi terimleri dizini **TETdizin.com** adresinden erişilebilmektedir. Ayrıca “Apple Store” ve “Google Play” üzerinden TETdizin uygulama adıyla akıllı telefonlara kurulabilmektedir. Yeni terimler, ayın terimi vb. editör seçimleri mobil uygulamanın bildirim özelliğiyle kullanıcılara gönderilebilmektedir. TETdizin, mobil uygulamaların sunduğu özellikler ve olanaklar ile yenilenmeye ve geliştirilmeye devam edilmektedir.
Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, tıp eğitimi terimleri, dizin, indeks

Tıp Eğitiminde Simülasyon Uygulamalarının Maliyet-Etkililik Değerlendirme Örnekleri

Pınar Daylan Koçkaya
pinarkockaya@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi
Güvenç Koçkaya
guvenc@kockaya.net, econix
İlker Gürcüoğlu
dr_ilkergurcuoglu@hotmail.com, Konya İl Sağlık Müdürlüğü

Giriş: Tıp eğitimi; temel amacı iyi hekimler yetiştirmek olan yaşam boyu süren bir eğitimdir. Simülasyon uygulamaları ile desteklenen tıp eğitimi ile sağlık çalışanları gerçeğe yakın simüle edilmiş ortamlarda mesleki becerilerini, hasta için bir risk doğurmadan geliştirebilir. Ana hedefin toplumun sağlık düzeyinin yükseltilmesi olan tıp eğitiminde simülasyon yöntemi; daha iyi klinik sonuçlar ve doğal olarak daha az maliyet sunabildiği gibi daha maliyet-etkili uygulamalar sağlayabilir.
Amaç: Simülasyon eğitimi, modellerin gelişmişlik düzeyine göre maliyeti artan bir yöntemdir. Simülasyon eğitiminde yatırımın geri dönüşü, simülasyon merkezlerinin ve simülasyon eğitimlerinin ekonomik açıdan değerlendirilmesi, bir simülasyon merkezini çalıştırmanın maliyeti hakkındaki çalışmalar az sayıdadır. Çalışmada yapılan ekonomik analizler değerlendirilmeye çalışılmış, ileri çalışmalar için temel oluşturulması amaçlanmıştır.
Yöntem: "Simulation Based Medical Education(SME)", "Cost-Effectiveness" ve "Cost of SME", 'Economic Evaluation of Medical Simulation' anahtar kelimeleri ile Google Scholar arama motoru üzerinde genel literatür taraması yapılmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalar başlık, özet ve erişilebilen makalelerin tam metinleri ile değerlendirilmiştir.
Bulgular: Yapılan genel tarama sonucunda simülasyon temelli tıp eğitimi ile prosedürel başarının arttığı, artan başarının klinik başarıyı arttırabileceği ve uygulamaların maliyet-etkili olduğuna yönelik çalışmaların yayınlandığı gözlenmiştir. Cohen tarafından yapılan çalışmada kateter temelli enfeksiyonların azaltılması için eğitim verilmesinin ekonomik etkisi değerlendirilmiştir. Değerlendirmeye göre yıllık eğitim bütçesi 112.000$ olarak rapor edilirken, eğitim ile sağlanan bütçe tasarrufunun 700.000$ olduğu belirtilmiştir. Van de Ven tarafından yapılan çalışmaya göre doğum acillerinde simülasyon temelli tıp eğitimi maliyet etkilidir. Rehman`ın Robotik Cerrahi Simülatör(RoSS) ile ilgili cerrahi beceri eğitiminin genel maliyet etkinliğini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, RoSS 600.000$ potansiyel zararı önlerken, hayvan laboratuarı, yıllık bakım ve personel giderleri gibi maliyetleri engelleyerek maliyet etkili bir yöntem olduğunu belirlemişlerdir. Isaranuwatchai'nin periferik intravenöz kateterizasyon eğitimindeki simülasyon yöntemlerinin maliyet etkililiğinin karşılaştırılması çalışmasında en maliyetli olan ilerleyici karma modelin(sanal gerçeklik, parça görev öğretici, manken simülatörü) maliyet etkili olduğunu gösterilmiştir. Genel olarak karar vericiler daha düşük maliyetli modelleri seçmeye istekli olsalar da bu çalışma gibi çalışmaların yapılması ile daha yetkin ve ekonomik modeller temin edilebilir. Lapkins`in yaptığı simülasyon mankenlerinin klinik akıl yürütme, öğrenci memnuniyeti ve maliyet analizinin de değerlendirildiği çalışmada orta gelişmişlikteki simülasyon modellerin yüksek gelişmişlikteki modellere göre 5 te 1 oranında daha maliyet-etkili olduğu belirlenmiştir. McIntosh`un çalışmasında bir simülasyon merkezinin ortalama kurulum maliyeti 876.000$ (mevcut tesis, ekipmanın yenilenmesi), yıllık sabit maliyetler 361.000$ olarak belirlenmiştir. Maliyetlerin düşürülmesi için merkezin kaynaklarının diğer kurumlar ve merkezler arasında paylaşılması ve işbirliğini önerilmiştir. Zendejas`ın 10.903 çalışmanın değerlendirdiği bir sistematik tarama sonuçlarına göre simülasyon temelli tıp eğitiminin ekonomik fayda sağladığı, ancak bu faydaların değerlendirilmesinde kabul edilmiş ve genel bir yöntemin olmadığı rapor edilmiştir.
Sonuç: Sağlık profesyonellerinin mesleki gelişim süreçlerinde simülasyon eğitimi kullanımı artmıştır. Simülasyon, hasta güvenliğini artırarak ve aynı zamanda eğitim süresini azaltarak ve personel

maliyetlerini azaltarak sağlık bakım maliyetlerini azaltma konusunda büyük bir potansiyele sahiptir. Ancak bu durumun sürdürülebilirliği için mevcut kaynaklar sınırlıdır ve bu finansman kısıtlamaları içindeki öğrenme çıktılarını en üst düzeye çıkarabilecek yöntemlerin belirlenmesi ve bu yöntemlerin ekonomik açıdan değerlendirilmesi gerekir. Ülkemizde de karar vericilerin, en düşük maliyete sahip olan yaklaşımı veya belirli bir maliyet için en iyi sonucu elde eden yaklaşımı tanımlamak için hem simülasyonun maliyetlerini hem de sonuçlarını dikkate alan ekonomik bir analiz yapmaları önemlidir.
Anahtar Kelimeler Simülasyon, maliyet-etkililik, tıp eğitimi,

Tıp Fakültelerinin Ulusal Çep-2014'e Yönelik Görüşleri ve Deneyimleri

Selçuk Akturan
selcukakturan@gmail.com,
Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Mehmet Ali Gülpınar
mali.gulpinar@gmail.com,
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Erol Gürpınar
eg@akdeniz.edu.tr,
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Dilek Sema Arıcı
darici@bezmialem.edu.tr,
Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji AD

Giriş: Dünyada tıp eğitimi, ülkelerin öncelikli sağlık sorunları, belirlenen sağlık politikaları, teknolojinin ve eğitim biliminin gelişimi gibi bir çok faktörden etkilenmektedir. Bu gelişmeler nitelikli ve yetkin bir hekim yetiştirebilmek için tıp eğitiminin sürekli yenilenme ve gelişme süreci içerisinde olması gerekliliğini beraberinde getirmektedir. Ülkemizde mezuniyet öncesi tıp eğitimine ilişkin ulusal ölçekli ana çerçeve "Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP)-2014" ile çizilmiş ve bu programla mezuniyet öncesi tıp eğitimi için 4 ana bileşen tanımlamıştır: (1) mezuniyet öncesi tıp eğitimi çıktıları / yeterlik alanları, (2) semptomlar ve durumlar listesi, (2) çekirdek hastalıklar / klinik problemler listesi ve (4) temel hekimlik uygulamaları listesi. Ulusal ÇEP-2014, YÖK kararı ile, 2015-2016 eğitim öğretim yılından bu yana, dört yıldır uygulamadadır.
Amaç: Bu çalışmanın genel amacı Ulusal ÇEP-2014 ile ilgili tıp fakültelerinde geçen dört yılda yaşanan süreci değerlendirmek ve tıp fakültelerin bu yöndeki deneyimlerini belirlemektir. Daha özelde ise tıp fakültelerinde UÇEP-2014'ün nasıl tanımlandığına/algılandığına, nasıl ve ne yönde kullanıldığına ve deneyimler doğrultusunda programla ilgili gelişim önerilerin ne yönde olduğuna ilişkin düşüncelerin belirlenmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Ulusal düzeyde tüm tıp fakültelerinin dekanlıklarına e-posta yoluyla, 2015 yılından bu yana, fakülte olarak, UÇEP-2014 çerçevesinde yapılan çalışmaları ve UÇEP-2014 ile başlayan değişim sürecini nasıl yaşadıklarını belirlemek için hazırlanan bir anket formu gönderildi. Her bir tıp fakültesinin yanıtlarını tek anket üzerinden iletmesi istenmiş olup, anketin ayrıntılı bir şekilde tamamlanması adına fakültelerde bu sürece aktif olarak dahil olan ilgili eğitim kurullarından, çalışma gruplarından ve tıp eğitimi anabilim dalı öğretim üyelerinden katkı alınabileceği, anketi bu öğretim üyeleriyle birlikte doldurulabilecekleri belirtildi. Nicel veriler tanımlayıcı istatistiksel yöntemler ile, nitel veriler ise içerik analizi ile analiz edilmiştir.
Bulgular: Ankete 35 (anket gönderilen Tıp fakültelerinin %36'sı) Tıp fakültesi cevap vermiştir. Fakülteler çoğunlukla UÇEP-2014'ün, ulusal düzeyde tıp eğitiminin standardizasyonuna katkı sağladığını ve müfredat yenileme süreçlerinde rehber olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, fakülteler UÇEP-2014'ün çekirdek hastalıklar / klinik problemler listesi bölümünü en kullanışlı bölüm olarak nitelendirmişlerdir. Fakültelerin 34'ü 'Çekirdek Hastalık/Klinik Problemler', 'Temel Hekimlik Uygulamaları Listesi' ve 'Semptom/Durumlar Listesi' bölümünü/bölümlerini kullanarak programlarında değişiklik yaptıklarını belirtmişlerdir. Fakültelerden 20'si yeterlikler için ulusal düzeyde genel bir çerçeve oluşturulması ve sonrasında tıp fakültelerinin buna göre kendi yeterliklerini belirlemesinin daha doğru olacağını belirtmişlerdir. En büyük eksiklik temel bilimlerin UÇEP-2014'te nasıl ele alınacağı ve klinik ile entegrasyonu konusunda yaşandığı belirtilmiştir. Fakülteler bu süreçte en çok Tıp Eğitimi Anabilim Dalları'ndan destek aldıklarını ve yine, UÇEP-2020

ile başlayacak süreçte en çok Tıp Eğitimi Anabilim Dalları'ndan destek almak istediklerini belirtmişlerdir.

Sonuç: Bulgular tıp fakültelerinde UÇEP-2014'ün benimsendiğini, önemsendiğini ve klinik öncesi ve klinik dönem eğitim programlarına yansıtmak amacıyla önemli çalışmalar yapıldığını göstermektedir. Ancak bulgular aynı zamanda, geçen dört yıllık süreçte tıp fakültelerin UÇEP-2014'ü eğitim programlarına yansıtma noktasında zorluklar yaşadığını ve bu yönde daha fazla desteğe ihtiyaç duyduklarını ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler Çekirdek eğitim programı, eğitim yaklaşımı, eğitim değişim süreci

Tıp Fakültesi 3. Sınıf Öğrencilerinde Empatik Eğilim ve İletişim Becerileri Özellikleri

Zerrin Gamsızkan
zgamsizkan@yahoo.com, Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
Şengül Cangür
sengulcangur81@yahoo.com, Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim AD

Giriş: Sosyal bir varlık olarak yaşamını sürdüren insanın hem günlük hayatında hem de meslek hayatında iletişim becerileri ve empati hassasiyeti sağlıklı bir birey ve çalışan olmasında temel gerekliliklerdendir. Hekim, direk ya da dolaylı olarak hastalarla ilişki içinde olduğundan, hekim yetiştirirken öncelikli başlıklar arasında empati hassasiyetinin belirlenmesi ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi olmak durumundadır.
Amaç: Çalışmamızın amacı; tıp öğrencilerinin empati eğilimi düzeyi ve iletişim becerileri tutumları hakkında bilgi toplamak ve çıkan sonuçlarla eğitimi şekillendirmektir.
Yöntem: Çalışmada Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi 3. Sınıf öğrencilerine iletişim becerileri dersinden önce öğrencilerin empati eğilimi ve iletişim becerileri tutumlarını tespit ederek eğitim programını geliştirmek için Dökmen (1988) tarafından geliştirilmiş 20 sorudan oluşan ''Empatik Eğilim Ölçeği'' (EEÖ) ile Korkut tarafından geliştirilmiş 25 sorudan oluşan ''İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği'' (İBDÖ) verilerek doldurmaları istenmiştir. Bu ölçeklerin yanı sıra öğrencilere daha önce empati ve iletişim becerileri hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları ve bu bilgileri nerden sağladıkları da sorulmuştur.
Bulgular: Çalışmaya katılan toplam 94 öğrencinin %51,1'i (n=46) erkek ve %48,9'u (n=46) kızdır. Empatik eğilim hakkında daha önce bilgi sahibi olan öğrencilerin oranı (%29,8), bilgi sahibi olmayan öğrencilerin oranından (%70,2) anlamlı düzeyde daha düşüktür ($p<0,001$). Yine iletişim becerileri konusunda daha önce bilgi sahibi olan öğrencilerin oranı (%23,4), bilgi sahibi olmayan öğrencilerin oranından (%76,6) anlamlı düzeyde daha düşüktür ($p<0,001$). Empatik eğilim hakkında bilgi sahibi olan bireylerin bilgi kaynakları incelendiğinde bireylerin %39,4'ünün internet, %39,4'ünün kitap ve %21,4'ünün seminer olduğu gözlendi ancak oranlar arasında anlamlı düzeyde fark saptanmadı ($p>0,05$). Empatik eğilim toplam ölçek puanı ile iletişim becerileri toplam ölçek puanı arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki vardır ($r=0,393$ $p<0,001$). Cinsiyete, daha önce empatik eğilim hakkında bilgi sahibi olma durumuna ve daha önce iletişim becerileri hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre empatik eğilim ölçeğine ait ortalama rank değerleri açısından anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir (her biri için $p>0,05$).
Cinsiyete göre iletişim becerileri ölçeği ortalama rank değeri açısından anlamlı düzeyde fark vardır. Kız öğrencilerin iletişim becerileri toplam ölçek ortalama rank değeri, erkeklerin iletişim becerileri toplam ölçek ortalama rank değerinden anlamlı düzeyde daha yüksek tespit edilmiştir ($p<0,05$).
Sonuç: Hekim-hasta ilişkisi sürecinde görüşmeler sırasında edinilen izlenimler, sorunun tanımı ve çözümü açısından oldukça önemlidir. Etkili bir değerlendirme yapabilmek için, doktorun eğitimi, bilgi birikimi ve tecrübesi kadar, empati eğilimi de önemlidir. Tıp eğitimi sırasında hekim adaylarının empati hassasiyetinin ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi açısından eğitim müfredatında olup etkin bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Yapılan çalışmaların tıp eğitimde iletişim becerileri eğitiminin yaygınlaşması açısından farkındalık sağlayacağını düşündürmektedir.
Anahtar Kelimeler Empati eğilimi, iletişim becerileri, tıp eğitimi

Tıp Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin PDÖ Uygulamasına Yönelik Geribildirimleri

Selçuk Akturan
selcukakturan@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Mukadder Sunar
mukaddersunar@gmail.com, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD
Yusuf Kemal Arslan
ykarslan@erzincan.edu.tr, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim AD
Adem Alemdar
aalemdar@erzincan.edu.tr, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji AD

Giriş: Tıp eğitiminde gerek Dünya Sağlık Örgütü'nün gerekse Dünya Tıp Eğitimi Birliği'nin, günün ihtiyaçlarına yönelik belirledikleri temel ilkeler doğrultusunda pek çok ülkede reform çalışmaları başlatılmıştır. Bu doğrultuda tıp fakültelerinden mezun olan hekimlerin ülkelerinin sağlık sistemleri ve gereksinimlerine yanıt verecek yetkinlikte yetişmeleri, yaşam boyu aktif öğrenmeyi benimsemeleri önem arz etmektedir. Hekimlerin mezuniyet öncesi eğitimin ilk gününden itibaren başlayarak gitgide artan bilgi akışını yönetebilmeleri için merak eden, sorgulayan, araştıran, yaratıcı özellikleri elde ederek yetiştirmenin önemi daha da artmaktadır. Bu amaca hizmet etme düşüncesiyle ilk kez McMaster Üniversitesi'nde tanımlanan Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ), dünyada ve Türkiye'de çeşitli ülkelerde giderek kullanılan bir eğitim metodu olmuştur. PDÖ uygulamalarıyla öğrencilerin kendi öğrenimlerinde sorumluluk almaları, anlama, kavrama, analiz, değerlendirme ve yaratıcılık düzeyinde kullanılan bilgilerin kalıcılığının yanında meslek hayatında nasıl kullanacağını da gözlemlemelerine katkıda bulunmaktadır. PDÖ'de sıralanan bu kazanımların yanında sorgulama, problem çözme, ekip çalışması ve iletişim becerisi, içsel motivasyon ve öğrenimlerini hangi yolla elde edebilecekleri becerisi kazanmaları da hedeflenmektedir. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi 2017-2018 eğitim-öğretim yılında 1. sınıf ders programında PDÖ oturumu yer almaktadır.
Amaç: Bu çalışmadaki amacımız fakültemizde ilk kez uygulanan PDÖ'ye yönelik öğrencilerinden alınan geribildirimleri değerlendirmek ve elde edilen geribildirimler doğrultusunda PDÖ uygulamalarını geliştirmektir.
Yöntem: Çalışma retrospektif bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini, Erzincan Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktaydı. Araştırmaya dahil olma kriteri, Erzincan Üniversitesi Tıp Fakültesi 1. sınıf öğrencisi olup eğitimine devam ediyor olmak ve PDÖ oturumlarına katılmış olmaktı. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı 1. Sınıf müfredatında 4. Ders kurulu içerisinde 14-18 Mayıs 2018 tarihleri arasında yer alan 'Tremor' PDÖ uygulamasının son oturumundan hemen sonra tüm öğrencilere, Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Komisyonu tarafından hazırlanan 'Erzincan Üniversitesi Tıp Fakültesi Probleme Dayalı Öğrenme (PDÖ) Değerlendirme Formu' uygulanmıştır. Değerlendirme formunda hem nicel hem de nitel verilere ulaşmayı sağlayan maddeler mevcuttu. Hem nicel hem de nitel özellikler taşıyan bu araştırmada, veri toplama aşaması anket formlarının dağıtılıp toplanması esaslı olmuştur. Anket uygulaması Probleme Dayalı Öğrenme (PDÖ) odalarında gerçekleştirilmiştir. Veri incelemesi ve analizi gerçekleştirilirken, nitel değerlendirme aşamasında açık uçlu görüşlerle ilgili içerik kullanılmıştır. İçerik analizi uygulanarak gerekli yerlerde kategorileştirilebilecek veriler ve anket sonuçları nicel değerlendirmeye tabi tutulmuştur.
Bulgular: Öğrencilerin PDÖ oturumunu değerlendirmesi için eğitimciler tarafından hazırlanan anket formunda 'grup üyeleri arasında etkili bir iletişim kuruldu' alt başlığı yapılan değerlendirmede en yüksek puan ortalamasını almıştır. En çok beğenilen alanlar nitel temalar birlikte/grup olarak çalışma imkanının olması ve pekiştirme/paylaşım/tartışma imkanını olmasıydı. Diğer bir olumlu geribildirim

ise öğrencilerin PDÖ oturumlarında kendilerini ifade edebilmek için bir fırsat olarak görmeleriydi. Öğrenciler aynı zamanda geliştirilmesi gereken başlıklarda en çok altyapı yetersizliklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler en çok; daha çok PDÖ oturumunun programda yer alması, senaryoların daha iyi yapılandırılması ve oturum sürelerinin yeniden gözden geçirilmesi başlıklarını önermişlerdi. Öğrenciler 5'li Likert tipi ölçekle PDÖ'yü genel olarak 4,12 puan ortalamasıyla değerlendirmişlerdir.

Sonuç: Çalışmada öğrenci geribildirimleri değerlendirildiğinde, PDÖ oturumuyla öğrencilerin; akranlarıyla ve eğiticileriyle etkileşimi artırdığı, ekip olarak çalışmayı deneyimlediği, fikirlerini tartışma/birlikte fikir üretme ortamı buldukları, gibi kazanımları olduğu gözlemlenmektedir. Bu kazanımlar düşünüldüğünde Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde PDÖ oturumlarının daha iyi yapılandırılarak, sayısının artırılmasının öğrencilerin öğrenim süreçlerini olumlu etkileyeceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, probleme dayalı öğrenme, değerlendirme

Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Cinsiyete Göre Sigara Tüketimi, Algılanan Stres ve Yaşam Kalitesi

Gökçe Dağtekin
dr_gokcetezel@hotmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Emrah Atay
emraha@gmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ali Kılınç
ali180593@gmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hilal Kaya Erdoğan
hilalkayaerdogan@yahoo.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ersoy Acer
ersoyacer@hotmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Murat Eyüboğlu
murateyuboglu@hotmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Damla Eyüboğlu
damlakarakaslar@hotmail.com, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Alaettin Ünsal
alaattin@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Didem Arslantaş
adidem@ogu.edu.tr, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Hekimlerde sigara içme alışkanlığının yaygın olduğu ve hekimlerin sigara içmeye üniversite öğrenimi sırasında başladıkları bildirilmektedir. Stresli ve zorlayıcı bir öğrenim süreci olan tıp fakültesinde erkek ve kızların stres düzeyleri ve başa çıkma yolları farklılık göstermektedir. Sigara stresle başa çıkmada çözüm yolu olarak görülmekte, yol açtığı morbidite nedeniyle yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir.

Amaç: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi(ESOGÜ) Tıp Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğrencilerde cinsiyete göre sigara içme, algılanan stres ve yaşam kalitesinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Yöntem: Çalışma Ocak-Mart 2019 tarihlerinde gerçekleştirilen kesitsel tipte bir araştırmadır. Çalışmada örneklem alınmayıp ESOGÜ Tıp Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan tüm öğrencilere ulaşılması planlandı. Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli etik ve idari izinler alındı. Planlanan gün ve saatlerde sınıflara gidildi. Çalışmanın konusu ve amacı anlatıldıktan sonra sözlü onamları alınan öğrencilere önceden hazırlanmış anket formlar dağıtıldı. Anket formlar gözlem altında öğrenciler tarafından doldurduldu. Anket formun tamamını doldurmayan 23 öğrenci çalışmaya dahil edilmedi. Anket form öğrencilerin sosyodemografik özellikleri, Algılanan Stres Ölçeği(ASÖ) ile Avrupa Sağlık Etki Ölçeği-8(EUROHISQOL -8)'ne ilişkin sorulardan oluşmaktadır. ASÖ'nden alınan puan arttıkça algılanan stres artmakta; EUROHISQOL-8'nden alınan puan arttıkça ise yaşam kalitesi iyileşmektedir. Her gün düzenli olarak en az bir tane sigara içenler sigara içiyor kabul edildi. Veriler SPSS (V15.0) istatistik paket programında değerlendirildi. Verilerin analizinde kikare, Mann Whitney U ve bağımsız örneklem t testleri kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık değeri $p \leq 0.05$ alındı.

Bulgular: Çalışma grubunu oluşturan 1002 öğrencinin 494'u(%49.3) erkektir. Yaş ortalaması(min-max), çalışma grubunda 21.15±2.08(17-40), erkeklerde 21.14±2.22(17-40), kızlarda 21.15±1.94(18-32) yıl olup; cinsiyetler arasında yaş ortalamaları açısından bir fark saptanamadı.

Sigara içme sıklığı araştırma grubunda %28.3(284), erkeklerde %33.6(166), kızlarda %23.2(118) olup; sigara içme sıklığının erkeklerde daha fazla olduğu görüldü.

Erkeklerde öğrenim görülen sınıf, aile gelir durumu, anne ve baba öğrenim durumuna göre sigara içme sıklığı açısından bir fark saptanamazken; sigara içenlerin yaş ortalamaları içmeyenlere göre daha yüksekti.

Kızlarda öğrenim görülen sınıf ve anne öğrenim durumuna göre sigara içme sıklığı açısından bir fark saptanamazken; aile gelir durumu iyi olanlarda ve baba öğrenim durumu lise ve üzerinde olanlarda sigara içme sıklığının daha fazla olduğu görüldü. Sigara içen kız öğrencilerin yaş ortalaması içmeyenlerden daha yüksekti.
ASÖ toplam puan ortancası(min-max) çalışma grubunda 27.0(3.0-55.0); erkeklerde 27.0(3.0-55.0); kızlarda ise 28.0(3.0-54.0) olup; cinsiyetler arasında ASÖ toplam puan ortancaları açısından bir fark saptanamadı. ASÖ toplam puan açısından sigara içen ve içmeyenler arasında her iki cinsiyette de bir fark bulunamadı.
EUROHIS-QOL-8'nden alınan puan ortancaları(min-max) çalışma grubunda 28.0(8.0-40.0), erkeklerde 28.0(8.0-40.0); kızlarda ise 28.0(8.0-40.0) olup; cinsiyetler arasında EUROHISQOL-8 puan ortancaları açısından bir fark saptanamadı. EUROHISQOL-8'nden alınan puanlar açısından sigara içen ve içmeyen kızlar arasında bir fark bulunamazken; sigara içen erkeklerin ölçekten aldıkları puanlar daha düşüktü. Çalışma grubunda ASÖ ile EUROHISQOL-8'nden alınan puanlar arasında negatif yönde zayıf bir ilişki olduğu görüldü.
Sonuç: Sigara içme sıklığının erkeklerde daha yüksek olduğu saptandı.Sigara içen ve içmeyenler arasında iki cinsiyette de ASÖ toplam puanı açısından bir fark saptanamazken; sigara içen erkeklerin yaşam kalitesi daha düşüktü. ASÖ ile EUROHISQOL-8 ölçeğinden alınan puanlar arasında negatif yönde zayıf bir korelasyon saptandı. Topluma sağlıkla ilgili rol model olacak tıp fakültesi öğrencilerinde sigara ile mücadele programlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yaşam kalitelerinin yükseltilmesi amacıyla stresle başa çıkma yöntemlerinin öğretilmesi faydalı olabilir.
Anahtar Kelimeler Sigara, algılanan stres, yaşam kalitesi,

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Meme Muayenesi Becerilerinin Geliştirilmesi

Aslı Türközen
turkozenasli@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi
Yeşim Şenol
yysenol@gmail.com, Akdeniz üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Günümüzde meme kanseri tüm dünyada kadınlar arasında en sık saptanan kanserdir. Ülkemizde ileri düzey tetkiklerin yanı sıra meme muayenesi, meme kanserine erken tanı konabilmesinde çok önemli yer tutan tarama ve tanı yöntemidir. UÇEP 2014'de bir tıp fakültesi mezunundan, temel hekimlik uygulamalarına göre meme hastalıkları ve tümörlerine ön tanı koyabilmesi, ilgili uzman branşa yönlendirebilmesi ve birincil, ikincil ve üçüncül korunmadan uygun olanı hastaya uygulayabilmesi beklenmektedir. Çalışmamızda standart hasta uygulamasına meme maketleri dahil edilerek dönem 3 tıp öğrencilerinin klinik meme muayenesini uygulayabilmeleri hedeflenmiştir. Bu çalışma ile öğrencilerin meme kanseri ilgili farkındalıklarının arttırılması ve ileride hekimlik hayatlarında bu uygulamaları tam yetkinlikle yapmaları beklenmektedir.

Yöntem: Araştırmanın evreni AÜTF 2017-2018 eğitim- öğretim dönemindeki üçüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır (n=406). AÜTF'deki mesleksel beceri ve standart hasta laboratuvarları kullanılarak öğrencilere istedikleri bilgiye eşit bir şekilde ulaşabilecekleri çeşitli meme maketleri ile farklı meme muayenesi bulguları elde edebilecekleri klinik ortam oluşturulmuştur. Eğitim rehberleri ile meme muayenesi standardize edilmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında öğrenciler amfi dersliklerinde iki grup halinde toplanıp, öğrencilere hiç bir eğitim verilmeden önce meme kanseri ve kötü haber verme ile ilgili bilgi, beceri ve tutum anketi uygulanmıştır. İkinci aşamada meme kanserinin tanımı, sıklığı, risk grupları, erken tanı için neler yapılması gerektiği, tarama testleri, kendi kendine meme muayenesinin ve klinik meme muayenesinin önemi, nasıl yapıldığı tüm basamaklarıyla meme maketleri kullanılarak anlatılmıştır. Üçüncü aşamada ise SH ile görüşme ve maketler üzerinde klinik meme muayenesinin yapılması ve standart hastalara KKMM'nin nasıl yapıldığını anlatmaları beklenmiştir. Çalışmanın uygulandığı öğrenciler 22-24 kişilik gruplar halinde dağıtılmış ve SH'larla karşılaşmaları sağlanmıştır. SH ile meme hastalıklarına yönelik hasta öyküsü alma ve meme maketleri üzerinde muayene yapma ve hastayı bilgilendirme üzerinden uygulamalar yürütülmüştür. Dördüncü aşamada ise son test uygulanmıştır. Ayrıca uygulama ile ilgili geribildirim formlarını doldurmaları istenmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin 360'ı (%88,6) en sık görülen bulgulardan birinin memede kitle olduğunu bilmekte olup uygulama sonrasında 385'e (%94,8) yükselmiştir (p=0,001). Ayrıca, risk faktörlerinin meme kanserindeki etkilerine yönelik sorulara eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında verdikleri yanıtlar değerlendirilmiştir. Bu sonuçlara göre emzirmenin ve ilk doğum yaşının 30 yaşından küçük olmasının meme kanseri azalttığını öğrenen öğrenci sayısında istatistiksel olarak anlamlı değişim saptanmıştır (p<0,01). Hiç doğum yapmamış olmanın, oral kontraseptif kullanımının, şişman olmanın ve menstruasyon başlangıç yaşının 11 yaşından önce olmasının meme kanseri riskini artırdığını ifade eden öğrenci sayısında anlamlı istatistiksel artış bulunmuştur (p<0,01). Kişinin ailesinde meme kanseri öyküsünün varlığı ve yaşın ileri olmasının, meme kanseri riskini artırdığı öğrenciler tarafından hem eğitim öncesi hem eğitim sonrası yüksek oranlarda bilinmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu eğitim öncesi ve sonrasında, kişinin kendinde meme kanseri öyküsünün varlığının meme kanseri riskini artırdığını ifade etmişlerdir. KKMM' nin bir ay aralıklarla hasta tarafından yapılmasının en uygun zaman olduğunu bilen öğrenci sayısı 184' den 362'ye yükselmiştir (p<0,01).

Sonuç: Simülasyona dayanan standart hasta uygulamaları tıp fakültesi öğrencilerinde başarıyla yürütülebilmektedir. Standart hasta ve maket kullanımı meme muayenesinin ve öykü alınmasının öğretilmesinde etkin bir yöntemdir.

Anahtar Kelimeler Simülasyon uygulamaları, standart hasta, meme muayenesi, meme kanseri

Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Tıp Eğitimi ile İlgili Görüşleri ve Mesleki Beklentileri

Türkkan Öztürk Kaygusuz
turkkan69@gmail.com, Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Ahmet Erensoy
aerensoy@yahoo.com, Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Amaç: Bu çalışma, Tıp Fakültesi son sınıf öğrencilerinin tıp eğitimi ile ilgili görüşlerinin, gelecekle ilgili kaygı ve mesleki beklentilerinin ve bunların cinsiyete göre değişkenliğinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.
Yöntem: Çalışmaya, Tıp Fakültesi son sınıfta okuyan 124 (%75) öğrenci alınmıştır. Öğrencilerin demografik ve tıp fakültesi tercih özellikleri, mezuniyet sonrası çalışma hayatına yönelik beklenti (tercih) özellikleri, uzmanlık eğitimi tercih özellikleri, mesleki yeterlilik ve özgüven özellikleri bölümleri ve her bölümün içeriğine uygun sorulardan oluşan bir anket, yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Verilerin, cinsiyete göre değişimi, Ki-Kare ve Fisher Exact testi ile değerlendirilmiş, sonuçlar frekans dağılımı ve yüzdeler şeklinde sunulmuştur.
Bulgular: Çalışmaya katılan 124 öğrencinin 64'ü (%51,6) kadındı. Kadın öğrencilerin %93,8'inin, erkeklerin %73,3'ünün 6 yıldır fakültede okudukları tespit edilmiştir($p<0.05$). Kadınların %85,9'unun, erkeklerin %85'inin tıp fakültesinde okumanın kendi tercihleri olduğu; Kadınların %48,4'ünün, erkeklerin %33,3'ünün tıp fakültesini, insanlığa hizmet için tercih ettikleri görüldü. Erkeklerin tıp fakültesini iyi para kazanma ve iş garantisi olması nedeniyle tercih etmesi kadınlara göre anlamlı olarak yüksekti ($p<0.05$).
Öğrencilerin mezuniyet sonrası en çok toplum sağlığı merkezinde (TSM) (%36) ve hastane ortamında (%32) çalışmak istedikleri görülmüştür. Kızların %40,6'sı erkeklerin ise %44,6'sı il merkezinde çalışmayı istemektedir. Kadınların %32,8'i erkeklerin ise %14,3'ü büyük şehir merkezinde çalışmayı istemekteydi, aradaki fark anlamlıydı ($p=0,021$). Kadınların %70,3'ünün, erkeklerin ise %51,6'sının mesleğini yaparken aynı zamanda TUS'a hazırlanmayı düşündüğü, Kadınların %15,6'sının, erkeklerin ise %26,7'sinin TUS'a hazırlanmaksızın bir süre pratisyen hekim olarak çalışıp, deneyim kazanmayı istediği görülmüştür. Kızların %60,9'unun, erkeklerin ise %53,3'ünün TUS hazırlık dershanesine gittikleri görülmüş aradaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$) .
Öğrencilerin uzmanlık eğitimi tercihinde kadınların %46,9'u, erkeklerin ise %53,3'ü mesleki doyum/bilimsel gelişim için uzmanlık eğitimini almak istemektedir ve aradaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Kadınlar daha çok dermatoloji bölümünü (%12,5), erkekler ise daha çok göz hastalıkları (%8,3) ve kulak burun boğaz hastalıklarını (%8,3) uzmanlık alanı olarak düşünmektedir.
Öğrencilerin cinsiyete göre mesleki yeterlilik ve özgüven özelliklerine bakıldığında; kadınların %85,9'u pratik eğitimin, %78,1'i ise teorik eğitimin; erkeklerin %70 pratik eğitimin, %66,7'si teorik eğitimin mezuniyet sonrası mesleklerini icra etmede yeterli olmayacağı düşüncesindedir ve aradaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Mezuniyet sonrası mesleğini icra etmek için alınan pratik eğitimin yeterli olduğunu düşünen kadın öğrenciler %14, erkek öğrenciler % 30 olup aradaki fark anlamlı bulunmuştur ($p=0,032$). Kadınların %32,8'inde, erkeklerin ise %30'unda kardiyo pulmoner canlandırma (KPC), entübasyon ve acil müdahale konularında eğitimlerinin eksik olduğunu düşündükleri saptanmıştır.
Meslek yaşamına ilişkin olarak en çok kaygı yaratan durumlar kızlarda TUS' u kazanamama kaygısı (%35.9) ve nerede görev yapacağını bilmeme kaygısı istatistiksel olarak anlamlı ($p=0,09$) ($p=0,008$), erkeklerde ise daha çok hasta ile baş başa kalma (%26,7) kaygısı olduğu bulunmuştur. Görev yapılacak yerde tek hekim olmanın kızların %95,3'ünü, erkeklerin ise %76,7'sini tedirgin ettiği görülmüş aradaki fark anlamlı bulunmuştur ($P=0,003$).

Sonuç: Öğrencilerin çoğunluğu pratik ve teorik eğitimlerinin yeterli olmadığını düşünmekte, mezun olunca hasta ile baş başa kalma ve TUS'u kazanamama kaygısı taşımaktadır. Tıp eğitiminde aralıklı öğrenci bilgi ve beceri eksiklikleri izlenerek yeni müfredatın oluşturulması gerekmektedir.
Anahtar Kelimeler Tıp eğitimi, tıp öğrencisi, uzmanlık eğitimi, mesleki yeterlilik, kaygı

Tıp ve Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlık Düzeyleri ile Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Hacettepe Üniversitesi Örneği)

Bengisu Akçay
bengisuakcay@hotmail.com, Hacettepe Üniversitesi
Barış Sezer
barissezer@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Amaç: Bu araştırmanın amacı, tıp ve diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin bilgi okuryazarlık düzeyleri ile çevrimiçi bilgi arama stratejileri gelişmişlik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenerek, aralarındaki olası bir ilişkinin belirlenmesidir.
Yöntem: Araştırmada tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Tıp ve Diş Hekimliği Fakültesinde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Dönem 1, 2, 3'de öğrenim görmekte olan öğrenciler (N:763) oluşturmuştur. Veriler, "Kişisel Bilgi Formu", "Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Envanteri", "Bilgi Okuryazarlığı Ölçeği" ve "Öğrenci Görüşlerini Belirleme Formu" ile toplanmıştır.
Bulgular: Araştırma sonunda öğrencilerin bilgi okuryazarlık düzeylerinin ortalamanın üzerinde, çevrimiçi bilgi arama stratejileri gelişmişlik düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Tıp fakültesi öğrencilerinin Dönem 1'de, Diş Hekimliği Fakültesi öğrencilerine ve Dönem 2-3 Tıp Fakültesi öğrencilerine göre bilgi okuryazarlık yeterlik algı ve çevrimiçi bilgi arama stratejileri gelişmişlik düzeyleri açısından daha üst düzeyde oldukları belirlenmiştir.
Öğrencilerin kendilerini en çok İnternette arama uygulamalarını içeren kontrol stratejisi bakımından yeterli hissettikleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin çevrimiçi bilgi aramaya yönelik en zayıf hissettikleri konunun, ortamda kaybolmaya karşı bir strateji geliştirme olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin bilgi okuryazarlık yeterlik algı düzeyleri sınıf düzeyi, akademik başarı değişkenleri açısından anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin çevrimiçi bilgi arama stratejileri gelişmişlik düzeyleri ile sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenleri arasında anlamlı fark gözlenmiştir. Bununla birlikte, öğrencilerin bilgi okuryazarlık düzeyleri ile çevrimiçi bilgi arama stratejileri düzeyleri arasında pozitif ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Nitel veriler, öğrencilerin çevrimiçi arama yapmaya başlamadan önce anahtar kelimeler belirlediklerini, uygun veri tabanını seçtiklerini, ulaşılan bilgiyi amaçlarıyla uyumunu değerlendirdiklerini, akran desteğine başvurduklarını ve önbilgileriyle karşılaştırdıklarını göstermektedir.
Anahtar Kelimeler Bilgi okuryazarlığı, bilgi arama stratejileri, sağlık profesyoneli adayları

Tıpta Münazara Temelli Öğrenme: BUÜTF Örneği

Mevlüt Okan Aydın
okanaydin@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi
Sezer Erer Kafa
sezer@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi
Elif Atıcı
elifatici@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Giriş ve amaç: Öğretme stratejileri ve metodolojileri zaman içinde öğrencilerin ihtiyaçlarına ve değişen öğretme-öğrenme ortamına göre gelişmiştir ve geliştirilmeye de devam etmektedir. Münazara/tartışma temelli öğrenme, öğrencileri motive etmek için birçok aktif öğrenme stratejisinden biri olarak kabul edilir. İyi organize olmuş bir tartışma sırasında hazırlık, sunum, savunma, derse katılım, ekip çalışması, kriz yönetimi ve akran etkileşimi öğrenciler için mesleki profesyonel yetkinlikler açısından olumlu katkılar sunabilir.
Yöntem: BUÜTF TEAD ve TTEAD işbirliği ile 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde dönem 3 öğrencilerine yönelik "Tıpta Münazara Saati" adlı haftada 90 dakikalık, 14 hafta süren seçmeli bir ders açıldı. Derse katılım 24 öğrenci ile sınırlandırıldı. Dersin yürütücülüğünü, aynı zamanda profesyonel münazara eğitmeni de olan Tıp Eğitimi AD den bir öğretim görevlisi ile Tıp Tarihi ve Etik AD den iki öğretim üyesi üstlendi.
Dersin ilk haftasında münazara eğitmeni tarafından 24 öğrenciye uygulanacak münazara formatı, genel kurallar, jüri değerlendirme kriterleri ve dersin ölçme değerlendirme sistemine yönelik bilgilendirme yapıldı. Ders kapsamında uluslararası münazara formatı birebir uygulandı. Bu formata göre her hafta 2 şer kişilik 4 takımdan oluşan toplam 8 kişinin katıldığı münazara oturumları düzenlendi. Münazarada eğitim sistemi, sağlık sistemi, genel kültür ve güncel konular ile klinik etik ile ilgili konular tartışmaya açıldı.
Münazara oturumlarında tartışılacak konular katılımcılara 15 dakika önceden ilan edildi ve konuşma hazırlığı için takımların toplam süresi yalnızca 15 dakika ile sınırlı tutuldu. Oturum esnasında 2 takım verilen konuyu, karşıda yer alan 2 takım ise tersini savundu. Her oturum sonrasında konuşmacılara bireysel ve takım olarak münazara formatına uygunluk (plana sadık konuşma, nedensellik, etkili sav oluşturma, interaktivite, vücut dili vb.) ve içerik analiziyle alakalı geri bildirimler, jüri panelinde yer alan üç öğretim elemanı tarafından verildi.
Bulgular: 14 haftanın sonunda derse katılım gösteren 24 öğrenci, 8 er kişilik 3 eşit gruba ayrılarak 90 dakikalık yarı-yapılandırılmış odak grup görüşmesine alındı. Bu görüşmede öğrencilere münazara deneyiminin kritik düşünme becerisi, ekip çalışması, kriz yönetimi, ikna ve hitabet gücü, çok yönlü düşünme ve meslek değerlerini kullanılma gibi profesyonellik açısından ne gibi katkılar sunduğu irdelendi. Odak grup görüşmesinde bu temalarda öğrencilerden gelen geri bildirimler oldukça olumluydu, en fazla eleştiri ise katılımcı sayısından ötürü bir öğrencinin ancak 3 haftada bir konuşmacı olabilmesine yönelikti.
Sonuç: Münazara temelli öğrenme mezuniyet öncesi tıp eğitiminde DSÖ nün işaret ettiği 5 yıldızlı hekim yetkinliklerine ulaşmada katkı sağlayacak etkin bir öğrenme stratejisi olarak kullanılabilir.
Anahtar Kelimeler Mezuniyet öncesi tıp eğitimi, münazara, profesyonellik

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi 'Akılcı İlaç Kullanımı' Eğitimi Öğrenci Geribildirimleri

Ruhan Deniz Topuz
ruhantopuz@gmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji AD
Özgür Gündüz
gunduz_ozgur@yahoo.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji AD
Elif Gülsüm Ümit
egugur@yahoo.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hematoloji BD
Önder Sezer
ondersezerdr@gmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD
Kıymet Tabakçıoğlu
ktabakcioglu@gmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji AD
Oktay Kaya
oktay680@hotmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD
Didem Han Yekdeş
didemhan@trakya.edu.tr, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD
Mehmet Güneş
mehmetgunes1@trakya.edu.tr, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

Giriş: Akılcı ilaç kullanımı, Dünya Sağlık Örgütü tarafından "hastaların klinik ihtiyaçlarına uygun olan ilaçları, kişisel gereksinimlerini karşılayacak dozlarda, yeterli bir sürede, en az maliyet ile kullanmaları" olarak tanımlamıştır. Günümüzde hem hastaların reçetesiz olarak ilaçlara ulaşabilmesi hem de hekim ve eczacıların eğitimlerindeki yetersizlikler nedeniyle akılcı olmayan ilaç kullanımı yaygındır. Bu durum çoklu ilaç kullanımına, ilaçlara karşı direnç gelişimine ve yüksek ekonomik giderlere yol açmaktadır. Bütün bu problemlerin ortak çözüm noktası hekimlere akılcı ilaç kullanımı konusunda doğru bilgi ve tutumun kazandırılmasıdır.
Hekimlerde doğru tutum ve davranışı geliştirmenin temel yolu eğitimden geçmektedir. Farmakoloji eğitiminin kolaylaştırılması ve akılcı ilaç kullanımının öğretilebilmesi için farklı eğitim şekilleri kullanılabilir. Dünya Sağlık Örgütü akılcı ilaç kullanımı için probleme dayalı öğrenme (PDÖ) yöntemini önermektedir. Hem ülkemizde hem de dünya genelinde akılcı ilaç kullanımı eğitimleri tıp fakültelerinde mezuniyet öncesi eğitim programlarında yer almaktadır.
Amaç: Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, akılcı ilaç kullanımı eğitimini ilk kez 2017-2018 eğitim öğretim yılında 4. ve 5. sınıf öğrencilerine 2 saatlik bir teorik ders olarak verilmeye başlamıştır. 2018-2019 eğitim öğretim yılında ise akılcı ilaç kullanımı temel hekimlik uygulaması olarak 5.sınıf eğitim programına 5 gün olarak yerleştirilmiştir. Bu çalışmada amaç ilk kez uygulanan bu eğitim için öğrenciler tarafından verilen geribildirimlerin sunulmasıdır.
Yöntem: 2018-2019 eğitim öğretim yılında yapılmaya başlanan akılcı ilaç kullanımı eğitimi için Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbı Farmakoloji Anabilim Dalı'ndan destek alınmıştır. Eğitim modeli ve eğitim materyalleri Dokuz Eylül Üniversitesi'nden örnek alınıp küçük değişiklikler yapılarak kullanılmıştır. Eğitim toplam 5 gün sürmektedir ve 3 PDÖ oturumu, 6 teorik ders ve 1 video uygulamasından oluşmaktadır, eğitimin ölçme değerlendirmesi ise yapılandırılmış sözlü sınav ve PDÖ oturumlarındaki performanslarına göre yapılmaktadır.
Öğrenci görüşleri toplam 16 sorudan oluşan 5'li Likert ölçeği şeklinde hazırlanmış bir form ile alınmıştır. Ölçeğin sonuna öğrencilerin görüşlerini yazabilecekleri 1 açık uçlu soruda bulunmaktadır. Form öğrencilerin eğitim ve değerlendirme hakkındaki bilgilendirilmelerini, eğitimin içeriğini ve öğrencilerin gelişimine katkısını değerlendiren sorulardan oluşmaktadır.
Bulgular: Şu ana kadar 3 staj grubunun (182 öğrenci) eğitimi tamamlanmıştır. Toplam 132 adet geri bildirim alınmıştır (%72.52) 89 öğrenci açık uçlu soruya yanıt vererek şikayet ve önerilerini bildirmiştir. Öğrencilerin %67,42'si bu eğitimin kendi mesleki gelişimleri için gerekli ve yararlı olduğu

fikrindeydi. Eğitim için yapılan ölçme değerlendirme yöntemini %54,54 oranında uygun olduğunu düşünüyorlardı; ancak öneriler kısmında sınavın bekleme süresinin kısaltılması ve daha hızlı yapılması yönünde önerilerde bulunuyorlardı.

Sonuç: Akılcı ilaç kullanımı eğitimi PDÖ oturumları şeklinde ilk kez yapıldığı halde oldukça başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Öğrenci memnuniyeti ve yararlanması yüksek bir uygulama olmuştur ve çok faydalı geri bildirimler gelmiştir.

Anahtar Kelimeler Akılcı ilaç kullanımı, tıp eğitimi, farmakoloji

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Probleme Dayalı Öğrenme Oturumlarına İlişkin Geribildirimleri

Albena Gayef
albenag77@gmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Murat Çaloğlu
muratcaloglu@gmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Burcu Tokuç
burcutokuc@gmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Muzaffer Eskiocak
dreskiocak@hotmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Dünya Tıp Eğitimi Birliğinin 1988 yılı toplantısı sonucunda sunulan Edinburgh Bildirisinde yer alan temel ilkeler doğrultusunda pek çok ülkede tıp eğitiminde reform çalışmaları başlatılmıştır. Eğitim programı ve yöntemlerinin, logaritmik olarak artan bilgi akışına göre yapılandırılmasının gerekliliği nedeniyle, merak eden, sorgulayan, araştıran, yaratıcı özellikleri olan öğrenciler yetiştirmenin önemine dikkat çekilmiştir. Probleme Dayalı Öğrenme (PDÖ) bu hedeflere ulaşmak amacıyla bir eğitim yaklaşımı olarak tanımlanmıştır. PDÖ'nün başlıca öğeleri, öğrencilerin öğrenme sorumluluklarını almaları, öğrenmeyi öğrenmeleri, anlama, kavrama, analiz, sentez etme ve değerlendirme düzeyinde kullanılan bilgilerin kalıcılığı ve mesleki yaşama uyarlanabilmesi, sorgulama, problem çözme, ekip çalışması, iletişim becerilerinin kazanılması ve motivasyondur.
Amaç: Bu çalışmanın amacı, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı'nda 1.sınıf ve 3.sınıfta uygulanmış olan Probleme Dayalı Öğrenme (PDÖ) oturumları hakkında öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesidir.
Yöntem: 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı'nda 1.sınıf ve 3.sınıfta uygulanmış olan PDÖ oturumlarına ilişkin öğrenci nitel geribildirimleri değerlendirilmiştir. 1.sınıf öğrencilerinden 125 öğrenci, 3.sınıf öğrencilerinden 114 öğrenci nitel geribildirimler vermiştir. Geribildirimler, "Öğrenme süreci"; "PDÖ oturumlarının olduğu ders kurulu programı"; "PDÖ oturumları ile ilgili öneriler"; "Motivasyon"; "Eleştirel düşüncenin gelişimine katkı"; "Bağımsız öğrenme becerilerinin, iletişim becerilerinin gelişimine katkı"; Senaryodaki olguya ilişkin"; "Eğitim Yönlendiricisine ilişkin" ; "Ölçme ve değerlendirmeye ilişkin geribildirimler" şeklinde kategorik hale getirilmiştir.
Bulgular: Öğrenme sürecine ilişkin verilen geribildirimler arasında **"**Kendimizi geliştirebilmemiz için çok yararlı bir uygulama. Bizi araştırmaya iten ve destekleyici olduğunu düşünüyorum. Öğrenim hedeflerine çalışırken bilgi hazinemi geliştiriyorum. Daha sık olmasını hepimiz çok istiyoruz."; PDÖ oturumlarının olduğu ders kurulu programına ilişkin "PDÖ ile oturumdan sonra öğrenci araştırma yapması için daha fazla boş zaman olması daha iyi olur. PDÖ sayısı arttırılması çok iyi olur." geribildirimleri alınmıştır. PDÖ oturumları ile ilgili öneriler arasında "PDÖ oturumlarının ders programı içinde arttırılması gerektiğini düşünüyorum."; Bağımsız öğrenme becerilerinin, iletişim becerilerinin gelişimine katkıya ilişkin geribildirimler arasında örnek olarak "PDÖ'nün konuyu iyi anlamamda yardımcı olduğunu düşünüyorum. Bunu kendim araştırma yaparak geliştirmem ve başkalarıyla paylaşarak olduğu için önemli olduğunu düşünüyorum. Devam etmesini diliyorum." Motivasyon ile ilgili olarak "Bence PDÖ yararlı bir sistem, öğrencilere bakış açılarının geniş olması gerektiğini net şekilde anlattı. Hem mesleğe hazırlıklı hem de motivasyon için yararlı olacağına inanıyorum. Devam etmesi gerektiğini düşünüyorum.", Eleştirel düşüncenin gelişimine katkıya ilişkin olarak "Analitik düşünceyi güçlendirmede önemli bir pratik olduğu kanaatindeyim"; Bağımsız öğrenme becerilerinin, iletişim becerilerinin gelişimine katkıya ilişkin olarak "PDÖ'nün konuyu iyi anlamamda yardımcı olduğunu düşünüyorum. Bunu kendim araştırma yaparak geliştirmem ve başkalarıyla paylaşarak olduğu için önemli olduğunu düşünüyorum. Devam etmesini diliyorum." geribildirimleri alınmıştır. Senaryodaki olguya ilişkin "İçeriği daha fazla olan bir olgu olabilirdi.";

Eğitim Yönlendiricisine ilişkin olarak “Eğitim yönlendiricisi bize izlememiz gereken yolu göstererek bize destek verdi.” ; ölçme ve değerlendirmeye ilişkin olarak da “Mantık olarak çok güzel bir uygulama. Kendimiz araştırıp, bir grupla tartışınca daha iyi öğreniyoruz. Daha sık yapılabilir. Ama sınavda çıkacak olması ve sınavların normalde de detaylı olması beni endişelendirdi. Şu an öğrendiklerimiz sınava yeterli mi bilemedim. Sınavda çok zor bir soru çıksa ve onu araştırmamış olsak ne olur hissederim bilemedim.” geribildirimleri alınmıştır.

Sonuç: Öğrencilerin probleme dayalı öğrenmeye ilişkin olumlu yönde gerildirimleri olmuştur. İlerleyen yıllarda eğitim programımızdaki ders kurullarında PDÖ oturumlarının sayısının arttırılması yönünde çalışmalar planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, probleme dayalı öğrenme, öğrenci, geribildirim

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Probleme Dayalı Öğrenme Sürecinde Eğitim Yönlendiricilerinin Senaryo ve Öğrenme Hedeflerine İlişkin Geribildirimleri

Albena Gayef
albenag77@gmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Ahmet Mimaroğlu
a.mimar@hotmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD
Burcu Tokuç
burcutokuc@gmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
Muzaffer Eskiocak
dreskiocak@hotmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Probleme dayalı öğrenme (PDÖ), bir senaryo temelinde saptanan sağlık sorunlarının çözümlenmesine yönelik çalışma sürecinde önceki bilgilerin kullanılması ve öğrencilerin gereksinim duydukları konuların belirlenmesi, öğrenilmesi ve tartışılması temeline dayanan aktif eğitim yöntemidir. Çalışmanın temelini oluşturan problemler, gerçek yaşamda karşılaşılabilen olgu veya durumları içermektedir. Öğrenciler problemi önceki bilgilerini kullanarak çözümlemeye çalıştıklarında bilgi sınırlarına ulaşmakta, grup tartışmasında açıklanamayan sorular ortaya çıkmakta ve öğrenme hedefleri belirlenmektedir. Bağımsız çalışma sürecinde elde edilen bilgiler bir sonraki oturumun başında tartışılmakta ve yeni bilgilerle senaryo arasında bağlantı kurulmaktadır. PDÖ sürecinin son aşamasında bilgilerin sentezi yapılması ve kavram haritalarının akış şemalarıyla özetlenmesi gerekmektedir.
Amaç: Bu çalışmanın amacı, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı'nda 1.sınıfta uygulanmış olan Probleme Dayalı Öğrenme (PDÖ) oturumlarında görev almış eğitim yönlendiricilerinin senaryo ve öğrenme hedeflerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesidir.
Yöntem: 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı'nda 1.sınıfta uygulanmış olan PDÖ oturumlarında görev almış eğitim yönlendiricilerinin (n=28) senaryo ve öğrenme hedeflerine ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla "Senaryo ve Öğrenme Hedefleri Geribildirim Formu" kullanılmıştır. Senaryodaki hedefler, biyolojik ve toplumsal hedefler olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim yönlendiricileri, öğrenme hedeflerine hangi oturumda ulaşıldığını; PDÖ oturumlarında fazladan çıkarılan öğrenme hedefi olup olmadığını ve senaryonun işleyişine ve öğrenim hedeflerine ilişkin ölçütleri (1) "yetersiz" ile (5) "Çok iyi" arası puan vererek değerlendirmişlerdir. Eğitim yönlendiricilerinin senaryoya ve öğrenme hedeflerine ilişkin diğer görüş ve önerileri bir adet açık uçlu soru ile değerlendirilmiştir. Veriler, SPSS 24.0 programında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalama kullanılmıştır.
Bulgular: Eğitim yönlendiricilerinin %85,2'si toplumsal hedefe ilk oturumda ulaşıldığını belirtmiştir. Eğitim yönlendiricilerinin çoğunluğu biyolojik hedeflere ilk oturumda ulaşıldığını belirtmiştir (min:%55,6- max: % 77,8). Senaryonun işleyişine ve öğrenim hedeflerine ilişkin ölçütler arasındaki "Biyolojik öğrenme hedeflerine ulaştırması" ölçütü puan ortalamasının 4,12 $\pm$ 0,79; "İlk bölümde farklı hipotezler çıkarılmasını sağlama" ölçütü puan ortalamasının 4,58 $\pm$ 0,50; "Olguya ilişkin verilerin birbiri ile uyumu" ölçütü puan ortalamasının 4,45 $\pm$0,65 olduğu saptanmıştır. Eğitim yönlendiricilerinin diğer görüş ve önerileri arasında olguya dair özgeçmiş ve soy geçmişte daha fazla bilgi verilmesinin daha uygun olabileceği önerisi yapılmıştır.
Sonuç: Eğitim yönlendiricilerinin senaryonun işleyişine ve öğrenim hedeflerine ilişkin ölçütlere verdikleri puanlar yüksektir. Senaryo ve öğrenme hedeflerine ilişkin geribildirimler doğrultusunda senaryo ve öğrenme hedeflerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması planlanmıştır.
Anahtar Kelimeler Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, Probleme dayalı öğrenme, eğitim yönlendiricisi, geribildirim

Travma Durumunda İleri Yaşam Desteği Kursu'nun Senaryo Tabanlı Uygulamaları ve Programda Katılımcı Memnuniyeti

İlker Gürcüoğlu
dr_ilkergurcuoglu@hotmail.com, Konya İl Sağlık Müdürlüğü
Pınar Daylan Koçkaya
pinarkockaya@gmail.com, Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Giriş: Dünyada her yıl 11 milyondan fazla insan çeşitli nedenlerle ölmektedir. Bu ölümlerin yaklaşık %8'i ise travma nedeniyle olmaktadır.15-24 yaş arası insanlarda %76'sında ölüm nedeni travmadır. Travmaya uğrayan kişilerde fiziksel, psikolojik bir takım kayıpların yanı sıra gerek kişinin kendisi gerekse toplum açısından ekonomik ve sosyal kayıplarda söz konusudur.
Ülkemizde hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde çalışan personeller (Doktor, paramedik, Acil Tıp Teknisyeni), travmalı acil olgularla saha şartlarında direkt olarak karşılaşmaktadır. Bu sebeple; travmalı acil olguların yönetiminde ve gerekli acil müdahalelerin uygulanmasında hizmet içi eğitimler kapsamında olan Travma İleri Yaşam Desteği Kursu (TİLYAD) önemli bir yer tutmaktadır.
Amaç: Hastane öncesi acil sağlık hizmetleri çalışanlarının, travmalı hastalarda acil olgu yönetimini tüm basamaklarıyla eksiksiz ve başarıyla uygulayabilmesi ve olguyu bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirebilmesi amacıyla TİLYAD programı senaryo tabanlı uygulamalar merkezinde geliştirilmiştir. Çalışmada TİLYAD kursu program geliştirme çalışmaları kapsamında 3 farklı ilde(Konya, Çanakkale, Bursa) uygulanan 7 pilot eğitime katılan toplam 84 katılımcının geri bildirimleri değerlendirilmeye çalışılmış ve programın daha nitelikli ve etkin uygulanması amaçlanmıştır.
Yöntem: TİLYAD kursu başlangıcında katılımcılara fiziksel ortam, konular, eğitimciler, kullanılan eğitim materyali, teorik konuların anlatımı, beceri uygulamaları, eğitim merkezine ulaşım gibi konularda geri bildirimlerini almak üzere değerlendirme formları dağıtılmıştır. Formlarda her bir başlık ile ilgili geri bildirim için ''çok iyi'' ve ''çok kötü'' seçeneklerini de içeren 5 seçenek sunulmuştur. Ayrıca görüş ve önerileri için formda bir kısım ayrılmıştır. Değerlendirme formları kurs bitiminde toplanmıştır.
Bulgular: 2018 yılından 2019 yılı Mart ayına kadar 3 farklı ilde uygulanan 7 pilot eğitime 84 kişi katılmıştır. Katılımcıların eğitimcilerden memnuniyeti %86 ''çok iyi''(72 kişi),%10 iyi (8 kişi ve %4 ''orta'' (4 kişi) iken beceri/senaryo uygulamaları memnuniyeti %98 ''çok iyi'' (82 kişi) ve %2 ''iyi'' (2 kişi) şeklindedir.
Konu içeriklerinden duyulan memnuniyet,%90 ''çok iyi'' (75 kişi), %8 ''iyi'' (7 kişi) ve %2 ''iyi'' (2 kişi),eğitim materyallerinden duyulan memnuniyet ise %82 ''çok iyi'' (69 kişi), %12 ''iyi'' (10 kişi) ve %6 ''orta'' (5 kişi) şeklindedir.''Kötü'' ve ''Çok kötü'' seçeneklerini 84 katılımcıdan hiç biri işaretlememiştir.
Formun sonunda görüş ve önerilerin yazılması için bırakılan alana,''Senaryolar gerçekte karşılaşabileceğimiz senaryolardı.'', ''Senaryo uygulamaları ile herşeyi daha iyi anladım.'', ''Senaryo sonrası çözümleme oturumları çok verimli geçti.'' ve ''İlk gün sıkılmıştım ancak kursun son günü neden böyle yapıldığını anladım, elinize sağlık.'' gibi geri bildirimler yazılmıştır. Geliştirilmesi gereken öneriler arasında ise daha fazla senaryo uygulamasının olması yer almıştır.
Sonuç: TİLYAD kursu pilot uygulamaları tamamlanmış olup bu süreçten sonra uygun koşullara sahip çeşitli illerdeki eğitim merkezlerinde uygulanacaktır. Programda senaryo uygulamalarından duyulan memnuniyet programın amacına doğru emin adımlarla ilerlediğinin bir göstergesidir. Programın uygulamaları yaygınlaştıkça, elde edilen veriler ile değerlendirmeler yinelenecek ve gerekli görülen değişiklikler yapılacaktır.
Anahtar Kelimeler Travma ileri yaşam desteği, Program geliştirme, senaryo temelli simülasyon, hastane öncesi

Üç Boyutlu Yazıcı Yardımıyla Düşük Maliyetli Çocuk Cerrahisi ve Çocuk Ürolojisi Simülasyon Eğitim Modelleri Üretimi: Ön Çalışma

Sinem Seleme Övünç
sinemovunc@gmail.com, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Musa Batuhan Yolcu
musabatuhanyolcu@gmail.com, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Emil Mammadov
dremilmmadov@gmail.com, Yakın Doğu Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi AD
Şenol Emre
senolemre@hotmail.com, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi AD
Sinan Celayir
scelayir@istanbul.edu.tr, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi AD

Giriş: Cerrahide standartların yükselmesi, hasta hakları ve yüksek hizmet kalitesi beklentisi nedeniyle uygulamalı eğitimde cerrahi eğitim simülatörlerinin kullanımı önem kazanmakta ve yaygınlaşmaktadır. Buna karşın tek bir anatomik görüntüye ya da senaryoya bağlı bu modeller henüz beklentiyi karşılamamaktadır. Ayrıca fabrikasyon üretim olması nedeniyle yüksek maliyetlidir. Bu sorun 3 boyutlu yazıcılar ile üretilen simülasyon modelleri ile aşılabilir.
Amaç: Bu çalışmada öğrenci ve asistan eğitiminde (çocuk cerrahisi ve çocuk ürolojisi) kullanılabilecek uygulama-simülasyon modellerinin masaüstü üç boyutlu yazıcı yardımıyla, düşük maliyetle üretimi amaçlanmıştır.
Yöntem: Çocuk Cerrahisi ve Çocuk Ürolojisinde sık karşılaşılan sorunlar olan karaciğer ve böbrek kaynaklı kitleler ile üriner sistem taş hastalığı modellerinin üç boyutlu görüntüleri iki şekilde oluşturuldu.

1. Hastaya özgü radyolojik görüntülerin segmentasyon ve rekonstrüksiyonu (Hastalara ait bilgisayarlı tomografi ve manyetik rezonans görüntülerinin MeVİS ve Horos yazılımları yardımıyla segmentasyon işlemlerinden geçirilmesi sonucu elde edilen .stl formatlı 3 boyutlu görüntüler): Dicom formatındaki görüntülerde ilgili alanlar ROİ (region of interest) ile çoksayıda kesitte el ile işaretlenerek ya da treshold işlemlerinden geçirilerek işaretlenir. Sonrasında Volume rendering işlemi ile iki boyutlu Dicom görüntülerden .stl formatlı üç boyutlu görüntüler elde edilir.
2. Tasarım ile oluşturulan hastalık modelleri (Autodesk 3ds MAX yazılımıyla tarafımızdan tasarlanan ve senaryolaştırılan modellerin stl formatında çıktıları)

Elde edilen geometri Fusion 360 yazılımında kalıp elde etmek için referans olarak kullanıldı. Ters geometri oluşturulduktan sonra solüsyon dolum kanalları vb. çeşitli tasarımlar Boolean operatörleri kullanılarak eklendi. Fusion 360 yazılımında tamamlanan kalıp Ultimaker 2+ 3 boyutlu yazıcı ile yazdırıldı. %30 luk polyvinil alkol (PVA) solüsyonu hazırlandı ve 3 boyutlu olarak yazdırılan kalıba enjekte edildi. PVA molekülleri arasında hidrojen bağı kurularak doku benzeri jel halini alması için beş adet donma/çözme döngüsü tüm kalıba uygulandı. Modeller kalıptan çıkarıldı.
Bulgular: Bu çalışma kapsamında böbrek ve mesane modellerinin üretimi gerçekleştirildi.
Sonuç: Bu çalışma sonucunda hem anatomik hem de gerçekçi doku kalitesine sahip hastaya özel-senaryoya özel, düşük maliyetli modellerin oluşturulabileceği gösterilmiştir. Bu modellerin asistan ve öğrenci eğitiminde kullanımının yararlılığı ileriki çalışmalarda değerlendirilecektir.
Anahtar Kelimeler Simülasyon, 3D printer, çocuk cerrahisi

Uzmanlık Eğitiminde 360 Derece Değerlendirme: Attığımız Taş Ürküttüğümüz Kurbağaya Değer mi?

Cüneyt Orhan Kara
cokara@yahoo.com, Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB AD
Erdem Mengi
emengi@hotmail.com, Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB AD

Amaç: Kulak Burun Boğaz (KBB) Uzmanlık eğitiminde uzmanlık öğrencilerinin değerlendirilmesinde 360° değerlendirme yönteminin kullanılabilirliği, uygulamadaki zorluklar ve değerlendiricilerin tepkileri araştırılmıştır.
Yöntem: İlk aşamada 6 KBB uzmanlık öğrencisi için standart 360° değerlendirme yapıldı. Değerlendirici olarak yedi farklı grup anket doldurdu. Ayrıca her uzmanlık öğrencisi hem kendisi ve hem de arkadaşları için değerlendirmede bulundu. Değerlendirme sonucunda düşük puan alınan başlıklar öğretim üyeleri ve uzmanlık öğrencisi ile yüz yüze değerlendirildi. İkinci aşamada uzmanlık öğrencileri ve öğretim üyelerinden, 360° değerlendirme sürecine ilişkin yazılı ve sözlü geri bildirimler alındı. Nicel değerlendirmede test güvenilirliği ve öğrenciler arası korelasyon değerlendirildi. Nitel değerlendirmede geri bildirimler ve araştırmacıların aldığı yazılı notlar, ilgili başlıklar altında toplanarak değerlendirildi.
Bulgular: Toplamda 205 anket doldurulduu. Testin alt başlıklarında hesaplanan Cronbach alfa değerleri sonucunda anketlerin güvenilir olduğu görüldü. Artan kıdem yılı ile toplanan puanlar arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ve kuvvetli korelasyon saptandı. Uzmanlık öğrencileri ve değerlendiricilerin 360° değerlendirmeyi olumlu karşıladıkları gözlendi. Eğiticiler sonuçların davranış değişikliğine yol açacağına inanırken, uzmanlık öğrencilerinin de çoğunluğu bu düşüncedeydi. Özelikle negatif sonuçların bildirilmesi ve iyileştirme planları yapılırken zorluklarla karşılaşıldı. Ayrıca araştırmada veri toplama ve değerlendirme sürecinin yoğun emek gerektirdiği gözlendi.
Sonuç: 360° değerlendirme yöntemi KBB uzmanlık öğrencileri, eğiticiler ve değerlendiriciler tarafından ilgiyle karşılanmıştır. Ancak 360°d yoğun emek gerektiren bir uygulamadır. Ayrıca eğiticilerin uzmanlık alanları dışında bir alandır. Bu nedenlerle, rutin uygulama sırasında altyapı ve danışmanlık hizmetleri için iyi planlanmış bir hazırlık yapılması tavsiye edilir.
Anahtar Kelimeler 360 derece değerlendirme, çok kaynaklı geri bildirim, iş başında ölçme değerlendirme, uzmanlık eğitimi

Video Destekli İletişim Becerileri Eğitiminin Öğrenci Geribildirimlerine Yansıması

Mukadder İnci Başer Kolcu
incikolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Teknolojik gelişmeler, değişen evrensel sağlık politikaları ve insani değerler toplumun hekimlerden beklentilerinin de değişmesine neden olmaktadır. Toplumlarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte sağlık hizmeti sunacak hekimler yetiştirmek bu bağlamda tıp fakültelerinin temel sorumlulukları arasındadır. Günümüzde hekimlerin başvuran/hastalar, meslektaşları ve farklı meslek gruplarından kişilerle ilişkilerinin temellerini oluşturacak becerilerinden biri de "iletişim becerileridir". Bu beceriyi geliştirmek üzere ülkemizde birçok fakülte de eğitim etkinlikleri düzenlenmektedir. Bu etkinliklerin asıl amacının iletişim kavramı ve iletişimde kullanılan tekniklerin öğretilmesi değil iletişimin amacı ve anlamını öğretmek olduğu bildirilmiştir (Dunn SM 2010, Akt Karabilgin 2016). "Hekimlikte gerekli iletişim becerilerinin amacı ve anlamı nedir?" sorusundan yanıtla Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim programı içerisinde iletişim becerileri dikey koridoru yapılandırılmış, Dönem 1 içerisinde yer alan ve iletişim kavramının tanıtılmasını ve hasta-hekim iletişiminin temel öğelerini aktarmayı amaçlayan didaktik dersler beceri uygulamaları dersi ile desteklenmiştir. Uygulama derslerinin amacı, hasta-hekim iletişiminin önemini kavramış, eksikliğinin nelere mal olabileceğini ön görebilen, bu iletişimi nasıl geliştireceğini bilen, empati kurma becerisinin hasta ve hekim için önemini farkına varan öğrenciler yetiştirmek olarak tanımlanmıştır. Eğitim etkinliğinin bu amaca ulaşılmasını sağlamak amacı ile eğitim yöntemi olarak, teknoloji destekli interatif tartışma oturumu tercih edilmiştir. Bu çalışmanın amacı bu eğitimin etkinliğine ait öğrenci geri bildirimlerin değerlendirilmesidir.
Yöntem: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1 öğrencileri (N=280), mesleksel beceri uygulamalarına katılmak üzere 8 gruba (n=35) ayrılmıştır. İletişim Becerileri uygulama dersi kapsamında öğrenenler, mesleksel beceri laboratuvarında 35 kişilik gruplar halinde eğitim etkinliğine katılmışlardır. Hasta-Hekim iletişiminin olumsuz bir örneğini içeren bir film kesiti (WİT;2001-ABD) izlenmiş ve sonrasında hasta-hekim iletişimi üzerine bir tartışma oturumu başlatılmıştır. Tartışmada yönlendiricinin pasif yönlendirmesi ile hasta hekim iletişiminde hasta ve hekim açısından dikkat edilmesi gerekenler tartışılmış, oluşturulan başlıklar kağıt tahtasına not edilmiş, ders sonunda da eğiticinin sunumu ile konu toparlanmıştır. Ders sonunda öğrencilerden dersin işlenişi ve ders içeriğine dair alınan geri bildirimler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiş, 3 araştırmacı tarafından RQDA (2008-2009, Ronggui Huang, http://www.opensource.org/licenses/bsd-license.php) programı kullanılarak uygun kod ve temalar oluşturulmuştur.
Bulgular: Verilerin analizi sonrasında Eğitim yöntemi, Eğitici özellikleri, Mesleki/kişisel kazanım ve Öğrendim isimli 4 tema ve bu temalara ait 21 kod oluşturulmuştur. Bu temalar ve temalara ait kodlar; eğitim yöntemi (interaktivite, örnek görmek, öneri, video kaynaklı avantajlar, yararlılık), eğitici özellikleri (etkileşime açık, iletişim becerileri yüksek, samimi-sıcakkanlı), mesleki kişisel kazanım (kişisel kazanım, mesleki kazanım, kişisel özelliklerin farkındalığı), öğrendim (empati kurma beceri, empati-sempati farkı, farklı bakış açısı zenginliği, hasta-hekim ilişkisinde güven, hastanın duygularına önem verme, hekimin sınırları, iletişimsizliğin getirileri, hasta-hekim iletişimi, sağlık savunuculuğu, sözsüz iletişim) olarak belirlenmiştir.
Sonuç: Video destekli ve öğrenenlerin tartışma oturumu ile zenginleştirilmiş iletişim becerileri uygulama dersine ait öğrenen görüşleri değerlendirildiğinde ders konusuna dair gerçek yaşamdan bir örnek görmeleri, kendi görüşlerini ifade edebilmeleri ve farklı görüşleri dinleyebilmeleri öğrenenlerin keyif aldıkları bir öğrenme süreci yaşayarak dersin amacına ulaşılmasını sağlamıştır.
Anahtar Kelimeler İletişim becerileri dersi, video destekli ders, interaktif tartışma oturumu

Yeni Açılan Klinik Simülasyon Eğitim Merkezinde Mezuniyet Öncesi ve Sonrası Eğitime Dair İlk Veriler: 6 Aylık Analiz

Ayşegül Çopurçiçek
acopurcicek@gmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Başar Erdivanlı
berdivanli@gmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD
Muhammed Kadri Çolakoğlu
drkadri@gmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi AD
Sabri Çolak
dr.sabricolak@gmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum AD
Mehmet Kenan Kanburoğlu
mkkanburoglu@gmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Cüneyt Ardıç
cuneytardic42@gmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD
Özlem Bilir
drozlembilir@hotmail.com, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp AD

Giriş: Simülasyona dayalı eğitimler her öğrencinin öğrenmesine fırsat tanıyan, eşitlikçi, yetişkin öğrenme ilkelerinin etkili bir şekilde kullanıldığı, farklı öğrenme stillerine hitabeden ortamlardır. Simülasyona dayalı tıp eğitimi deneyime dayalı öğrenmenin iyi örneklerinden biridir. Öğrencinin henüz hasta ile karşılaşmadan önce, hastaya zarar vermeden, tekrarlayarak, hata yapıp, hatalarından öğrenerek deneyim kazanmasına olanak verir.
Amaç: Kısa adı RSİM olan klinik simülasyon eğitim merkezimizde 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde Eylül ayından itibaren mezuniyet öncesi ve sonrası eğitimlere başlanmıştır. Bu çalışma ile bu merkezde yapılan derslere ait ilk 6 aylık istatistiki verilerin sunulması amaçlanmıştır.
Yöntem: Klinik Simülasyon Eğitim Merkezi'nde **(**RSİM)'de Eylül ayından Mart ayına kadar olan 6 aylık sürede tıp fakültesinde her 6 dönem için eğitim verilmeye başlanmıştır. Eğitimler dönem 1,2 ve 3 öğrencileri için temel beceri laboratuvarında uygulama becerileri iken, dönem 4 ve 5 staj grupları için orta ve yüksek gerçeklikli simülatörler ile klinik senaryo bazlı uygulamalar, sanal hasta uygulamaları, sanal anatomi çalışmaları ağırlıklı olmak üzere kadın hastalıkları ve doğum, pediatri, genel cerrahi, kulak-burun-boğaz, göz, nöroloji, plastik cerrahi branşlarında uygulamalar yapılmıştır. İntörn öğrenciler için aile hekimliği stajı içerisinde iki hafta boyunca Sim-Kamp adı altında aile hekimliği, kardiyoloji, acil tıp, anesteziyoloji ve reanimasyon, göğüs hastalıkları, kadın doğum ve hastalıkları, pediatri öğretim üyeleri tarafından simülasyona dayalı eğitimler verilmektedir. Ayrıca kulak-burun-boğaz stajının sınavları her staj sonunda objektif yapılandırılmış klinik sınav (OSCE) olarak yapılmaktadır. Tıp fakültesi dışında anestezi teknikerleri, acil tıp teknikerleri ve hemşirelik öğrencileri de eğitim almışlardır. Mezuniyet sonrası eğitimlerde ise pediatri, yenidoğan, acil tıp uzmanlık öğrencileri başta olmak üzere asistan hekimler yüksek gerçeklikli simülatörlerle eğitim almışlardır. Ayrıca ENDOVR (CAE, Almanya), VİRTAMED gibi simülatörlerin kullanımı ile üroloji, ortopedi, kadın hastalıkları ve doğum anabilim dalı öğretim üyeleri ve asistan doktorları cerrahi becerilerini geliştirmeye çalışmışlardır. Ayrıca diş hekimliği gibi üniversitenin diğer iç paydaşlarına acil tıp uygulamalarına yönelik eğitim verilmiştir. Toraks Derneği, Acil Tıp Uzmanları Derneği (ATUDER) nin eğitim faaliyetleri yine RSİM de yapılmıştır. Eğitici eğitimlerine yönelik simüle/standardize hasta eğitimleri başta olmak üzere pek çok eğitim verilmiştir. Fiziki koşulların uygun, tablet ve bilgisayar sayılarının yeterli olması avantajı ile radyoloji, mikrobiyoloji,

anesteziyoloji ve reanimasyon, pediatri, genel cerrahi ana bilim dalları dijital sınav yapmışlardır. Tüm bu uygulamalara yönelik veriler video kayıtları dahil olmak üzere Learning Space isimli yazılım ve yönetim programı ile kayıt altına alınmış ve 6 ay sonunda elde edilen veriler sıklık olarak hesaplanmıştır.

Bulgular: RSİM'nde mezuniyet öncesi dönemde ilk 6 aylık süreçte hemşirelik, anestezi teknikerliği, acil tıp teknikerliği ve tıp fakültesi öğrencileri olmak üzere mezuniyet öncesi ve sonrası toplam 3738 öğrenen uygulama dersleri görmüş ve bunların 395 ine RSİM de dijital sınav yapılmıştır. Mezuniyet sonrası eğitimlere bakıldığında ise 241 kişi RSİM den eğitim almıştır.

Sonuç: Sağlık Bakanlığı Rize Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi ortak kullanım protokolü yani afiliasyon kapsamında olan tıp fakültelerindeki en kapsamlı ve en donanımlı yapıya sahip olan merkezimizde sadece tıp fakültemiz doktor adayları için değil, multidisipliner yaklaşımla meslekler arası işbirliği kapsamında diğer sağlık eğitimi veren birimlerle aktif ve etkin bir şekilde kaliteli eğitim verilmektedir. İlk 6 aylık verilere bakıldığında yeni açılan ve ilk kez 2018-2019 yılı Eylül ayında eğitim vermeye başlamış bir merkez olarak verimliliği yansıtan oldukça yüksek veriler olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler Simülasyon, mezuniyet öncesi, mezuniyet sonrası, istatistiksel veri